

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας»

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Γενικές αρχές – Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος νόμου είναι η ρύθμιση των διαδικασιών προγραμματισμού, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, σε εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουλίου 2009 (L 216).

Άρθρο 2

Ορισμοί

(άρθρο 1 της Οδηγίας)

1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι παρακάτω όροι, που παρατίθενται με αλφαβητική σειρά, έχουν τις ακόλουθες έννοιες:

(1) «ανάδοχος»: ο οικονομικός φορέας στον οποίο ανατίθεται με δημόσια σύμβαση η προμήθεια αγαθών, η παροχή υπηρεσιών ή η εκτέλεση έργων,

(2) «αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς»: οι αναθέτουσες αρχές κατά το άρθρο 223 του ν.4412/2016 (Α' 147) και οι αναθέτοντες φορείς κατά το άρθρο 224 του ν.4412/2016,

(3) «ανταγωνιστικός διάλογος»: διαδικασία στην οποία κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει και στο πλαίσιο της οποίας η αναθέτουσα αρχή διεξάγει διάλογο με τους υποψήφιους που έχουν γίνει δεκτοί στη διαδικασία αυτή, προκειμένου να εξευρεθούν μία ή περισσότερες λύσεις που θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της και βάσει της οποίας ή των οποίων οι υποψήφιοι που επελέγησαν θα κληθούν να υποβάλουν προσφορά. Για τους σκοπούς της προσφυγής στη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου μια σύμβαση θεωρείται «διαίτερα πολύπλοκη», εφόσον η αναθέτουσα αρχή δεν είναι αντικειμενικά σε θέση να καθορίσει, σύμφωνα με τα στοιχεία β', γ' και δ' της παρ. 3 του άρθρου 39, τα τεχνικά μέσα, τα οποία θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τους στόχους της ή δεν είναι αντικειμενικά σε θέση να προσδιορίσει τη νομική ή χρηματοοικονομική οργάνωση ενός σχεδίου,

(4) «γραπτός-ή» ή «εγγράφως»: κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών που μπορεί να αναγνωσθεί, να αναπαραχθεί και εν συνεχεία να ανακοινωθεί· το σύνολο αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα,

(5) «διαβαθμισμένες πληροφορίες»: οποιεσδήποτε πληροφορίες ή υλικό, ασχέτως μορφής, φύσης ή τρόπου μετάδοσής του, στο οποίο έχει αποδοθεί επίπεδο συγκεκριμένης διαβάθμισης ασφαλείας ή επίπεδο προστασίας και για το οποίο προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας και σύμφωνα με τους νόμους, ρυθμίσεις ή διοικητικές διατάξεις που ισχύουν απαιτείται προστασία από σφετερισμό, καταστροφή, αφαίρεση, αποκάλυψη, απώλεια, πρόσβαση χωρίς έγκριση ή υπονόμηση οποιασδήποτε άλλης μορφής,

(6) «διαδικασία με διαπραγμάτευση»: διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η αναθέτουσα αρχή καλεί τους οικονομικούς φορείς της επιλογής της και διαπραγματεύεται με έναν ή περισσότερους από αυτούς τους όρους της σύμβασης,

(7) «διακήρυξη διαγωνισμού»: κανονιστική διοικητική πράξη που περιλαμβάνει κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής τους όρους της διαδικασίας ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης σύμβασης, καθώς και τις απαιτήσεις ασφάλειας εφοδιασμού, ασφάλειας πληροφοριών και υπεργολαβίας,

(8) «Διασφάλιση Ποιότητας»: αποτελεί το σύνολο των προγραμματισμένων ή συστηματικών ενεργειών και διαδικασιών που είναι απαραίτητες για να εξασφαλίσουν ότι ικανοποιούνται οι συμβατικές απαιτήσεις για την ποιότητα,

(9) «Δομή Δυνάμεων»: η διαμόρφωση της δομής, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων, στο χρονικό ορίζοντα και με βάση τις διαδικασίες που καθορίζονται στο άρθρο 5,

(10) «εκτιμώμενη αξία σύμβασης»: το συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, για την προμήθεια υλικών, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, όπως προεκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαιρέσεως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στο άρθρο 27,

(11) «Επιτροπή»: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

(12) «έρευνα και ανάπτυξη»: όλες οι δραστηριότητες που περιλαμβάνουν βασική έρευνα, εφαρμοσμένη έρευνα και πειραματική ανάπτυξη, όπου η τελευταία μπορεί να περιλαμβάνει την υλοποίηση έργων τεχνολογικής επίδειξης, δηλαδή συσκευών που θα καταδεικνύουν τις επιδόσεις νέας μεθόδου ή τεχνολογίας σε σχετικό ή αντιπροσωπευτικό περιβάλλον,

(13) «ευαίσθητος εξοπλισμός, ευαίσθητες υπηρεσίες, ευαίσθητα έργα»: εξοπλισμός, υπηρεσίες και έργα για σκοπούς ασφάλειας που αφορούν, απαιτούν ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες,

(14) «ηλεκτρονική δημοπρασία»: επαναληπτική διαδικασία που βασίζεται σε έναν ηλεκτρονικό μηχανισμό παρουσίασης νέων μειωμένων τιμών ή νέων αξιών ορισμένων από τα στοιχεία των προσφορών, η οποία διεξάγεται έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών και επιτρέπει την ταξινόμησή τους με βάση μεθόδους αυτόματης αξιολόγησης. Ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών δημοπρασιών,

(15) «ηλεκτρονικό μέσο»: μέσο που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό εξοπλισμό επεξεργασίας (περιλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) και αποθήκευσης δεδομένων, τα οποία εκπέμπονται, διακινούνται και παραλαμβάνονται με ενσύρματη μετάδοση, με ραδιοκύματα, με οπτικά ή με άλλα ηλεκτρομαγνητικά μέσα,

(16) «Κεντρική Αρχή Προμηθειών»: μία αναθέτουσα αρχή κατά το άρθρο 223 του ν. 4412/2016 ή ένας αναθέτων φορέας κατά το άρθρο 224 του ν. 4412/2016 ή μια ευρωπαϊκή δημόσια υπηρεσία που αποκτά προϊόντα και/ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, ή αναθέτει συμβάσεις ή συνάπτει συμφωνίες-πλαίσια για έργα, προϊόντα ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς,

(17) «κλειστή διαδικασία»: η διαδικασία στην οποία κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει και στο πλαίσιο της οποίας μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή μπορούν να υποβάλουν προσφορά,

(18) «κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις» (Common Procurement Vocabulary, CPV): η ονοματολογία αναφοράς που εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές, όπως ισχύει βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 213/2008 (L 74),

(19) «Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας (ΚΔΠ)»: το σύνολο των δραστηριοτήτων που διεξάγονται κατόπιν εξουσιοδότησης από αρμόδιο κρατικό φορέα, με σκοπό την παροχή βεβαίωσης ότι εκπληρούνται οι συμβασιακές απαιτήσεις ποιότητας,

(20) «κρίση»: οποιαδήποτε κατάσταση σε κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα, κατά την οποία συμβαίνει ένα επιβλαβές γεγονός που υπερβαίνει σαφώς τις διαστάσεις των επιβλαβών γεγονότων της καθημερινής ζωής και θέτει σε κίνδυνο ή περιορίζει σοβαρά τη ζωή και την υγεία των ανθρώπων ή έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στην αξία υλικών αγαθών ή απαιτεί τη λήψη μέτρων για τον εφοδιασμό του πληθυσμού με τα προς το ζην. Κρίση επίσης θεωρείται ότι έχει ανακύψει εάν ένα τέτοιο επιβλαβές γεγονός θεωρείται επικείμενο. Ένοπλες συγκρούσεις και πόλεμοι θεωρούνται κρίσεις για τους σκοπούς του παρόντος νόμου,

(21) «κυβέρνηση»: κάθε κεντρική, περιφερειακή ή τοπική κυβέρνηση κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτης χώρας,

(22) «κύκλος ζωής»: όλα τα πιθανά διαδοχικά στάδια ενός προϊόντος, δηλαδή έρευνα και ανάπτυξη, βιομηχανική ανάπτυξη, παραγωγή, επισκευή, εκσυγχρονισμός, τροποποίηση, συντήρηση, διοικητική μέριμνα, κατάρτιση, δοκιμή, απόσυρση και διάθεση,

(23) «Κυλιόμενος Προγραμματισμός των Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού - ΚΠΣΣΕ»: Μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων που προκύπτει από το ΜΠΑΕ, με βάση τις διαδικασίες του παρόντος νόμου. Ανανεώνεται κυλιόμενα σε ετήσια βάση,

(24) «Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών - ΜΠΑΕ»: ονομάζεται το πρόγραμμα στο οποίο αποτυπώνεται ο σχεδιασμός των απαιτούμενων ανά Γενικό Επιτελείο εξοπλιστικών προγραμμάτων (προμήθεια, εν συνεχεία υποστήριξη, αναβάθμιση - εκσυγχρονισμός στρατιωτικού εξοπλισμού, υπηρεσίες, έργα) για την υλοποίηση των προβλέψεων της Δομής Δυνάμεων,

(25) «μέσο»: το υλικό που αναφέρεται στο Δεύτερο Μέρος του παρόντος νόμου και αφορά στο βασικό εξοπλισμό, στον οποίο υπάγονται μεγάλες και μείζονος σημασίας μονάδες υλικού, που προορίζονται να εκπληρώσουν κύρια πολεμική αποστολή, ως και μονάδες άμεσης ή έμμεσης υποστήριξης της αποστολής αυτής, όπως αεροσκάφη, πολεμικά πλοία, άρματα μάχης, πυροβόλα, συγκροτήματα εκτόξευσης πυραύλων, οχήματα ειδικά και μη, σταθμοί RADAR ή ασύρματοι, εκπαιδευτικά συγκροτήματα και άλλα συναφή ως και εκσυγχρονισμοί αυτών.

(26) «μη στρατιωτικές αγορές»: συμβάσεις που αφορούν στην προμήθεια μη στρατιωτικών προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων για υλικοτεχνικούς σκοπούς και συνάπτονται σύμφωνα με τους όρους που προσδιορίζονται στο άρθρο 136,

(27) «οικονομικός φορέας»: ένας προμηθευτής, πάροχος υπηρεσιών, ή εργολήπτης,

(28) «πρόγραμμα ή υποπρόγραμμα στρατιωτικού εξοπλισμού»: ολοκληρωμένη πρόταση για προμήθειες, υπηρεσίες ή έργα που αφορούν στρατιωτικό εξοπλισμό.

(29) «προκήρυξη διαγωνισμού»: περίληψη της διακήρυξης διαγωνισμού, που περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας ανάθεσης και σύναψης σύμβασης και με την οποία η αναθέτουσα αρχή γνωστοποιεί την πρόθεσή της να συνάψει σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο,

(30) «προμηθευτής», «πάροχος υπηρεσιών» και «εργολήπτης»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή φορέας του Δημοσίου ή ένωση των εν λόγω προσώπων ή φορέων, που προσφέρει αντίστοιχα, την προμήθεια προϊόντων, την παροχή υπηρεσιών ή την εκτέλεση έργων στην αγορά. Στην έννοια της ένωσης προσώπων συμπεριλαμβάνονται και οι κοινοπραξίες καθώς και οι συμπράξεις,

(31) «προσφέρων»: οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο διαδικασίας κλειστής ή με διαπραγμάτευση ή ανταγωνιστικού διαλόγου,

(32) «στρατιωτικός εξοπλισμός»: εξοπλισμός, ειδικά σχεδιασμένος ή προσαρμοσμένος για στρατιωτικούς σκοπούς, ο οποίος προορίζεται για χρήση ως όπλο, πυρομαχικό ή πολεμικό υλικό. Στην έννοια του στρατιωτικού εξοπλισμού εμπίπτουν και τα προϊόντα, τα οποία μολονότι αρχικώς είχαν σχεδιασθεί για πολιτική χρήση, αργότερα προσαρμόστηκαν σε στρατιωτικούς σκοπούς για να χρησιμοποιηθούν ως όπλα, πυρομαχικά ή πολεμικό υλικό (υλικά διττής χρήσεως).

(33) «στρατιωτικό δημόσιο έργο»: το έργο που αφορά στην εξυπηρέτηση – λειτουργία στρατιωτικού εξοπλισμού, αλλά και το έργο το οποίο ενδεχομένως δεν σχετίζεται άμεσα με στρατιωτικό εξοπλισμό, ωστόσο εξυπηρετεί και επιδιώκει αποκλειστικά και αυτοτελώς στρατιωτικό σκοπό, όπως ιδίως έργα που αφορούν στην κατασκευή στρατιωτικών φυλακίων ή την κατασκευή διαδρόμου προσγείωσης και απογείωσης στρατιωτικών αεροσκαφών,

(34) «σύμβαση»: σύμβαση εξ επαχθούς αιτίας η οποία συνάπτεται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσοτέρων αναθετουσών αρχών και έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων, την παροχή υπηρεσιών ή την εκτέλεση έργων κατά την έννοια του παρόντος,

(35) «σύμβαση έργου»: σύμβαση που έχει ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου που αφορά μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο τμήμα 45 του CPV ή ενός έργου, είτε ακόμη την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες,

(36) «σύμβαση προμηθειών»: σύμβαση εκτός σύμβασης έργου που έχει ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς προαίρεση αγοράς, προϊόντων· σύμβαση η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει επίσης, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται σύμβαση προμηθειών,

(37) «σύμβαση υπηρεσιών»: σύμβαση, εκτός από σύμβαση έργου ή προμηθειών, που έχει ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών· σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο ταυτόχρονα προμήθεια προϊόντων και παροχή υπηρεσιών θεωρείται σύμβαση υπηρεσιών, εφόσον η αξία των υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση· σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών και περιλαμβάνει δραστηριότητες που αναφέρονται στο τμήμα 45 του CPV που μόνο παρεμπιπτόντως έχουν σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, θεωρείται σύμβαση υπηρεσιών,

(38) «συμφωνία-πλαίσιο»: συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν στη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, κατά περίπτωση, τις προβλεπόμενες ποσότητες,

(39) «συνδεδεμένη επιχείρηση»: κάθε επιχείρηση στην οποία ο ανάδοχος της σύμβασης μπορεί να ασκεί, άμεσα ή έμμεσα, κυρίαρχη επιρροή ή κάθε επιχείρηση η οποία μπορεί να ασκεί κυρίαρχη επιρροή στον ανάδοχο ή η οποία, ως ανάδοχος, υπόκειται στην κυρίαρχη επιρροή μιας άλλης επιχείρησης λόγω ιδιοκτησίας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή των κανόνων που τη διέπουν· κυρίαρχη επιρροή τεκμαίρεται όταν μια επιχείρηση έναντι μιας άλλης επιχείρησης, άμεσα ή έμμεσα κατέχει το μεγαλύτερο μέρος του καταβεβλημένου κεφαλαίου της επιχείρησης ή διαθέτει την πλειονότητα των ψήφων οι οποίες αντιστοιχούν στους τίτλους που έχει εκδώσει η επιχείρηση ή μπορεί να διορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του οργάνου διοίκησης, διεύθυνσης ή εποπτείας της επιχείρησης,

(40) «υπεργολαβία»: σύμβαση εξ επαχθούς αιτίας η οποία συνάπτεται γραπτώς μεταξύ ενός αναδόχου και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων με σκοπό την εκτέλεση μέρους ή ποσοστού της σύμβασης και έχει αντικείμενό της προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων,

(41) «υποψήφιος»: οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να τύχει προσκλήσεως συμμετοχής σε διαδικασία κλειστή ή με διαπραγματεύσεις ή σε ανταγωνιστικό διάλογο.

Άρθρο 3 **Πεδίο εφαρμογής** **(άρθρο 2 της Οδηγίας)**

1. Ο παρών νόμος εφαρμόζεται, με την επιφύλαξη των άρθρων 36, 51, 52, 62 και 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) στις συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και οι οποίες έχουν ως αντικείμενο:

α. την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, στην έννοια του οποίου περιλαμβάνονται τα μέρη, επιμέρους στοιχεία ή συναρμολογημένα τμήματα, κατασκευαστικά μέρη ή υποσυγκροτήματα,

β. την προμήθεια ευαίσθητου εξοπλισμού, στην έννοια του οποίου περιλαμβάνονται τα μέρη, επιμέρους στοιχεία ή συναρμολογημένα τμήματα, κατασκευαστικά μέρη ή υποσυγκροτήματα,

γ. προμήθειες, υπηρεσίες και έργα που αφορούν άμεσα το στρατιωτικό εξοπλισμό και τον ευαίσθητο εξοπλισμό των περιπτώσεων α' και β', για οποιαδήποτε στοιχεία του κύκλου ζωής τους,

δ. υπηρεσίες και έργα για ειδικούς στρατιωτικούς σκοπούς ή ευαίσθητες υπηρεσίες και ευαίσθητα έργα.

2. Στον ειδικό τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας και ιδίως για την εξυπηρέτηση αναγκών της δημόσιας και κρατικής ασφάλειας, ο παρών νόμος εφαρμόζεται και σε συμβάσεις που αφορούν προμήθειες, υπηρεσίες και έργα που συνάπτονται για την εξυπηρέτηση των αναγκών αυτών.

3. Στις συμβάσεις μελετών - τεχνικών υπηρεσιών και έργων του παρόντος νόμου εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του ν.4412/2016, καθώς και το π.δ. 378/1987 (Α' 168).

Άρθρο 4 **Εξαιρέσεις – Χρήση εξαιρέσεων** **(άρθρα 11-13 της Οδηγίας)**

1. Οι διατάξεις του τέταρτου, πέμπτου και έκτου μέρους, καθώς και των άρθρων 136 και 139 δεν εφαρμόζονται στις ακόλουθες ειδικές κατηγορίες συμβάσεων:

α. στις συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες δυνάμει διεθνούς συμφωνίας ή διακανονισμού που έχει συναφθεί μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών-μελών και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών,

β. στις συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες δυνάμει συναφθείσας διεθνούς συμφωνίας ή διακανονισμού που συνδέεται με τη στάθμευση στρατευμάτων και αφορά επιχειρήσεις κράτους-μέλους ή τρίτης χώρας,

γ. στις συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες διεθνούς οργανισμού, που αγοράζει για δικό του σκοπό ή σε συμβάσεις που πρέπει να αναθέσει κράτος-μέλος σύμφωνα με τους ως άνω κανόνες,

δ. στις συμβάσεις για τις οποίες η εφαρμογή των διατάξεων του νόμου θα υποχρέωνε την Ελλάδα να παράσχει πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων θεωρείται ότι είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της,

ε. στις συμβάσεις για σκοπούς δραστηριοτήτων συλλογής πληροφοριών,

στ. στις συμβάσεις που ανατίθενται στο πλαίσιο προγράμματος συνεργασίας βάσει έρευνας και ανάπτυξης, που εκτελούνται από κοινού από τουλάχιστον δύο κράτη-μέλη για την ανάπτυξη νέου προϊόντος και, κατά περίπτωση, τις μεταγενέστερες φάσεις για όλα ή μέρη του κύκλου ζωής του προϊόντος αυτού. Μόλις ολοκληρωθεί ένα τέτοιο πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ κρατών-μελών, τα κράτη-μέλη αναφέρουν στην Επιτροπή το ποσοστό των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης σε σχέση με το συνολικό κόστος του προγράμματος, τη συμφωνία επιμερισμού του κόστους καθώς και το προβλεπόμενο ποσοστό αγορών ανά κράτος-μέλος, εάν υπάρχουν,

ζ. στις συμβάσεις που έχουν συναφθεί σε τρίτη χώρα, περιλαμβανομένων των μη στρατιωτικών αγορών, που διενεργούνται όταν δυνάμει αναπτύσσονται εκτός του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι ανάγκες των επιχειρήσεων απαιτούν οι συμβάσεις αυτές να συναφθούν με οικονομικούς φορείς που βρίσκονται στην περιοχή των επιχειρήσεων,

η. στις συμβάσεις υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο την κτήση ή τη μίσθωση, με οποιαδήποτε χρηματοδοτικά μέσα, γης, υφιστάμενων κτισμάτων ή άλλων ακινήτων ή αφορούν άλλα δικαιώματα επί αυτών,

θ. στις συμβάσεις που ανατίθενται από μια κυβέρνηση σε άλλη κυβέρνηση σχετικά με: (1) την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού ή ευαίσθητου εξοπλισμού, (2) υπηρεσίες και έργα που συνδέονται άμεσα με τέτοιο εξοπλισμό ή, (3) υπηρεσίες και έργα ειδικά για στρατιωτικούς σκοπούς ή ευαίσθητες υπηρεσίες και ευαίσθητα έργα,

ι. στις συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών διαιτησίας και συμβιβασμού,

ια. στις συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, εκτός των υπηρεσιών ασφάλισης,

ιβ. στις συμβάσεις εργασίας,

ιγ. στις συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, πλην εκείνων τα οφέλη των οποίων ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ίδια χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της, εφόσον η αμοιβή για την παροχή της υπηρεσίας καταβάλλεται εξ ολοκλήρου από την αναθέτουσα αρχή.

2. Οι ειδικές κατηγορίες συμβάσεων των οποίων μνεία γίνεται ανωτέρω δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται με σκοπό την παράκαμψη των διατάξεων του παρόντος νόμου. Στις εν λόγω συμβάσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις του έβδομου μέρους στο μέτρο που επιτρέπεται από τη φύση και το σκοπό τους.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Προγραμματισμός και εποπτεία αμυντικών εξοπλισμών

Άρθρο 5

Δομή Δυνάμεων

1. Με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ) που λαμβάνεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) διαμορφώνεται η δομή, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων (Δομή Δυνάμεων). Η πρόταση του ΥΕΘΑ διαμορφώνεται σε συνέχεια σχετικής απόφασης του Συμβουλίου Άμυνας (ΣΑΜ), μετά από εισήγηση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ) στο οποίο εισάγεται για διατύπωση γνώμης συνολική πρόταση του Αρχηγού Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ) για όλους τους Κλάδους, η οποία λαμβάνει υπόψη της τις μελέτες-εισηγήσεις κάθε Κλάδου που εγκρίνονται με απόφαση του οικείου Ανώτατου Συμβουλίου. Στην πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ συντίθενται οι ανάγκες των Κλάδων και καθορίζεται η σειρά προτεραιότητας των αναγκαίων μέσων.

2. Οι μελέτες, εισηγήσεις, γνώμες, προτάσεις και αποφάσεις της παρ. 1 διατυπώνονται με βάση την Πολιτική Εθνικής Άμυνας (ΠΕΑ), την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική (ΕΣΣ), τη Γενική Σχεδίαση Άμυνας της Χώρας (ΓΕΣΑΧ) και τις κατευθύνσεις της Κυβέρνησης και περιγράφουν το συνολικό σχήμα οργάνωσης, λειτουργίας και δυνατοτήτων των Ενόπλων Δυνάμεων, που ανταποκρίνεται στην εκτίμηση της απειλής και τους τρόπους με τους οποίους αυτή ενδέχεται να εκδηλωθεί, καθώς και στην ανάγκη κάλυψης των αποστολών των ΕΔ.

3. Οι μελέτες, εισηγήσεις, γνώμες, προτάσεις και αποφάσεις της παρ. 1 περιλαμβάνουν την πλήρη καταγραφή των υπαρχόντων μέσων και πλήρως τεκμηριωμένη αξιολόγηση για το βαθμό πραγματικής και λειτουργικής ενσωμάτωσής τους, καθώς και αποτίμηση των αποκτηθέντων μέσων της τελευταίας - κάθε φορά - εικοσαετίας. Η καταγραφή και η αποτίμηση του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνει οπωσδήποτε εκτίμηση της επιχειρησιακής κατάστασης κάθε οπλικού συστήματος και κάθε άλλου μέσου, της εναπομένουσας διάρκειας ζωής του, της ανάγκης εκσυγχρονισμού ή αναβάθμισής του, των διαθέσιμων ανταλλακτικών και πυρομαχικών, των δυνατοτήτων συντήρησης και εν γένει υποστήριξης και κάθε άλλο συναφές στοιχείο.

4. Η απόφαση της παρ. 1 για τη Δομή Δυνάμεων ως προς τα μέσα επαναξιολογείται και επικαιροποιείται κάθε πέντε (5) χρόνια ή και συντομότερα, εάν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα.

5. Με την απόφαση της παρ. 1 πρέπει να διασφαλίζεται η πλήρης εφαρμογή της διακλαδικότητας, να επιτυγχάνονται οι μέγιστες δυνατές συνέργειες και οικονομίες

κλίμακας, η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα και να λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα των Ενόπλων Δυνάμεων των κρατών-μελών του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6. Πριν τη λήψη της απόφασης της παρ. 1 διατυπώνει γνώμη η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής.

Άρθρο 6

Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών

1. Με βάση τη Δομή Δυνάμεων του άρθρου 5, καταρτίζεται από το ΓΕΕΘΑ ο Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών (ΜΠΑΕ) για την προμήθεια νέων μέσων και την κάλυψη των απαιτήσεων υποστήριξης των υφιστάμενων μέσων. Ο ΜΠΑΕ έχει δωδεκαετή διάρκεια και επανεξετάζεται και επικαιροποιείται ανά έτος ή και συντομότερα, εάν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα.

2. Στον ΜΠΑΕ αποτυπώνεται ο συνολικός σχεδιασμός των απαιτούμενων ανά Γενικό Επιτελείο προγραμμάτων με το συνολικό εκτιμώμενο κόστος και τη σειρά προτεραιότητας υλοποίησης αυτών.

3. Ο ΜΠΑΕ, ανεξάρτητα από την προβλεπόμενη πηγή χρηματοδότησης, διακρίνεται σε δύο μέρη:

α. Στο πρώτο μέρος εντάσσονται τα προγράμματα προμήθειας νέων μέσων συμπεριλαμβανομένης της αρχικής και της εν συνεχεία υποστήριξης αυτών.

β. Στο δεύτερο μέρος εντάσσονται τα προγράμματα υποστήριξης (προμήθειες, υπηρεσίες, έργα υποδομής) των υφιστάμενων μέσων.

4. Για την κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του ΜΠΑΕ εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 5.

5. Για την έγκριση υλοποίησης του ΜΠΑΕ οι χρηματοδοτικές απαιτήσεις του οποίου δύναται να καλυφθούν εν μέρει ή στο σύνολό τους από πιστώσεις που προβλέπεται να εγγραφούν σε ΚΑΕ του ΥΠΕΘΑ για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 7 και 8.

Άρθρο 7

Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού

1. Με βάση τον ΜΠΑΕ του άρθρου 6 καταρτίζεται από το ΓΕΕΘΑ σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης (ΓΔΟΣΥ) ο Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (ΚΠΣΣΕ). Ο ΚΠΣΣΕ είναι τετραετούς διάρκειας, επανεξετάζεται δε και επικαιροποιείται σε ετήσια βάση ή όποτε απαιτηθεί για κάλυψη εκτάκτων απαιτήσεων, ώστε να εναρμονίζεται με τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

2. Για την κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του ΚΠΣΣΕ εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 5, η διαδικασία όμως ολοκληρώνεται με απόφαση του ΥΕΘΑ, μετά την διατύπωση γνώμης της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και πρέπει να βρίσκεται εντός των ορίων των πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

3. Στον ΚΠΣΣΕ εντάσσονται με σειρά προτεραιότητας χρηματοδότησης οι συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού καθώς και των έργων υποδομής για την υποστήριξη αυτού, που έχουν υπογραφεί ή προβλέπεται να υπογραφούν κατά τη διάρκειά του, των οποίων οι χρηματοδοτικές απαιτήσεις δύναται να καλυφθούν εν μέρει ή στο σύνολό τους από πιστώσεις που προβλέπεται να εγγραφούν σε ΚΑΕ του ΥΠΕΘΑ για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων.

4. Ο ΚΠΣΣΕ διακρίνεται σε τρία μέρη:

α. Στο πρώτο μέρος εντάσσονται οι συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού μείζονος οικονομικής αξίας (ίσης ή ανώτερης των 30.000.000€, χωρίς ΦΠΑ).

β. Στο δεύτερο μέρος εντάσσονται οι λοιπές συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού.

γ. Στο τρίτο μέρος εντάσσονται οι συμβάσεις των έργων υποδομής που είναι αναγκαία για την υποστήριξη του στρατιωτικού εξοπλισμού.

Άρθρο 8

Ενεργοποίηση Προγράμματος Στρατιωτικού Εξοπλισμού

1. Κάθε πρόγραμμα, εφόσον είναι ενταγμένο στον ΜΠΑΕ του άρθρου 6 και οι συμβάσεις υλοποίησης αυτού εντάσσονται ή προβλέπεται να ενταχθούν στον ΚΠΣΣΕ του άρθρου 7, ενεργοποιείται με πρόταση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, στην οποία περιλαμβάνονται η αιτιολόγηση της αναγκαιότητας/σκοπιμότητας, η εκτιμώμενη συνολική δαπάνη με το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα αποδέσμευσης των πιστώσεων, η προτεινόμενη διαδικασία υλοποίησης με τη σχετική αιτιολόγησή της, οι εγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές και οι ενδεχόμενες απαιτήσεις για την ασφάλεια εφοδιασμού και πληροφοριών, ως ακολούθως:

α. Για προγράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 45, η πρόταση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου εισάγεται στο ΣΑΓΕ, το οποίο και γνωματεύει σχετικά. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει την πρόταση του προς τον ΥΕΘΑ. Ο ΥΕΘΑ ζητά τη γνώμη των ΓΔΑΕΕ, ΓΔΟΣΥ και Γενικής Διεύθυνσης Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων (ΓΔΠΕΑΔΣ), ενώ μπορεί να θέσει το ζήτημα προς συζήτηση στο Συμβούλιο Άμυνας (ΣΑΜ). Ο ΥΕΘΑ, υποχρεωτικά εφόσον το πρόγραμμα αφορά σύμβαση ή συμβάσεις μείζονος οικονομικής αξίας (άνω των 30.000.000€) και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση, εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ που αποφασίζει σχετικά μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Για τα υπόλοιπα προγράμματα που δεν εισάγονται στο ΚΥΣΕΑ, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον ΥΕΘΑ με εξαμηνιαία ενημέρωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

β. Για προγράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 45, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου του οικείου κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, με εξαμηνιαία ενημέρωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

γ. Για προγράμματα που προβλέπεται να υλοποιηθούν μέσω διακρατικής συμφωνίας, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης χρηματικής αξίας, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από το ΚΥΣΕΑ μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

2. Στην περίπτωση προγράμματος προμήθειας νέου μέσου ή εκσυγχρονισμού/αναβάθμισης υφιστάμενου μέσου, για την έναρξη της διαδικασίας της παρ. 1 απαιτείται η εκπόνηση μελέτης από το οικείο Γενικό Επιτελείο, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει:

α. Εκτίμηση για την αμυντική ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων του άρθρου 5.

β. Εκτίμηση για το συνολικό κόστος κύκλου ζωής του μέσου στο οποίο περιλαμβάνεται οπωσδήποτε η αρχική και η εν συνεχεία υποστήριξή του και πιο συγκεκριμένα: η

συντήρηση, τα ανταλλακτικά, τα πυρομαχικά, η εκπαίδευση, τα παρελκόμενα έργα υποδομής, οι δυνατότητες εκσυγχρονισμού ή παράτασης της διάρκειας ζωής ή αναβάθμισης και κάθε άλλο συναφές και κρίσιμο για την εκτίμηση του συνολικού κόστους στοιχείο.

γ. Πρόταση με τις απαιτήσεις και το εκτιμώμενο κόστος για την ασφάλεια εφοδιασμού με βάση τις υπάρχουσες και άμεσα διαθέσιμες στη χώρα δυνατότητες παραγωγής, συμπαραγωγής και υποστήριξης.

3. Με τη διαδικασία των παρ. 1 και 2, στο πλαίσιο του συνολικού προϋπολογισμού του ΚΠΣΣΕ του άρθρου 7, μπορεί να ενεργοποιούνται επιπροσθέτως προγράμματα που δεν είναι ενταγμένα στον ΜΠΑΕ του άρθρου 6 αλλά είναι κατεπείγοντα ή κρίνονται αναγκαία για σοβαρούς αμυντικούς λόγους, με ενημέρωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

4. Μέχρι την κατάρτιση του πρώτου ΜΠΑΕ και του πρώτου ΚΠΣΣΕ, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 6 και 7 αντίστοιχα, με τη διαδικασία των παρ. 1 και 2 μπορεί να ενεργοποιούνται προγράμματα που κρίνονται αναγκαία για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό των Ενόπλων Δυνάμεων. Στις περιπτώσεις αυτές, εφόσον η εκτιμώμενη αξία του προγράμματος είναι ίση ή ανώτερη των 10.000.000€, χωρίς ΦΠΑ, η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή διατυπώνει σύμφωνη γνώμη.

5. Η διαδικασία ενεργοποίησης προγράμματος ολοκληρώνεται με την έκδοση σχετικής απόφασης του Έχοντος την Οικονομική Εξουσία (ΕΟΕ), με την οποία:

α. Εγκρίνεται η ενεργοποίηση του προγράμματος και καθορίζονται η διαδικασία και οι ειδικοί όροι υλοποίησης αυτού.

β. Δίνεται η εντολή στην αρμόδια υπηρεσία για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων, σύμφωνα με τους καθοριζόμενους ειδικούς όρους ανάθεσης και εκτέλεσης.

6. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις κρίσης, πολέμου ή κατεπειγουσών επιχειρησιακών αναγκών μετά από αιτιολογημένη απόφαση του οικείου Γενικού Επιτελείου, η απόφαση της παρ. 5 δύναται να εκδίδεται χωρίς την τήρηση μέρους ή και του συνόλου των προβλεπόμενων διαδικασιών των παρ. 1 έως 4.

Άρθρο 9

Αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων

1. Η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων που λειτουργεί σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από:

α. τα άρθρα 5 έως 8, σχετικά με τη Δομή Δυνάμεων, τον ΜΠΑΕ, τον ΚΠΣΣΕ και την Ενεργοποίηση Προγράμματος Στρατιωτικού Εξοπλισμού,

β. το άρθρο 10, σχετικά με την Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική (ΕΑΒΣ),

γ. το άρθρο 88, σχετικά με την κατακύρωση συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας,

δ. το άρθρο 130, σχετικά με την αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού.

2. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή ενημερώνεται από τον ΥΕΘΑ, μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο, για την εξέλιξη των εξοπλιστικών προγραμμάτων μείζονος οικονομικής αξίας και τη συνολική εξέλιξη του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ.

Άρθρο 10

Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική

1. Για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας της χώρας και ιδίως για την ασφάλεια εφοδιασμού και την επιχειρησιακή αυτονομία των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και για την κάλυψη των αναγκών σε περιόδους κρίσης, επιστράτευσης ή πολέμου, το ΥΠΕΘΑ λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση και διατήρηση μίας εγχώριας τεχνολογικής-βιομηχανικής βάσης, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που αφορούν σε έρευνα και ανάπτυξη, σε συγκεκριμένους, στρατηγικούς τομείς άμυνας και ασφάλειας. Η βάση αυτή διασφαλίζει την ταχεία και απρόσκοπτη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού των ΕΔ σε υλικά, αναλώσιμα, εξαρτήματα, υπηρεσίες άμεσης συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης και την εκτέλεση των αναγκαίων έργων σε όλες τις περιπτώσεις, εγκαίρως και υπό κάθε περίπτωση.

2. Οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις καθώς και τα κατάλληλα μέτρα για την επίτευξη των στόχων της παρ. 1 καθορίζονται και εξειδικεύονται, στο πλαίσιο της ΠΕΑ και της ΕΣΣ, στην ΕΑΒΣ, η οποία εγκρίνεται από το ΚΥΣΕΑ, μετά από εισήγηση του ΥΕΘΑ και γνώμη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής του άρθρου 9.

3. Στο πλαίσιο των προβλέψεων της παρ. 1 παρέχεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, δυνάμει του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ, να επιβάλλει ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης που θα προβλέπουν την υποχρέωση του αναδόχου για τη σύναψη ειδικών συμβάσεων, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 135.

Άρθρο 11

Εν συνεχεία υποστήριξη οπλικών συστημάτων

1. Η εν συνεχεία υποστήριξη (Follow-On-Support: FOS) των οπλικών συστημάτων αποτελεί απαίτηση με αντικείμενο ένα ή περισσότερα από τα εξής: προμήθεια υλικών/ανταλλακτικών/πυρομαχικών, υπηρεσίες όπωσης, τεχνική υποστήριξη, συντήρηση, έλεγχος, επισκευή, εκπαίδευση, εκσυγχρονισμό, παράταση διάρκειας ζωής και αναβάθμιση.

2. Στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης σύμβασης προμήθειας οπλικού συστήματος, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να συνάψει ταυτόχρονα με τη σύμβαση αυτή, με τον ίδιο ή άλλο οικονομικό φορέα, και σύμβαση εν συνεχεία υποστήριξης του προς προμήθεια οπλικού συστήματος, η οποία συνίσταται σε:

α. σύμβαση συντήρησης, προμήθειας ανταλλακτικών και εκπαίδευσης, εφόσον απαιτείται, ως εκ της φύσης του προς προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού,

β. σύμβαση προμήθειας πυρομαχικών, εφόσον προβλέπεται να χρησιμοποιούνται από τον προς προμήθεια στρατιωτικό εξοπλισμό,

γ. σύμβαση για τον εκσυγχρονισμό, την παράταση της διάρκειας ζωής και την αναβάθμιση του προς προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, εφόσον οι απαιτήσεις αυτές είναι δυνατόν να προβλεφθούν κατά τη σύναψη της σύμβασης προμήθειας.

3. Ως χρόνος έναρξης ισχύος της σύμβασης εν συνεχεία υποστήριξης μπορεί να συμφωνηθεί είτε ο χρόνος έναρξης ισχύος της σύμβασης προμήθειας είτε μεταγενέστερο χρονικό σημείο.

4. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, με βάση προϊσχύουσες διατάξεις, έχει νομίμως συναφθεί σύμβαση προμήθειας οπλικού συστήματος, χωρίς ταυτόχρονη σύναψη σύμβασης εν συνεχεία υποστήριξης ή έχουν εκκινήσει διαδικασίες για σύναψη σύμβασης προμήθειας οπλικού συστήματος, χωρίς πρόβλεψη για ταυτόχρονη σύναψη σύμβασης εν

συνεχεία υποστήριξης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνάψει αυτοτελώς σύμβαση εν συνεχεία υποστήριξης με τον ίδιο ή άλλο οικονομικό φορέα. Εφόσον στη σύμβαση προμήθειας έχουν ενσωματωθεί οι βασικοί όροι σύμβασης εν συνεχεία υποστήριξης, η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα να συνάψει τη σύμβαση εν συνεχεία υποστήριξης με τρίτο οικονομικό φορέα μόνον εφόσον συνομολογήσει με αυτόν επωφελέστερους όρους.

5. Σε κάθε περίπτωση σύναψης σύμβασης εν συνεχεία υποστήριξης λαμβάνονται υπόψη οι προβλέψεις για το χρόνο επιχειρησιακής εκμετάλλευσης του συστήματος, οι απαιτήσεις για ασφάλεια πληροφοριών και ασφάλεια εφοδιασμού, καθώς και οι γενικές αρχές, τα μέτρα και οι κατευθύνσεις της ΕΑΒΣ.

6. Η παροχή εν συνεχεία υποστήριξης μπορεί να εκπληρωθεί στη βάση συμφωνίας-πλαισίου, σύμφωνα και με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 138.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Αρμοδιότητες – διαφάνεια και έλεγχος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Αρμοδιότητες – Συλλογικά όργανα ΥΠΕΘΑ

Άρθρο 12

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας – Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων

1. Οι συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στον τομέα της άμυνας συνάπτονται από το ΥΠΕΘΑ, που αποτελεί την αναθέτουσα αρχή.

2. Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α. Διενεργεί τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 3, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 45.

β. Παρακολουθεί την εκτέλεση των συμβάσεων της περίπτ. α΄ και διενεργεί τις απαιτούμενες προς τούτο διαδικασίες, πλην των παραλαβών και πληρωμών.

γ. Συγκροτεί τα συλλογικά όργανα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων αρμοδιότητάς της, που προβλέπονται στο άρθρο 16.

δ. Προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες για την εκπλήρωση των στατιστικών υποχρεώσεων του ΥΠΕΘΑ, σύμφωνα με το άρθρο 33.

ε. Υλοποιεί την Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας, σύμφωνα με το άρθρο 112 και πιστοποιεί τη συμμόρφωση νέων προϊόντων εγχώριας προέλευσης με συμφωνίες τυποποίησης.

στ. Διενεργεί τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων αξιοποίησης μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού, με εκτιμώμενο οικονομικό αντάλλαγμα ίσο ή ανώτερο από τα χρηματικά όρια του άρθρου 45, σύμφωνα με το άρθρο 130.

ζ. Παρακολουθεί την εκτέλεση των Προγραμμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης του Κεφαλαίου Β΄ του Όγδου Μέρους και συγκροτεί τις επιτροπές ελέγχου και παραλαβών αυτών.

η. Εκδίδει Κατευθυντήριες Οδηγίες επί θεμάτων ερμηνείας και εφαρμογής του παρόντος νόμου, για την τυποποίηση των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας.

Άρθρο 13

Αρμοδιότητες των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, τα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α. Προσδιορίζουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του ΜΠΑΕ και τις τεκμηριώνουν στο πλαίσιο του ΚΠΣΣΕ.

β. Διενεργούν τον τεχνικό διάλογο, σύμφωνα με το άρθρο 25,

γ. Συντάσσουν και εγκρίνουν τις τεχνικές προδιαγραφές, σύμφωνα με το άρθρο 39.

δ. Εισηγούνται την ενεργοποίηση προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 8.

ε. Διενεργούν τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 3, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 45, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση ενεργοποίησης προγράμματος.

στ. Διενεργούν τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας.

ζ. Διενεργούν τις παραλαβές σε εκτέλεση των συμβάσεων που έχουν συναφθεί.

η. Συγκροτούν τα συλλογικά όργανα των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων αρμοδιότητάς τους, που προβλέπονται στα άρθρα 16 και 17.

θ. Παρακολουθούν την εκτέλεση των συμβάσεων των περιπτώσεων ε' και στ' και διενεργούν τις απαιτούμενες προς τούτο διαδικασίες, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση κατακύρωσης.

ι. Διενεργούν τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων αξιοποίησης μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού με εκτιμώμενο οικονομικό αντάλλαγμα κατώτερο από τα χρηματικά όρια του άρθρου 45, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 130.

2. Με απόφαση του ΥΕΘΑ επιλύονται ζητήματα καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ ΓΔΑΕΕ και Γενικών Επιτελείων.

Άρθρο 14

Συλλογικά όργανα

1. Τα όργανα πραγματοποίησης των προμηθειών των ΕΔ διακρίνονται σε γνωμοδοτικά και εκτελεστικά.

2. Τα γνωμοδοτικά όργανα είναι:

α. Οι Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΚΓΕΠ) της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων.

β. Οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΠΓΕΠ).

3. Τα εκτελεστικά όργανα, τα οποία είναι αρμόδια τόσο για την διενέργεια των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων όσο και για την εκτέλεση αυτών, είναι:

α. Οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών.

β. Οι επιτροπές διαπραγματεύσεων.

γ. Οι επιτροπές εμπειρογνομόνων.

δ. Οι επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών.

ε. Οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων.

στ. Οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων.

4. Οι επιτροπές της παρ. 3 απαρτίζονται από τρία τουλάχιστον μέλη, στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων ή/και μόνιμους υπαλλήλους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Τα μέλη των επιτροπών δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε περισσότερες από μία επιτροπή για κάθε συγκεκριμένη σύμβαση ούτε να αντικαθίστανται χωρίς αιτιολογημένη απόφαση του φορέα που συγκρότησε την επιτροπή. Η θητεία των μελών των επιτροπών καθορίζεται ως εξής:

α. για τις επιτροπές διενέργειας διαγωνισμού, ίση με το χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών διενέργειας του διαγωνισμού,

β. για τις επιτροπές διαπραγματεύσεων, ίση με το χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση του έργου τους,

γ. για τις επιτροπές εμπειρογνομόνων, ίση με το χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση της εμπειρογνωμοσύνης,

δ. για τις επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, ετήσια,

ε. για τις επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, δύναται να είναι ίση με το χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση της σύμβασης,

στ. για τις δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, ετήσια.

5. Η συγκρότηση των επιτροπών της παρ. 3 πραγματοποιείται σύμφωνα με τις προβλέψεις των άρθρων 12 και 13. Με την απόφαση συγκρότησης ορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη και η διάρκεια της θητείας αυτών.

6. Απαγορεύεται η συμμετοχή στις ανωτέρω επιτροπές προσώπων που με οποιονδήποτε τρόπο έλαβαν μέρος στη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών και στην προβολή των επιχειρησιακών απαιτήσεων του υπό σύμβαση αντικειμένου. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή του αρμόδιου διαχειριστή του υλικού στην επιτροπή ελέγχου και παραλαβής του ίδιου υλικού και αντίστροφα.

7. Σε κάθε φορέα διενέργειας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων μπορεί να συγκροτείται μόνιμη επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών, η θητεία των μελών της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί το διάστημα του ενός έτους.

8. Οι συνεδριάσεις και η λειτουργία των επιτροπών του παρόντος άρθρου διέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/1999, Α' 45), εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 15

Κεντρικές - Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών

1. Στη ΓΔΑΕΕ συγκροτείται ΚΓΕΠ, με απόφαση του ΥΕΘΑ. Η ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ υπάγεται στον Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, ο οποίος προεδρεύει αυτής. Αποτελείται από τον Πρόεδρο και τέσσερα τουλάχιστον μέλη, ανώτατους ή ανωτέρους αξιωματικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν ειδικότητα ανάλογη με τη φύση των προμηθειών, οι οποίοι δεν απαλλάσσονται από τα υπόλοιπα καθήκοντά τους. Σε περίπτωση απουσίας του προέδρου, αναπληρώνεται από το αρχαιότερο μέλος της επιτροπής. Στην ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ για προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού συμμετέχει ως

μέλος και εκπρόσωπος του Γενικού Επιτελείου ή των Γενικών Επιτελείων επί διακλαδικής προμήθειας, ανάλογα με το είδος του προς προμήθεια υλικού.

2. Στα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των ΕΔ συγκροτούνται με απόφαση των Αρχηγών των Κλάδων ΚΓΕΠ, που αποτελούνται από τον Πρόεδρο και τουλάχιστον τέσσερα μέλη, ανώτατους ή ανωτέρους αξιωματικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν ειδικότητα ανάλογη με τη φύση των προμηθειών. Στην ΚΓΕΠ των Γενικών Επιτελείων μπορεί να συμμετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος της ΓΔΑΕΕ. Περαιτέρω, σε επίπεδα κλιμακίων διοίκησης ΕΔ κατώτερων από τα Γενικά Επιτελεία, με διαταγή του αρμόδιου διοικητή, συγκροτούνται οι ΠΓΕΠ και αποτελούνται από τον Πρόεδρο και τρεις έως πέντε αξιωματικούς ή υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικότητα ανάλογη της φύσης της προμήθειας που πρόκειται να εξετασθεί.

3. Οι ΚΓΕΠ των Γενικών Επιτελείων υπάγονται στον Υπαρχηγό ή τον Διευθυντή Κλάδου του οικείου Γενικού Επιτελείου, ο οποίος και προεδρεύει αυτών, ενώ οι ΠΓΕΠ υπάγονται στον διοικητή του κλιμακίου διοίκησης των Γενικών Επιτελείων. Τα μέλη των ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ δεν απαλλάσσονται από τα καθήκοντα τους και δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν στα όργανα εκτέλεσης των προμηθειών που κρίνονται.

4. Χρέη εισηγητή στις ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ εκτελεί ο εκάστοτε προϊστάμενος τμήματος του φορέα που διενεργεί την προμήθεια, ενώ καθήκοντα γραμματέα εκτελεί κατώτερος αξιωματικός. Ο εισηγητής και ο γραμματέας δεν αποτελούν μέλη της επιτροπής.

5. Οι ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ συνεδριάζουν όπως ορίζεται από τον φορέα υπαγωγής τους. Απαρτία θεωρείται ότι υπάρχει όταν οι παρόντες είναι περισσότεροι από τους απόντες, οι δε αποφάσεις λαμβάνονται με σχετική πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Τα ονόματα των μελών που μειοψήφησαν, καθώς και η γνώμη αυτών, αναγράφονται στο πρακτικό της συνεδρίασης.

6. Οι ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ γνωμοδοτούν αιτιολογημένα και εγγράφως για τις παρακάτω περιπτώσεις προμηθειών που υπάγονται στην αρμοδιότητα τους:

α. Για τη σύναψη ειδικών κατηγοριών συμβάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 140.

β. Για την τροποποίηση των όρων σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 103.

γ. Για τη λύση σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 104.

δ. Για την επιβολή κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 125.

ε. Για την κατακύρωση της σύμβασης και τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 88 και 90, αντίστοιχα.

στ. Για κάθε άλλο θέμα το οποίο προβλέπεται από τον παρόντα νόμο ή πρέπει να παραπεμφθεί για γνωμοδότηση κατά την κρίση του ΕΟΕ.

7. Οι ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ, μετά από αίτημά τους, υποβοηθούνται στο έργο τους από κατάλληλους κατά περίπτωση εμπειρογνώμονες, ως συμβουλευτικά μέλη.

Άρθρο 16

Αρμοδιότητες οργάνων διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών

1. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων του παρόντος νόμου συγκροτούνται οι ακόλουθες επιτροπές:

α. Οι Επιτροπές Διενέργειας Διαγωνισμών.

β. Οι Επιτροπές Διαπραγματεύσεων.

γ. Οι Επιτροπές Εμπειρογνωμόνων.

- δ. Οι Επιτροπές Αξιολόγησης Προσφυγών.
2. Οι ανωτέρω επιτροπές υπάγονται στον φορέα (ΓΔΑΕΕ ή Γενικά Επιτελεία) που κάθε φορά είναι αρμόδιος για τη διαδικασία σύναψης των συμβάσεων.
3. Οι Επιτροπές Διενέργειας Διαγωνισμών είναι αρμόδιες για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων και συγκεκριμένα:
- α. Διενεργούν τους διαγωνισμούς με βάση τους όρους που περιλαμβάνονται στη διακήρυξη του διαγωνισμού.
  - β. Αξιολογούν τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής και τις προσφορές των συμμετεχόντων στο διαγωνισμό, αφού λάβουν υπόψη τους τα πρακτικά των επιτροπών εμπειρογνομόνων όπου απαιτούνται. Η αξιολόγηση μπορεί να διαφέρει από την κρίση και τις διαπιστώσεις των εν λόγω επιτροπών, εφόσον αιτιολογείται πλήρως.
  - γ. Εισηγούνται περί της αποδοχής ή της απόρριψης των προσφορών των υποψήφιων οικονομικών φορέων.
  - δ. Εισηγούνται την ανάδειξη προσωρινού αναδόχου, την κατακύρωση ή την ματαίωση του διαγωνισμού.
  - ε. Συντάσσουν τα τελικά σχέδια συμβάσεων.
4. Οι Επιτροπές Διαπραγματεύσεων είναι αρμόδιες για τη διαπραγμάτευση και σύνταξη των όρων των συμβάσεων του άρθρου 4 ή της τροποποίησης συμβάσεων κατά το άρθρο 103.
5. Οι Επιτροπές Εμπειρογνομόνων συγκροτούνται υποχρεωτικά εάν ο διαγωνισμός διενεργείται με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, σύμφωνα με το άρθρο 83, και προαιρετικά σε κάθε άλλη περίπτωση. Οι αρμοδιότητές τους έχουν ως ακολούθως:
- α. Προβαίνουν σε πλήρη τεχνική αξιολόγηση των προσφορών, με βάση τις καθορισθείσες τεχνικές προδιαγραφές.
  - β. Αξιολογούν ή βαθμολογούν τις προσφορές σε συνάρτηση με τα τεχνικά και λοιπά στοιχεία της διακήρυξης και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 82.
  - γ. Ελέγχουν και αξιολογούν, εφόσον απαιτείται, τις κατασκευαστικές δυνατότητες των διαγωνιζομένων.
  - δ. Συντάσσουν αιτιολογημένο πρακτικό στο οποίο αναφέρεται υποχρεωτικά και η γνώμη της μειοψηφίας.
6. Οι Επιτροπές Αξιολόγησης Προσφυγών είναι αρμόδιες για την εξέταση των προσφυγών κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 93 και 127.

Άρθρο 17

Αρμοδιότητες οργάνων εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών

1. Στο πλαίσιο της εκτέλεσης των συμβάσεων του παρόντος νόμου συγκροτούνται οι ακόλουθες επιτροπές:
- α. Οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής συμβατικών αντικειμένων.
  - β. Οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής συμβατικών αντικειμένων.
2. Οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής έχουν τις εξής αρμοδιότητες:
- α. Παρακολουθούν λεπτομερώς και ελέγχουν την εκτέλεση των συμβατικών όρων και των υποχρεώσεων, τόσο της Αναθέτουσας Αρχής όσο και των αναδόχων.

β. Εισηγούνται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των όρων των συμβάσεων.

γ. Εισηγούνται την παραπομπή των διαφωνιών που αναφύονται μεταξύ των αναδόχων και της Αναθέτουσας Αρχής στη δευτεροβάθμια επιτροπή ελέγχου και παραλαβής.

δ. Σε ειδικές περιπτώσεις δύνανται να καλούν έναν ή περισσότερους εμπειρογνώμονες, των οποίων η γνώμη είναι συμβουλευτική.

ε. Στις περιπτώσεις προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού:

αα) Παρίστανται στους ελέγχους αξιολόγησης καταλληλότητας όπου αυτό απαιτηθεί.

ββ) Προβαίνουν κατά την παραλαβή του υλικού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση, σε ελέγχους, (μακροσκοπικούς, λειτουργικούς, επιχειρησιακούς κ.λπ.) του υπό προμήθεια υλικού, με την παρουσία του προμηθευτή ή νόμιμου εκπροσώπου του.

στ. Μετά τη λήξη όλων των προβλεπόμενων ελέγχων συντάσσουν τα σχετικά πρωτόκολλα παραλαβής ή απόρριψης των συμβατικών αντικειμένων, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης.

3. Οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής έχουν την αρμοδιότητα, σε περίπτωση διαφωνίας του προμηθευτή/παρόχου υπηρεσίας με την απόφαση της αναθέτουσας αρχής που λήφθηκε κατόπιν των εισηγήσεων της περίπτ. β΄ της παρ. 2, αφού λάβουν υπόψη τους το σχετικό πρωτόκολλο, τα υπόλοιπα σχετικά στοιχεία και τις απόψεις του προμηθευτή/παρόχου ή του νόμιμου εκπροσώπου του, να εξετάζουν το υπό προμήθεια είδος ή την παρεχόμενη υπηρεσία, κατά τον τρόπο που ορίζεται στη σύμβαση, να επαναλαμβάνουν τους ελέγχους της επιτροπής ελέγχου και παραλαβής και να ενεργούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 120.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Διαφάνεια και έλεγχος

Άρθρο 18

Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Το στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας επιτρέπεται, στο πλαίσιο των καθηκόντων του, να διενεργεί επαφές μόνο με τους νόμιμους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες ή σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων.

2. Ενημέρωση από οικονομικούς φορείς για στρατιωτικό εξοπλισμό επιτρέπεται να γίνεται και στο πλαίσιο διενέργειας τεχνικού διαλόγου ή έρευνας αγοράς, καθώς και στο πλαίσιο ημερίδων, ενημερωτικών συναντήσεων, εκθέσεων και συνεδρίων που διοργανώνονται σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για την παρουσίαση των εξελίξεων σε τομείς αμυντικής βιομηχανίας και τεχνολογίας. Ανακοίνωση σχετικά με τις εν λόγω συναντήσεις αναρτάται στην κεντρική ιστοσελίδα του ΥΠΕΘΑ, του οικείου Γενικού Επιτελείου ή της οικείας Διεύθυνσης, την ημέρα κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν.

3. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας, να επιδιώκει ή να αποδέχεται, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα, κατά το χειρισμό των υποθέσεων στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του.

4. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων που χειρίζεται συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να απασχολείται, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή εντολής, σε οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των ανωτέρω συμβάσεων. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και για χρονικό διάστημα τριών (3) τουλάχιστον ετών μετά την αποχώρηση του παραπάνω προσωπικού από τη σχετική θέση.

5. Η παράβαση των παραπάνω διατάξεων συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο επιβάλλονται οι εξής ποινές: α) στο στρατιωτικό προσωπικό, οι προβλεπόμενες περί πειθαρχικών παραπτωμάτων συνήθεις ή καταστατικές πειθαρχικές ποινές, β) στους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 109 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26), γ) στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 39 του π.δ.410/1988 (Α' 191), εκτός εάν η παράβαση στοιχειοθετεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας. Ειδικά η παραβίαση της απαγόρευσης της παρ. 3 συνιστά επιβαρυντική περίπτωση και λαμβάνεται υπόψη από το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο κατά την επιβολή της πειθαρχικής ποινής.

Άρθρο 19 **Ρήτρα ακεραιότητας**

1. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας οι οικονομικοί φορείς ή οι νόμιμοι εκπρόσωποι τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, δεσμεύονται ότι σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ' αυτόν τον τρόπο κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη αυτής. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης δεσμευτικές δηλώσεις ότι οι οικονομικοί φορείς:

α. δεν διέθεταν εσωτερική πληροφόρηση, πέραν των στοιχείων που περιήλθαν στη γνώση και στην αντίληψη τους μέσω των εγγράφων της σύμβασης και στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων διαγωνισμών και των συναντήσεων και διαπραγματεύσεων στις οποίες συμμετείχαν και έχουν δημοσιοποιηθεί,

β. δεν πραγματοποίησαν ενέργειες νόθευσης του ανταγωνισμού μέσω χειραγώγησης των προσφορών είτε ατομικώς είτε σε συνεργασία με τρίτους, κατά τα οριζόμενα στο δίκαιο του ανταγωνισμού,

γ. δεν διενήργησαν ούτε θα διενεργήσουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης παράνομες πληρωμές για διευκολύνσεις, εξυπηρετήσεις ή υπηρεσίες που αφορούν τη σύμβαση και τη διαδικασία ανάθεσης,

δ. δεν πρόσφεραν ούτε θα προσφέρουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα σε υπαλλήλους ή μέλη συλλογικών οργάνων της αναθέτουσας αρχής, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες αυτών ούτε χρησιμοποίησαν ή θα χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα,

ε. δεν πρόσφεραν ούτε θα προσφέρουν κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, δώρα, δωρεές, φιλανθρωπικές παροχές, χορηγίες ή

χρηματικά ποσά και επιχορηγήσεις με οποιαδήποτε μορφή ή αιτιολογία, σε πολιτικά κόμματα, κομματικούς εκπροσώπους ή επικεφαλής κομμάτων, Υπουργούς ή Υφυπουργούς ή μετακλητούς υπαλλήλους της Κυβέρνησης, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης ή σε οργανώσεις των οποίων επικεφαλής είναι πολιτικοί, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες αυτών, ούτε χρησιμοποίησαν ή θα χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα.

2. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να χρησιμοποιούν οποιονδήποτε ενδιάμεσο, μεσάζοντα ή πράκτορα κατά τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης. Οι οικονομικοί φορείς λαμβάνουν επαγγελματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε σχέση με τη σύμβαση μόνο από δικηγορικά γραφεία, φορολογικούς, τεχνικούς και οικονομικούς συμβούλους.

3. Εάν οι οικονομικοί φορείς παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 επιβάλλονται, με απόφαση του ΥΕΘΑ, οι ακόλουθες κυρώσεις:

α. αν δεν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, σωρευτικά, έκπτωση του οικονομικού φορέα, κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του ΥΠΕΘΑ τουλάχιστον για τρία (3) έτη,

β. αν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ποινική ρήτρα ισόποση με την εγγύηση καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του ΥΠΕΘΑ τουλάχιστον για τρία (3) έτη.

4. Οι επιλεγέντες ως ανάδοχοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να συμπεριλάβουν στο φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986, υπογεγραμμένη από τους ίδιους ή τους νομίμους εκπροσώπους τους, στην οποία να δηλώνουν ότι δεν έχουν παραβεί κάποια από τις υποχρεώσεις των παρ. 1 και 2 και ότι έχουν ενημερωθεί για την πρόβλεψη επιβολής των κυρώσεων της παρ. 3. Η σχετική υπεύθυνη δήλωση προσαρτάται στη σύμβαση και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

5. Οι υποχρεώσεις και απαγορεύσεις των παρ. 1 και 2 ισχύουν και για τους υπεργολάβους του οικονομικού φορέα. Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων και απαγορεύσεων των παρ. 1 και 2 από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου και εφόσον η παράβαση αυτή δεν θεραπευτεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν σχετικής ειδοποίησης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με απόφαση του ΥΕΘΑ, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή.

Άρθρο 20

Μεταβολές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και στη διοίκηση του οικονομικού φορέα

1. Οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή μετά τη σύναψη της σύμβασης οποιαδήποτε μεταβολή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς τους, στη διοίκηση ή τον εταιρικό μετασχηματισμό τους.

2. Μέσα σε τρεις μήνες από την ανωτέρω γνωστοποίηση, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται:

α) Να αντιταχθεί στη γνωστοποιηθείσα συμμετοχή ή μεταβολή ή εταιρικό μετασχηματισμό, όταν πιθανολογεί ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος και να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα τα κατά την κρίση της απαιτούμενα στοιχεία και πληροφορίες, τάσσοντας εύλογη προθεσμία που δεν υπερβαίνει τους δύο μήνες. Μετά την εξέταση των στοιχείων αυτών, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος, να καταγγείλει τη σύμβαση. Η μη έγκαιρη, ακριβής ή πλήρης υποβολή των ζητηθέντων στοιχείων από τον ανάδοχο δίνει στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει, άνευ ετέρου, τη σύμβαση.

β) Να αντιταχθεί στη γνωστοποιηθείσα συμμετοχή ή μεταβολή ή εταιρικό μετασχηματισμό, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος και να καταγγείλει τη σύμβαση.

Σε κάθε περίπτωση, λόγο δημόσιου συμφέροντος συνιστά ιδίως η πιθανολόγηση ότι τα πρόσωπα που πραγματοποίησαν τη συμμετοχή ή ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα συμμετέχοντα νομικά πρόσωπα, δεν είναι κατάλληλα για να εγγυηθούν την οικονομική βιωσιμότητα του αναδόχου και να εξασφαλίσουν την ορθή διαχείριση της υπό εκτέλεση σύμβασης μέχρι την ολοκλήρωση της ή να εξασφαλίσουν την αποτροπή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή επιρροών που δυνητικά θα μπορούσαν να βλάψουν τα εθνικά συμφέροντα ή εάν η αναθέτουσα αρχή διατηρεί αμφιβολίες για τη νομιμότητα προέλευσης, την αληθή κυριότητα ή την επάρκεια των οικονομικών πόρων των προσώπων που πραγματοποίησαν τη συμμετοχή ή ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, καθώς και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν άμεσα ή έμμεσα τα πρόσωπα αυτά.

3. Η καταγγελία της σύμβασης σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο γίνεται με απόφαση του ΥΕΘΑ και ισχύει από την κοινοποίησή της στον οικονομικό φορέα, όπως προβλέπει η σχετική σύμβαση. Με την ίδια απόφαση μπορεί να επιβάλλονται επιπλέον στον οικονομικό φορέα κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα κατ' ελάχιστον τριών ετών.

Άρθρο 21

Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου

1. Οι συμβάσεις που διέπονται από τον παρόντα νόμο υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η προϋπολογισθείσα αξία της σύμβασης υπερβαίνει το όριο του 1.000.000€ χωρίς ΦΠΑ. Από τον έλεγχο αυτόν εξαιρούνται οι συμβάσεις των περιπτ. α', β', γ', στ', ζ' και θ' του άρθρου 4.

2. Στον έλεγχο νομιμότητας της παρ. 1 υπάγονται και οι τροποποιητικές συμβάσεις που εμπíπτουν στις προϋποθέσεις εφαρμογής της, ανεξαρτήτως του εάν η κύρια σύμβαση διήλθε από τον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στο πλαίσιο του ελέγχου των συμβάσεων που προβλέπονται στις περιπτ. δ' και ε' του άρθρου 4, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των στοιχείων του φακέλου, ο οποίος μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου επιστρέφεται στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΘΑ.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Θέματα σύναψης συμβάσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Γενικές αρχές και κανόνες

Άρθρο 22

Αρχές που διέπουν τη σύναψη συμβάσεων (άρθρο 4 της Οδηγίας)

Η αναθέτουσα αρχή αντιμετωπίζει τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργεί με διαφάνεια.

Άρθρο 23

Κεντρική Αρχή Προμηθειών (άρθρο 10 της Οδηγίας)

1. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να αποκτά προϊόντα, υπηρεσίες ή έργα από ή μέσω Κεντρικών Αρχών Προμηθειών.

2. Η αναθέτουσα αρχή που αποκτά προϊόντα, υπηρεσίες ή έργα από ή μέσω Κεντρικών Αρχών Προμηθειών, θεωρείται ότι έχει τηρήσει τον παρόντα νόμο εφόσον:

α. είτε τον έχει τηρήσει η Κεντρική Αρχή Προμηθειών,

β. είτε, όταν η Κεντρική Αρχή Προμηθειών δεν είναι αναθέτουσα αρχή, οι κανόνες ανάθεσης σύμβασης τους οποίους εφαρμόζει συμμορφώνονται προς όλες τις διατάξεις του παρόντος νόμου και οι συμβάσεις που συνάπτονται μπορεί να υπόκεινται σε αποτελεσματικές διαδικασίες προσφυγής, ανάλογες προς εκείνες που προβλέπονται στο Κεφάλαιο Ε΄ του έκτου Μέρους.

Άρθρο 24

Οικονομικοί φορείς – Δικαιούμενοι συμμετοχής (άρθρα 5, 50 της Οδηγίας)

1. Οι οικονομικοί φορείς οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, δεν επιτρέπεται να αποκλείονται με την αιτιολογία ότι θα έπρεπε, κατά την εθνική νομοθεσία, να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιτρέψει σε οικονομικούς φορείς από τρίτες χώρες που έχουν, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους εγκατάστασής τους, το δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, να συμμετέχουν σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον γίνεται ρητή περὶ τούτου μνεία στα έγγραφα της σύμβασης.

3. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων ή υπηρεσιών ή συμβάσεων προμηθειών που περιλαμβάνουν επιπλέον εργασίες ή υπηρεσίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, είναι δυνατόν να ζητείται από τα νομικά πρόσωπα να αναφέρουν στην προσφορά ή στην αίτηση συμμετοχής τους τα ονόματα και τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα των προσώπων, τα οποία επιφορτίζονται με την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης.

4. Οι ενώσεις προσώπων οικονομικών φορέων μπορούν να υποβάλλουν προσφορές ή να εμφανίζονται ως υποψήφιοι. Για την υποβολή μιας προσφοράς ή μιας αίτησης συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να απαιτεί από τις ενώσεις προσώπων να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή. Εν τούτοις, η επιλεγείσα ένωση προσώπων είναι δυνατόν να υποχρεωθεί να περιβληθεί συγκεκριμένη νομική μορφή, εάν της ανατεθεί η σύμβαση, στο μέτρο που η περιβολή αυτής της νομικής μορφής είναι αναγκαία για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης.

5. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, οι οικονομικοί φορείς που συνιστούν ένωση προσώπων για να αναλάβουν τη σύμβαση, ή οι οικονομικοί φορείς που συνδέονται με τους φορείς αυτούς, δεν θεωρούνται τρίτοι. Ο προσφέρων περιλαμβάνει στην προσφορά του εξαντλητικό κατάλογο των εν λόγω οικονομικών φορέων, ο οποίος ενημερώνεται για τις οποιεσδήποτε μεταβολές στους δεσμούς που υπάρχουν μεταξύ τους.

6. Η ανάθεση συμβάσεων από τον προσφέροντα ή υποψήφιο στους ανωτέρω οικονομικούς φορείς δεν θεωρείται υπεργολαβία και κατά συνέπεια δεν συνυπολογίζεται στο ελάχιστο ποσοστό υπεργολαβίας που ενδεχομένως επιβάλλει στον ανάδοχο η αναθέτουσα αρχή, ούτε υπόκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου περί υπεργολαβικής ανάθεσης τμήματος ή ποσοστού της σύμβασης σε τρίτους μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 41.

7. Στις περιπτώσεις υποβολής προσφοράς από ένωση προσώπων οικονομικών φορέων, όλα τα μέλη της ευθύνονται έναντι της αναθέτουσας αρχής αλληλέγγυα και εις ολόκληρον. Σε περίπτωση ανάθεσης της σύμβασης στην ένωση προσώπων, η ευθύνη αυτή εξακολουθεί μέχρι την ολοκλήρωση της εκτέλεσης της σύμβασης.

Άρθρο 25 **Τεχνικός διάλογος**

1. Πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης μιας σύμβασης, το Γενικό Επιτελείο που ενεργοποιεί το πρόγραμμα μπορεί, κατά την κρίση του, μέσω της διαδικασίας του τεχνικού διαλόγου, να διαβουλευτεί με οικονομικούς φορείς, με στόχο τη συλλογή πληροφοριών και συμβουλών επί ζητημάτων που κρίνει ουσιώδη για τον καθορισμό των τεχνικών πτυχών της σύμβασης, ιδίως για τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών υπό τον όρο ότι οι συμβουλές αυτές δεν επιφέρουν νόθευση του ανταγωνισμού.

2. Ο τεχνικός διάλογος διεξάγεται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερομένων που αναρτάται στην ιστοσελίδα του Γενικού Επιτελείου και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, κατά την κρίση του Γενικού Επιτελείου. Οι δαπάνες δημοσίευσης βαρύνουν το Γενικό Επιτελείο. Για συμβάσεις των περιπτ. δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 4, η ειδική πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

3. Η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία του Γενικού Επιτελείου, το αντικείμενο της σύμβασης, τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικό με τη σύμβαση που προτίθεται να συνάψει η αναθέτουσα αρχή.

4. Ο τεχνικός διάλογος διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εξήντα (60) ημέρες από την ανάρτηση της ανακοίνωσης ή την αποστολή της πρόσκλησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου, ιδίως σε περιπτώσεις συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας ή ιδιαίτερα σύνθετου αντικειμένου. Με την ολοκλήρωση του τεχνικού διαλόγου, το Γενικό Επιτελείο συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τα σχόλια που υποβλήθηκαν.

Άρθρο 26

Υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας - Προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών (άρθρα 6,7 της Οδηγίας)

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος, ιδίως εκείνων που αφορούν τις υποχρεώσεις σχετικά με τη δημοσιοποίηση των συναπτόμενων συμβάσεων και την ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2 του

άρθρου 58 και στο άρθρο 62, και σύμφωνα προς το εθνικό δίκαιο, ιδιαίτερα τη νομοθεσία που αφορά την πρόσβαση στην ενημέρωση και με την επιφύλαξη κεκτημένων μέσω σύμβασης δικαιωμάτων, η αναθέτουσα αρχή δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες αυτοί έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν, ιδίως, τα τεχνικά ή εμπορικά απόρρητα και τις εμπιστευτικές πτυχές των προσφορών.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιβάλει στους οικονομικούς φορείς απαιτήσεις που αποσκοπούν στην προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών, τις οποίες κοινοποιεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υποβολής προσφορών και ανάθεσης της σύμβασης. Μπορεί επίσης να απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των υπεργολάβων τους στις απαιτήσεις αυτές.

Άρθρο 27

Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων και των συμφωνιών-πλαίσιο (άρθρο 9 της Οδηγίας)

1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, εκτιμώμενο από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτόν λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, περιλαμβανομένων κάθε δικαιώματος προαιρέσεως ή ενδεχόμενων παρατάσεων της σύμβασης. Αν η αναθέτουσα αρχή προβλέπει χρηματικά βραβεία ή την καταβολή ποσών στους υποψήφιους ή προσφέροντες, τα λαμβάνει υπόψη της κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

2. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 59 ή, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν απαιτείται τέτοια προκήρυξη, τη στιγμή κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή κινεί τη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

3. Κανένα σχέδιο έργου ή σχέδιο αγοράς προτεινόμενης συγκεκριμένης ποσότητας προμηθειών ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να καταμνηθεί με σκοπό τη δημιουργία κατ' ουσία πανομοιότυπων χωριστών μερικών συμβάσεων ή διαφορετικά να υποδιαιρεθεί με σκοπό να αποφευχθεί η επί αυτού εφαρμογή του παρόντος νόμου.

4. Για τις συμβάσεις έργων, κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας λαμβάνεται υπόψη το κόστος των έργων, καθώς και η συνολική εκτιμώμενη αξία των αναγκαίων προμηθειών για την εκτέλεση των έργων που τίθενται στη διάθεση του εργολήπτη από την αναθέτουσα αρχή.

5. Όταν ένα προτεινόμενο έργο ή ένα σχέδιο αγοράς υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται στο άρθρο 45, το Κεφάλαιο Α' του πέμπτου Μέρους εφαρμόζεται στη σύναψη της σύμβασης για κάθε τμήμα. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από την εφαρμογή του ανωτέρω Κεφαλαίου για τμήματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ είναι κατώτερη των 80.000€ για τις υπηρεσίες και του 1.000.000€ για τα έργα και εφόσον το συνολικό ποσό των εν λόγω τμημάτων δεν υπερβαίνει το 20% της αξίας του συνόλου των τμημάτων. Όταν ένα σχέδιο που αποσκοπεί στην απόκτηση ομοιογενών προμηθειών μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμημάτων.

6. Για τις συμβάσεις προμηθειών που έχουν ως αντικείμενο τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή την αγορά-μίσθωση προϊόντων, η αξία που λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης είναι η εξής:

α. στην περίπτωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου, εφόσον η διάρκειά τους είναι ίση ή μικρότερη των δώδεκα (12) μηνών, η συνολική εκτιμώμενη αξία για τη διάρκεια της σύμβασης ή, εφόσον η διάρκεια της σύμβασης είναι μεγαλύτερη από δώδεκα (12) μήνες, η συνολική αξία της σύμβασης στην οποία περιλαμβάνεται η εκτιμώμενη υπολειπόμενη αξία,

β. στην περίπτωση συμβάσεων αορίστου χρόνου ή στην περίπτωση συμβάσεων των οποίων η διάρκεια δεν μπορεί να προσδιοριστεί, η μηνιαία αξία πολλαπλασιαζόμενη επί σαράντα οκτώ (48).

7. Όταν πρόκειται για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α. είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ίδιου τύπου, οι οποίες συνήφθησαν κατά τους προηγούμενους δώδεκα (12) μήνες ή κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, εάν είναι δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς την ποσότητα ή την αξία τους κατά τη διάρκεια των δώδεκα (12) μηνών που έπονται της αρχικής σύμβασης,

β. είτε η συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά τη διάρκεια των δώδεκα (12) μηνών που έπονται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες.

8. Για τις συμβάσεις υπηρεσιών, η αξία που λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης είναι, ανάλογα με την περίπτωση, η εξής:

α. για τις ακόλουθες υπηρεσίες: (1) ασφαλιστικές υπηρεσίες: το καταβλητέο ασφάλιστρο και οι άλλοι τρόποι αμοιβής, (2) συμβάσεις για την εκπόνηση μελέτης: οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες και άλλοι τρόποι αμοιβής,

β. για τις συμβάσεις υπηρεσιών για τις οποίες δεν αναφέρεται συνολική τιμή: (1) στην περίπτωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου και εφόσον η διάρκειά τους είναι ίση ή μικρότερη από σαράντα οκτώ (48) μήνες: η συνολική εκτιμώμενη αξία για ολόκληρη τη διάρκεια της σύμβασης, (2) στην περίπτωση συμβάσεων αορίστου χρόνου ή διάρκειας μεγαλύτερης των σαράντα οκτώ (48) μηνών: η μηνιαία αξία πολλαπλασιασμένη επί σαράντα οκτώ (48).

9. Για τις συμφωνίες-πλαίσιο, η αξία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η μέγιστη εκτιμώμενη αξία, χωρίς ΦΠΑ, του συνόλου των συμβάσεων που προβλέπονται για τη συνολική διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο.

10. Η επιλογή της μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται με πρόθεση την αποφυγή της εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Άρθρο 28

Κανόνες που εφαρμόζονται στις συμβάσεις υπηρεσιών (άρθρα 15-17 της Οδηγίας)

1. Συμβάσεις με αντικείμενο υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα 38 έως 91.

2. Συμβάσεις με αντικείμενο υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II συνάπτονται αποκλειστικά σύμφωνα με το άρθρο 39 και τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 58.

3. Οι συμβάσεις με αντικείμενο υπηρεσίες που περιλαμβάνονται ταυτόχρονα στα Παραρτήματα I και II, συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα 38 έως 91, όταν η αξία των υπηρεσιών του Παραρτήματος I υπερβαίνει την αξία των υπηρεσιών του Παραρτήματος II και σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 58 σε αντίθετη περίπτωση.

Άρθρο 29
Συμφωνίες – πλαίσιο
(άρθρο 29, παρ.1 και 2 της Οδηγίας)

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνάπτει με οικονομικούς φορείς συμφωνίες-πλαίσιο για την κάλυψη αναγκών συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να έχουν ως αντικείμενο την προμήθεια υλικών, την παροχή υπηρεσιών και την εκτέλεση έργων κάθε είδους. Οι συμφωνίες-πλαίσιο διακρίνονται σε αυτές που συνάπτονται με έναν οικονομικό φορέα και σε αυτές που συνάπτονται με περισσότερους οικονομικούς φορείς.

2. Για τους σκοπούς σύναψης μιας συμφωνίας-πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή ακολουθεί τους διαδικαστικούς κανόνες του παρόντος νόμου σε όλα τα στάδια έως την ανάθεση των συμβάσεων που βασίζονται στην εν λόγω συμφωνία-πλαίσιο. Η επιλογή των συμβαλλομένων στη συμφωνία-πλαίσιο γίνεται με εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης του άρθρου 83.

3. Οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο συνάπτονται με τις διαδικασίες του άρθρου 30. Οι διαδικασίες αυτές εφαρμόζονται μόνο μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του/των οικονομικού/ών φορέα/ων που ήταν εξ αρχής συμβαλλόμενο/α μέρος/η στη συμφωνία-πλαίσιο.

4. Κατά τη σύναψη συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο τα μέρη δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να επιφέρουν ουσιαστικές τροποποιήσεις στους όρους της συμφωνίας-πλαίσιο, ιδίως στην περίπτωση συμφωνίας-πλαίσιο με έναν οικονομικό φορέα.

5. Η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαίσιο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά (7) έτη, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων που καθορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή αναδόχου. Σε τέτοιες εξαιρετικές περιπτώσεις η αναθέτουσα αρχή αιτιολογεί δεόντως την επιλογή της στην ανακοίνωση ανάθεσης της συμφωνίας-πλαίσιο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 58.

6. Η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να προσφεύγει στις συμφωνίες-πλαίσιο καταχρηστικά ή κατά τρόπο που να εμποδίζει, περιορίζει ή νοθεύει τον ανταγωνισμό.

Άρθρο 30
Κανόνες που εφαρμόζονται στις συμφωνίες - πλαίσιο
(άρθρο 29, παρ.3 και 4 της Οδηγίας)

1. Όταν συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο με ένα μόνο οικονομικό φορέα, οι συμβάσεις που βασίζονται στην εν λόγω συμφωνία-πλαίσιο ανατίθενται βάσει των όρων που καθορίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο. Για τη σύναψη των συμβάσεων αυτών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να διαβουλευτεί γραπτώς με τον φορέα που συμμετέχει στη συμφωνία-πλαίσιο, ζητώντας του να ολοκληρώσει την προσφορά του, εφόσον προβλέπεται από τους όρους της συμφωνίας-πλαίσιο.

2. Όταν συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς, οι φορείς αυτοί πρέπει να είναι τουλάχιστον τρεις, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός οικονομικών φορέων που πληρούν τα κριτήρια επιλογής ή παραδεκτές προσφορές που ανταποκρίνονται στα κριτήρια ανάθεσης.

3. Η σύναψη των συμβάσεων που βασίζονται σε μία συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς μπορεί να γίνει:

α. είτε απευθείας με το μέρος που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή, κατ' εφαρμογή των όρων της αρχικής συμφωνίας-πλαίσιο, όταν οι όροι αυτοί είναι επαρκώς σαφείς για τον προσδιορισμό της βέλτιστης προσφοράς σύμφωνα με το επιλεγέν κριτήριο ανάθεσης,

β. είτε, αν δεν συντρέχει η προϋπόθεση της περίπτ. α', με τη διενέργεια συνοπτικής διαδικασίας υποβολής προσφορών από τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο. Στην περίπτωση αυτή τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο διαγωνίζονται εκ νέου, με βάση τους αρχικούς όρους που αναφέρονται στα έγγραφα της συμφωνίας-πλαίσιο, οι οποίοι μπορούν να διευκρινίζονται ή να προσαρμόζονται κατά περίπτωση, ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε σύμβασης.

4. Στην περίπτωση της περίπτ. β' της παρ. 3, για κάθε σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί βάσει πολυμερούς συμφωνίας-πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο που είναι ικανά να υλοποιήσουν τη συγκεκριμένη σύμβαση να υποβάλουν προσφορά για τη συγκεκριμένη σύμβαση. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει επαρκή προθεσμία για την υποβολή των προσφορών, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την πολυπλοκότητα του αντικειμένου της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την υποβολή των προσφορών.

5. Οι προσφορές υποβάλλονται γραπτώς και το περιεχόμενό τους παραμένει εμπιστευτικό έως τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας υποβολής. Η αναθέτουσα αρχή αναθέτει τη σύμβαση στον οικονομικό φορέα που υπέβαλε την καλύτερη προσφορά βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που καθορίζονται στα έγγραφα της συμφωνίας-πλαίσιο.

6. Τα κριτήρια ανάθεσης κάθε σύμβασης που συνάπτεται σύμφωνα με τη διαδικασία της περίπτ. β' της παρ. 3 δεν είναι απαραίτητο να ταυτίζονται με τα κριτήρια ανάθεσης που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη σύναψη της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν εξ αρχής καθορισθεί στα έγγραφα της συμφωνίας-πλαίσιο. Η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να εξειδικεύει τα κριτήρια αυτά για κάθε σύμβαση στην πρόσκληση προς υποβολή προσφοράς της παρ. 4. Στην περίπτωση αυτή, η πρόσκληση δεν πρέπει να περιλαμβάνει υποκριτήρια, τα οποία, αν ήταν εκ των προτέρων γνωστά, θα επηρέαζαν την υποβολή της προσφοράς για τη συμφωνία-πλαίσιο, ούτε υποκριτήρια που εισάγουν διακρίσεις σε βάρος ενός ή περισσότερων των μερών της πολυμερούς συμφωνίας-πλαίσιο.

7. Αν κατά τη διαδικασία ανάθεσης μίας σύμβασης, σύμφωνα με την περίπτ. β' της παρ. 3 και τις παρ. 4, 5 και 6 δεν υποβληθούν προσφορές ή διαπιστωθεί ότι οι υποβληθείσες είναι ακατάλληλες ως προς το περιεχόμενό τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί είτε να επαναλάβει τη διαδικασία είτε να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με ένα ή περισσότερα από τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο.

8. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία τροποποίησης και λύσης της συμφωνίας-πλαίσιο περιγράφονται στα άρθρα 103 και 104, αντίστοιχα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Οργάνωση

Άρθρο 31

Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων Αμυντικού Τομέα («ΗΜΔΗΣΑΤ»)

1. Ιδρύεται Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων Αμυντικού Τομέα (ΗΜΔΗΣΑΤ), ως μητρώο μηχανογραφικής καταχώρισης και παρακολούθησης των συμβάσεων

στρατιωτικού εξοπλισμού, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας και διαδικασίας σύναψης, με σκοπό τη συλλογή, την οργάνωση και την επεξεργασία στοιχείων, ως ενιαίας βάσης δεδομένων, αναφορικά με τα προγράμματα, τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις στον τομέα της άμυνας.

2. Το ΗΜΔΗΣΑΤ υλοποιείται σε δύο επίπεδα:

α. αδιαβάθμητο, είτε με την ανάπτυξη αυτόνομης εφαρμογής εντός του πληροφοριακού δικτύου του ΥΠΕΘΑ, είτε με τη χρήση του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), στο οποίο αναρτώνται όλα τα μη διαβαθμισμένα στοιχεία σχετικά με τις προκηρύξεις διαγωνισμών και τις αναθέσεις των συμβάσεων.

β. διαβαθμισμένο, είτε με την ανάπτυξη αυτόνομης εφαρμογής εντός του πληροφοριακού δικτύου του ΥΠΕΘΑ, είτε με τη χρήση του εσωτερικού διαβαθμισμένου πληροφοριακού υποσυστήματος του ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016, στο οποίο αναρτώνται οι συμβάσεις που χαρακτηρίζονται ως διαβαθμισμένες ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένα στοιχεία και πληροφορίες, καθώς και το σύνολο των διαβαθμισμένων στοιχείων και πληροφοριών που αφορούν τις συμβάσεις στον τομέα της άμυνας.

3. Η λειτουργία και πρόσβαση στα στοιχεία και πληροφορίες του ΗΜΔΗΣΑΤ πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και αφορούν τις πληροφορίες εμπιστευτικού χαρακτήρα και τα κρατικά απόρρητα, την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τους κανόνες πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και τα τεχνικά, εμπορικά, βιομηχανικά ή άλλα απόρρητα.

4. Εντός του ΗΜΔΗΣΑΤ οι αναθέτουσες αρχές συντάσσουν σε ηλεκτρονική μορφή ειδικό Ηλεκτρονικό Φάκελο Σύμβασης ο οποίος συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια της σύμβασης. Τα περιεχόμενα του Ηλεκτρονικού Φακέλου Σύμβασης καθορίζονται στις παρ. 5 και 7.

5. Στο ΗΜΔΗΣΑΤ καταχωρίζονται από τις αναθέτουσες αρχές τα ακόλουθα κατ' ελάχιστο στοιχεία:

α. Των αποφάσεων δέσμευσης της πίστωσης και ανάληψης υποχρέωσης των προγραμμάτων.

β. Των αποφάσεων ενεργοποίησης των προγραμμάτων.

γ. Του διαγωνισμού / των διαγωνισμών που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της ανάθεσης της σύμβασης και οπωσδήποτε:

αα) της προκήρυξης και της διακήρυξης της προμήθειας, έργου ή υπηρεσίας,

ββ) των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών των οικονομικών φορέων.

γγ) των αποφάσεων επί των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, επί της αξιολόγησης των προσφορών, της ανάδειξης προσωρινού αναδόχου και της κατακύρωσης ή της επανάληψης ή της ακύρωσης του διαγωνισμού.

δδ) τυχόν προσφυγών των οικονομικών φορέων και των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής επί αυτών.

δ. του ηλεκτρονικού φακέλου της σύμβασης και

ε. κάθε εντολής πληρωμής.

6. Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΗΜΔΗΣΑΤ ισχύουν από την καταχώρισή τους σε αυτό, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 60. Η πρόβλεψη του προηγούμενου

εδαφίου δεν θίγει τις σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, ούτε τις ρυθμίσεις του άρθρου 93 ως προς την άσκηση των προσφυγών. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των στοιχείων που καταχωρίστηκαν στο ΗΜΔΗΣΑΤ και του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΗΜΔΗΣΑΤ, κατισχύει το κείμενο της πράξης. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΗΜΔΗΣΑΤ και του κειμένου του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης κατισχύει το κείμενο του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης. Με ευθύνη του προσώπου ή του οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη γίνονται αμελλητί οι αναγκαίες διορθώσεις στα στοιχεία καταχώρισης (μεταδεδομένα) ή στο κείμενο που έχει αναρτηθεί στο ΗΜΔΗΣΑΤ.

7. Η λειτουργία του ΗΜΔΗΣΑΤ δύναται να επεκταθεί πέραν των οριζομένων στην παρ. 1, ώστε να αποτελέσει ολοκληρωμένη ηλεκτρονική πλατφόρμα διενέργειας των διαδικασιών σύναψης και ανάθεσης των συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού.

8. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει μετά την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων των παρ. 3 και 4 του άρθρου 141.

Άρθρο 32 **Ηλεκτρονικές δημοπρασίες** **(άρθρο 48 της Οδηγίας)**

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιλέξει την προσφυγή σε ηλεκτρονικές δημοπρασίες.

2. Στην κλειστή διαδικασία ή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποφασίζει ότι, πριν από την ανάθεση μιας σύμβασης του παρόντος νόμου, διεξάγεται ηλεκτρονική δημοπρασία, όταν οι προδιαγραφές της σύμβασης μπορούν να καθορισθούν με ακρίβεια. Υπό τους ίδιους όρους, η ηλεκτρονική δημοπρασία μπορεί να χρησιμοποιείται κατά το νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας-πλαίσιο.

3. Η ηλεκτρονική δημοπρασία βασίζεται είτε μόνον στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται με κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή, είτε στις τιμές ή στις νέες αξίες των στοιχείων των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

4. Η αναθέτουσα αρχή που αποφασίζει να προσφύγει σε ηλεκτρονική δημοπρασία αναφέρει τούτο στην προκήρυξη και τα λοιπά έγγραφα της σύμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τις εξής πληροφορίες:

α. τα στοιχεία, οι αξίες των οποίων αποτελούν αντικείμενο της ηλεκτρονικής δημοπρασίας, εφόσον τα εν λόγω στοιχεία είναι προσδιορίσιμα ποσοτικώς κατά τρόπο, ώστε να εκφράζονται σε αριθμούς ή ποσοστά,

β. τα ενδεχόμενα όρια των τιμών που μπορούν να προσφερθούν, όπως τα όρια αυτά προκύπτουν από τις προδιαγραφές του αντικειμένου της σύμβασης,

γ. τις πληροφορίες που τίθενται στη διάθεση των προσφερόντων κατά τη διάρκεια της ηλεκτρονικής δημοπρασίας και τη χρονική στιγμή που, ενδεχομένως, τίθενται στη διάθεσή τους,

δ. τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή της ηλεκτρονικής δημοπρασίας,

ε. τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι προσφέροντες μπορούν να μειοδοτήσουν, και ιδίως τις κατ' ελάχιστον αποκλίσεις που, εφόσον συντρέχει περίπτωση, απαιτούνται προς τούτο,

στ. τις κατάλληλες πληροφορίες για το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και για τον τρόπο και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύνδεσης.

5. Πριν προβεί στην ηλεκτρονική δημοπρασία, η αναθέτουσα αρχή διενεργεί μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το επιλεγμένο/α κριτήριο/κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθορισθεί στα έγγραφα της σύμβασης. Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων να υποβάλουν νέες τιμές ή νέες αξίες. Η πρόσκληση περιέχει όλες τις κατάλληλες πληροφορίες για τη σύνδεσή τους σε ατομική βάση με το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και προσδιορίζει την ημερομηνία και την ώρα έναρξης της ηλεκτρονικής δημοπρασίας. Η ηλεκτρονική δημοπρασία μπορεί να διεξάγεται σε διάφορες διαδοχικές φάσεις. Η ηλεκτρονική δημοπρασία δεν είναι δυνατόν να αρχίζει προτού παρέλθουν δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

6. Όταν η ανάθεση γίνεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της προσφοράς του προσφέροντος. Στην πρόσκληση αναφέρεται και ο μαθηματικός τύπος που θα χρησιμοποιηθεί κατά την ηλεκτρονική δημοπρασία για την αυτόματη ανακατάταξη των προσφορών σε συνάρτηση με τις νέες τιμές ή τις νέες αξίες που θα υποβληθούν. Ο μαθηματικός αυτός τύπος περιλαμβάνει τους συντελεστές στάθμισης όλων των κριτηρίων που έχουν καθορισθεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης. Προς τούτο, οι ενδεχόμενες κλίμακες πρέπει να ανάγονται εκ των προτέρων σε μια συγκεκριμένη τιμή. Στην περίπτωση που επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, πρέπει να προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε τύπο εναλλακτικής προσφοράς.

7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης της ηλεκτρονικής δημοπρασίας, η αναθέτουσα αρχή γνωστοποιεί αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τουλάχιστον τα πληροφοριακά στοιχεία που τους επιτρέπουν να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την κατάταξή τους. Ακόμη, μπορεί να τους γνωστοποιεί και άλλα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με άλλες προσφερόμενες τιμές ή ποσά, υπό τον όρο ότι τούτο προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Μπορεί επίσης, ανά πάσα στιγμή, να ανακοινώνει τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση της δημοπρασίας. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να γνωστοποιεί την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων της ηλεκτρονικής δημοπρασίας.

8. Η αναθέτουσα αρχή περατώνει την ηλεκτρονική δημοπρασία σύμφωνα με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:

α. κατά την ημερομηνία και ώρα λήξης της διαδικασίας, όπως επισημαίνεται στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία,

β. όταν δεν λαμβάνει πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία την προθεσμία που θα τηρήσει μετά τη λήψη της τελευταίας προσφοράς πριν περατώσει την ηλεκτρονική δημοπρασία,

γ. όταν όλες οι φάσεις της δημοπρασίας, όπως καθορίζονται στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία, έχουν ολοκληρωθεί.

9. Όταν η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να περατώσει την ηλεκτρονική δημοπρασία σύμφωνα με την περίπτ. γ' της παρ. 8, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στην περίπτ. β' της παρ. 8, η πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία πρέπει να αναφέρει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης της δημοπρασίας.

10. Αφού περατώσει την ηλεκτρονική δημοπρασία, η αναθέτουσα αρχή αναθέτει τη σύμβαση με βάση τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής δημοπρασίας.

11. Η αναθέτουσα αρχή δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιεί την ηλεκτρονική δημοπρασία καταχρηστικά ή κατά τρόπο που να παρακωλύει, να περιορίζει ή να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό ή να τροποποιεί το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό έχει καθορισθεί στην προκήρυξη του διαγωνισμού και προσδιορισθεί στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 33

Στατιστικές Υποχρεώσεις (άρθρα 65 και 66 της Οδηγίας)

1. Η ΓΔΑΕΕ είναι αρμόδια να διαβιβάζει στην Επιτροπή, το αργότερο έως την 31η Οκτωβρίου κάθε έτους, στατιστική κατάσταση συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών που έχουν συναφθεί κατ' εφαρμογή του παρόντος κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους.

2. Η στατιστική κατάσταση προσδιορίζει τον αριθμό και την αξία των συμβάσεων που ανατέθηκαν και αφορά χωριστά τις συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών. Ο αριθμός και η αξία των συμβάσεων κατανέμονται ανά χρησιμοποιούμενη διαδικασία και προσδιορίζουν για κάθε διαδικασία το αντικείμενο των συμβάσεων ανά κατηγορία της ονοματολογίας CPV.

3. Εάν έχει γίνει προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, οι συμβάσεις που έχουν κατηγοριοποιηθεί σύμφωνα με την παρ. 2, κατηγοριοποιούνται επιπλέον και ανάλογα με τους λόγους προσφυγής στη διαδικασία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 50.

Άρθρο 34

Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)

1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων του άρθρου 45, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει ρητά στα έγγραφα της σύμβασης ότι αποδέχεται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν.1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 65 και 66 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β. πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 65 έως 70.

2. Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 67 και την παρ. 3 του άρθρου 68, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς.

3. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από υπεύθυνη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει υπεύθυνη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

4. Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 9, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

5. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου το ΕΕΕΣ το οποίο έχουν ήδη χρησιμοποιήσει σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.

6. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

7. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί.

8. Πριν από την κατακύρωση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον υποψήφιο ανάδοχο να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά.

9. Σε εφαρμογή της παρ. 4, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει εν ισχύ πιστοποιητικά ή συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης στο Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (ΕΜΕΑΤ) σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο άρθρο 36, ή σε αντίστοιχη εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος-μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν.

10. Για τις συμβάσεις του Κεφαλαίου Α' του πέμπτου Μέρους, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, σε έντυπη ή/και σε ηλεκτρονική μορφή.

11. Για τις συμβάσεις του Κεφαλαίου Β' του πέμπτου Μέρους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εκδίδει Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ). Μέχρι την έκδοση του εν λόγω τυποποιημένου εντύπου, κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, γίνεται δεκτή ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις προϋποθέσεις ποιοτικής αξιολόγησης.

12. Προκειμένου να ισχύει το ΕΕΕΣ ή το ΤΕΥΔ ως προκαταρκτική απόδειξη ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του υποψήφιου οικονομικού φορέα ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης του, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν, πρέπει να υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του οικονομικού φορέα, σύμφωνα με το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησης του κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής, ή από το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο που εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Άρθρο 35

Επιγραμμικό Αποθετήριο Πιστοποιητικών (e-Certis)

1. Με σκοπό τη διευκόλυνση της διασυνοριακής υποβολής προσφορών, η αναθέτουσα αρχή μεριμνά για τη διαρκή επικαιροποίηση των πληροφοριών ως προς τα πιστοποιητικά

και τις λοιπές μορφές αποδεικτικών εγγράφων που εισάγονται στο σύστημα e-Certis της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

2. Η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει στο e-Certis και ζητά κατά κύριο λόγο είδη πιστοποιητικών ή μορφές αποδεικτικών εγγράφων που καλύπτονται από το e-Certis.

Άρθρο 36

Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα

1. Ιδρύεται ηλεκτρονικό Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (στο εξής ΕΜΕΑΤ ή Μητρώο), στο οποίο μπορούν να εγγράφονται προμηθευτές στρατιωτικού εξοπλισμού, πάροχοι συναφών προς το στρατιωτικό εξοπλισμό υπηρεσιών και εργολήπτες στρατιωτικών τεχνικών έργων, οι οποίοι δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στον αμυντικό τομέα. Ένωση προσώπων οικονομικών φορέων έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο, όταν όλα τα μέλη της είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο.

2. Το ΕΜΕΑΤ διαρθρώνεται στους ακόλουθους τρεις κλάδους:

α. «Κλάδος προμηθευτών», στον οποίο καταχωρίζονται οι επιχειρήσεις κατασκευής και εμπορίας στρατιωτικού εξοπλισμού και συναφούς υλικού.

β. «Κλάδος παρόχων υπηρεσιών», στον οποίο καταχωρίζονται οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών συναφών προς το στρατιωτικό εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και παραγωγής - προμήθειας εξοπλισμού έρευνας και ανάπτυξης.

γ. «Κλάδος εργοληπτών», στον οποίο καταχωρίζονται οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν την κατασκευή τεχνικών έργων συναφών προς το στρατιωτικό εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των έργων ΝΑΤΟ. Κάθε κλάδος περιλαμβάνει τις επί μέρους κατηγορίες υλικών, υπηρεσιών και έργων στις οποίες κατατάσσονται οι οικονομικοί φορείς που εγγράφονται στο Μητρώο και, ενδεχομένως, τάξεις ανά κατηγορία.

3. Το ΕΜΕΑΤ αποτελεί επαγγελματικό μητρώο υπό την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 66 και του Μέρους Β΄ και Μέρους Γ΄ του Παραρτήματος VII για τους εγχώριους οικονομικούς φορείς που εγγράφονται στους κλάδους προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών. Οι ως άνω οικονομικοί φορείς μπορούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου μόνο μετά την εγγραφή τους στο Μητρώο.

4. Το ΕΜΕΑΤ λειτουργεί και ως επίσημος κατάλογος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων. Η καταχώριση οικονομικών φορέων στον κλάδο εργοληπτών του Μητρώου απαιτείται μόνο για τις ανάγκες λειτουργίας αυτού ως επίσημου καταλόγου εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 37 και δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων στρατιωτικών τεχνικών έργων του παρόντος νόμου, η οποία επιτρέπεται μόνο υπό τον όρο της εγγραφής τους στο επαγγελματικό μητρώο του Μέρους Α΄ του Παραρτήματος VII.

5. Αρμόδια υπηρεσία για την κατάρτιση, τήρηση και ενημέρωσή του ΕΜΕΑΤ ορίζεται η ΓΔΑΕΕ.

6. Οι προϋποθέσεις εγγραφής στον επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων καθορίζονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 και στις περιπτ. α΄ έως δ΄ και η΄ της παρ. 3 του άρθρου 65, στο άρθρο 66, στις παρ. 1, 4 και 5 του άρθρου 67, στις περιπτ. α΄ έως θ΄ της παρ. 2 και στις παρ. 3 και 5 του άρθρου 68, στο άρθρο 69 και εάν απαιτείται στο άρθρο 70.

7. Οι προϋποθέσεις εγγραφής στον επίσημο κατάλογο προσαρμόζονται στις παρ. 2 του άρθρου 67 και παρ. 3 του άρθρου 68, όσον αφορά στις αιτήσεις εγγραφής που

υποβάλλουν οικονομικοί φορείς που ανήκουν σε όμιλο και που επικαλούνται πόρους που τους διαθέτουν άλλες επιχειρήσεις του ομίλου. Οι εν λόγω φορείς πρέπει, σε αυτή την περίπτωση, να αποδεικνύουν στην αρχή που συντάσσει και τηρεί τον επίσημο κατάλογο ότι διαθέτουν αυτούς τους πόρους σε όλη τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού που πιστοποιεί την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο και ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις θα συνεχίζουν να πληρούν κατά το ίδιο διάστημα τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής που προβλέπονται στα άρθρα της παρ. 6 και τις οποίες επικαλούνται οι φορείς αυτοί για την εγγραφή τους.

8. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στον επίσημο κατάλογο μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στην αναθέτουσα αρχή πιστοποιητικό εγγραφής, που εκδίδεται από τη ΓΔΑΕΕ ή το πιστοποιητικό αυτό να αντλείται αυτόματα από την ηλεκτρονική εφαρμογή. Στο πιστοποιητικό μνημονεύονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή και η κατάταξη στον κατάλογο, καθώς και οι χρόνοι ισχύος αυτών.

9. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να ζητούν, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο. Η ΓΔΑΕΕ τους ενημερώνει για την εγγραφή τους μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τις εξήντα (60) ημέρες.

10. Για την εγγραφή των οικονομικών φορέων άλλων κρατών-μελών στον επίσημο κατάλογο δεν είναι δυνατόν να ζητούνται άλλες αποδείξεις και δηλώσεις εκτός από εκείνες που ζητούνται από τους εγχώριους οικονομικούς φορείς και, σε κάθε περίπτωση, όχι άλλες από τις προβλεπόμενες στα άρθρα 65 έως 69 και ενδεχομένως το άρθρο 70. Η εν λόγω εγγραφή δεν μπορεί να επιβάλλεται στους οικονομικούς φορείς των άλλων κρατών-μελών της ΕΕ για τη συμμετοχή τους σε διαδικασία σύναψης συμβάσεων. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη-μέλη. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται επίσης και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά μέσα.

11. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παρ. 6 του άρθρου 141, οι εγχώριοι οικονομικοί φορείς μπορούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου ως εξής:

α. οι προμηθευτές (κατασκευαστές ή έμποροι) στρατιωτικού εξοπλισμού προσκομίζουν βεβαίωση εγγραφής τους στο Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (ΜΚΑΥ) ή στο Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο,

β. οι πάροχοι υπηρεσιών συναφών προς το στρατιωτικό εξοπλισμό προσκομίζουν ένορκη βεβαίωση ενώπιον συμβολαιογράφου σχετικά με την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος ή υπηρεσίας.

12. Η ΓΔΑΕΕ διαθέτει και ενημερώνει το e-Certis για την ύπαρξη του ΕΜΕΑΤ, ως καταλόγου που περιλαμβάνει σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και οι οποίες μπορεί να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών-μελών της ΕΕ. Κατόπιν αιτήσεως, η ΓΔΑΕΕ κοινοποιεί στα λοιπά κράτη-μέλη της ΕΕ κάθε πληροφορία που αφορά το ΕΜΕΑΤ, εξαιρουμένων των διαβαθμισμένων στοιχείων και πληροφοριών, όπως καθορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 31, σύμφωνα και με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

13. Μέχρι την ολοκλήρωση ανάπτυξης και την έναρξη λειτουργίας της ηλεκτρονικής εφαρμογής του ΕΜΕΑΤ, αυτό τηρείται σε έντυπη μορφή.

Άρθρο 37

Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων άλλων κρατών – μελών (άρθρο 46 της Οδηγίας)

1. Εγγραφή στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, πιστοποιούμενη από τις αρμόδιες αρχές ή πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης άλλου κράτους-μέλους δεν συνιστά για τις ελληνικές αναθέτουσες αρχές τεκμήριο καταλληλότητας, παρά μόνο σε σχέση με την παρ. 1 και περιπτ. α' έως δ' και ζ' της παρ. 3 του άρθρου 65, το άρθρο 66, τις περιπτ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 67, την υποπερίπτωση αα) της περίπτ. α' και τις περιπτ. β' έως ζ' της παρ. 2 του άρθρου 68 για τους εργολήπτες, την υποπερίπτωση ββ) της περίπτ. α' και τις περιπτ. β' έως ε' και θ' της παρ. 2 του άρθρου 68 για τους προμηθευτές και την υποπερίπτωση ββ) της περίπτ. α' και τις περιπτ. β' έως ε' και ζ' της παρ. 2 του άρθρου 68 για τους παρόχους υπηρεσιών.
2. Οι πληροφορίες που μπορούν να συναχθούν από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση άλλου κράτους-μέλους δεν είναι δυνατόν να τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Οσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, είναι δυνατόν να ζητείται, για την εκάστοτε σύμβαση, πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε οικονομικό φορέα. Οι ελληνικές αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν την παρ. 1 και το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μόνο στους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στο κράτος-μέλος το οποίο τηρεί τον επίσημο κατάλογο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Έγγραφα της σύμβασης – Συμβατικές προβλέψεις

Άρθρο 38

Έγγραφα της σύμβασης

1. Τα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνουν:
  - α. την «προκήρυξη» του διαγωνισμού, που συντάσσεται και δημοσιεύεται σύμφωνα με τα άρθρα 57 έως 60,
  - β. τη «διακήρυξη» του διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνει τους Γενικούς Όρους (ΓΟ) και τους Ειδικούς Όρους (ΕΟ) της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης.
  - γ. την «απόφαση κατακύρωσης» της σύμβασης,
  - δ. τη «σύμβαση» με τα τυχόν παραρτήματα που προσαρτώνται σε αυτήν και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της.
2. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις, ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.
3. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση.
4. Η αναθέτουσα αρχή δεν επιβάλλει στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους.
5. Στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνονται τα στοιχεία/πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΧ του παρόντος νόμου και κάθε άλλο στοιχείο/πληροφορία που κρίνεται χρήσιμο από την αναθέτουσα αρχή.

6. Στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης προμηθειών ή παροχής υπηρεσιών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος:

α. για το δικαίωμα της αναθέτουσας αρχής να κατακυρώσει τη σύμβαση με αυξομείωση των ποσοτήτων των υπό προμήθεια υλικών ή της χρονικής διάρκειας των υπό παροχή υπηρεσιών, κατά ποσοστό που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30%, ή/και

β. για το δικαίωμα προαίρεσης (Option) σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 30% των ποσοτήτων των υλικών ή της χρονικής διάρκειας των υπηρεσιών της σύμβασης. Η άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης, ως συμπληρωματική προμήθεια, απαιτεί την έγκριση του έχοντος την οικονομική εξουσία και διέπεται από τους ίδιους όρους της κύριας προμήθειας, με εξαίρεση το χρόνο παράδοσης και τις τιμές οι οποίες είναι ίδιες ή μικρότερες των αντίστοιχων της προμήθειας.

γ. για το δικαίωμα παράτασης του συμβατικού χρόνου, προσδιορίζοντας τον επιτρεπόμενο αριθμό παρατάσεων και τη χρονική διάρκεια αυτών.

7. Η ισχύς των εγγράφων της σύμβασης ορίζεται ως ακολούθως:

α. η Διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τον διαγωνισμό και υπερισχύει της προσφοράς του υποψηφίου.

β. οι όροι της κατακυρωτικής απόφασης και της σύμβασης υπερισχύουν των όρων της προσφοράς του αναδόχου.

γ. σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ του κειμένου της κατακυρωτικής απόφασης και του κειμένου της σύμβασης, υπερισχύει το κείμενο της σύμβασης εκτός από προφανή σφάλματα ή παραδρομές.

δ. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των όρων του κυρίως μέρους της σύμβασης και των όρων των παραρτημάτων της, υπερισχύουν οι όροι του κυρίως μέρους.

ε. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των γενικών και των ειδικών όρων, υπερισχύουν οι ειδικοί όροι.

8. Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να περιλαμβάνεται όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής σύμφωνα με το άρθρο 76.

Άρθρο 39 **Τεχνικές προδιαγραφές** **(άρθρο 18 της Οδηγίας)**

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών, όπως ορίζονται στο σημείο 1 του Παραρτήματος III, περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να επιτρέπουν την πρόσβαση των προσφερόντων στο διαγωνισμό με ίσους όρους και να μην έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων φραγμών στο άνοιγμα των συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

3. Με την επιφύλαξη είτε υποχρεωτικών εθνικών τεχνικών κανόνων (περιλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την ασφάλεια προϊόντος) είτε των τεχνικών απαιτήσεων τις οποίες πρέπει να πληροί η Ελλάδα δυνάμει διεθνών συμφωνιών τυποποίησης, ώστε να εγγυάται τη διαλειτουργικότητα που απαιτείται από τις εν λόγω συμφωνίες και υπό τον όρο ότι αυτές είναι συμβατές προς το δίκαιο της ΕΕ, οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται:

α. είτε με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στο Παράρτημα III και κατά σειρά προτίμησης:

αα) στα εθνικά μη στρατιωτικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών προτύπων,

ββ) στις ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις,

γγ) στις κοινές μη στρατιωτικές τεχνικές προδιαγραφές,

δδ) στα εθνικά μη στρατιωτικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά των διεθνών προτύπων,

εε) σε άλλα διεθνή μη στρατιωτικά πρότυπα,

στστ) σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που εκπονούνται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή, εφόσον αυτά δεν υπάρχουν, σε άλλα εθνικά μη στρατιωτικά πρότυπα, στις εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή στις εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των προϊόντων,

ζζ) σε μη στρατιωτικά τεχνικά πρότυπα που προέρχονται από τη βιομηχανία και αναγνωρίζονται ευρέως από αυτήν ή

ηη) στα εθνικά «πρότυπα αμυντικού εξοπλισμού» που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ σημείο 3 και προδιαγραφές αμυντικού υλικού παρόμοιες με εκείνα τα πρότυπα. Κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο»,

β. είτε με όρους επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων, οι οποίοι μπορούν να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, υπό τον όρο ότι οι παράμετροι αυτές είναι αρκετά ακριβείς, ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στην αναθέτουσα αρχή να αναθέτει τη σύμβαση,

γ. είτε με αναφορά στις επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτ. β', παραπέμποντας, ως τεκμήριο της συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτ. α',

δ. είτε με παραπομπή στις προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτ. α' για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτ. β' για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά.

4. Όταν η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της δυνατότητας παραπομπής στις προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτ. α' της παρ. 3 δεν μπορεί να απορρίψει μια προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προσφέρονται δεν τηρούν τις προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, κατά τρόπο που ικανοποιεί την αναθέτουσα αρχή και με κάθε πρόσφορο μέσο, ότι οι λύσεις που προτείνει ικανοποιούν ισοδύναμα τις απαιτήσεις που ορίζουν οι τεχνικές προδιαγραφές. Κατάλληλο μέσο μπορεί να συνιστά τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών που έχει συντάξει αναγνωρισμένος οργανισμός.

5. Όταν η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στις περιπτ. β' έως δ' της παρ. 3 να καθορίζει προδιαγραφές από άποψη επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων, δεν μπορεί να απορρίπτει προσφορά που πληροί εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, κοινή τεχνική προδιαγραφή, διεθνές πρότυπο ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που η ίδια έχει ορίσει. Ο προσφέρων υποχρεούται να αποδεικνύει στην προσφορά του, κατά τρόπο που ικανοποιεί την αναθέτουσα αρχή και με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, ότι τα έργα, τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που πληρούν το πρότυπο ανταποκρίνονται στις επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις που έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή. Κατάλληλο μέσο μπορεί να συνιστά τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών που έχει συντάξει αναγνωρισμένος οργανισμός.

6. Όταν η αναθέτουσα αρχή ορίζει τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά με όρους επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων, όπως αναφέρονται στην περίπτ. β΄ της παρ. 3, μπορεί να χρησιμοποιεί τις λεπτομερείς προδιαγραφές ή, εφόσον χρειάζεται, τμήματα των λεπτομερών προδιαγραφών, όπως καθορίζονται από τα ευρωπαϊκά, (πολύ) εθνικά οικολογικά σήματα ή από οποιοδήποτε άλλο οικολογικό σήμα, υπό την προϋπόθεση ότι:

α. είναι ενδεδειγμένες για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών των προμηθειών ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης,

β. οι απαιτήσεις του σήματος έχουν διαμορφωθεί με βάση επιστημονικά στοιχεία,

γ. τα οικολογικά σήματα εγκρίνονται με διαδικασία στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κυβερνητικοί οργανισμοί, οι καταναλωτές, οι κατασκευαστές, οι διανομείς και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και

δ. είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αναφέρει ότι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που φέρουν το οικολογικό σήμα τεκμαίρεται ότι πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζει η συγγραφή υποχρεώσεων. Η αναθέτουσα αρχή δέχεται κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών που έχει συντάξει αναγνωρισμένος οργανισμός.

7. Κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αναγνωρισμένοι οργανισμοί είναι τα εργαστήρια δοκιμών και βαθμονόμησης, καθώς και οι οργανισμοί επιθεώρησης και πιστοποίησης που ανταποκρίνονται στα εφαρμοστέα ευρωπαϊκά πρότυπα. Η αναθέτουσα αρχή δέχεται πιστοποιητικά από οργανισμούς αναγνωρισμένους σε άλλα κράτη – μέλη.

8. Εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, οι τεχνικές προδιαγραφές δεν μπορούν να περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής ή εμπορικού σήματος ή διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή τύπου ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχαν ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει αρκούντως ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή των παρ. 3 και 4. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο». Στην περίπτωση αυτή, υποχρεωτικά στην τεχνική προδιαγραφή θα προσδιορίζονται τα απαιτούμενα στοιχεία και η διαδικασία με την οποία θα τεκμηριώνεται η ισοδυναμία των προσφερόμενων ειδών με τα ζητούμενα.

9. Οι τεχνικές προδιαγραφές εγκρίνονται:

α. για στρατιωτικό εξοπλισμό μείζονος οικονομικής αξίας, από τα Ανώτατα Συμβούλια των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων,

β. για τον υπόλοιπο στρατιωτικό εξοπλισμό, από τα αρμόδια Γενικά Επιτελεία,

γ. για κοινό στα τρία Γενικά Επιτελεία στρατιωτικό εξοπλισμό, από το Γενικό Επιτελείο στο οποίο ανατίθεται η ενεργοποίηση του προγράμματος από το ΓΕΕΘΑ.

Σε κάθε περίπτωση επιδιώκεται η μέγιστη δυνατή τυποποίηση και διακλαδικότητα με ενοποιημένες προδιαγραφές για κοινά χρησιμοποιούμενα υλικά και η προβλεπόμενη κωδικοποίηση-ταξινόμηση όλων των υπό προμήθεια υλικών, υπηρεσιών και έργων.

Άρθρο 40
Ειδικοί όροι εκτέλεσης σύμβασης
(άρθρο 20 της Οδηγίας)

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιβάλλει ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, με την προϋπόθεση ότι οι όροι αυτοί είναι συμβατοί με το δίκαιο της ΕΕ και ότι επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι όροι αυτοί μπορούν ιδίως να αφορούν στην υπεργολαβία, στην ασφάλεια διαβαθμισμένων πληροφοριών, στην ασφάλεια εφοδιασμού που απαιτούνται από την αναθέτουσα αρχή ή σε περιβαλλοντικές ή κοινωνικές παραμέτρους που πρέπει να ληφθούν υπόψη, σύμφωνα με τα άρθρα 41 έως 44.

Άρθρο 41
Υπεργολαβία
(άρθρα 21 και 50 έως 54 της Οδηγίας)

1. Ο ανάδοχος είναι ελεύθερος να επιλέγει τους υπεργολάβους του, με την επιφύλαξη των αναφερομένων στις παρ. 2, 3, 4, 6, 7, 8 και 9. Σε κάθε περίπτωση υποχρεούται να ενεργεί με διαφάνεια, να μεταχειρίζεται όλους τους υποψήφιους υπεργολάβους ισότιμα και να μην προβαίνει σε διακρίσεις σε βάρος τους με βάση την εθνικότητα.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συμπεριλάβει στα έγγραφα της σύμβασης όρους περί υπεργολαβικής ανάθεσης ποσοστού ή μέρους της σύμβασης σε τρίτους, τους οποίους ο υποψήφιος ανάδοχος υποχρεούται να τηρήσει, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς του ή αποκλεισμού από τη διαδικασία ανάθεσης.

3. Η αναθέτουσα αρχή, με ρητό όρο που περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης, μπορεί να ζητεί, στο βαθμό και στην έκταση που απαιτείται, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σύμβασης (εκτιμώμενη αξία, πολυπλοκότητα, ιδιαιτερότητα, κρισιμότητα, σπουδαιότητα, χρήση των έργων, των προμηθειών ή των υπηρεσιών):

α. από τον υποψήφιο ή τον προσφέροντα, να αναφέρει στην αίτηση συμμετοχής ή στην προσφορά του, σωρευτικά ή διαζευκτικά, το τμήμα ή τα τμήματα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, τους προτεινόμενους υπεργολάβους και το αντικείμενο της υπεργολαβίας για την οποία προτείνονται,

β. από τον ανάδοχο, να αναφέρει οιαδήποτε αλλαγή ανακύπτει σε επίπεδο υπεργολάβων κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης αναφέρονται υποχρεωτικά οι λόγοι αποκλεισμού και οι ελάχιστες απαιτήσεις χρηματοοικονομικής, τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας των προτεινόμενων υπεργολάβων, καθώς και τα απαιτούμενα προς απόδειξη των ανωτέρω δικαιολογητικά.

4. Η υπεργολαβική ανάθεση ποσοστού ή μέρους της σύμβασης σε τρίτους μπορεί να λάβει μία ή περισσότερες από τις κάτωθι μορφές:

α. Ο προσφέρων ή ανάδοχος αποφασίζει ποιό ποσοστό και ποιά μέρη της σύμβασης θα αναθέσει υπεργολαβικά, καθώς και ποιοί θα είναι οι υπεργολάβοι του, η δε αναθέτουσα αρχή επιβεβαιώνει την αξιοπιστία και ασφάλεια της εφοδιαστικής αλυσίδας, ελέγχοντας ότι οι υπεργολάβοι που δηλώνει ο προσφέρων ή ανάδοχος πληρούν και οι ίδιοι τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που θέτουν οι όροι της διακήρυξης για τους αναδόχους. Τα κριτήρια αυτά εξειδικεύονται στη διακήρυξη και αφορούν την προσωπική κατάσταση, χρηματοοικονομική επάρκεια, τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, συμμόρφωση με εργασιακή, κοινωνικο-ασφαλιστική και περιβαλλοντική νομοθεσία.

β. Ο προσφέρων ή ανάδοχος αποφασίζει ποιό ποσοστό και ποιά μέρη της σύμβασης θα εκτελεστούν με υπεργολαβία, η δε αναθέτουσα αρχή αποφασίζει για το ποιές συμβάσεις υπεργολαβίας θα συναφθούν με διαγωνιστική διαδικασία.

γ. Ο προσφέρων ή ανάδοχος αποφασίζει ποιά μέρη της σύμβασης θα εκτελεστούν με υπεργολαβία, η δε αναθέτουσα αρχή αποφασίζει για το ποσοστό της υπεργολαβίας που θα συμβασιοποιηθεί μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας.

δ. Η αναθέτουσα αρχή καθορίζει το ελάχιστο ποσοστό της υπεργολαβίας που θα συμβασιοποιηθεί μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας και επιτρέπει στους προσφέροντες ή αναδόχους να προσφεύγουν οι ίδιοι σε διαγωνισμό για υπεργολαβίες ποσοστού της συνολικής αξίας της σύμβασης που υπερβαίνει το προκαθορισμένο από την αναθέτουσα αρχή ελάχιστο ποσοστό.

5. Το ποσοστό της υπεργολαβίας ορίζεται είτε ως σταθερή τιμή είτε με τη μορφή κλίμακας τιμών που περιλαμβάνει ελάχιστο και μέγιστο ποσοστό. Το μέγιστο ποσοστό των συμβάσεων υπεργολαβίας που μπορεί να επιβληθεί στον ανάδοχο να συνάψει μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της αξίας της σύμβασης και είναι ανάλογο του αντικειμένου και της αξίας της σύμβασης και της φύσης του βιομηχανικού τομέα που εμπλέκεται, περιλαμβανομένων του επιπέδου του ανταγωνισμού στην αγορά εκείνη και των σχετικών τεχνικών δυνατοτήτων της βιομηχανικής βάσης. Οποιοδήποτε ποσοστό υπεργολαβίας εμπίπτει στην κλίμακα τιμών που υποδεικνύεται από την αναθέτουσα αρχή, θεωρείται ότι πληροί την απαίτηση υπεργολαβίας που ορίζεται στην παρούσα παράγραφο.

6. Όταν ο ανάδοχος, ο οποίος δεν είναι αναθέτουσα αρχή, υποχρεούται να αναθέτει σύμβαση υπεργολαβίας με εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ ίση ή ανώτερη από τα όρια του άρθρου 45, γνωστοποιεί την πρόθεσή του με προκήρυξη, με την επιφύλαξη της τήρησης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης δίχως δημοσίευση προκήρυξης κατά το άρθρο 50 ή της συνδρομής προϋποθέσεων περί μη δημοσιοποίησης της προκήρυξης υπεργολαβίας κατά τα άρθρα 42, 43 και 58. Στην προκήρυξη υπεργολαβίας ο ανάδοχος αναφέρει τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που ορίζει η αναθέτουσα αρχή καθώς και οποιαδήποτε άλλα κριτήρια θα εφαρμόσει όσον αφορά στην ποιοτική επιλογή των υπεργολαβών. Όλα τα κριτήρια αυτά πρέπει να είναι αντικειμενικά, χωρίς διακρίσεις και συνεπή προς τα κριτήρια που εφαρμόζονται από την αναθέτουσα αρχή/τον αναθέτοντα φορέα όσον αφορά στην επιλογή των προσφερόντων για την κύρια σύμβαση. Οι απαιτούμενες ικανότητες πρέπει να συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης υπεργολαβίας και τα απαιτούμενα επίπεδα ικανότητας πρέπει να είναι ανάλογα προς αυτό.

7. Στην περίπτωση της παρ. 6, ο ανάδοχος υποβάλει στην αναθέτουσα αρχή, πριν από την υπογραφή κάθε σύμβασης υπεργολαβίας, φάκελο που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία σχετικά με τη διαδικασία και τα κριτήρια που χρησιμοποίησε για την επιλογή του συγκεκριμένου υπεργολάβου και σχέδιο της σύμβασης υπεργολαβίας που θα υπογραφεί μεταξύ του αναδόχου και του υπεργολάβου. Η σύμβαση υπεργολαβίας υπογράφεται μόνο εφόσον εγκριθεί από την αναθέτουσα αρχή.

8. Ο ανάδοχος είναι δυνατόν να εκπληρώνει την απαίτηση υπεργολαβίας, αναθέτοντας στη βάση συμφωνίας-πλαίσιο συμβάσεις υπεργολαβίας οι οποίες θα συνάπτονται σύμφωνα με τους κανόνες του παρόντος άρθρου. Οι συμβάσεις υπεργολαβίας που βασίζονται σε μια τέτοια συμφωνία-πλαίσιο ανατίθενται μόνο σε οικονομικούς φορείς που συμμετείχαν αρχικά στη συμφωνία-πλαίσιο και περιλαμβάνουν όρους που προβλέπονται

στη συμφωνία-πλαίσιο, ή συνάδουν προς αυτή, σύμφωνα και με τα ειδικότερα οριζόμενα στα άρθρα 29 και 30.

9. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απορρίπτει τους υπεργολάβους που επέλεξε ο προσφέρων στο στάδιο της διαδικασίας σύναψης της κύριας σύμβασης ή ο ανάδοχος κατά την εκτέλεση αυτής. Η απόρριψη αυτή επιτρέπεται να βασίζεται μόνον σε λόγους αποκλεισμού και κριτήρια ποιοτικής επιλογής που εφαρμόζονται για την επιλογή των προσφερόντων για την κύρια σύμβαση. Εάν η αναθέτουσα αρχή απορρίψει έναν υπεργολάβο, πρέπει να προσκομίσει γραπτή αιτιολόγηση στον προσφέροντα ή στον ανάδοχο, αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους κρίνει ότι ο συγκεκριμένος υπεργολάβος δεν πληροί τα κριτήρια και πρέπει να απορριφθεί.

10. Ο ανάδοχος δεν απαιτείται να προχωρήσει σε υπεργολαβική ανάθεση, εφόσον αποδεικνύει, με τρόπο που πείθει την αναθέτουσα αρχή, ότι κανείς από τους υπεργολάβους που συμμετέχουν στον διαγωνισμό ή καμία από τις προσφορές τους δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα κριτήρια που αναφέρονται στην προκήρυξη υπεργολαβίας, με αποτέλεσμα ο ανάδοχος να μην είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κύριας σύμβασης.

11. Ο ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίζει στην αναθέτουσα αρχή ακριβή αντίγραφα των συμβάσεων που συνάπτει με υπεργολάβους, όταν, με τη σύμφωνη γνώμη της αναθέτουσας αρχής, εκχωρεί στους υπεργολάβους δικαιώματά του που απορρέουν από τη σύμβαση που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή καθώς και στις περιπτώσεις της παρ. 2.

12. Η εφαρμογή του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζει την αλληλέγγυα και εις ολόκληρον με τους υπεργολάβους ευθύνη του αναδόχου έναντι της αναθέτουσας αρχής για πλήρη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κύρια σύμβαση.

Άρθρο 42

Ασφάλεια πληροφοριών (άρθρο 22 της Οδηγίας)

1. Όταν πρόκειται για συμβάσεις που απαιτούν ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες, η αναθέτουσα αρχή ορίζει στα έγγραφα της σύμβασης όλα τα αναγκαία μέτρα και απαιτήσεις για την απαιτούμενη ασφάλεια των εν λόγω πληροφοριών. Προς το σκοπό αυτό, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει η προσφορά να περιλαμβάνει, ιδίως, τα ακόλουθα στοιχεία:

α. δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος και των υπεργολάβων που έχουν ορισθεί ότι θα διασφαλίσουν δεόντως την εμπιστευτικότητα των διαβαθμισμένων πληροφοριών που έχουν στην κατοχή τους ή οι οποίες θα υποπέσουν στην αντίληψή τους κατά τη διάρκεια της σύμβασης και μετά τον τερματισμό ή την ολοκλήρωση της σύμβασης, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις,

β. δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος να επιτύχει τη δέσμευση που προβλέπεται στην περίπτ. α' από άλλους υπεργολάβους στους οποίους θα αναθέσει υπεργολαβία κατά την υλοποίηση της σύμβασης,

γ. επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τους υπεργολάβους που έχουν ήδη ορισθεί, οι οποίες να επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να διαπιστώσει για καθέναν από αυτούς αν διαθέτει τις απαιτούμενες δυνατότητες, προκειμένου να προστατευθεί δεόντως η εμπιστευτικότητα των διαβαθμισμένων πληροφοριών στις οποίες έχουν πρόσβαση και

ενδεχομένως κληθούν να παράσχουν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων υπεργολαβίας τις οποίες θα ασκήσουν,

δ. δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος να παράσχει τις πληροφορίες που απαιτούνται στην περίπτ. γ' για τους νέους υπεργολάβους πριν την ανάθεση υπεργολαβίας σε αυτούς.

2. Τα μέτρα και οι απαιτήσεις της παρ. 1 πρέπει να συμμορφώνονται προς τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας για τη διαπίστευση ασφαλείας, ιδίως δε τις διατάξεις του Εθνικού Κανονισμού Ασφαλείας (ΕΚΑ) του ΓΕΕΘΑ και του Εθνικού Κανονισμού Βιομηχανικής Ασφαλείας (ΕΚΒΑ) του ΓΕΕΘΑ, ή προς τις ειδικές διατάξεις περί ασφάλειας πληροφοριών που περιλαμβάνονται σε διμερείς και διεθνείς συμφωνίες τις οποίες έχει συνάψει η Ελλάδα. Διαπιστεύσεις ασφαλείας σε άλλα κράτη – μέλη της ΕΕ θεωρούνται κατ' αρχήν ισότιμες με εκείνες που εκδίδονται σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του ΥΠΕΘΑ να διενεργήσει περαιτέρω έρευνες με δική του πρωτοβουλία, εάν θεωρηθεί αναγκαίο.

Άρθρο 43 **Ασφάλεια εφοδιασμού** **(άρθρο 23 της Οδηγίας)**

1. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης τις απαιτήσεις της που επιτρέπουν την ασφάλεια του εφοδιασμού. Προς το σκοπό αυτό, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει η προσφορά να περιλαμβάνει ιδίως τα ακόλουθα στοιχεία:

α. Πιστοποίηση ή τεκμηρίωση που παρέχει στην αναθέτουσα αρχή επαρκή απόδειξη ότι ο προσφέρων είναι σε θέση να τηρήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην εξαγωγή, τη μεταφορά και τη διαμετακόμιση των εμπορευμάτων που συνδέονται με τη σύμβαση, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε συμπληρωματικής τεκμηρίωσης που παρέχεται από το ενδιαφερόμενο κράτος – μέλος ή τα ενδιαφερόμενα κράτη – μέλη. Η πιστοποίηση ή η τεκμηρίωση του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να περιλαμβάνει ιδίως:

αα. κατάλογο με όλες τις προϋποθέσεις αδειοδότησης και τους περιορισμούς σχετικά με τη μεταφορά – διαμετακόμιση των υπό προμήθεια υλικών, καθώς και των απαραίτων και υποσυστημάτων αυτών, ιδίως εάν τα τελευταία προέρχονται από τρίτες χώρες,

ββ. αρχείο τυχόν παλαιότερων μεταφορών παρεμφερών υλικών από τη χώρα παραγωγής τους στην Ελλάδα ή σε άλλα κράτη – μέλη της ΕΕ ή εξαγωγών σε τρίτες χώρες,

γγ. κάθε άλλο σχετικό έγγραφο που έχει με οποιονδήποτε τρόπο περιέλθει στην κατοχή του προσφέροντος από κρατικές αρχές και υπηρεσίες.

β. Μνεία κάθε περιορισμού ή δέσμευσης που ενδεχομένως επιβληθεί στην αναθέτουσα αρχή όσον αφορά αποκάλυψη, μεταφορά ή χρήση των προϊόντων και υπηρεσιών ή οποιωνδήποτε αποτελεσμάτων αυτών των προϊόντων και υπηρεσιών που ενδέχεται να προκύψουν στο πλαίσιο ελέγχου εξαγωγών ή διευθετήσεων ασφαλείας.

γ. Πιστοποίηση ή τεκμηρίωση που να αποδεικνύει ότι η οργάνωση και η γεωγραφική θέση της αλυσίδας εφοδιασμού του προσφέροντος θα του παράσχουν τη δυνατότητα να τηρήσει τις διευκρινιζόμενες στα έγγραφα της σύμβασης απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής όσον αφορά στην ασφάλεια του εφοδιασμού και δέσμευση ότι θα διασφαλίσει ότι οι πιθανές αλλαγές στην αλυσίδα εφοδιασμού κατά την εκτέλεση της σύμβασης δεν θα επηρεάσουν δυσμενώς τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές. Στο πλαίσιο της

πιστοποίησης της οργάνωσης του εφοδιαστικού συστήματος του προσφέροντος, μπορεί να του ζητηθεί να χρησιμοποιήσει υπεργολάβους και μεταφορείς από συμμαχικές χώρες και να αποφύγει υπεργολάβους από χώρες στις οποίες ισχύει ειδικό καθεστώς που επιβάλλει περιορισμούς στις εξαγωγές στρατιωτικού εξοπλισμού.

δ. Δέσμευση, εκ μέρους του προσφέροντος, ότι θα εγκαθιδρύσει ή θα διατηρήσει την ικανότητα που απαιτείται, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αυξημένες ενδεχομένως ανάγκες της αναθέτουσας αρχής συνεπεία κρίσης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα συμφωνηθούν και ιδίως εντός των επιβαλλόμενων από επιχειρησιακής άποψης χρόνων απόκρισης.

ε. Οποιαδήποτε υποστηρικτικά έγγραφα των εθνικών αρχών της χώρας του προσφέροντος όσον αφορά την ικανοποίηση των αυξημένων αναγκών της αναθέτουσας αρχής συνεπεία κρίσης.

στ. Δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος ότι θα διασφαλισθούν η συντήρηση, ο εκσυγχρονισμός ή οι προσαρμογές των προμηθειών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης.

ζ. Δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος ότι η αναθέτουσα αρχή θα ενημερωθεί έγκαιρα σχετικά με κάθε μεταβολή που θα επέλθει στην οργάνωσή του, στην αλυσίδα εφοδιασμού ή στη βιομηχανική στρατηγική η οποία θα μπορούσε να επηρεάσει τις υποχρεώσεις του έναντι της αναθέτουσας αρχής.

η. Δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος ότι θα παράσχει στην αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα συμφωνηθούν από κοινού κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, τον κατασκευαστικό φάκελο και όλα τα κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής ειδικά μέσα που είναι αναγκαία για την παραγωγή ανταλλακτικών, επιμέρους στοιχείων, συναρμολογημένων μερών, καθώς και ειδικό εξοπλισμό δοκιμών, περιλαμβανομένων των τεχνικών σχεδίων, των αδειών και των οδηγιών χρήσης στην περίπτωση που ο προσφέρων δεν είναι πλέον σε θέση για οποιαδήποτε αιτία να παράσχει τον αναγκαίο εφοδιασμό.

2. Απαγορεύεται στην αναθέτουσα αρχή να ζητεί από τους προσφέροντες να επιτυγχάνουν δέσμευση εκ μέρους κράτους – μέλους, η οποία θα περιόριζε την ελευθερία του κράτους αυτού, να εφαρμόζει, σύμφωνα με τη σχετική διεθνή νομοθεσία ή τη νομοθεσία της ΕΕ, τα εθνικά του κριτήρια αδειοδότησης εξαγωγών, μεταφοράς ή διαμετακόμισης στις συνθήκες που επικρατούν κατά το χρόνο λήψης της απόφασης για την έγκριση αυτή.

Άρθρο 44

Υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας (άρθρο 24 της Οδηγίας)

1. Κατά την σύναψη και εκτέλεση των συμβάσεων που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της φορολογικής, περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους.

2. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης την αρμόδια δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οργανισμό από τους οποίους οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες μπορούν να λαμβάνουν τις κατάλληλες πληροφορίες για τις υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στην Ελλάδα, στον τόπο ή σε τρίτη χώρα, όπου πρόκειται να εκτελεστούν τα έργα ή να παρασχεθούν οι υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και οι οποίες εφαρμόζονται στις επιτόπου εκτελούμενες εργασίες ή στις παρεχόμενες υπηρεσίες κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

3. Η αναθέτουσα αρχή που παρέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παρ. 2 ζητεί από τους προσφέροντες ή από τους υποψηφίους σε διαδικασία σύναψης συμβάσεων να δηλώσουν ρητά ότι έλαβαν υπόψη, κατά την κατάρτιση της προσφοράς τους, τις υποχρεώσεις της εν λόγω παραγράφου.

4. Η μη συμμόρφωση με τις διατάξεις της παρ. 1 αποτελεί λόγο αποκλεισμού του οικονομικού φορέα από τη συμμετοχή του στη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης σύμβασης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ίσης ή ανώτερης από τα χρηματικά όρια της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ

Άρθρο 45

Πεδίο Εφαρμογής (άρθρο 8 της Οδηγίας)

Το παρόν Κεφάλαιο εφαρμόζεται στις συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ είναι ίση ή ανώτερη από τα όρια που ορίζει ο Κανονισμός (ΕΕ) υπ' αριθ. 2367/2017, τα οποία αναθεωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 68 της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

Άρθρο 46

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων (άρθρα 25 και 29, παρ.1 της Οδηγίας)

1. Οι δημόσιες συμβάσεις του άρθρου 45 συνάπτονται σύμφωνα με τις ακόλουθες διαδικασίες:

α. την κλειστή διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 47,

β. τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 48,

γ. τη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου, σύμφωνα με το άρθρο 49 και

δ. σε ειδικές περιπτώσεις, τη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 50.

2. Για τις δημόσιες συμβάσεις του παρόντος Κεφαλαίου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί κατ' εξαίρεση να προσφεύγει στο άρθρο 4, εφαρμόζοντας ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες σύναψης σύμφωνα με το άρθρο 140, ή να επικαλείται το άρθρο 346 ΣΛΕΕ, τηρώντας τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 135.

3. Στις συμβάσεις που συνάπτονται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας η αναθέτουσα αρχή είναι δυνατόν να κάνει χρήση των συμφωνιών-πλαίσιο, ως μεθόδου σύναψης, σύμφωνα με τα άρθρα 29 και 30 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 47 **Κλειστή διαδικασία**

Η κλειστή διαδικασία διεξάγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στη διαδικασία. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις υποψηφιότητες βάσει των προσόντων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, σύμφωνα με το άρθρο 67, τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας έκαστου υποψηφίου σύμφωνα με το άρθρο 68 και συντάσσει κατάλογο προεπιλογής, στον οποίο κατατάσσονται οι υποψήφιοι κατά φθίνουσα σειρά, βάσει της βαθμολογίας που έλαβαν. Με την προκήρυξη του διαγωνισμού μπορεί να καθορίζεται ο αριθμός των υποψηφίων που θα προεπιλεγεί και θα προσκληθεί να υποβάλει προσφορά στο δεύτερο στάδιο, σύμφωνα με το άρθρο 75.

Άρθρο 48 **Διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού** **(άρθρο 26 της Οδηγίας)**

1. Στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή διαπραγματεύεται με τους προσφέροντες τις προσφορές που υποβάλλουν προκειμένου να τις προσαρμόζουν στις απαιτήσεις που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης και προκειμένου να κριθεί ποια είναι η καλύτερη προσφορά σύμφωνα με το σχετικό κριτήριο ανάθεσης.

2. Στη διαδικασία αυτή, αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος μπορεί να υποβάλει κάθε ενδιαφερόμενος, αλλά προσφορά υποβάλλουν μόνο οι υποψήφιοι που προεπιλέγονται από την αναθέτουσα αρχή, κατά την παρ. 3 του άρθρου 74, υπό τον όρο ότι υπάρχει ικανός αριθμός κατάλληλων υποψηφίων.

3. Κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης η αναθέτουσα αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των προσφερόντων. Ειδικότερα, δεν παρέχει, κατά τρόπο που να εισάγει διακρίσεις, πληροφορίες οι οποίες ενδέχεται να ευνοήσουν ορισμένους προσφέροντες σε σχέση με άλλους.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις, ώστε να μειώνεται ο αριθμός των προς διαπραγμάτευση προσφορών με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Η χρήση ή μη της δυνατότητας αυτής αναγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 49 **Ανταγωνιστικός διάλογος** **(άρθρο 27 της Οδηγίας)**

1. Για ιδιαίτερα περίπλοκες συμβάσεις, αν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί πως η χρησιμοποίηση της κλειστής διαδικασίας ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού δεν της παρέχει τη δυνατότητα ανάθεσης της σύμβασης, μπορεί να κάνει χρήση του ανταγωνιστικού διαλόγου, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

2. Η ανάθεση της σύμβασης πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση το κριτήριο ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς.
3. Η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει προκήρυξη διαγωνισμού στην οποία γνωστοποιεί τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της, τις οποίες ορίζει στην εν λόγω προκήρυξη ή σε περιγραφικό έγγραφο.
4. Η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε διάλογο με τους υποψηφίους που επελέγησαν σύμφωνα με τα άρθρα 36, 37, 64 έως 71, σκοπός του οποίου είναι ο εντοπισμός και ο ορισμός των πλέον κατάλληλων μέσων για την ικανοποίηση των αναγκών της. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συζητά με τους επιλεγέντες υποψηφίους όλες τις πτυχές της σύμβασης.
5. Κατά το διάλογο, η αναθέτουσα αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων. Ειδικότερα, δεν παρέχει, κατά τρόπο που να εισάγει διακρίσεις, πληροφορίες οι οποίες ενδέχεται να ευνοήσουν ορισμένους οικονομικούς φορείς σε σχέση με άλλους.
6. Η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να αποκαλύπτει στους λοιπούς συμμετέχοντες τις προτεινόμενες λύσεις ή άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουν διαβιβασθεί από υποψήφιο συμμετέχοντα στο διάλογο, χωρίς τη συναίνεσή του.
7. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέψει τη διεξαγωγή της διαδικασίας σε διαδοχικές φάσεις, ώστε να μειώνεται ο αριθμός των υπό εξέταση λύσεων κατά τη φάση του διαλόγου, με εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο. Η χρήση της δυνατότητας αυτής αναγράφεται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο.
8. Η αναθέτουσα αρχή συνεχίζει το διάλογο μέχρι να είναι σε θέση να προσδιορίσει την ή τις λύσεις που ενδέχεται να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της, εν ανάγκη αφού προηγουμένως τις συγκρίνει.
9. Αφού κηρύξει τη λήξη του διαλόγου και ενημερώσει σχετικά τους συμμετέχοντες, η αναθέτουσα αρχή τους καλεί να υποβάλουν την τελική προσφορά τους, βάσει της λύσης ή των λύσεων που υποβλήθηκαν και προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου. Οι προσφορές αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα και απαραίτητα στοιχεία για την υλοποίηση του σχεδίου.
10. Μετά από αίτηση της αναθέτουσας αρχής οι προσφορές μπορεί να αποσαφηνίζονται, να διευκρινίζονται και να τελειοποιούνται. Εντούτοις, οι εν λόγω διευκρινίσεις, αποσαφηνίσεις, τελειοποιήσεις ή τα συμπληρωματικά στοιχεία δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την τροποποίηση των βασικών στοιχείων της προσφοράς ή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, η μεταβολή των οποίων ενδέχεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό ή να εισάγει διακρίσεις.
11. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις προσφορές που υπέβαλαν οι προσφέροντες, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που έχουν καθορισθεί στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο, και επιλέγει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά σύμφωνα με το άρθρο 83.
12. Μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής, ο οικονομικός φορέας που κρίθηκε ότι υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί να κληθεί να διευκρινίσει ορισμένες πτυχές της προσφοράς του ή να επιβεβαιώσει τις δεσμεύσεις που αναγράφονται στην προσφορά, υπό τον όρο ότι η διευκρίνιση αυτή δεν θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή των ουσιαστικών στοιχείων της προσφοράς ή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, τη στρέβλωση του ανταγωνισμού ή τη δημιουργία διακρίσεων.

13. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει την ανταμοιβή ή την καταβολή ποσών στους συμμετέχοντες στο διάλογο.

Άρθρο 50

Διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 28 της Οδηγίας)

1. Στις ειδικές περιπτώσεις των επόμενων παραγράφων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, αιτιολογώντας ειδικά τη χρήση της στην ανακοίνωση ανάθεσης σύμβασης, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 58.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού στις περιπτώσεις συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών:

α. εάν, ύστερα από κλειστή διαδικασία, διαδικασία διαπραγμάτευσης με προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικό διάλογο, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν είναι κατάλληλη ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή, εφόσον το ζητήσει,

β. σε περίπτωση μη κανονικών προσφορών ή κατάθεσης προσφορών που είναι απαράδεκτες, τηρουμένων των οριζόμενων στα άρθρα 24, 32, 36, 37, 41 έως 44, 64 έως 71, 77, 78 και 83, έπειτα από κλειστή διαδικασία, διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικό διάλογο, στο βαθμό που:

(αα) οι αρχικοί όροι της σύμβασης δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς, και

(ββ) περιλαμβάνονται στη διαδικασία διαπραγμάτευσης όλοι οι προσφέροντες που πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 65 έως 74 και οι οποίοι, κατά την προηγούμενη κλειστή διαδικασία ή τον προηγούμενο ανταγωνιστικό διάλογο, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης,

γ. όταν, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε κρίση, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και των συντομευμένων προθεσμιών που αναφέρονται στην παρ. 8 του άρθρου 61. Τούτο μπορεί να εφαρμόζεται για παράδειγμα στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην περίπτ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 43.

δ. στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις κλειστές διαδικασίες ή τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και των συντομευμένων προθεσμιών που αναφέρονται στην παρ. 8 του άρθρου 61. Οι περιστάσεις που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική της ευθύνη και

ε. εάν για λόγους τεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων η σύμβαση μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα. Οι τεχνικοί λόγοι για τους οποίους μόνον ένας οικονομικός φορέας μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση πρέπει να αιτιολογούνται ειδικά.

3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων υπηρεσιών και προμηθειών:

α. για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης διαφορετικές από εκείνες του άρθρου 4 και

β. για προϊόντα που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης, με εξαίρεση την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων προμηθειών:

α. για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική αντικατάσταση προμηθειών ή εγκαταστάσεων τρέχουσας χρήσης είτε για επέκταση υφιστάμενων προμηθειών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να προμηθευτεί υλικό με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και συντήρηση. Η διάρκεια των συμβάσεων αυτών, καθώς και των ανανεώσιμων συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια κύκλου ζωής οποιωνδήποτε προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή,

β. για προμήθειες που είναι εισηγμένες και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων και

γ. για προμήθειες, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από έναν προμηθευτή που έπαυσε οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τους συνδίκους ή εκκαθαριστές πτώχευσης, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται στις εθνικές, νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις.

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων έργων και υπηρεσιών:

α. Για τα συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στο αρχικά προβλεπόμενο σχέδιο ή στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή των υπηρεσιών, όπως περιγράφονται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί το εν λόγω έργο ή υπηρεσία:

αα. όταν τα εν λόγω συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή,

ββ. όταν τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, είναι απολύτως αναγκαία για την ολοκλήρωση της.

Το σωρευτικό ποσό των συναπτόμενων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.

β. Για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από την ίδια αναθέτουσα αρχή, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες είναι σύμφωνα με μια βασική μελέτη η οποία αποτέλεσε αντικείμενο της αρχικής σύμβασης η

οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με την κλειστή διαδικασία, τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή τον ανταγωνιστικό διάλογο. Η δυνατότητα προσφυγής στην εν λόγω διαδικασία επισημαίνεται ήδη κατά την προκήρυξη του πρώτου διαγωνισμού και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των έργων ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από την αναθέτουσα αρχή κατά την εφαρμογή του άρθρου 45. Χρήση της διαδικασίας αυτής μπορεί να γίνεται μόνο για πέντε (5) έτη μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια κύκλου ζωής οποιωνδήποτε προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή.

6. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων που έχουν σχέση με την παροχή υπηρεσιών εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών στις Ένοπλες Δυνάμεις ή δυνάμεις ασφαλείας του κράτους που αναπτύσσονται ή πρόκειται να αναπτυχθούν στο εξωτερικό, όταν η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προμηθευτεί αυτές τις υπηρεσίες από οικονομικούς φορείς που εγγυώνται την ισχύ των προσφορών τους μόνο για τόσο σύντομες περιόδους, ώστε δεν μπορούν να τηρηθούν οι προθεσμίες για την κλειστή διαδικασία ή τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, περιλαμβανομένων των συντομευμένων προθεσμιών της παρ. 8 του άρθρου 61.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας κατώτερης από τα χρηματικά όρια της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ

Άρθρο 51

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται στις συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια εφαρμογής της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ, όπως καθορίζονται στο άρθρο 45.
2. Στις συμβάσεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του Τέταρτου, Έκτου και Έβδομου Μέρους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 56.

Άρθρο 52

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

1. Οι συμβάσεις του άρθρου 51 συνάπτονται σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 46 και επιπλέον την ανοικτή διαδικασία του άρθρου 53.
2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στην παρ. 1 και στις διαδικασίες του συνοπτικού διαγωνισμού και της απευθείας ανάθεσης, ως ακολούθως:
  - α. Προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των 60.000€ χωρίς ΦΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 54.
  - β. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των 20.000€ χωρίς ΦΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 55.

3. Στις συμβάσεις του παρόντος Κεφαλαίου η αναθέτουσα αρχή είναι δυνατόν να κάνει χρήση των συμφωνιών-πλαίσιο, ως μεθόδου σύναψης, σύμφωνα με τα άρθρα 29 και 30.

Άρθρο 53

Ανοικτή διαδικασία

1. Ανοικτή είναι η διαδικασία κατά την οποία κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού. Η ανοικτή διαδικασία διεξάγεται σε ενιαίο στάδιο, το οποίο περιλαμβάνει τη διενέργεια ποιοτικής επιλογής των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν προσφορά και εν συνεχεία την αξιολόγηση των προσφορών όσων αποδείχθηκε ότι πληρούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό. Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται αναφορά σε «αίτηση συμμετοχής» νοείται η «προσφορά», ενώ όπου γίνεται αναφορά σε «υποψήφιο» νοείται ο «προσφέρων» στο πλαίσιο της ανοικτής διαδικασίας.

2. Στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε είκοσι δύο (22) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ. Σε περίπτωση που επείγουσα κατάσταση δεόντως τεκμηριωμένη από την αναθέτουσα αρχή καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ελάχιστη προθεσμία που δεν είναι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ.

3. Οι λεπτομέρειες διενέργειας της ανοικτής διαδικασίας ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 54

Συνοπτικός διαγωνισμός

1. Προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των 60.000€ χωρίς ΦΠΑ.

2. Για τη διενέργεια συνοπτικού διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει προκήρυξη ή πρόσκληση τριών κατ' ελάχιστον οικονομικών φορέων προκειμένου να διασφαλίζεται η μέγιστη κατά το δυνατόν δημοσιότητα, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία ανάρτησης της προκήρυξης στην οικεία ιστοσελίδα, σύμφωνα με τις διαδικαστικές προϋποθέσεις του ν.3861/2010 (Α'112).

3. Η αναθέτουσα αρχή επιτρέπεται να συντάσσει απλοποιημένη προκήρυξη ή πρόσκληση και να μην ορίζει κριτήρια ποιοτικής επιλογής.

4. Οι προσφορές των οικονομικών φορέων υποβάλλονται εγγράφως. Η υποβολή μόνο μίας προσφοράς δεν αποτελεί κώλυμα για τη συνέχιση της διαδικασίας του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης.

5. Η αποσφράγιση των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών και οικονομικών προσφορών μπορεί να γίνει σε μία δημόσια συνεδρίαση, κατά την κρίση της επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού.

6. Οι λεπτομέρειες διενέργειας του συνοπτικού διαγωνισμού καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 55 **Απευθείας ανάθεση**

1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των 20.000€ χωρίς ΦΠΑ.
2. Απευθείας ανάθεση σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα γίνεται με κριτήριο πρωτίστως την αποκλειστικότητα της εκτέλεσης ή κατ' ελάχιστο τη δυνατότητα καλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο.
3. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται η συγκρότηση συλλογικού οργάνου για το σκοπό αυτόν.
4. Μετά την έκδοση της απόφασης απευθείας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει αυτή στο ΚΗΜΔΗΣ. Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο:
  - α. την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας της αναθέτουσας αρχής,
  - β. περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της,
  - γ. όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση,
  - δ. κάθε άλλη πληροφορία που η αναθέτουσα αρχή κρίνει απαραίτητη.
5. Αν παραβιασθεί η υποχρέωση της παρ. 4, η σύμβαση είναι αυτοδίκαια άκυρη.

Άρθρο 56 **Εξαιρέσεις**

1. Στις συμβάσεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του Τέταρτου, Έκτου και Έβδομου Μέρους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων των κατωτέρω παραγράφων.
2. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος Κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις: το άρθρο 28, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις συμβάσεις υπηρεσιών, η περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 50 για την υποχρέωση διαβίβασης έκθεσης στην Επιτροπή, το άρθρο 57 περί δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης, οι παρ. 1 έως 3 του άρθρου 58 περί δημοσίευσης προκήρυξης και ανακοίνωσης ανάθεσης, το άρθρο 59 περί λεπτομερειών δημοσίευσης προκήρυξης, το άρθρο 61 για τις προθεσμίες παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών, η παρ. 3 του άρθρου 91 για την κοινοποίηση του πρακτικού σύναψης σύμβασης στην Επιτροπή, το άρθρο 98 για την υποχρέωση συνεργασίας του ΥΠΕΘΑ με την Επιτροπή και το άρθρο 99 περί προκήρυξης για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια.
3. Στην κλειστή διαδικασία, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και στη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε είκοσι (20) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης διαγωνισμού στο ΚΗΜΔΗΣ και η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν επιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε είκοσι (20) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.
4. Όταν στην κλειστή διαδικασία και στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, επείγοντες λόγοι καθιστούν αδύνατη την τήρηση των ελάχιστων προθεσμιών που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίζει προθεσμία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης στο

ΚΗΜΔΗΣ και προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών στους προεπιλεγέντες.

5. Κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τον πολύπλοκο χαρακτήρα της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, με την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών που καθορίζονται στο παρόν άρθρο.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

Διαδικασίες διαγωνισμών, επιλογής αναδόχου και ανάθεσης σύμβασης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Δημοσίευση διαγωνισμού – Προθεσμίες – Κανόνες επικοινωνίας

Άρθρο 57

Δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης

(άρθρο 30, παρ.1 της Οδηγίας)

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να γνωστοποιεί μέσω προκαταρκτικής προκήρυξης, η οποία δημοσιεύεται από την Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ ή από την ίδια στο «προφίλ αγοραστή», που αναφέρεται στο Παράρτημα VI σημείο 2:

α. όταν πρόκειται για προμήθειες, την εκτιμώμενη συνολική αξία των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο, ανά ομάδες προϊόντων, τις οποίες προτίθεται να συνάψει κατά τους δώδεκα (12) επόμενους μήνες. Οι ομάδες προϊόντων καθορίζονται από την αναθέτουσα αρχή με παραπομπή στην ονοματολογία CPV,

β. όταν πρόκειται για υπηρεσίες, την εκτιμώμενη συνολική αξία των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο, για καθεμία από τις κατηγορίες υπηρεσιών, τις οποίες προτίθεται να συνάψει κατά τους δώδεκα (12) επόμενους μήνες,

γ. όταν πρόκειται για έργα, τα βασικά χαρακτηριστικά των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο τις οποίες προτίθεται να συνάψει.

2. Η δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ είναι υποχρεωτική μόνο στις περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή ασκεί το δικαίωμά της να μειώσει τις προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 61.

3. Οι προκηρύξεις που αναφέρονται στην παρ. 1 αποστέλλονται στην Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» το ταχύτερο δυνατόν μετά τη λήψη απόφασης περί εγκρίσεως του προγράμματος στο οποίο εντάσσονται οι συμβάσεις ή οι συμφωνίες-πλαίσιο, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή προτίθεται να συνάψει.

4. Η αναθέτουσα αρχή που δημοσιεύει την προκαταρκτική προκήρυξη στο «προφίλ αγοραστή» αποστέλλει στην Επιτροπή, με ηλεκτρονικά μέσα και σύμφωνα με τη μορφή και τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο Παράρτημα VI σημείο 3, ειδοποίηση με την οποία ανακοινώνει τη δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης στο «προφίλ αγοραστή».

5. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

Άρθρο 58

Δημοσίευση προκήρυξης και ανακοίνωσης ανάθεσης σύμβασης (άρθρο 30, παρ.2-3 και 31 της Οδηγίας)

1. Η αναθέτουσα αρχή που επιθυμεί να συνάψει σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο κάνοντας χρήση κλειστής διαδικασίας, διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικού διαλόγου γνωστοποιεί την πρόθεσή της αυτή με προκήρυξη διαγωνισμού, η οποία δημοσιεύεται από την Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.
2. Η αναθέτουσα αρχή που έχει συνάψει σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο, αποστέλλει στην Επιτροπή ειδοποίηση με τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης, το αργότερο σαράντα οκτώ (48) ημέρες μετά τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Η ανακοίνωση ανάθεσης σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ. Σε περίπτωση συμφωνίας-πλαίσιο που έχει συναφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 29 και 30, η αναθέτουσα αρχή απαλλάσσεται από την αποστολή ειδοποίησης με τα αποτελέσματα της σύναψης κάθε σύμβασης που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο.
3. Ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο μπορεί να μην δημοσιεύονται, όταν η γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών θα μπορούσε να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, και ιδίως τα συμφέροντα άμυνας ή ασφάλειας, ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών.
4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ προκηρύξεις συμβάσεων των οποίων η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 59

Σύνταξη και λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων (άρθρο 32 της Οδηγίας)

1. Οι προκηρύξεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV και, ενδεχομένως, κάθε άλλη πληροφορία που κρίνεται χρήσιμη από την αναθέτουσα αρχή, χρησιμοποιώντας τα τυποποιημένα έντυπα που εγκρίνονται από την Επιτροπή σύμφωνα με την προβλεπόμενη στην παρ. 2 του άρθρου 67 της Οδηγίας 2009/81/EK συμβουλευτική διαδικασία.
2. Οι προκηρύξεις που αποστέλλονται από την αναθέτουσα αρχή στην Επιτροπή, διαβιβάζονται είτε με ηλεκτρονικά μέσα, με τη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο σημείο 3 του Παραρτήματος VI, είτε με άλλα μέσα. Σε περίπτωση εφαρμογής της ταχείας διαδικασίας που προβλέπεται στην παρ. 8 του άρθρου 61, οι προκηρύξεις αποστέλλονται με τηλεομοιοτυπία ή με ηλεκτρονικά μέσα, στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο σημείο 3 του Παραρτήματος VI. Οι προκηρύξεις δημοσιεύονται σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά δημοσίευσης που αναφέρονται στις περιπτ. α' και β' του σημείου 1 του Παραρτήματος VI.
3. Οι προκηρύξεις που καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα, στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο σημείο 3 του Παραρτήματος VI, δημοσιεύονται το αργότερο πέντε (5) ημέρες μετά την αποστολή τους. Όταν οι προκηρύξεις δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα, στη μορφή και σύμφωνα με

τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο σημείο 3 του Παραρτήματος VI, δημοσιεύονται το αργότερο δώδεκα (12) ημέρες μετά την αποστολή τους ή, στην περίπτωση της ταχείας διαδικασίας που προβλέπεται στην παρ. 8 του άρθρου 61, το αργότερο πέντε (5) ημέρες μετά την αποστολή τους.

4. Οι προκηρύξεις του διαγωνισμού δημοσιεύονται αναλυτικά στην ελληνική γλώσσα. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το κείμενο που δημοσιεύεται στη γλώσσα αυτή. Μια περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε προκήρυξης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες. Τα έξοδα δημοσίευσης των προκηρύξεων αυτών από την Επιτροπή επιβαρύνουν την ΕΕ.

5. Οι προκηρύξεις και το περιεχόμενό τους δεν μπορούν να δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο ή να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την ημερομηνία της αποστολής τους στην Επιτροπή. Οι προκηρύξεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις που αποστέλλονται στην Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» σύμφωνα με το άρθρο 57, αλλά πρέπει να αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της ειδοποίησης που εστάλη στην Επιτροπή ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή». Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις δεν μπορούν να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή στην Επιτροπή της ειδοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή, πρέπει δε να αναφέρουν την ημερομηνία της εν λόγω αποστολής.

6. Το περιεχόμενο των προκηρύξεων που δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο σημείο 3 του Παραρτήματος VI περιορίζεται σε περίπου 650 λέξεις.

7. Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει την ημερομηνία αποστολής των προκηρύξεων.

8. Η βεβαίωση δημοσίευσης, η οποία χορηγείται από την Επιτροπή στην αναθέτουσα αρχή, αναφέρει την ημερομηνία της εν λόγω δημοσίευσης και συνιστά απόδειξη πραγματοποίησης της δημοσίευσης.

Άρθρο 60

Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο

1. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, πλέον της δημοσίευσης σύμφωνα με το άρθρο 58, να δημοσιεύει την προκήρυξη στο ΚΗΜΔΗΣ.

2. Η προκήρυξη δημοσιεύεται και στην ιστοσελίδα του ΗΜΔΗΣΑΤ. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας του ΗΜΔΗΣΑΤ, η προκήρυξη αναρτάται και στην ιστοσελίδα της αρμόδιας υπηρεσίας της αναθέτουσας αρχής.

3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί επιπλέον να αναρτά την προκήρυξη σε ελεύθερα προσπελάσιμες από το κοινό υπηρεσίες του ΥΠΕΘΑ καθώς και να αποστέλλει την προκήρυξη για δημοσίευση στα Επιμελητήρια και σε Επαγγελματικές Ενώσεις ή Συνδέσμους Αμυντικής Βιομηχανίας.

Άρθρο 61

Προθεσμία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών (άρθρο 33 της Οδηγίας)

1. Κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τον πολύπλοκο χαρακτήρα της

σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, με την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών που καθορίζονται στο παρόν άρθρο.

2. Στην κλειστή διαδικασία, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και σε περίπτωση χρησιμοποίησης του ανταγωνιστικού διαλόγου, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε τριάντα επτά (37) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

3. Στην κλειστή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν επιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.

4. Σε περίπτωση δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης, η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών της κλειστής διαδικασίας μπορεί, κατά γενικό κανόνα, να περιορίζεται σε τριάντα έξι (36) ημέρες, αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση μικρότερη των είκοσι δύο (22) ημερών. Η προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης για υποβολή προσφορών. Οι βραχύτερες προθεσμίες είναι αποδεκτές, υπό την προϋπόθεση ότι η προκαταρκτική προκήρυξη έχει περιλάβει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται στην προκήρυξη διαγωνισμού που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα IV, εφόσον οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες κατά τη δημοσίευση της προκήρυξης και η προκαταρκτική προκήρυξη έχει αποσταλεί προς δημοσίευση μεταξύ ενός διαστήματος πενήντα δύο (52) ημερών έως δώδεκα (12) μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού.

5. Όταν οι προκηρύξεις καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με τη μορφή και τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο σημείο 3 του Παραρτήματος VI, η προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής για την κλειστή διαδικασία, τη διαδικασία με διαπραγμάτευση και τον ανταγωνιστικό διάλογο μπορεί να μειωθεί κατά επτά (7) ημέρες.

6. Σύντμηση κατά πέντε (5) ημέρες της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών της κλειστής διαδικασίας είναι δυνατή όταν η αναθέτουσα αρχή παρέχει, με ηλεκτρονικό μέσο και από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης, σύμφωνα με το Παράρτημα VI, ελεύθερη, άμεση και πλήρη πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης, προσδιορίζοντας στο κείμενο της προκήρυξης τη διαδικτυακή διεύθυνση από την οποία διατίθεται η εν λόγω τεκμηρίωση. Η σύντμηση αυτή μπορεί να προστίθεται στη μείωση που προβλέπεται στην παρ. 5.

7. Όταν, για οποιονδήποτε λόγο τα έγγραφα της σύμβασης δεν παρασχέθηκαν εντός των προθεσμιών που ορίζονται στο άρθρο 75, μολονότι ζητήθηκαν εμπρόθεσμα, ή όταν οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνον έπειτα από επιτόπια επίσκεψη ή από επιτόπια εξέταση εγγράφων συμπληρωματικών των εγγράφων της σύμβασης, οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών παρατείνονται, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λαμβάνουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών.

8. Όταν, στην κλειστή και με διαπραγμάτευση διαδικασία με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, επείγοντες λόγοι καθιστούν αδύνατη την τήρηση των ελάχιστων προθεσμιών που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίζει:

α. προθεσμία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης

διαγωνισμού ή των δέκα (10) ημερών, εάν η προκήρυξη απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το μορφότυπο και τις λεπτομέρειες διαβίβασης που προβλέπονται στο σημείο 3 του Παραρτήματος VI,

β. στην περίπτωση της κλειστής διαδικασίας, προθεσμία παραλαβής των προσφορών, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

9. Για τον υπολογισμό των προθεσμιών εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) 1182/71 του Συμβουλίου (L 124) περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες.

Άρθρο 62

Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων (άρθρο 35 της Οδηγίας)

1. Η αναθέτουσα αρχή ενημερώνει, το συντομότερο δυνατόν, τους υποψηφίους και τους προσφέροντες για τις ληφθείσες αποφάσεις σχετικά με την ανάθεση σύμβασης ή τη σύναψη συμφωνίας-πλαίσιο, περιλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισε να ματαιώσει τη σύμβαση ή συμφωνίας-πλαίσιο για την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός και να κινήσει εκ νέου τη σχετική διαδικασία. Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται γραπτώς, εφόσον υποβληθεί σχετική αίτηση προς την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου μέρους και με την επιφύλαξη της παρ. 3, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής γραπτής αίτησης, τα ακόλουθα στοιχεία:

α. σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο, τους λόγους απόρριψης της αίτησης συμμετοχής του,

β. σε κάθε απορριφθέντα προσφέροντα, τους λόγους για την απόρριψη της προσφοράς του, συμπεριλαμβάνοντας ιδίως, για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 39, αιτιολόγηση της απόφασής της για τη μη ύπαρξη ισοδυναμίας ή της απόφασής της ότι τα υλικά, τα έργα ή οι υπηρεσίες δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις περί απόδοσης ή λειτουργίας και, για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 42 και 43, τους λόγους της απόφασής της για μη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της ασφάλειας των πληροφοριών και της ασφάλειας του εφοδιασμού,

γ. σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά η οποία απερρίφθη, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και τα στοιχεία του αναδόχου ή των συμβαλλόμενων μερών της συμφωνίας-πλαίσιο.

3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην κοινοποιήσει ορισμένες πληροφορίες σχετικά με την ανάθεση των συμβάσεων ή τη σύναψη των συμφωνιών-πλαίσιο, που αναφέρονται στην παρ. 1, εφόσον η γνωστοποίηση των εν λόγω πληροφοριών ενδέχεται να εμποδίσει την εφαρμογή του νόμου, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, και ιδίως τα συμφέροντα άμυνας και ασφάλειας, ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών.

Άρθρο 63
Κανόνες επικοινωνίας
(άρθρο 36 της Οδηγίας)

1. Κάθε επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αναθέτουσας αρχής και οικονομικών φορέων μπορεί, κατ' επιλογή της αναθέτουσας αρχής, να πραγματοποιείται ταχυδρομικώς, με τηλεομοιοτυπία, με ηλεκτρονικά μέσα, τηλεφωνικώς στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που αναφέρονται στην παρ. 4, ή με συνδυασμό των μέσων αυτών.

2. Τα επιλεγόμενα μέσα επικοινωνίας πρέπει να είναι γενικώς προσιτά και συνεπώς δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της πρόσβασης των οικονομικών φορέων στη διαδικασία ανάθεσης. Η επικοινωνία, η ανταλλαγή και η αποθήκευση πληροφοριών πραγματοποιούνται κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των δεδομένων και το απόρρητο των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών, ώστε η αναθέτουσα αρχή να εξετάζει το περιεχόμενο των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών μόνο μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας για την υποβολή τους. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες με ηλεκτρονικά μέσα, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, πρέπει να μη δημιουργούν διακρίσεις και να είναι γενικώς προσιτά στο κοινό και συμβατά με τις γενικώς χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών.

3. Στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής διαβίβασης και παραλαβής των προσφορών, καθώς και στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α. πρέπει να είναι διαθέσιμες στα ενδιαφερόμενα μέρη οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές που πρέπει να πληρούνται για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, περιλαμβανομένης της κρυπτογράφησης. Επιπλέον, οι μηχανισμοί ηλεκτρονικής παραλαβής των προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του παραρτήματος VIII.

β. Οι ηλεκτρονικές προσφορές πρέπει να συνοδεύονται από ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με το π.δ. 150/2001 (Α' 125).

γ. Οι υποψήφιοι δεσμεύονται να υποβάλλουν τα έγγραφα, τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τις δηλώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 65 έως 71, 36 και 37, εάν δεν είναι διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή, πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται για την υποβολή των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής.

4. Για τη διαβίβαση των αιτήσεων συμμετοχής εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α. οι αιτήσεις συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων μπορούν να υποβάλλονται γραπτώς ή τηλεφωνικά,

β. όταν οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται τηλεφωνικά, πρέπει να αποστέλλεται γραπτή επιβεβαίωση πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή τους,

γ. η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί να επιβεβαιώνονται ταχυδρομικά ή με ηλεκτρονικά μέσα οι αιτήσεις συμμετοχής που υποβάλλονται με τηλεομοιοτυπία, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για λόγους νομικής κατοχύρωσης. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει στα έγγραφα της σύμβασης τη σχετική απαίτηση, καθώς και την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να αποσταλεί η εν λόγω επιβεβαίωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Ποιοτική επιλογή – Προεπιλογή υποψηφίων

Άρθρο 64

Έλεγχος της καταλληλότητας των υποψηφίων και επιλογής των συμμετεχόντων και ανάθεση των συμβάσεων (άρθρο 38 της Οδηγίας)

1. Οι συμβάσεις ανατίθενται βάσει των προβλεπόμενων στα άρθρα 83 και 84 κριτηρίων, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 77, αφού η αναθέτουσα αρχή ελέγξει την επάρκεια των οικονομικών φορέων που δεν έχουν αποκλεισθεί δυνάμει των άρθρων 65 ή 66, σύμφωνα με τα κριτήρια της χρηματοοικονομικής ικανότητας, των επαγγελματικών και τεχνικών γνώσεων ή ικανοτήτων που ορίζονται στα άρθρα 67 έως 71 και, ενδεχομένως, των αμερόληπτων κανόνων και κριτηρίων που ορίζονται στην παρ. 3.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ελάχιστα επίπεδα χρηματοοικονομικής και τεχνικής ικανότητας, τα οποία πρέπει να καλύπτουν οι υποψήφιοι, σύμφωνα με τα άρθρα 67 και 68. Η έκταση των οριζόμενων στα άρθρα 67 και 68 πληροφοριών, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να συνδέονται με το φυσικό αντικείμενο και το οικονομικό μέγεθος της υπό ανάθεση σύμβασης και να είναι ανάλογα προς αυτό. Τα ελάχιστα αυτά επίπεδα αναφέρονται υποχρεωτικά στην προκήρυξη του διαγωνισμού και εξειδικεύονται στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης.

3. Στην κλειστή διαδικασία, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και στον ανταγωνιστικό διάλογο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των κατάλληλων υποψηφίων οι οποίοι προσκαλούνται για να υποβάλουν προσφορά ή να συμμετάσχουν σε διάλογο. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει στην προκήρυξη του διαγωνισμού και στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης τα αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια ή κανόνες που προτίθεται να χρησιμοποιήσει κατά την προεπιλογή υποψηφίων και τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που προτίθεται να καλέσει στη δεύτερη φάση της διαδικασίας ανάθεσης και, ενδεχομένως, το μέγιστο αριθμό. Ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων που προτίθενται να καλέσει δεν μπορεί να είναι κατώτερος από τρεις. Ο αριθμός των υποψηφίων που καλούνται από την αναθέτουσα αρχή να συμμετάσχουν στη δεύτερη φάση της διαδικασίας ανάθεσης είναι τουλάχιστον ίσος προς τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που έχει καθορισθεί εκ των προτέρων στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλων υποψηφίων.

4. Όταν ο αριθμός των υποψηφίων που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής και τα ελάχιστα επίπεδα ικανότητας είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να συνεχίσει τη διαδικασία καλώντας τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες.

5. Εάν η αναθέτουσα αρχή θεωρήσει ότι ο αριθμός των κατάλληλων υποψηφίων είναι πολύ μικρός για την εξασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού, μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία και να δημοσιεύσει εκ νέου την αρχική προκήρυξη σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 1 και το άρθρο 59, ορίζοντας νέα προθεσμία για την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής. Στην περίπτωση αυτή, οι υποψήφιοι που επελέγησαν από την πρώτη δημοσίευση και οι υποψήφιοι που επιλέγονται από τη δεύτερη δημοσίευση προσκαλούνται σύμφωνα με το άρθρο 75. Η ευχέρεια αυτή δεν περιορίζει τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ακυρώσει την υπό εξέλιξη διαδικασία και να δρομολογήσει νέα διαδικασία.

6. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να συμπεριλάβει οικονομικούς φορείς που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής, ούτε υποψηφίους που δεν διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες.

7. Όταν η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της δυνατότητας περιορισμού του αριθμού των προς συζήτηση λύσεων ή των προς διαπραγμάτευση προσφορών, η οποία προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 48 και στην παρ. 7 του άρθρου 49, επιβάλλει τον περιορισμό αυτόν εφαρμόζοντας τα κριτήρια ανάθεσης που έχει επισημάνει στα έγγραφα της σύμβασης. Στην τελική φάση ο αριθμός αυτός πρέπει να επιτρέπει τη διασφάλιση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός λύσεων ή κατάλληλων υποψηφίων.

Άρθρο 65

Προσωπική κατάσταση του υποψηφίου ή του προσφέροντος (άρθρο 39 της Οδηγίας)

1. Αποκλείεται της συμμετοχής υποψήφιος ή προσφέρων σε βάρος του οποίου υπάρχει αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση γνωστή στην αναθέτουσα αρχή, για ένα ή περισσότερα από τα αδικήματα που απαριθμούνται κατωτέρω, όπως προσδιορίζονται εννοιολογικά στην εκάστοτε ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία:

α. συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση,

β. δωροδοκία,

γ. απάτη,

δ. τρομοκρατικό έγκλημα ή παράβαση συνδεδεμένη με τρομοκρατικές δραστηριότητες, ή ηθική αυτουργία, συνέργεια, ή απόπειρα διάπραξης παράβασης,

ε. νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας,

στ. παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων.

2. Για τους σκοπούς της παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή ζητεί, κάθε φορά που απαιτείται, από τους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να προσκομίζουν τα έγγραφα που αναφέρονται στην παρ. 5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εφόσον αμφιβάλλει ως προς την προσωπική κατάσταση των εν λόγω υποψηφίων ή προσφερόντων, να απευθύνεται στις αρμόδιες αρχές για να λάβει τις πληροφορίες που θεωρεί απαραίτητες για την προσωπική κατάσταση των εν λόγω υποψηφίων ή προσφερόντων. Όταν οι πληροφορίες αφορούν έναν υποψήφιο ή προσφέροντα εγκατεστημένο εκτός Ελλάδας, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών του οικείου κράτους. Λαμβανομένης υπόψη της εθνικής νομοθεσίας του κράτους – μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες, τα αιτήματα αυτά αφορούν στα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων, ενδεχομένως, των διευθυντών επιχείρησης, ή οποιουδήποτε προσώπου που έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου του υποψηφίου ή του προσφέροντος.

3. Κάθε υποψήφιος ή προσφέρων οικονομικός φορέας μπορεί να αποκλεισθεί από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου όταν:

α. τελεί υπό πτώχευση ή εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό ή υπό οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της χώρας εγκατάστασής του,

β. έχει κινηθεί εναντίον του διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, αναγκαστικής διαχείρισης, εκκαθάρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού ή οποιαδήποτε άλλη παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της χώρας εγκατάστασής του,

γ. έχει καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας, όπου εκδόθηκε η απόφαση, με την οποία διαπιστώνεται αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή, όπως για παράδειγμα η παράβαση υπάρχουσας νομοθεσίας σχετικά με την εξαγωγή αμυντικού εξοπλισμού ή εξοπλισμού ασφάλειας ή για κάποιο από τα αδικήματα της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της δόλιας χρεωκοπίας,

δ. έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα το οποίο διαπιστώθηκε αποδεδειγμένα με οποιοδήποτε μέσο ενδέχεται να διαθέτει η αναθέτουσα αρχή, όπως, για παράδειγμα, παραβίαση υποχρεώσεων όσον αφορά στην ασφάλεια των πληροφοριών ή του εφοδισμού, στο πλαίσιο προηγούμενης σύμβασης,

ε. έχει εξακριβωθεί, βάσει οποιωνδήποτε αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των προστατευμένων βάσεων δεδομένων, ότι δεν διαθέτει την αξιοπιστία που απαιτείται για τον αποκλεισμό κινδύνων κατά της ασφάλειας του κράτους,

στ. δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή αυτές του ελληνικού δικαίου,

ζ. δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην πληρωμή των φόρων και τελών σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος ή αυτές του ελληνικού δικαίου,

η. είναι ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών οι οποίες απαιτούνται κατ' εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου ή δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές.

4. Ο αποκλεισμός για τις περιπτ. στ' και ζ' της παρ. 3 παύει να εφαρμόζεται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους.

5. Η αναθέτουσα αρχή δέχεται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 και στις περιπτ. α', β', γ', στ' και ζ' της παρ. 3 τα εξής:

α. για την παρ. 1 και τις περιπτ. α', β' και γ' της παρ. 3, την προσκόμιση αποσπάσματος ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου εκδοθέντος από την αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή της χώρας καταγωγής ή προέλευσης του εν λόγω προσώπου, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές,

β. για τις περιπτ. στ' ή ζ' της παρ. 3, πιστοποιητικό εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους-μέλους.

Όταν η χώρα καταγωγής ή προέλευσης του οικονομικού φορέα δεν εκδίδει τέτοιο έγγραφο ή πιστοποιητικό ή αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 και στις περιπτ. α', β' και γ' της παρ. 3, αυτό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση του ενδιαφερομένου ή, στα κράτη-μέλη όπου δεν προβλέπεται η ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή

διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού οργανισμού του κράτους καταγωγής ή προέλευσης.

6. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στα έγγραφα της σύμβασης ποια δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν για την απόδειξη της προσωπικής κατάστασης του οικονομικού φορέα, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 66

Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας (άρθρο 40 της Οδηγίας)

1. Όταν ο υποψήφιος απαιτείται, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους καταγωγής ή εγκατάστασής του, να είναι εγγεγραμμένος σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο για να ασκήσει την επαγγελματική του δραστηριότητα, μπορεί να κληθεί να αποδείξει την εγγραφή του στο εν λόγω μητρώο ή να προσκομίσει ένορκη βεβαίωση ή πιστοποιητικό, όπως ορίζεται στο παράρτημα VII, Μέρος Α΄ για τις συμβάσεις έργων, Μέρος Β΄ για τις συμβάσεις προμηθειών και Μέρος Γ΄ για τις συμβάσεις υπηρεσιών, και σύμφωνα με τους προβλεπόμενους όρους στο κράτος-μέλος εγκατάστασής του. Οι κατάλογοι που αναφέρονται στο παράρτημα VII είναι ενδεικτικοί. Το ΥΠΕΘΑ γνωστοποιεί στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη – μέλη οποιαδήποτε αλλαγή των ελληνικών μητρώων και των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται σε αυτά.

2. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων υπηρεσιών, εφόσον οι υποψήφιοι πρέπει να διαθέτουν ειδική άδεια ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να είναι σε θέση να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα καταγωγής ή εγκατάστασής τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να τους ζητήσει να αποδείξουν ότι διαθέτουν την άδεια αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού.

3. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη του δικαίου της ΕΕ σχετικά με την ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

4. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στα έγγραφα της σύμβασης ποια δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν για την απόδειξη της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.

Άρθρο 67

Οικονομική και χρηματοπιστωτική επάρκεια (άρθρο 41 της Οδηγίας)

1. Η οικονομική και χρηματοπιστωτική επάρκεια του οικονομικού φορέα μπορεί, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α. κατάλληλες τραπεζικές βεβαιώσεις ή, ενδεχομένως, πιστοποιητικό ασφαλιστικής κάλυψης επαγγελματικών κινδύνων,

β. ισολογισμούς ή αποσπάσματα ισολογισμών, στην περίπτωση που η δημοσίευση των ισολογισμών απαιτείται από τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας,

γ. δήλωση περί του ολικού ύψους του κύκλου εργασιών και, ενδεχομένως, περί του κύκλου εργασιών του τομέα δραστηριοτήτων που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης για τα τρία (3) το πολύ τελευταία διαθέσιμα οικονομικά έτη, ανάλογα με την ημερομηνία ίδρυσης ή έναρξης των δραστηριοτήτων του οικονομικού φορέα, στο μέτρο που οι πληροφορίες σχετικά με τους εν λόγω κύκλους εργασιών είναι διαθέσιμες.

2. Ένας οικονομικός φορέας μπορεί, ακόμη και για μια δεδομένη σύμβαση, να επικαλεστεί τις δυνατότητες άλλων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τα αναγκαία μέσα, προσκομίζοντας για παράδειγμα τη σχετική δέσμευση των εν λόγω φορέων. Επίσης, πρέπει να αποδεικνύει ότι οι τρίτοι φορείς στα μέσα των οποίων θα στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και δεν συντρέχουν για αυτούς λόγοι αποκλεισμού από το διαγωνισμό με βάση το άρθρο 65 και την παρ. 1 του άρθρου 67.

3. Υπό τους ίδιους όρους, μια ένωση προσώπων μπορεί να επικαλεστεί τις δυνατότητες των μετεχόντων στην ένωση προσώπων ή άλλων φορέων.

4. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στην προκήρυξη και τα λοιπά έγγραφα της σύμβασης ποιο ή ποια από τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 δικαιολογητικά επέλεξε, καθώς και ποια άλλα δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν.

5. Αν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδείξει την οικονομική και χρηματοπιστωτική ικανότητά του με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο.

Άρθρο 68

Τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες (άρθρο 42 της Οδηγίας)

1. Οι τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες των οικονομικών φορέων αξιολογούνται και ελέγχονται σύμφωνα με τις παρ. 2 έως 4.

2. Οι τεχνικές ικανότητες των οικονομικών φορέων μπορούν, κατά γενικό κανόνα, να αποδεικνύονται με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των προμηθειών ή των υπηρεσιών:

α. Με υποβολή:

αα. του καταλόγου εργασιών που έχουν εκτελεστεί κατά τα τελευταία πέντε (5) έτη, συνοδευόμενου από πιστοποιητικά ορθής εκτέλεσης των σημαντικότερων εργασιών. Τα εν λόγω πιστοποιητικά αναφέρουν την αξία, το χρόνο και τον τόπο εκτέλεσης των έργων και προσδιορίζουν αν τα έργα εκτελέστηκαν σύμφωνα με τους κανόνες του επαγγέλματος και αν περατώθηκαν κανονικά. Εφόσον παρίσταται ανάγκη, τα εν λόγω πιστοποιητικά διαβιβάζονται απευθείας από την αρμόδια αρχή στην αναθέτουσα αρχή,

ββ. καταλόγου των κυριότερων παραδόσεων που πραγματοποιήθηκαν ή των κυριότερων υπηρεσιών που παρασχέθηκαν, κατά γενικό κανόνα, κατά τα πέντε (5) τελευταία έτη, με αναφορά στα αντίστοιχα ποσά, στις ημερομηνίες και στους αποδέκτες ανεξάρτητα αν αυτοί είναι δημόσιοι ή ιδιώτες. Οι παραδόσεις και οι παρασχεθείσες υπηρεσίες αποδεικνύονται με πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί ή θεωρηθεί από την αρμόδια αρχή, εάν ο αποδέκτης ήταν αναθέτουσα αρχή και με πιστοποίηση του αγοραστή ή, εάν τούτο δεν είναι δυνατόν, με απλή δήλωση του οικονομικού φορέα, εάν ο αποδέκτης ήταν ιδιώτης αγοραστής.

β. Με υπόδειξη του τεχνικού προσωπικού ή των τεχνικών υπηρεσιών που εμπλέκονται, είτε ανήκουν άμεσα στην επιχείρηση του οικονομικού φορέα είτε όχι, ιδίως δε των

υπευθύνων για τον έλεγχο της ποιότητας και, εφόσον πρόκειται για συμβάσεις έργων, με υπόδειξη αυτών που ο εργολήπτης θα έχει στη διάθεσή του για την εκτέλεση του έργου.

γ. Με περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού και των μέτρων που λαμβάνει ο οικονομικός φορέας για την εξασφάλιση της ποιότητας και των μέσων μελέτης και έρευνας, καθώς και των εσωτερικών κανόνων όσον αφορά στην πνευματική ιδιοκτησία.

δ. Με έλεγχο διενεργούμενο από την αναθέτουσα αρχή ή στο όνομά της, από αρμόδιο επίσημο οργανισμό της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, με την επιφύλαξη της συναίνεσης του οργανισμού αυτού, σχετικά με το παραγωγικό δυναμικό του προμηθευτή ή τις τεχνικές ικανότητες του οικονομικού φορέα και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, τα μέσα μελέτης και έρευνας που αυτός διαθέτει, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει για τον έλεγχο της ποιότητας.

ε. Για τις συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών που συμπεριλαμβάνουν εργασίες ή υπηρεσίες χωροθέτησης και εγκατάστασης, με αναφορά των τίτλων σπουδών και επαγγελματικών προσόντων του οικονομικού φορέα ή των διευθυντικών στελεχών της επιχείρησης, ιδίως δε του ή των υπευθύνων για την παροχή των υπηρεσιών ή τη διεξαγωγή των εργασιών.

στ. Για τις συμβάσεις έργων και υπηρεσιών και μόνο στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις, με αναφορά των μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόζει ο οικονομικός φορέας κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

ζ. Με δήλωση στην οποία αναφέρονται το μέσο ετήσιο εργατοϋπαλληλικό δυναμικό του παρόχου υπηρεσιών ή του εργολήπτη και ο αριθμός των στελεχών της επιχείρησής του κατά τα τελευταία τρία (3) χρόνια.

η. Με περιγραφή των μηχανημάτων, των υλικών, του τεχνικού εξοπλισμού, του αριθμού του προσωπικού και της τεχνογνωσίας ή των πηγών εφοδιασμού – περιγραφή της γεωγραφικής θέσης όταν βρίσκεται εκτός της επικράτειας της Ένωσης – που θα έχει στη διάθεσή του ο οικονομικός φορέας για την εκτέλεση της σύμβασης, για την αντιμετώπιση ενδεχομένως αυξημένων αναγκών της αναθέτουσας αρχής συνεπεία καταστάσεως κρίσης ή για τη διασφάλιση της συντήρησης, του εκσυγχρονισμού ή των προσαρμογών των προμηθειών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης.

θ. Όσον αφορά τα προς παράδοση προϊόντα, με προσκόμιση των ακόλουθων στοιχείων:

αα. δείγματα, περιγραφή ή φωτογραφίες, η αυθεντικότητα των οποίων πρέπει να βεβαιώνεται, εάν το ζητήσει η αναθέτουσα αρχή,

ββ. πιστοποιητικά εκδιδόμενα από επίσημα ινστιτούτα ή οργανισμούς ελέγχου της ποιότητας με αναγνωρισμένες αρμοδιότητες, με τα οποία βεβαιώνεται η συμμόρφωση των προϊόντων, που επαληθεύεται με παραπομπή σε προδιαγραφές ή πρότυπα.

ι. Εφόσον πρόκειται για συμβάσεις που αφορούν, απαιτούν ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες, με απόδειξη της ικανότητας επεξεργασίας, αποθήκευσης και διαβίβασης αυτών των πληροφοριών στο απαιτούμενο από την αναθέτουσα αρχή επίπεδο προστασίας. Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να συμμορφώνονται προς τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 42. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει τις διαπιστεύσεις ασφαλείας τις οποίες θεωρεί ισοδύναμες εκείνων που εκδίδονται σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, διατηρώντας τη δυνατότητα να διεξάγει και να λαμβάνει υπόψη δικές της περαιτέρω έρευνες, εφόσον κρίνεται απαραίτητο. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, κατά περίπτωση, να χορηγεί στους υποψηφίους που δεν διαθέτουν ακόμη διαπίστευση ασφαλείας πρόσθετο χρόνο για να αποκτήσουν την εν λόγω διαπίστευση. Στην

περίπτωση αυτή, αναφέρει τη δυνατότητα αυτή και την προθεσμία στα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει από την εθνική αρχή ασφαλείας του κράτους του υποψηφίου ή από την αρχή ασφαλείας που έχει ορισθεί από το εν λόγω κράτος να ελέγξει την καταλληλότητα των χώρων και εγκαταστάσεων που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν, τις βιομηχανικές και διοικητικές διαδικασίες που θα εφαρμοσθούν, τους τρόπους διαχείρισης των πληροφοριών ή την κατάσταση του προσωπικού που ενδέχεται να απασχοληθεί για την εκτέλεση της σύμβασης.

3. Ένας οικονομικός φορέας μπορεί, ακόμα και για μια δεδομένη σύμβαση, να επικαλεστεί τις ικανότητες άλλων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι, για την εκτέλεση της σύμβασης, θα έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα μέσα, παραδείγματος χάρη με την προσκόμιση της δέσμευσης των φορέων αυτών να θέσουν στη διάθεση του οικονομικού φορέα τα αναγκαία μέσα.

Επίσης, πρέπει να αποδεικνύει ότι οι τρίτοι φορείς στα μέσα των οποίων θα στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και δεν συντρέχουν για αυτούς λόγοι αποκλεισμού από το διαγωνισμό με βάση το άρθρο 65 και την παρ. 1 του άρθρου 67.

4. Υπό τους ίδιους όρους, μια ένωση προσώπων μπορεί να επικαλεστεί τις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση προσώπων ή άλλων φορέων.

5. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που έχουν ως αντικείμενο προμήθειες για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, την παροχή υπηρεσιών ή την εκτέλεση έργων, η ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν τις εν λόγω υπηρεσίες ή να κατασκευάσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται ιδίως βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους.

6. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στην προκήρυξη και τα λοιπά έγγραφα της σύμβασης ποια από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην παρ. 2 έχει επιλέξει και ποια άλλα δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν.

7. Αν ο οικονομικός φορέας, για οποιονδήποτε βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει την τεχνική ή χρηματοπιστωτική ικανότητά του με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο.

Άρθρο 69

Πρότυπα που εφαρμόζονται από τα συστήματα διαχείρισης ποιότητας (άρθρο 43 της Οδηγίας)

1. Η αναθέτουσα αρχή, όταν απαιτεί την προσκόμιση πιστοποιητικών, τα οποία έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς και βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του οικονομικού φορέα ορισμένων προτύπων που εφαρμόζονται από τα συστήματα διαχείρισης ποιότητας, παραπέμπει σε συστήματα διαχείρισης ποιότητας βασιζόμενα στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούμενα από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τη διαπίστευση και πιστοποίηση. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ.

2. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα συστήματα διαχείρισης ποιότητας τα οποία προσκομίζονται από τους οικονομικούς φορείς,

εφόσον έχουν εκδοθεί από φορείς πιστοποίησης που αναγνωρίζονται από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) ή φορέα διαπίστευσης που είναι μέλος της συμφωνίας αμοιβαίας αναγνώρισης του IAF (International Accreditation Forum) ή της EA (European Accreditation).

Άρθρο 70

Πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 44 της Οδηγίας)

1. Η αναθέτουσα αρχή, όταν απαιτεί, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην περίπτ. στ' της παρ. 2 του άρθρου 68, την υποβολή πιστοποιητικών τα οποία εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς και βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας τηρεί ορισμένα πρότυπα όσον αφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση, παραπέμπει στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και περιβαλλοντικού ελέγχου [EMAS, Κανονισμός 761/2001 (L 114)] ή σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα πιστοποιούμενα από οργανισμούς που λειτουργούν βάσει του δικαίου της ΕΕ ή τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές ή διεθνείς προδιαγραφές όσον αφορά στην πιστοποίηση. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ.
2. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά στοιχεία για μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους οικονομικούς φορείς.

Άρθρο 71

Συμπληρωματική τεκμηρίωση και πληροφορίες (άρθρο 45 της Οδηγίας)

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν τα πιστοποιητικά και έγγραφα που υπέβαλαν κατ' εφαρμογή των άρθρων 65 έως 70 και 83.

Άρθρο 72

Δικαιολογητικά και κανόνες ποιοτικής επιλογής

1. Στο στάδιο ποιοτικής επιλογής οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς υποβάλλουν δικαιολογητικά, προκειμένου να αποδείξουν:
  - α. τη νομιμοποίησή τους,
  - β. την προσωπική κατάσταση και επαγγελματική τους επάρκεια, σύμφωνα με τα άρθρα 37, 65 και 66.
  - γ. τη χρηματοοικονομική και τεχνική ικανότητά τους, σύμφωνα με τα άρθρα 67 και 68,
  - δ. την επίκληση της χρηματοοικονομικής ή τεχνικής ικανότητας τρίτων, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 67 και τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 68,
  - ε. την ύπαρξη συστήματος διαχείρισης ποιότητας ή/και περιβαλλοντικής διαχείρισης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 69 και 70.
2. Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, καθώς και τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν ότι αυτά πληρούνται, εξειδικεύονται στα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στο e-Certis και να απαιτεί κατά κύριο λόγο είδη πιστοποιητικών ή μορφές αποδεικτικών εγγράφων που καλύπτονται από το e-Certis.
3. Εάν ο υποψήφιος αποτελεί ένωση προσώπων, υποβάλλει τα δικαιολογητικά των παρ. 1 και 2, κατά περίπτωση, για κάθε μέλος που συμμετέχει στην ένωση προσώπων. Στην περίπτωση αυτή υποβάλλεται επίσης δήλωση των μελών της ένωσης προσώπων

αναφορικά με το ποσοστό συμμετοχής κάθε μέλους στην ένωση προσώπων, τον καθορισμό ενός μέλους ως υπεύθυνου για το συντονισμό, τη διοίκηση και την εκπροσώπηση της ένωσης προσώπων έναντι της αναθέτουσας αρχής και πράξη του οργάνου διοίκησης κάθε μέλους της ένωσης προσώπων, από την οποία να προκύπτει η έγκριση για τη συμμετοχή του μέλους στην ένωση προσώπων.

4. Όταν υποβάλλεται αίτηση συμμετοχής από υποψήφιο που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει υπεργολάβους ή θα βασιστεί σε ικανότητες τρίτων για την εκτέλεση της σύμβασης στην περίπτωση που ανακηρυχθεί ανάδοχος, προσκομίζονται από τον υποψήφιο τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής των παρ. 1 έως 3 για τους υπεργολάβους ή τρίτους, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

5. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής, ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, η αναθέτουσα αρχή δύναται να:

α. δέχεται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 34, για τα δικαιολογητικά των περιπτ. β, γ και δ της παρ. 1.

β. θεωρεί σαν ήδη προσκομισθέντα, εν ισχύ δικαιολογητικά που είναι καταχωρισμένα στο ΕΜΕΑΤ, σε εφαρμογή της παρ. 8 του άρθρου 36.

Άρθρο 73

Χρόνος και τρόπος υποβολής δικαιολογητικών

1. Ο χρόνος και ειδικότερος τρόπος υποβολής των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής εξειδικεύεται στα έγγραφα της σύμβασης, ανάλογα με το είδος της διαδικασίας ανάθεσης που ακολουθείται. Τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής, με εξαίρεση τις εγγυητικές επιστολές, επιτρέπεται να μην υποβάλλονται εκ νέου, εφόσον έχουν κατατεθεί σε προγενέστερο χρόνο στην αναθέτουσα αρχή και βρίσκονται ακόμη εν ισχύ. Περί τούτου πρέπει να γίνεται ρητή μνεία στην προσφορά.

2. Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 3 του ν. 2690/1999 (Α' 99) περί αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών δεν έχουν εφαρμογή στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου.

3. Τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής πρέπει να είναι πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα. Τα αλλοδαπά έγγραφα πρέπει να είναι νομίμως επικυρωμένα και επισήμως μεταφρασμένα.

4. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών ο προσφέρων, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση (προσωρινός ανάδοχος), υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, όπως αυτά εξειδικεύονται στα έγγραφα της σύμβασης, καθώς και τα δικαιολογητικά που δεν είχε καταθέσει κατά τη διαδικασία ποιοτικής επιλογής στην περίπτωση που είχε υποβάλει ΕΕΕΣ / ΤΕΥΔ. Εάν κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου διαπιστωθεί ότι αυτός ή οι υπεργολάβοι του υπέβαλαν ψευδείς ή ανακριβείς δηλώσεις και στοιχεία κατά τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και εξετάζεται ο αποκλεισμός του από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του ΥΠΕΘΑ για τουλάχιστον ένα (1) έως τρία (3) έτη.

Άρθρο 74

Αποσφράγιση, έλεγχος και αξιολόγηση των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής

1. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού προβαίνει στην έναρξη της αποσφράγισης του φακέλου των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής την ημέρα και ώρα που ορίζεται στα

έγγραφα της σύμβασης. Αίτηση συμμετοχής ή προσφορά που υποβάλλεται μετά την έναρξη της διαδικασίας αποσφράγισης δεν αποσφραγίζεται, αλλά παραδίδεται στην υπηρεσία για επιστροφή, ως εκπρόθεσμη.

2. Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής γίνεται δημόσια, παρουσία των υποψηφίων ή των νομίμως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων τους. Όσοι δικαιούνται να παρευρίσκονται λαμβάνουν γνώση των συμμετεχόντων στο διαγωνισμό και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς. Στα έγγραφα της σύμβασης ορίζεται η διαδικασία πρόσβασης των συμμετεχόντων στα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής.

3. Αποσφραγίζεται ο φάκελος των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής, ελέγχεται η πληρότητα και η κανονικότητά τους και διενεργείται η ποιοτική επιλογή των υποψηφίων. Ακολουθεί, εφόσον απαιτείται, η βαθμολόγηση των υποψηφίων και η κατάταξή τους κατά φθίνουσα σειρά. Η αναθέτουσα αρχή εκδίδει απόφαση για την προεπιλογή των υποψηφίων που θα υποβάλλουν προσφορές στο δεύτερο στάδιο της κλειστής, της με διαπραγμάτευση διαδικασίας, καθώς και στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου.

4. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί τυχόν ασκηθείσας προσφυγής, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει προς τους προεπιλεγέντες υποψηφίους πρόσκληση για υποβολή προσφοράς ή συμμετοχής σε διαπραγμάτευση ή συμμετοχής στο επόμενο στάδιο του ανταγωνιστικού διαλόγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Αξιολόγηση προσφορών

Άρθρο 75

Πρόσκληση υποβολής προσφορών και συμμετοχής σε διαπραγμάτευση ή σε ανταγωνιστικό διάλογο (άρθρο 34 της Οδηγίας)

1. Στην κλειστή διαδικασία, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και στη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί ταυτόχρονα και γραπτώς τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν τις προσφορές τους ή να συμμετάσχουν σε διαπραγμάτευση ή, στην περίπτωση ανταγωνιστικού διαλόγου, στο διάλογο.

2. Η πρόσκληση προς τους υποψηφίους περιλαμβάνει είτε ένα αντίτυπο των εγγράφων της σύμβασης είτε αναφορά στον τρόπο πρόσβασης στα έγγραφα της σύμβασης, όταν διατίθενται απευθείας με ηλεκτρονικά μέσα.

3. Όταν τα έγγραφα της σύμβασης βρίσκονται στην κατοχή φορέα διαφορετικού από την αρχή που είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία ανάθεσης, στην πρόσκληση διευκρινίζονται η διεύθυνση από όπου μπορεί να ζητηθούν τα εν λόγω έγγραφα και, ενδεχομένως, η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής αίτησης για τα έγγραφα, το ποσό που πρέπει να καταβληθεί για την εξασφάλισή τους και οι τρόποι πληρωμής. Ο αρμόδιος φορέας αποστέλλει τα έγγραφα αυτά στους οικονομικούς φορείς αμελλητί μετά την παραλαβή της αίτησής τους.

4. Συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα της σύμβασης γνωστοποιούνται από την αναθέτουσα αρχή το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από την εκπνοή της προθεσμίας που έχει ορισθεί για την παραλαβή των προσφορών, εφόσον έχουν ζητηθεί εμπρόθεσμα. Σε περίπτωση ταχείας διαδικασίας, σύμφωνα με την παρ.8 του άρθρου 61, η προθεσμία αυτή ανέρχεται σε τέσσερις (4) ημέρες.

5. Εκτός από τα στοιχεία που προβλέπονται στις παρ. 1 έως 4, η πρόσκληση περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α. παραπομπή στη δημοσιευθείσα προκήρυξη διαγωνισμού,

β. την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών, τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να διαβιβασθούν οι προσφορές και τη γλώσσα ή τις γλώσσες στις οποίες πρέπει να συνταχθούν. Στην περίπτωση διαδικασίας ανταγωνιστικού διαλόγου, οι πληροφορίες αυτές δεν περιέχονται στην πρόσκληση συμμετοχής στο διάλογο, αλλά στην πρόσκληση υποβολής προσφορών,

γ. στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου, την ορισθείσα ημερομηνία και τη διεύθυνση για την έναρξη της φάσης των διαβουλεύσεων, καθώς και τη γλώσσα ή τις γλώσσες που θα χρησιμοποιηθούν,

δ. αναφορά των οποιωνδήποτε εγγράφων που ενδεχομένως πρέπει να επισυναφθούν, είτε για την τεκμηρίωση των επαληθεύσιμων δηλώσεων, τις οποίες παρέχει ο υποψήφιος σύμφωνα με τα άρθρα 64 και 65, είτε ως συμπλήρωμα των πληροφοριών που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο, υπό τους ίδιους όρους με τους προβλεπόμενους στα άρθρα 67 και 68,

ε. τη σχετική στάθμιση των κριτηρίων ανάθεσης της σύμβασης ή, εφόσον συντρέχει περίπτωση, τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας των εν λόγω κριτηρίων που χρησιμοποιούνται προκειμένου να καθορισθεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, εάν δεν περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 76

Σύνταξη προσφορών

1. Οι προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και περιλαμβάνουν οπωσδήποτε τα ακόλουθα στοιχεία:

α. εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό,

β. τεχνική προσφορά,

γ. πιστοποιητικά που εκδίδονται από επίσημα γραφεία ποιοτικού ελέγχου ή αρμόδιες υπηρεσίες, αναγνωρισμένων ικανοτήτων, που να βεβαιώνουν την καταλληλότητα των υλικών, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα των προϊόντων, όταν απαιτούνται από τα έγγραφα της σύμβασης,

δ. όλα τα στοιχεία που μπορεί να απαιτεί η αναθέτουσα αρχή σχετικά με τη συμμόρφωση του προσφέροντος με τους ειδικούς όρους περί ασφάλειας πληροφοριών και εφοδιασμού, καθώς και με τους ειδικούς όρους περί υπεργολαβίας,

ε. οικονομική προσφορά,

στ. οποιοδήποτε πρόσθετο δικαιολογητικό απαιτείται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Προσφορά που υποβάλλεται υπό αίρεση ή που δεν είναι σύμφωνη με τους γενικούς και ειδικούς όρους των εγγράφων της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

3. Η τιμή της οικονομικής προσφοράς πρέπει να δίνεται σε ευρώ (€), εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Προσφορά για έργο, προμήθεια ή υπηρεσία που περιέχει τιμή σε άλλο νόμισμα απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εάν από την προσφορά δεν προκύπτει με σαφήνεια η τιμή σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Όρος στην προσφορά που αφορά σε αναπροσαρμογή των τιμών, συνεπάγεται την απόρριψη της, εκτός αν προβλέπεται

διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Προσφορά με όρο για έκπτωση στην τιμή υπό την αίρεση της επίσπευσης της κατακύρωσης του διαγωνισμού απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

4. Στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται οι νόμιμες κρατήσεις υπέρ Δημοσίου, υπέρ νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του ΥΠΕΘΑ ή οργανισμών, καθώς και άλλα ενδεχόμενα έξοδα που βαρύνουν τον ανάδοχο.

5. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών-υπηρεσιών, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών ή παροχής των υπηρεσιών μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής. Στην περίπτωση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Σε περιπτώσεις τμηματικών παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται να παραδοθούν μετά την παρέλευση των δώδεκα (12) μηνών. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης, με υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή. Προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία.

6. Η ένωση προσώπων οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στην ένωση προσώπων είτε από κοινό εκπρόσωπό τους εξουσιοδοτημένο με συμβολαιογραφική πράξη ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο. Στην προσφορά αναγράφεται η ποσότητα ή το μέρος του συνολικού αντικειμένου της σύμβασης που αντιστοιχεί στο κάθε μέλος της ένωσης προσώπων.

7. Με την υποβολή της προσφοράς κάθε μέλος της ένωσης προσώπων ευθύνεται αλληλέγγυα και εις ολόκληρο. Σε περίπτωση κατακύρωσης της σύμβασης στην ένωση προσώπων, η ευθύνη αυτή εξακολουθεί μέχρι την πλήρη εκτέλεση της σύμβασης.

8. Εάν λόγω αδυναμίας για οποιονδήποτε λόγο ή ανωτέρας βίας, μέλος της ένωσης προσώπων αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της ένωσης προσώπων κατά το χρόνο αξιολόγησης των προσφορών, τα υπόλοιπα μέλη συνεχίζουν να έχουν την ευθύνη ολόκληρης της κοινής προσφοράς με την ίδια τιμή. Αν η παραπάνω ανικανότητα προκύψει κατά το χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης, τα υπόλοιπα μέλη της ένωσης προσώπων συνεχίζουν να έχουν την ευθύνη της ολοκλήρωσης με την ίδια τιμή και τους ίδιους όρους. Και στις δύο περιπτώσεις, τα λοιπά μέλη της ένωσης προσώπων μπορούν να προτείνουν αντικατάσταση του μέλους, η οποία πρέπει όμως να εγκριθεί με απόφαση της αναθέτουσας αρχής.

9. Διευκρινίσεις μετά την κατάθεση της προσφοράς δίνονται μόνον όταν ζητούνται από το αρμόδιο συλλογικό όργανο, υπό τον όρο ότι τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και ότι οι διευκρινίσεις που παρέχονται δεν μεταβάλουν ουσιωδώς το περιεχόμενο της προσφοράς ή το αντικείμενο της σύμβασης. Από τις διευκρινίσεις που δίνονται σύμφωνα με τα παραπάνω, λαμβάνονται υπόψη μόνο εκείνες που αναφέρονται στα σημεία που ζητήθηκαν.

Άρθρο 77
Εναλλακτικές προσφορές
(άρθρο 19 της Οδηγίας)

1. Όταν η ανάθεση γίνεται με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιτρέπει στους προσφέροντες να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές.
2. Η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει στα έγγραφα της σύμβασης εάν επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές. Αν δεν υπάρχει σχετική επισήμανση, οι εναλλακτικές προσφορές δεν επιτρέπονται.
3. Η αναθέτουσα αρχή που επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, καθώς και τον τρόπο υποβολής των εν λόγω προσφορών. Λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις που έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.
4. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή που έχει επιτρέψει την υποβολή εναλλακτικών προσφορών δεν δύναται να απορρίπτει μια εναλλακτική προσφορά με μοναδική αιτιολογία ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει, αντίστοιχα, είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών και όχι σύμβασης προμηθειών είτε στη σύναψη σύμβασης προμηθειών αντί σύμβασης υπηρεσιών.

Άρθρο 78
Εγγύηση συμμετοχής

1. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν εγγύηση συμμετοχής, το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δύο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ, με ανάλογη στρογγυλοποίηση.
2. Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας χωρίς ΦΠΑ, του/των τμήματος/τμημάτων για το/α οποίο/α υποβάλλεται η προσφορά.
3. Στην περίπτωση ένωσης προσώπων οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των μελών της ένωσης προσώπων ή των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση.
4. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.
5. Δεν απαιτείται εγγύηση συμμετοχής για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.
6. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, παρέχει ψευδή στοιχεία ή ψευδείς πληροφορίες αναφορικά με τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής του, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογητικά ή δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασης.
7. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και στους λοιπούς προσφέροντες μετά:

α. την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης και

β. την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ασφαλιστικών μέτρων ή την έκδοση απόφασης επ' αυτών, και

γ. την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο του άρθρου 21, εφόσον απαιτείται.

8. Για τα προηγούμενα της κατακύρωσης στάδια, η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες στην περίπτωση απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή έχει παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτής ή αυτή έχει απορριφθεί ανέκκλητα.

9. Κατά τα λοιπά ισχύουν για τις εγγυήσεις συμμετοχής τα προβλεπόμενα στα εδάφια α', β', γ' της παρ. 12 και στις παρ. 13 έως 15 του άρθρου 108.

Άρθρο 79

Προέλευση και κατασκευή προϊόντων στις συμβάσεις προμηθειών

1. Εάν ο οικονομικός φορέας κατασκευάζει ο ίδιος το τελικό προϊόν, αναφέρει, μέσω υπεύθυνης δήλωσης που επισυνάπτει στην προσφορά του, το εργοστάσιο κατασκευής και τον τόπο εγκατάστασής του.

2. Εάν ο οικονομικός φορέας δεν κατασκευάζει ο ίδιος το τελικό προϊόν, στην προσφορά του αναφέρει τη χώρα προέλευσης του τελικού προϊόντος που προσφέρει, την επιχείρηση που θα κατασκευάσει το προσφερόμενο προϊόν, καθώς και το εργοστάσιο κατασκευής και τον τόπο εγκατάστασής του. Στην προσφορά του επισυνάπτει υπεύθυνη δήλωση ότι η κατασκευή του τελικού προϊόντος θα γίνει από την επιχείρηση στην οποία ανήκει ή η οποία εκμεταλλεύεται ολικά ή μερικά το εργοστάσιο κατασκευής του τελικού προϊόντος. Επισυνάπτει επίσης υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης ότι αποδέχεται την εκτέλεση της προμήθειας σε περίπτωση κατακύρωσης της σύμβασης στον οικονομικό φορέα.

3. Εάν για την παραγωγή του τελικού προϊόντος μεσολαβούν διάφορες φάσεις κατασκευής, ο οικονομικός φορέας δηλώνει, μέσω υπεύθυνης δήλωσης που επισυνάπτει στην προσφορά του, τις διάφορες επιχειρήσεις και τα εργοστάσια κατασκευής, τον τόπο εγκατάστασης των επιχειρήσεων και των εργοστασίων τους, καθώς και το ποσοστό συμμετοχής της κάθε επιχείρησης στη διαμόρφωση του τελικού προϊόντος.

4. Προσφορά στην οποία δεν επισυνάπτονται οι δηλώσεις των παρ. 1, 2 και 3 απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Μετά την υποβολή της προσφοράς απαγορεύεται η αλλαγή της επιχείρησης και του εργοστασίου που δηλώθηκε, εκτός εάν η αλλαγή επιβάλλεται από σοβαρούς αντικειμενικούς λόγους ή λόγους ανωτέρας βίας και εγκρίνεται από την αναθέτουσα αρχή.

5. Εάν, κατά την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, διαπιστωθεί από την αναθέτουσα αρχή ανυπαρξία του εργοστασίου που δηλώθηκε στην προσφορά, η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Στον προσφέροντα επιβάλλεται με απόφαση του ΥΕΘΑ, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Γενικού Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ και πρόσκληση του ενδιαφερόμενου για παροχή εξηγήσεων, ποινή προσωρινού ή οριστικού αποκλεισμού από τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του ΥΠΕΘΑ. Για το συγκεκριμένο εγχώριο οικονομικό φορέα ενημερώνεται το ΕΜΕΑΤ.

6. Μετά την έκδοση της κατακυρωτικής απόφασης και τη σύναψη της σύμβασης δεν επιτρέπεται η αλλαγή της επιχείρησης ή του εργοστασίου που δηλώθηκε στην προσφορά, εκτός εάν η αλλαγή επιβάλλεται από σοβαρούς αντικειμενικούς λόγους ή λόγους ανωτέρας βίας και εγκρίνεται από την αναθέτουσα αρχή. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εάν η κατασκευή του προϊόντος γίνει σε εργοστάσιο άλλο από εκείνο που δηλώθηκε στην προσφορά, χωρίς την προηγούμενη κατά τα ανωτέρω έγκρισή της, να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο και να ζητήσει την κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών ή την επιβολή ποινικής ρήτρας ποσού ίσου με το δέκα τοις εκατό (10%), κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης.

Άρθρο 80 **Υποβολή προσφορών**

1. Οι προσφορές κατατίθενται εγγράφως εντός της προθεσμίας που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και διατυπωμένες στην ελληνική γλώσσα. Προσφορά σε άλλη γλώσσα κατατίθεται με επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα. Σε κάθε περίπτωση, υπερισχύει το ελληνικό κείμενο. Τα τεχνικά εγχειρίδια και φυλλάδια που συνοδεύουν τις προσφορές μπορεί να υποβάλλονται στην αγγλική γλώσσα.

2. Οι προσφορές υποβάλλονται με οποιονδήποτε τρόπο προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Παραλαμβάνονται με απόδειξη, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές περιέρχονται, με ευθύνη του προσφέροντος, στην αναθέτουσα αρχή μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής τους, όπως αυτή ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

3. Προσφορές που δεν πληρούν τα οριζόμενα στις παρ. 1 και 2 δεν λαμβάνονται υπόψη.

4. Προσφορές που υποβάλλονται ή περιέρχονται στην αναθέτουσα αρχή πριν από τη διενέργεια της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, δεν αποσφραγίζονται, αλλά παραδίδονται στην Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, προκειμένου να αποσφραγιστούν μαζί με τις άλλες που θα κατατεθούν.

5. Προσφορές που υποβάλλονται ή περιέρχονται στην αναθέτουσα αρχή εκπρόθεσμα, επιστρέφονται στους προσφέροντες χωρίς να αποσφραγιστούν.

Άρθρο 81 **Χρόνος ισχύος προσφορών**

1. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς κατ' ελάχιστον για το χρονικό διάστημα που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

3. Οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς μπορούν να παρατείνουν το χρόνο ισχύος της προσφοράς τους με συνεπαγόμενη παράταση της αντίστοιχης εγγύησης συμμετοχής πριν τη λήξη ισχύος των προσφορών τους είτε μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής, είτε αυτεπάγγελτα. Στην περίπτωση αυτή οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα.

4. Μετά τη λήξη της διάρκειας ισχύος των προσφορών κατά τις παρ. 1 και 3, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί, είτε

όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς, οι οποίοι απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση και δικαιούνται να τους επιστραφεί η εγγύηση συμμετοχής χωρίς άλλη απαίτησή τους από την αναθέτουσα αρχή σε σχέση με την προσφορά τους.

Άρθρο 82

Αποσφράγιση, έλεγχος και αξιολόγηση προσφορών

1. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού προβαίνει στην έναρξη της διαδικασίας αποσφράγισης των τεχνικών προσφορών την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στη σχετική πρόσκληση.

2. Ελέγχεται η πληρότητα και η κανονικότητά τους και ακολουθεί η βαθμολόγησή τους εφόσον απαιτείται. Σε περίπτωση ασυμφωνίας της τεχνικής προσφοράς με τα έγγραφα της σύμβασης, η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού εισηγείται τον αποκλεισμό του προσφέροντα από τη συνέχεια της διαδικασίας. Στο στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού μπορεί να επισκέπτεται τις εγκαταστάσεις των διαγωνιζομένων, προκειμένου να εξετάσει τις πραγματικές κατασκευαστικές δυνατότητες αυτών για τα συγκεκριμένα υλικά που προσφέρουν στο διαγωνισμό. Η αναθέτουσα αρχή εκδίδει απόφαση για την απόρριψη των τεχνικών προσφορών που δεν γίνονται αποδεκτές και τη βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών που γίνονται αποδεκτές.

3. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τους προσφέροντες, των οποίων οι τεχνικές προσφορές κρίθηκαν αποδεκτές, να προσέλθουν σε συγκεκριμένη ημέρα και ώρα για την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών. Οικονομικές προσφορές προσφερόντων των οποίων οι τεχνικές προσφορές δεν κρίθηκαν αποδεκτές δεν αποσφραγίζονται, αλλά επιστρέφονται.

4. Η αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών γίνεται παρουσία των υποψηφίων που προσκλήθηκαν και υπέβαλαν προσφορά ή των εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων τους. Προσφορά που υποβλήθηκε από υποψήφιο που δεν περιλαμβάνεται στον πίνακα προεπιλεγέντων δεν αποσφραγίζεται, αλλά παραδίδεται στην υπηρεσία για επιστροφή. Ακολουθεί ο έλεγχος πληρότητας και κανονικότητας των οικονομικών προσφορών και η κατάταξη των υποψηφίων ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 83. Σε περίπτωση ασυμφωνίας της οικονομικής προσφοράς με τα έγγραφα της σύμβασης, η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού εισηγείται τον αποκλεισμό του προσφέροντα από τη συνέχεια της διαδικασίας.

5. Όταν βασικό κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, σε περίπτωση ισοδύναμων προσφορών μεταξύ δύο ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η κατακύρωση γίνεται σε εκείνον του οποίου η προσφορά έχει τη χαμηλότερη τιμή. Όταν οι ισοδύναμες προσφορές έχουν την ίδια τιμή προσφοράς, τότε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά επιλέγεται κατόπιν διαπραγμάτευσης επί της τιμής προσφοράς, τηρουμένων πρακτικών, αφού κληθούν οι προσφέροντες που υπέβαλαν ισοδύναμες και ισότιμες προσφορές, μέσα σε χρόνο ο οποίος καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

6. Όταν βασικό κριτήριο ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή, ισότιμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια ακριβώς τιμή. Σε περίπτωση ισότιμων προσφορών, ως ανάδοχος επιλέγεται ο μειοδότης που προκύπτει κατόπιν διαπραγμάτευσης επί της τιμής, τηρουμένων πρακτικών, αφού κληθούν όλοι οι προσφέροντες που υπέβαλαν ισότιμες οικονομικές προσφορές.

7. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση απόφασης της αναθέτουσας αρχής για την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου, στην οποία αναφέρονται οι προσφορές που απορρίφθηκαν, η κατάταξη των οικονομικών προσφορών που έγιναν αποδεκτές ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης και ο οικονομικός φορέας που ανακηρύσσεται ως προσωρινός ανάδοχος.

Άρθρο 83
Κριτήρια ανάθεσης
(άρθρο 47 της Οδηγίας)

1. Με την επιφύλαξη των κείμενων διατάξεων σχετικά με το διοικητικό καθορισμό της αμοιβής ορισμένων κατηγοριών υπηρεσιών, τα κριτήρια βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τις συμβάσεις είναι:

α. η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, για τον προσδιορισμό της οποίας λαμβάνονται υπόψη διάφορα κριτήρια που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης, όπως ενδεικτικά η ποιότητα, η τιμή, η τεχνική αξία, ο λειτουργικός χαρακτήρας, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το κόστος λειτουργίας, το κόστος σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής, η αποδοτικότητα, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης, η ασφάλεια του εφοδιασμού, η διαλειτουργικότητα και τα επιχειρησιακά χαρακτηριστικά,

β. είτε αποκλειστικά η χαμηλότερη τιμή.

2. Όταν η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και με την επιφύλαξη του τρίτου εδαφίου, η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της σύμβασης τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα επιλεγέντα κριτήρια για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη μιας κλίμακας με κατάλληλο εύρος. Όταν, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, δεν είναι δυνατή η στάθμιση για λόγους που μπορούν να αποδειχθούν, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει στα έγγραφα της σύμβασης τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων ανάθεσης.

Άρθρο 84
Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές
(άρθρο 49 της Οδηγίας)

1. Εάν, για ορισμένη σύμβαση, οι οικονομικές προσφορές εμφανίζονται ως ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενό της, η αναθέτουσα αρχή πριν απορρίψει τις εν λόγω προσφορές, ζητεί γραπτώς τις διευκρινίσεις που θεωρεί χρήσιμες σε σχέση με τη σύνθεση της προσφοράς. Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:

α. τον οικονομικό χαρακτήρα της μεθόδου δομικής κατασκευής, της μεθόδου κατασκευής των προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών,

β. τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την εκτέλεση του έργου ή για την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών,

γ. την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,

δ. την τήρηση των διατάξεων περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας, που ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης του έργου, υπηρεσίας ή προμήθειας,

- ε. την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.
2. Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα, τη σύνθεση της προσφοράς βάσει των δικαιολογητικών που κατατέθηκαν.
3. Η αναθέτουσα αρχή που διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω της χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα μπορεί να απορρίψει την εν λόγω προσφορά αποκλειστικά για το λόγο αυτό μόνον εφόσον διαβουλευθεί με τον προσφέροντα και ο τελευταίος δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση έχει χορηγηθεί νόμιμα. Όταν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Κατακύρωση διαγωνισμού – Κατάρτιση σύμβασης

Άρθρο 85

Ανακήρυξη προσωρινού αναδόχου

1. Η διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών σύμφωνα με το άρθρο 82, ολοκληρώνεται με την ανακήρυξη του προσωρινού αναδόχου.
2. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί τυχόν ασκηθείσας προσφυγής, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσωρινό ανάδοχο να επιβεβαιώσει την ισχύ των ήδη υποβληθέντων δικαιολογητικών και να υποβάλει εντός προθεσμίας, που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ούτε μεγαλύτερη των είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, σε πρωτότυπα ή αντίγραφα, που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74), όλα τα δικαιολογητικά που δεν έχουν υποβληθεί μέχρι εκείνη τη στιγμή λόγω χρήσης της διαδικασίας της παρ. 5 του άρθρου 72, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή σε σφραγισμένο φάκελο, ο οποίος παραδίδεται στην Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού.
3. Η ανωτέρω κοινοποίηση της απόφασης ανάδειξης του προσωρινού αναδόχου, καθώς και γενικά όλων των εγγράφων που απευθύνονται στον προσωρινό ανάδοχο, θεωρείται ότι έγινε νόμιμα, εφόσον δεν καταστεί δυνατή η επίδοσή τους προσωπικά, αν αυτά αποσταλούν ταχυδρομικώς με συστημένη επιστολή ή με τηλεομοιοτυπία ή γνωστοποιηθούν τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και εφόσον οι τρεις τελευταίες περιπτώσεις επιβεβαιωθούν με επιστολή βεβαίας χρονολογίας.
4. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού προβαίνει στον έλεγχο των δικαιολογητικών της παρ. 2. Όσοι δικαιούνταν να παρευρίσκονται στη διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών, λαμβάνουν γνώση των δικαιολογητικών κατακύρωσης που κατατέθηκαν. Στα έγγραφα της σύμβασης ορίζεται η διαδικασία υποβολής των δικαιολογητικών και ο χρόνος πρόσβασης των διαγωνιζομένων σε αυτά.
5. Αν ο προσωρινός ανάδοχος δεν υποβάλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα των παραπάνω δικαιολογητικών, ή αν κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 34 είναι ψευδή ή ανακριβή, ή αν από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίστηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των

λόγων αποκλεισμού ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής που ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη οψιγενών μεταβολών του άρθρου 86, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και προσωρινός ανάδοχος κηρύσσεται ο προσφέρων που υπέβαλε την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή ή την επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

Άρθρο 86

Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής - Οψιγενείς μεταβολές

1. Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 72, και κατά την κατακύρωση της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτ. γ' της παρ. 5 του άρθρου 89.

2. Αν επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες οι προσφέροντες/υποψήφιοι είχαν δηλώσει ότι πληρούν, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 72, οι οποίες επήλθαν ή για τις οποίες έλαβε γνώση ο προσφέρων/υποψήφιος μετά τη δήλωση και μέχρι την ημέρα της έγγραφης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης, οι προσφέροντες/υποψήφιοι οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή σχετικά και το αργότερο μέχρι την ημέρα της επίσημης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών του άρθρου 85.

3. Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής για οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια της παρ. 2 που επήλθαν στο πρόσωπο του προσωρινού αναδόχου, δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 78. Σε αντίθετη περίπτωση, η εν λόγω εγγύηση καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής.

Άρθρο 87

Κατάρτιση σχεδίου σύμβασης

1. Η αρμόδια Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών ή η αρμόδια υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής για τις συμβάσεις έργων, μετά την έκδοση απόφασης της αναθέτουσας αρχής για την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου και τον έλεγχο των δικαιολογητικών του σύμφωνα με το άρθρο 85, προβαίνει με βάση τα έγγραφα της σύμβασης και την προσφορά του προσωρινού αναδόχου, όπως αυτή έγινε τελικά αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, στην κατάρτιση σχεδίου της προς υπογραφή σύμβασης.

2. Οι συμβάσεις συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα, υπογράφονται σε δύο πρωτότυπα, ένα για κάθε συμβαλλόμενο. Επίσημη μετάφραση σε ξένη γλώσσα όταν απαιτείται θα γίνεται με μέριμνα του αναδόχου και σε περίπτωση αμφιβολιών θα υπερισχύει το ελληνικό κείμενο.

Άρθρο 88

Κατακύρωση σύμβασης

1. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού εισηγείται την έκδοση κατακυρωτικής απόφασης σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα του πέμπτου Κεφαλαίου.

2. Στις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, η αρμόδια Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, με αιτιολογημένη εισήγησή της, μπορεί να προτείνει την κατακύρωση της σύμβασης για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό, που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%). Για κατακύρωση μέρους της ποσότητας κάτω του καθοριζόμενου από τα έγγραφα της σύμβασης ποσοστού, απαιτείται προηγούμενη αποδοχή από τον προμηθευτή.

3. Το σχέδιο της κατακυρωτικής απόφασης, περιγράφει τους ουσιώδεις όρους της σύμβασης που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΧ, καθορίζει τους αρμόδιους φορείς και όργανα της αναθέτουσας αρχής για την παρακολούθηση και εκτέλεση της σύμβασης, υπόκειται δε στον προβλεπόμενο από το άρθρο 80 του ν.δ. 721/1970 προληπτικό έλεγχο.

4. Η απόφαση:

α. για την έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού,

β. για την κατακύρωση ή μη της σύμβασης στο όνομα του επιλεγέντος οικονομικού φορέα,

γ. για την έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης,

λαμβάνεται για ποσό άνω των τριάντα εκατομμυρίων ευρώ (30.000.000€) από το ΚΥΣΕΑ, μετά από εισήγηση του ΥΕΘΑ και γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας είναι δυνατόν να εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο κατά την κρίση του ΥΕΘΑ, διαφορετικά η απόφαση λαμβάνεται από τον ΕΟΕ, μετά από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου.

Άρθρο 89

Ανακοίνωση κατακύρωσης – Υπογραφή σύμβασης

1. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί αμέσως την απόφαση κατακύρωσης σε κάθε προσφέροντα, εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο.

2. Η απόφαση κατακύρωσης δεν παράγει τα έννομα αποτελέσματά της, εφόσον η αναθέτουσα αρχή δεν την κοινοποίησε σε όλους τους προσφέροντες. Τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης και ιδίως η σύναψη της σύμβασης επέρχονται εφόσον και όταν συντρέξουν σωρευτικά τα εξής:

α. άπρακτη πάροδος των προθεσμιών άσκησης των προβλεπόμενων στις κείμενες διατάξεις βοηθημάτων και μέσων στο στάδιο της προδικαστικής και δικαστικής προστασίας και από τις αποφάσεις αναστολών επί αυτών,

β. ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 21, εφόσον απαιτείται και

γ. κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο και πρόσκλησή του να προσέλθει εντός είκοσι (20) ημερών για την υπογραφή της σύμβασης, υποβάλλοντας τα απαιτούμενα έγγραφα και στοιχεία που ορίζονται στην κατακυρωτική απόφαση.

3. Η κοινοποίηση και η πρόσκληση των παρ. 1 και 2 θεωρείται ότι γίνονται νόμιμα, εφόσον δεν καταστεί δυνατή η επίδοσή τους προσωπικά, εάν αποσταλούν ταχυδρομικώς με συστημένη επιστολή, ή με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, όπως τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, επί αποδείξει.

4. Τις συμβάσεις υπογράφει ο ανάδοχος ή ο νόμιμα εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του, για λογαριασμό δε της υπηρεσίας, ο έχων την οικονομική εξουσία ή άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο.

5. Εάν ο ανάδοχος δεν προσκομίσει κάποιο από τα δικαιολογητικά και στοιχεία που ορίζονται στην κατακυρωτική απόφαση ή δεν προσέλθει να υπογράψει τη σύμβαση μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην πρόκληση, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και προσωρινός ανάδοχος ανακηρύσσεται σύμφωνα με το άρθρο 85 ο προσφέρων που υπέβαλε την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή ή την επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και ακολουθείται για αυτόν η διαδικασία των άρθρων 85 έως 89. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

Άρθρο 90 **Ματαίωση διαδικασίας**

1. Η αναθέτουσα αρχή με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, μετά από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης:

α. εάν η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των αιτήσεων συμμετοχής ή των προσφορών ή αποκλεισμού όλων των συμμετεχόντων ή προσφερόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τα έγγραφα της σύμβασης ή

β. στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 89.

2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης,

β. αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή,

γ. αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης,

δ. αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα με βάση τα κριτήρια ανάθεσης που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης,

ε. στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 81,

στ. για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος.

3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, μετά από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμα της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη.

4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, η αναθέτουσα αρχή ακυρώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για

ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή εάν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τμηματικών προσφορών.

Άρθρο 91
Πρακτικό σύναψης σύμβασης
(άρθρο 37 της Οδηγίας)

1. Για κάθε σύμβαση και κάθε συμφωνία–πλαίσιο του άρθρου 45 η αναθέτουσα αρχή συντάσσει πρακτικό σύναψης σύμβασης, προκειμένου να επιβεβαιώνεται ότι η διαδικασία ανάθεσης έγινε με τρόπο διαφανή και χωρίς διακρίσεις. Το πρακτικό περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο:

α. την ονομασία και τη διεύθυνση της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο και την αξία της σύμβασης ή της συμφωνίας– πλαισίου,

β. την επιλεγείσα διαδικασία σύναψης της σύμβασης,

γ. σε περίπτωση ανταγωνιστικού διαλόγου, τις περιστάσεις που αιτιολογούν την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας,

δ. σε περίπτωση διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, τις περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 50 και αιτιολογούν την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας και, εφόσον ενδείκνυται, αιτιολόγηση της υπέρβασης των προθεσμιών που προβλέπονται στην περίπτ. α' της παρ. 4 του άρθρου 50 και στο τρίτο εδάφιο της περίπτ. β' της παρ. 5 του άρθρου 50 και της υπέρβασης του ορίου πενήντα τοις εκατό (50%) που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της περίπτ. α' της παρ. 5 του άρθρου 50,

ε. ενδεχομένως, τους λόγους που δικαιολογούν συμφωνία–πλαίσιο διάρκειας πέραν των επτά (7) ετών,

στ. τα ονόματα των προεπιλεγέντων υποψηφίων και τους λόγους της επιλογής τους,

ζ. τα ονόματα των αποκλεισθέντων υποψηφίων και τους λόγους του αποκλεισμού τους,

η. τους λόγους της απόρριψης των προσφορών,

θ. την επωνυμία του αναδόχου και τους λόγους της επιλογής της προσφοράς του, καθώς και, εφόσον είναι γνωστό, το τμήμα της σύμβασης ή της συμφωνίας–πλαίσιο που ο ανάδοχος προτίθεται ή υποχρεούται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους,

ι. τους λόγους ματαίωσης, σε περίπτωση ματαίωσης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης ή της συμφωνίας–πλαίσιο.

2. Η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την τεκμηρίωση της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης που διεξάγεται με ηλεκτρονικά μέσα, ιδίως όσον αφορά στην ασφάλεια και ακεραιότητα των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή.

3. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στην Επιτροπή, κατόπιν αιτήματός της, το πρακτικό της παρ. 1 ή τα κυριότερα στοιχεία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Έννομη προστασία

Άρθρο 92

Πεδίο εφαρμογής – Αρμόδιο δικαστήριο

(άρθρο 55 της Οδηγίας)

1. Οι διαφορές που αναφύονται σχετικά με τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου.
2. Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του παρόντος νόμου και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από παράβαση των κανόνων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των διατάξεων του παρόντος, δικαιούται να ζητήσει, κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στα επόμενα άρθρα, προσωρινή δικαστική προστασία, ακύρωση της παράνομης πράξης της αναθέτουσας αρχής ή της υπογραφείσας σύμβασης και επιδίκαση αποζημίωσης.
3. Αρμόδιο δικαστήριο για τις διαφορές που αναφύονται στο πλαίσιο συμβάσεων του Α΄ Κεφαλαίου του πέμπτου μέρους είναι το Συμβούλιο της Επικρατείας. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, για την εκδίκαση των διαφορών αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8).
4. Αρμόδιο δικαστήριο για τις διαφορές που αναφύονται στο πλαίσιο συμβάσεων του Β΄ Κεφαλαίου του πέμπτου μέρους είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής, με τριμελή σύνθεση, το οποίο αποφαινεται αμετάκλητα. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, για την εκδίκαση των διαφορών αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989. Αιτήσεις προσωρινής προστασίας εκδικάζονται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή από τον Εφέτη που αυτός ορίζει. Σε περίπτωση ιδιαίτερης σπουδαιότητας της υπόθεσης, ο ανωτέρω Πρόεδρος ή Εφέτης μπορεί να εισάγει την αίτηση σε τριμελές συμβούλιο του δικαστηρίου, στο οποίο προεδρεύει ο Πρόεδρος Εφετών και μετέχει ο Εφέτης ως εισηγητής.
5. Οι αγωγές αποζημίωσης του άρθρου 97 εκδικάζονται από τα δικαστήρια που είναι αρμόδια κατά τις γενικές διατάξεις.

Άρθρο 93

Προδικαστική προσφυγή

(άρθρα 55, παρ.6 και 56 έως 59 της Οδηγίας)

1. Πριν υποβάλει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο ενδιαφερόμενος οφείλει, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τότε που έλαβε πλήρη γνώση της παράνομης πράξης ή παράλειψης, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά του.
2. Η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης περιλαμβάνει ειδικότερα τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 62 και αναφέρει τις προθεσμίες αναστολής σύναψης της σύμβασης, όπως προκύπτουν από την παρ. 2 του άρθρου 94.
3. Η πράξη της αναθέτουσας αρχής και κάθε στοιχείο της αιτιολογίας της μπορεί να αποστέλλεται στον ενδιαφερόμενο με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο.
4. Η προδικαστική προσφυγή μπορεί να αποστέλλεται στην αναθέτουσα αρχή με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο, πρέπει ωστόσο να επιβεβαιώνεται με έγγραφη

κατάθεση ή αποστολή με το ταχυδρομείο εντός πέντε (5) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της.

5. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, καθώς και η άσκηση αυτής συνεπάγονται την άμεση αναστολή της δυνατότητας σύναψης της σύμβασης.

6. Η αναστολή της παρ. 5 δεν εφαρμόζεται:

α. σε συμβάσεις για τις οποίες δεν απαιτείται υποχρεωτική δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 50.

β. όταν μόνος προσφέρων είναι εκείνος στον οποίον ανατίθεται η σύμβαση και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι,

γ. σε συμβάσεις που συνάπτονται με βάση συμφωνία-πλαίσιο σύμφωνα με τα άρθρα 29 έως 30.

7. Η προδικαστική προσφυγή κοινοποιείται με φροντίδα του προσφεύγοντος στον εκπρόσωπο ή τον αντίκλητο κάθε θιγομένου από ενδεχόμενη ολική ή μερική αποδοχή της προδικαστικής προσφυγής. Η παράλειψη της κοινοποίησης αυτής δεν συνεπάγεται το απαράδεκτο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων εάν η αναθέτουσα αρχή απορρίψει την προδικαστική προσφυγή.

8. Δεν επιτρέπεται η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά πράξης, η οποία δέχεται εν όλω ή εν μέρει προσφυγή άλλου προσώπου.

9. Η προδικαστική προσφυγή ασκείται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής. Η αναθέτουσα αρχή διασφαλίζει επαρκή εμπιστευτικότητα για τις διαβαθμισμένες πληροφορίες. Διασφαλίζει επίσης ότι οι οικονομικοί φορείς ενεργούν σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας σύμφωνα με τα συμφέροντα της άμυνας και της ασφάλειας.

10. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποφανθεί αιτιολογημένα, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και, αν την κρίνει βάσιμη, να λάβει τα κατάλληλα μέτρα. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, τεκμαίρεται η απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής. Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να δεχθεί εν όλω ή εν μέρει την προδικαστική προσφυγή και μετά την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας, μέχρι την προηγούμενη της πρώτης δικασίμου που ορίζεται για την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων. Στην περίπτωση αυτή καταργείται αντίστοιχα η δίκη της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία για την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής, η οποία πρέπει να περιέλθει στο δικαστήριο το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από την αρχική ή την, μετά την αναβολή, δικάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η τυχόν καθυστερημένη περιέλευση του σχετικού εγγράφου δεν υποχρεώνει το δικαστήριο σε αναβολή.

11. Το δικαστήριο, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες και εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αιτιολόγησης ή η καθυστερημένη αιτιολόγηση της απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής καθιστά ιδιαίτερα δυσχερή την ουσιαστική παροχή έννομης προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, να επιβάλλει αυτεπάγγελτα χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο από πεντακόσια ευρώ (500€), ούτε μεγαλύτερο από πέντε χιλιάδες ευρώ (5.000€). Το σχετικό ποσό καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο του διαγωνισμού και περιέρχεται στον αιτούντα, του οποίου η αίτηση εκδικάζεται πρώτη.

12. Η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου υπογραφή της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή δεν αντιστασεται στον ενδιαφερόμενο, ούτε κωλύει την παροχή της προσήκουσας έννομης προστασίας.

13. Σε διαφορές που αναφύονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που προβλέπουν την άσκηση διοικητικών προσφυγών κατά εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων που εκδίδονται στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης των συμβάσεων αυτών.

Άρθρο 94

Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 56 και 57 της Οδηγίας)

1. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη ρητή ή σιωπηρή απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής. Δεν επιτρέπεται να περιέχει αιτιάσεις διαφορετικές από τις αιτιάσεις της προδικαστικής προσφυγής.

2. Η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων και η άσκηση αυτής κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά. Κατά τα λοιπά, η άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά με την προσωρινή διαταγή που εκδίδεται κατά την παρ. 6.

3. Ο αρμόδιος δικαστής ορίζει με πράξη του την ημέρα και ώρα εκδίκασης της αίτησης, καθώς και την προθεσμία κλήτευσης. Η ημερομηνία εκδίκασης δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες από την κατάθεση της αίτησης, η δε προθεσμία κλήτευσης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες.

4. Αντίγραφο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την αναθέτουσα αρχή και, σε περίπτωση που είναι διαφορετική, προς την υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών. Κοινοποιείται επίσης προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο του οποίου την κλήτευση θεωρεί αναγκαία ο δικαστής. Η κοινοποίηση γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών και της τηλεομοιοτυπίας, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την άσκηση της αίτησης.

5. Κάθε ενδιαφερόμενος, του οποίου επηρεάζονται τα συμφέροντα, δικαιούται να ασκήσει παρέμβαση. Οι διάδικοι οφείλουν να προσκομίσουν κατά την εκδίκαση της υπόθεσης όλα τα κρίσιμα έγγραφα και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που έχουν στη διάθεσή τους.

6. Ο αρμόδιος δικαστής μπορεί, με την κατάθεση της αίτησης και μετά από κλήση της αναθέτουσας αρχής τρεις (3) ημέρες νωρίτερα, να εκδώσει, αυτεπάγγελτα ή κατόπιν αίτησης, προσωρινή διαταγή, που καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση και περιέχει τα μέτρα, τα οποία πρέπει να ληφθούν ως την έκδοση της απόφασης. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται και η άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης. Λόγο άρσης της απαγόρευσης αυτής συνιστά το προδήλως απαράδεκτο ή το προδήλως αβάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, γεγονός για το οποίο αρκεί απλή μνεία. Η προσωρινή διαταγή μπορεί να ανακληθεί είτε από τον δικαστή που τη χορήγησε, ύστερα από αίτηση της αναθέτουσας αρχής και αφού κληθεί για ακρόαση ο αιτών τρεις (3) ημέρες νωρίτερα, είτε από το δικαστήριο που θα δικάσει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

7. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνεται δεκτή, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της ΕΕ ή των διατάξεων του παρόντος νόμου και η λήψη

του μέτρου είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος.

8. Η αίτηση μπορεί να απορριφθεί αν, από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος και ιδίως των εθνικών συμφερόντων άμυνας και ασφάλειας, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι περισσότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Η απόρριψη της αίτησης για οποιονδήποτε λόγο δεν θίγει άλλα δικαιώματα του αιτούντος.

9. Το δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων των εγγράφων της σύμβασης, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας αρχής, την απαγόρευση νομικών ή υλικών ενεργειών, την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, όπως η διατήρηση εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης. Η απόφαση επί της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων εκδίδεται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την εκδίκαση της αίτησης.

10. Η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν εξαρτάται από την προηγούμενη άσκηση του κύριου ένδικου βοηθήματος. Η προθεσμία άσκησης των ένδικων βοηθημάτων διακόπτεται με την κατάθεση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων και αρχίζει από την επίδοση της σχετικής απόφασης. Ο διάδικος που πέτυχε υπέρ αυτού τη λήψη ενός ασφαλιστικού μέτρου, οφείλει μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την επίδοση της απόφασης αυτής, να ασκήσει το κύριο ένδικο βοήθημα, διαφορετικά αίρεται αυτοδίκαια η ισχύς του ασφαλιστικού μέτρου. Η δικάσιμος για την εκδίκασή του δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από ένα τρίμηνο από την κατάθεση του δικογράφου.

11. Εφόσον η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνει δεκτή, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει σύμφωνα με το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης, τη διοικητική πράξη που προκάλεσε τη διαφορά, ή, σε περίπτωση παράλειψης, να εκδώσει την οφειλόμενη ρητή πράξη. Στην περίπτωση αυτή, για το τυχόν ασκηθέν κύριο ένδικο βοήθημα εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989.

12. Η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου υπογραφή της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή δεν αντιτάσσεται στον ενδιαφερόμενο, ούτε κωλύει την παροχή της προσήκουσας ένομης προστασίας.

Άρθρο 95

Ακύρωση πράξης ή παράλειψης (άρθρο 56 της Οδηγίας)

1. Ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να ζητήσει την ακύρωση κάθε πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής που παραβιάζει κανόνα του δικαίου της ΕΕ σχετικού με τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης της σύμβασης ή διάταξη του παρόντος νόμου. Ιδίως δικαιούται να ζητήσει την ακύρωση όρου που περιέχεται στα έγγραφα της σύμβασης και αναφέρεται σε τεχνικές, οικονομικές και χρηματοδοτικές προδιαγραφές, καθώς και των πράξεων της αναθέτουσας αρχής περί αποκλεισμού από τη συμμετοχή στο διαγωνισμό, αξιολόγησης προσφορών και κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού.

2. Εάν το δικαστήριο ακυρώσει πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής μετά τη σύναψη της σχετικής σύμβασης, η τελευταία δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία κατακύρωσης του διαγωνισμού με απόφαση ασφαλιστικών μέτρων ή προσωρινή διαταγή, ή εκτός εάν η σύμβαση έχει κηρυχθεί άκυρη. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 97.

3. Αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε ανεπιτυχώς την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και η σύμβαση υπογράφηκε και ολοκληρώθηκε η εκτέλεσή της πριν από τη συζήτηση του κύριου ένδικου βοηθήματος, εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989.

Άρθρο 96

Κήρυξη της σύμβασης άκυρης και εναλλακτικές κυρώσεις (άρθρα 60 έως 62 της Οδηγίας)

1. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει την κήρυξη της ακυρότητας σύμβασης που έχει υπογραφεί:

α. εφόσον ανατέθηκε χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σε περίπτωση που ανάλογη δημοσίευση ήταν υποχρεωτική, ή

β. σε περίπτωση παράβασης της παρ. 5 του άρθρου 93 και της παρ. 2 του άρθρου 94, εφόσον λόγω της παράβασης αυτής ο προσφέρων ο οποίος ασκεί προσφυγή στερήθηκε της δυνατότητας άσκησης προσυμβατικών διαδικασιών προσφυγής, η δε παράβαση αυτή συνδυάζεται με άλλη παράβαση των άρθρων του παρόντος νόμου, η οποία επηρέασε αρνητικά τις πιθανότητες του προσφέροντος που ασκεί προσφυγή να αναλάβει τη σύμβαση, ή

γ. σε περίπτωση σύναψης συμφωνίας-πλαίσιο, εφόσον παραβιάζονται οι υποχρεώσεις που προκύπτουν κατά την ανάθεση με διαγωνισμό συμβάσεων που συνάπτονται βάσει πολυμερούς συμφωνίας-πλαίσιο.

2. Η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης δεν επιτρέπεται:

α. εάν η αναθέτουσα αρχή δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ προκήρυξη για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια, σύμφωνα με το υπόδειγμα και τις προϋποθέσεις του άρθρου 99, με την οποία γνωστοποίησε την πρόθεσή της να αναθέσει τη σύμβαση και εφάρμοσε δεκαήμερη τουλάχιστον προθεσμία αναστολής σύναψης της σύμβασης από την επομένη της δημοσίευσης της προκήρυξης,

β. όταν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ότι δεν παραβιάστηκαν οι κανόνες για τον τρόπο ανάθεσης συμβάσεων σε εκτέλεση συμφωνίας-πλαίσιο των άρθρων 29 και 30, έχει ήδη αποστείλει την απόφαση ανάθεσης της εκτελεστικής της συμφωνίας-πλαίσιο σύμβασης μαζί με την αιτιολογία της σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 62 στους προσφέροντες της συμφωνίας-πλαίσιο, έχει ήδη αναφέρει τις προθεσμίες αναστολής σύναψης της σύμβασης και έχει εφαρμόσει δεκαήμερη τουλάχιστον προθεσμία αναστολής της σύναψης, από την επομένη της αποδεδειγμένης παραλαβής της απόφασης από τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο που υπέβαλαν προσφορά.

3. Η κήρυξη της σύμβασης άκυρης έχει ως αποτέλεσμα την αναδρομική ακυρότητά της. Τυχόν αξιώσεις των μερών διέπονται από τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού και οι σχετικές διαφορές εκδικάζονται από το κατά τις γενικές διατάξεις αρμόδιο δικαστήριο. Αν ο ανάδοχος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την ακυρότητα της σύμβασης, δεν γεννάται έναντι της αναθέτουσας αρχής αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού ή η εν λόγω αξίωση ικανοποιείται μόνο εν μέρει.

4. Το δικαστήριο εκτιμώντας τις περιστάσεις και, ιδίως, το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, τη σοβαρότητα της παράβασης και τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής, μπορεί να κηρύξει την ακυρότητα μόνο του ανεκτέλεστου μέρους της σύμβασης ή να συντομεύσει τη διάρκειά της.

5. Εφόσον επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της σύμβασης, παρόλο που αυτή έχει συναφθεί κατά παράβαση των περιπτώσεων της παρ. 1, το δικαστήριο μπορεί να μην την κηρύξει άκυρη. Δεν θεωρείται επιτακτικός λόγος δημοσίου συμφέροντος η ύπαρξη οικονομικών συμφερόντων για τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της σύμβασης, παρά μόνον αν η ακύρωσή της θα οδηγούσε σε δυσανάλογες συνέπειες, όπως η επιβάρυνση της αναθέτουσας αρχής με έξοδα λόγω καθυστέρησης στην εκτέλεση της σύμβασης, λόγω διεξαγωγής νέας διαδικασίας ανάθεσης, λόγω αλλαγής του οικονομικού φορέα που εκτελεί τη σύμβαση ή λόγω νομικών υποχρεώσεων που ενδεχομένως συνεπάγεται η ακύρωση της σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, μία σύμβαση δεν επιτρέπεται να κηρυχθεί άκυρη αν οι συνέπειες της ακυρότητας θα έθεταν σε σοβαρό κίνδυνο την ίδια την ύπαρξη ενός ευρύτερου προγράμματος άμυνας ή ασφάλειας το οποίο είναι θεμελιώδες για τα συμφέροντα ασφαλείας του κράτους.

6. Στις περιπτώσεις της παρ. 5 το δικαστήριο, με την ίδια απόφαση, επιβάλλει στην αναθέτουσα αρχή πρόστιμο, το ύψος του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του χρηματικού αντικειμένου της σύμβασης. Το πρόστιμο περιέρχεται στον αιτούντα. Το δικαστήριο στις περιπτώσεις αυτές δεν δεσμεύεται από τα αιτήματα των διαδίκων, αλλά εκτιμά ελευθέρως τις συνθήκες.

7. Η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών:

α. από την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης ανακοίνωσης σύναψης σύμβασης, εφόσον στη δημοσίευση περιλαμβάνεται αιτιολογία για τη σύναψη της σύμβασης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης ή

β. από την επομένη της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων με άλλο τρόπο, εφόσον στην ενημέρωση αυτή εκτίθενται οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρ. 2 του άρθρου 62.

8. Η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να ασκηθεί μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από την επομένη της υπογραφής της σύμβασης.

9. Στην αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης εφαρμόζονται αναλογικά οι ρυθμίσεις της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η προθεσμία και η κατάθεση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Η διαδικασία προσωρινής διαταγής εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή. Αν η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνει δεκτή, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναστολή περαιτέρω εκτέλεσης της σύμβασης.

Άρθρο 97

Αξίωση αποζημίωσης (άρθρο 56, παρ.1,6,7 της Οδηγίας)

1. Ο ενδιαφερόμενος, ο οποίος αποκλείσθηκε από τη συμμετοχή σε διαγωνισμό ή εν γένει από την ανάθεση σύμβασης του παρόντος νόμου, κατά παράβαση κανόνα του δικαίου της ΕΕ ή διάταξης του παρόντος νόμου, δικαιούται να αξιώσει από την αναθέτουσα αρχή αποζημίωση, με αναλογική εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 197 και 198 ΑΚ. Αν ο ενδιαφερόμενος αποδείξει ότι θα του ανετίθετο η σύμβαση αν δεν είχε εμφολοχωρήσει η παράβαση, τότε δικαιούται αποζημίωση κατά τις γενικές διατάξεις. Κάθε διάταξη που αποκλείει ή περιορίζει την αξίωση αυτή δεν εφαρμόζεται.

2. Για την επιδίκαση της αποζημίωσης από το αρμόδιο δικαστήριο απαιτείται η προηγούμενη ακύρωση της παράνομης πράξης ή παράλειψης. Η προϋπόθεση αυτή δεν

απαιτείται στην περίπτωση της παρ. 3 του άρθρου 95, των παρ. 3 και 4 του άρθρου 96 ή όταν, εν γένει, δεν καθίσταται εφικτή η δικαστική κήρυξη της ακυρότητας για λόγους που δεν συνδέονται με παραλείψεις του ενδιαφερόμενου.

Άρθρο 98

Συνεργασία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 63 της Οδηγίας)

1. Όταν η Επιτροπή, θεωρώντας ότι έχει διαπραχθεί σοβαρή παράβαση των διατάξεων του δικαίου της ΕΕ, οι οποίες ρυθμίζουν τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου, ζητεί την άρση αυτής, η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΘΑ που παρέλαβε τη γνωστοποίηση διαβιβάζει μέσα σε είκοσι μία (21) ημέρες στην Επιτροπή τα ακόλουθα στοιχεία:

α. βεβαίωση ότι η παράβαση διορθώθηκε ή

β. αιτιολογημένη απάντηση με την οποία εξηγεί για ποιο λόγο δεν έγινε καμιά διορθωτική ενέργεια ή

γ. γνωστοποίηση ότι η διαδικασία σύναψης της υπόψη σύμβασης έχει ανασταλεί είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής, είτε ύστερα από αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 94.

2. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τότε που της ζητηθεί να παράσχει τις πληροφορίες της παρ. 1 προς την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΘΑ και να αποστείλει σε αυτή κάθε σχετικό με την πιθανολογούμενη παράβαση στοιχείο.

3. Όταν σύμφωνα με την περίπτ. β' της παρ. 1 γνωστοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι δεν έγινε καμιά διορθωτική ενέργεια λόγω αίτησης ασφαλιστικών μέτρων που εκκρεμεί, η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΘΑ ενημερώνει την Επιτροπή για το αποτέλεσμα της δίκης, όταν αυτό γίνει γνωστό.

4. Όταν σύμφωνα με την περίπτ. γ' της παρ. 1 γνωστοποιηθεί ότι έχει χορηγηθεί αναστολή, η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΘΑ γνωστοποιεί στην Επιτροπή την ενδεχόμενη ανάκληση της αναστολής ή την έναρξη νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης που συνδέεται στο σύνολό της ή κατά ένα μέρος με την προηγούμενη διαδικασία. Η νέα αυτή γνωστοποίηση πρέπει να βεβαιώνει ότι η πιθανολογούμενη παράβαση έχει διορθωθεί ή να περιέχει αιτιολογημένη απάντηση και να εξηγεί για ποιο λόγο δεν έγινε καμιά διορθωτική ενέργεια.

Άρθρο 99

Περιεχόμενο της προκήρυξης για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια (άρθρο 64 της Οδηγίας)

1. Η προκήρυξη για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια, όπως προβλέπεται στην περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 96 και συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα που εγκρίνεται από την Επιτροπή σύμφωνα με την προβλεπόμενη στην παρ. 2 του άρθρου 67 της Οδηγίας 2009/81/EK συμβουλευτική διαδικασία της Επιτροπής, περιέχει τις εξής πληροφορίες:

α. όνομα και στοιχεία επικοινωνίας της αναθέτουσας αρχής,

β. περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης,

γ. αιτιολόγηση της απόφασης της αναθέτουσας αρχής να αναθέσει τη σύμβαση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ,

δ. όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου έχει ληφθεί απόφαση ανάθεσης της σύμβασης και

ε. εφόσον απαιτείται, οποιαδήποτε άλλη πληροφορία κρίνει χρήσιμη η αναθέτουσα αρχή.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ

Εκτέλεση συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Συμβατικό πλαίσιο

Άρθρο 100

Συμβατικό πλαίσιο – Εφαρμοστέα νομοθεσία

Κατά την εκτέλεση των συμβάσεων εφαρμόζονται: α) οι διατάξεις του παρόντος νόμου, β) οι όροι της σύμβασης και γ) συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας.

Άρθρο 101

Αποφαινόμενο όργανο

Αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης επί των θεμάτων που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση των συμβάσεων είναι ο ΕΟΕ. Οι αποφάσεις του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής εκδίδονται με μέριμνα της εκάστοτε οριζόμενης υπηρεσίας παρακολούθησης της σύμβασης, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου συλλογικού οργάνου (ΚΓΕΠ/ΠΓΕΠ).

Άρθρο 102

Παρακολούθηση της σύμβασης

Η παρακολούθηση και η διενέργεια των απαιτούμενων διαδικασιών της πιστής εκτέλεσης της σύμβασης είναι αρμοδιότητα της υπηρεσίας παρακολούθησης της σύμβασης που ορίζεται με την κατακυρωτική απόφαση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 12 και 13. Η ανωτέρω υπηρεσία εισηγείται στον ΕΟΕ για τα ζητήματα που αφορούν στην προσήκουσα εκτέλεση των όρων της σύμβασης και στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων της αναθέτουσας αρχής και του αναδόχου, στη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων και ιδίως για ζητήματα που αφορούν σε τροποποίηση των όρων της σύμβασης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 103.

Άρθρο 103

Τροποποίηση συμβάσεων και συμφωνιών-πλαίσιο κατά τη διάρκειά τους

1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης κατά τα άρθρα 46 και 52, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναπροσαρμογής τιμών ή προαιρέσεις. Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν. Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

β. για συμπληρωματικές προμήθειες ή υπηρεσίες από τον αρχικό ανάδοχο, οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, εφόσον η αλλαγή αναδόχου:

αα. δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που παρασχέθηκαν με τη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης, και

ββ. θα συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για την αναθέτουσα αρχή.

Ωστόσο, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της αξίας της αρχικής σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος νόμου.

γ. όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα. η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή,

ββ. η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,

γγ. οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος νόμου,

δ. όταν ένας νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την αναθέτουσα αρχή, συνεπεία:

αα. ρητής ρήτηρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, σύμφωνης με την περίπτ. α΄,

ββ. ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπρωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών, από άλλον οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, υπό τον όρο ότι η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής του παρόντος νόμου ή

γγ. περίπτωσης που η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του και εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης.

ε. όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παρ. 4.

Οι αναθέτουσες αρχές που τροποποιούν μία σύμβαση στις περιπτώσεις των περιπτ. β΄ και γ΄ δημοσιεύουν σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 58.

2. Χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτ. α΄ έως δ΄ της παρ. 4, οι συμβάσεις μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:

αα. των ορίων του άρθρου 45, και

ββ. του δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της αρχικής σύμβασης.

Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

β. μεταβολής των συμβατικών προθεσμιών, κατά το άρθρο 106, χρόνου παράδοσης ή αντικατάστασης των υπό προμήθεια υλικών για τις συμβάσεις προμηθειών, συνολικής διάρκειας ή αντικατάστασης των υπηρεσιών ή/και παραδοτέων που κρίθηκαν ακατάλληλες για τις συμβάσεις υπηρεσιών.

γ. απαλλαγής αναδόχου λόγω ειδικών συνθηκών, με επιβολή ή όχι προστίμου σε αυτόν:

αα. από την παράδοση υπολοίπου, στην περίπτωση σύμβασης προμήθειας διαιρετού υλικού, κατά το μέρος που κρίνεται ασήμαντο από τον αρμόδιο επιχειρησιακό φορέα (χρήστη) του κλάδου των ΕΔ ή

ββ. από την παροχή υπολοίπου αντικειμένου υπηρεσιών, σε περίπτωση διαιρετής υπηρεσίας, κατά το μέρος που κρίνεται ως ασήμαντο από τον αρμόδιο επιχειρησιακό φορέα (χρήστη) του κλάδου των ΕΔ ή

γγ. από την παράδοση υλικών ή/και την παροχή υπηρεσιών που η αξία τους δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) της συνολικής συμβατικής αξίας και κρίνονται ως μη απαραίτητα από τον αρμόδιο επιχειρησιακό φορέα (χρήστη) του κλάδου των ΕΔ.

3. Για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στην περίπτ. α' της παρ. 2 και στις περιπτ. β' και γ' της παρ. 1, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, η αναπροσαρμοσμένη τιμή είναι η τιμή αναφοράς.

4. Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκειά της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια της περίπτ. ε' της παρ. 1, εφόσον καθιστά τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική, ως προς τον χαρακτήρα, από την αρχικώς συναφθείσα. Σε κάθε περίπτωση, με την επιφύλαξη των παρ. 1 και 2, μία τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης ιδίως όταν πληροί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης,

β. η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο,

γ. η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο,

δ. όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περίπτ. δ' της παρ. 1.

ε. η τροποποίηση δεν περιλαμβάνεται στις περιπτ. β' και γ' της παρ. 2.

στ. η τροποποίηση προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου.

ζ. η τροποποίηση αφορά στην περίπτωση εφαρμογής των παρ. 10 και 11 του άρθρου 124.

5. Η τροποποίηση της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο γίνεται σε κάθε περίπτωση, ύστερα από γνωμοδότηση της αρμόδιας ΚΓΕΠ-ΠΓΕΠ και απόφαση του ΕΟΕ.

6. Η τροποποίηση ουσιαστών όρων της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο πραγματοποιείται ύστερα από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το οποίο εξετάζει τη νομιμότητα της τροποποίησης και την αιτιολογία που τη συνοδεύει.

Άρθρο 104

Δικαίωμα μονομερούς λύσης της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι κείμενες διατάξεις, να καταγγέλλει μια σύμβαση κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, εφόσον:

α. έχουν επέλθει ουσιαστές μεταβολές, που θα απαιτούσαν νέα διαδικασία σύναψης δυνάμει του άρθρου 103,

β. ο ανάδοχος, κατά το χρόνο της ανάθεσής της, τελούσε σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 65 και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να έχει αποκλειστεί από τη διαδικασία της σύναψης,

γ. η σύμβαση δεν έπρεπε να ανατεθεί στον ανάδοχο λόγω σοβαρής παραβίασης των υποχρεώσεων που υπέχει από τις Συνθήκες και την Οδηγία 2009/81/EK, η οποία έχει αναγνωριστεί με απόφαση του Δικαστηρίου της Ένωσης στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 258 της ΣΛΕΕ.

δ. διαπιστωθεί παράβαση εκ μέρους του αναδόχου των υποχρεώσεων που ανέλαβε δυνάμει της ρήτρας ακεραιότητας του άρθρου 19,

ε. διαπιστωθεί ότι ο ανάδοχος κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης ή τέθηκε σε αναγκαστική διαχείριση,

στ. διαπιστωθεί ότι η συνέχιση εκτέλεσης της σύμβασης θα οδηγούσε σε δυσανάλογα επαχθείς για το δημόσιο συμφέρον ή την εθνική άμυνα και ασφάλεια συνέπειες.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καταγγείλει οποτεδήποτε μία συμφωνία-πλαίσιο υπό τις ίδιες προϋποθέσεις της παρ. 1 ή για λόγους δημόσιου συμφέροντος στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι λόγοι αποδεδειγμένης αδυναμίας τήρησης της συμφωνίας για οικονομικούς λόγους. Η καταγγελία είναι έγγραφη και κοινοποιείται σε όλα τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο με απόδειξη. Τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται ένα μήνα μετά την κοινοποίησή της. Η καταγγελία μπορεί να οδηγήσει σε λύση και των ενδεχόμενα συναφθισών συμβάσεων, με υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να καταβάλλει στους αναδόχους το τμήμα της αμοιβής που αναλογεί στις παροχές που εκτελέστηκαν.

3. Στην περίπτωση των πολυμερών συμφωνιών-πλαίσιο, η έκπτωση ενός ή περισσότερων μερών της συμφωνίας-πλαίσιο δεν επηρεάζει την ισχύ αυτής για τα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη, εφόσον παραμένουν τουλάχιστον δύο από αυτά.

4. Η έκπτωση αναδόχου από σύμβαση που συνάπτεται βάσει μίας συμφωνίας-πλαίσιο συνεπάγεται αυτοδίκαια και την έκπτωσή του από τη συγκεκριμένη συμφωνία-πλαίσιο. Κατά τα λοιπά, κατά τη διαδικασία λύσης μίας συμφωνίας-πλαίσιο και έκπτωσης ενός μέρους συμφωνίας-πλαίσιο ή ενός αναδόχου σύμβασης που βασίζεται σε συμφωνία-πλαίσιο, εφαρμόζονται οι διατάξεις που ρυθμίζουν την εκτέλεση των συμβάσεων κατά τα οριζόμενα στο νόμο αυτό.

Άρθρο 105

Ολοκλήρωση εκτέλεσης σύμβασης

Η σύμβαση θεωρείται ότι εκτελέστηκε όταν συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α. Σε περίπτωση προμήθειας παραδόθηκε ολόκληρη η ποσότητα ή σε περίπτωση διαιρετού υλικού, η ποσότητα που παραδόθηκε υπολείπεται της συμβατικής, κατά μέρος που κρίνεται ως ασήμαντο από τον αρμόδιο φορέα του κλάδου των ΕΔ. Σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών αυτές παρασχέθηκαν στο σύνολο τους ή σε περίπτωση διαιρετής υπηρεσίας, το αντικείμενο που παραδόθηκε υπολείπεται του συμβατικού, κατά μέρος που κρίνεται ως ασήμαντο από τον αρμόδιο φορέα του κλάδου των ΕΔ. Επιπλέον, σε περίπτωση προμήθειας ή/και παροχής υπηρεσιών, η αξία των υλικών ή/και υπηρεσιών που δεν παραδόθηκαν είναι μικρότερη ή ίση με το δέκα τοις εκατό (10%) της συνολικής συμβατικής αξίας και κρίνονται ως μη απαραίτητα από τον αρμόδιο φορέα του κλάδου των ΕΔ.

β. Παραλήφθηκαν οριστικά ποσοτικά και ποιοτικά τα υλικά ή οι υπηρεσίες που παραδόθηκαν.

γ. Έγινε η αποπληρωμή του συμβατικού τιμήματος, αφού προηγουμένως επιβλήθηκαν κυρώσεις ή εκπτώσεις και

δ. Εκπληρώθηκαν και οι λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και αποδεσμεύθηκαν οι σχετικές εγγυήσεις κατά τα προβλεπόμενα από τη σύμβαση.

Άρθρο 106

Χρόνος παράδοσης υλικών-Διάρκεια σύμβασης παροχής υπηρεσίας

1. Ο ανάδοχος υποχρεούται να παραδίδει το υλικό μέσα στα χρονικά όρια και με τον τρόπο που ορίζει η σύμβαση. Ο συμβατικός χρόνος παράδοσης των υλικών μπορεί να παρατείνεται υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

α. τηρούνται οι όροι της διάταξης του άρθρου 103,

β. έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής και εφόσον συμφωνεί ο ανάδοχος είτε ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου το οποίο υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου,

γ. το χρονικό διάστημα της παράτασης είναι ίσο ή μικρότερο από τον αρχικό συμβατικό χρόνο παράδοσης.

2. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, ο χρόνος παράτασης δεν συνυπολογίζεται στο συμβατικό χρόνο παράδοσης.

3. Μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παράδοσης, το υλικό δεν παραλαμβάνεται από την επιτροπή παραλαβής, μέχρι την έκδοση της απόφασης σχετικά με την αιτηθείσα παράταση. Η απόφαση παράτασης εκδίδεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από την υποβολή του σχετικού αιτήματος του αναδόχου.

4. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης συνεπεία λόγων ανωτέρας βίας ή υπαιτιότητας της αναθέτουσας αρχής που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών ειδών, δεν επιβάλλονται κυρώσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 124.

5. Εάν λήξει ο συμβατικός χρόνος παράδοσης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή εάν λήξει ο παραταθείς, κατά τα ανωτέρω, χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό, ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 125.

6. Ο ανάδοχος υποχρεούται να ειδοποιεί την υπηρεσία που εκτελεί την προμήθεια, την αποθήκη υποδοχής των υλικών και την επιτροπή παραλαβής, για την ημερομηνία που προτίθεται να παραδώσει το υλικό, τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες νωρίτερα.

7. Μετά από κάθε προσκόμιση υλικού στον τόπο παράδοσης αυτού, ο ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλει στην υπηρεσία αποδεικτικό, θεωρημένο από τον υπεύθυνο της αποθήκης, στο οποίο αναφέρεται η ημερομηνία προσκόμισης, το υλικό, η ποσότητα και ο αριθμός της σύμβασης σε εκτέλεση της οποίας προσκομίστηκε.

8. Στη σύμβαση υπηρεσιών ορίζεται η συνολική διάρκεια για την εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης. Επιπλέον, ορίζονται, εφόσον απαιτείται, τμηματικές/ενδιαμέσες προθεσμίες για τα επιμέρους στάδια παροχής των υπηρεσιών και/ ή υποβολής των παραδοτέων. Ως συνολική διάρκεια νοείται το χρονικό διάστημα που ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, το οποίο αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης ή από την ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν και λήγει είτε σε δήλη ημερομηνία ή προθεσμία είτε, εφόσον υπάρχουν ενδιάμεσα επιμέρους παραδοτέα, με την υποβολή του τελευταίου παραδοτέου στον χρόνο που ορίζεται στη σύμβαση.

9. Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 103, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, η συνολική διάρκεια της σύμβασης υπηρεσιών μπορεί να παρατείνεται μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%) αυτής, ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου που υποβάλλεται πριν από τη λήξη της διάρκειάς της, σε αντικειμενικά δικαιολογημένες περιπτώσεις που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του αναδόχου. Αν λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, αν λήξει η παραταθείσα, κατά τα ανωτέρω, διάρκεια, χωρίς να παρασχεθούν οι υπηρεσίες ή/και να υποβληθούν στην αναθέτουσα αρχή τα παραδοτέα της σύμβασης, ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 125.

Άρθρο 107

Εκχώρηση δικαιωμάτων και αναδοχή υποχρεώσεων

1. Απαγορεύεται η εκχώρηση των δικαιωμάτων και η αναδοχή υποχρεώσεων που απορρέουν από σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων.

2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται:

α. μετά από συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών, με όρο στη σχετική σύμβαση, η εκχώρηση απαιτήσεων του αναδόχου σε αναγνωρισμένες τράπεζες εσωτερικού ή εξωτερικού, με σκοπό τη χρηματοδότηση της σύμβασης ή την έκδοση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής για τη λήψη προκαταβολής της σύμβασης. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τους οργανισμούς και τα νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από το Κράτος. Η εκχώρηση των απαιτήσεων γίνεται με τις διατυπώσεις του άρθρου 145 του ν. 4270/2014.

β. η εκχώρηση απαιτήσεων του αναδόχου σε προμηθευτές ή υπεργολάβους του, μετά από συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του αναδόχου, με όρο που τίθεται στη σύμβαση. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να αντιτάσσει κατά του εκδοχέα υπεργολάβου, όλες τις ενστάσεις που τυχόν υπάρχουν κατά του εκχωρητή αναδόχου, ακόμη και μετά την αναγγελία της εκχώρησης.

3. Επιτρέπεται ο συμψηφισμός απαιτήσεων και υποχρεώσεων μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου, αναδόχου και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, οργανισμών και νομικών

προσώπων που απορρέουν εκατέρωθεν από την ίδια σύμβαση ή από συνδεδεμένες με αυτή συμβάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Εγγυήσεις – Πληρωμές – Προκαταβολές

Άρθρο 108

Εγγυήσεις κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης

1. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν εγγύηση καλής εκτέλεσης, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό μέχρι πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης.
2. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει.
3. Το ύψος της εγγύησης καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο ανέρχεται σε ποσοστό 0,5% επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας-πλαίσιο, χωρίς ΦΠΑ, η οποία θα αποδεσμεύεται ισόποσα και αναλόγως, κατ' έτος, σε σχέση με το χρόνο συνολικής διάρκειας της συμφωνίας-πλαίσιο. Προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο, ο οικονομικός φορέας μπορεί να υποχρεωθεί να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1.
4. Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει πριν την τροποποίηση, συμπληρωματική εγγύηση.
5. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από το συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης των αγαθών ή παροχής των υπηρεσιών, για το διάστημα που θα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.
6. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής έναντι του αναδόχου.
7. Εγγύηση προκαταβολής παρέχεται υποχρεωτικά στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και είναι ισόποση με την προκαταβολή. Η προκαταβολή είναι έντοκη από της καταβολής, επιβαρυνόμενη με το ύψος επιτοκίου που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης προκαταβολής πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορούν να χορηγούνται τμηματικά εφόσον τούτο ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης.
8. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης της σύμβασης και προκαταβολής επιστρέφονται μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης και ύστερα από την εκκαθάριση ενδεχόμενων απαιτήσεων από τους αντισυμβαλλομένους. Η παραλαβή των συμβατικών αντικειμένων τεκμηριώνεται από την υπογραφή του πρωτοκόλλου ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής της επιτροπής ελέγχου και παραλαβών της σύμβασης. Εάν στο πρωτόκολλο οριστικής ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει

εκπρόθεσμη παράδοση, η επιστροφή των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής γίνεται μετά την αντιμετώπιση των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου, σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος νόμου και των εγγράφων της σύμβασης. Αν το αντικείμενο της σύμβασης είναι διαιρετό και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με την σύμβαση τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά το ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας των αγαθών ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά την αντιμετώπιση, κατά τα προβλεπόμενα, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου.

9. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν εγγύηση καλής λειτουργίας για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό ή σε ποσοστό μέχρι τρία τοις εκατό (3%) επί της αξίας, χωρίς ΦΠΑ των συμβατικών ειδών για τα οποία παρέχεται. Επίσης, στα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται ο χρόνος ισχύος και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας. Καθ' όλη τη διάρκεια της εγγυημένης λειτουργίας ο ανάδοχος ευθύνεται για την καλή λειτουργία του αντικειμένου της σύμβασης, οφείλει δε να προβαίνει στην προβλεπόμενη συντήρηση και αποκατάσταση οποιασδήποτε βλάβης με τρόπο και σε χρόνο που περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές και στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης.

10. Σε περίπτωση παροχής είδους που αποτελεί αδιαίρετη παροχή, παραδίδονται και εγγυήσεις εξασφάλισης των ενδιάμεσων πληρωμών.

11. Πρόσθετες εγγυήσεις - εξασφαλίσεις δύνανται να ζητούνται κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής για την εκπλήρωση ειδικών όρων εκτέλεσης της σύμβασης, όπως είναι η ασφάλεια εφοδιασμού, η επιστροφή του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους κλπ. Στην περίπτωση αυτή προβλέπονται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης οι όροι κατάθεσης, επιστροφής και κατάπτωσης τους.

12. Οι ανωτέρω εγγυήσεις εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα αναγνωρισμένα από την Τράπεζα της Ελλάδος. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Ε.Τ.Α.Α.-Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση οικονομικό φορέα. Κατ' εξαίρεση, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να δέχεται και εταιρικές εγγυητικές επιστολές, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι οι εταιρείες που τις εκδίδουν διαθέτουν την απαιτούμενη πιστοληπτική ικανότητα, πιστοποιημένη από διεθνείς οίκους αξιολόγησης αναγνωρισμένους από το ελληνικό δημόσιο.

13. Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους.

14. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα στοιχεία:

- α. την ημερομηνία έκδοσης,
- β. τον εκδότη,

- γ. την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται,
  - δ. τον αριθμό της εγγύησης,
  - ε. το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,
  - στ. την πλήρη επωνυμία, τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση,
  - ζ. τους όρους ότι:
    - αα. η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και
    - ββ. σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο ισχύον τέλος χαρτοσήμου,
    - η. τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης ή πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού,
    - θ. την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,
    - ι. την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και
    - ια. στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης.
15. Υποδείγματα εγγυητικών επιστολών καθορίζονται από τη αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 109

Πληρωμές – Προκαταβολές

1. Ο τρόπος πληρωμής του αναδόχου και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα καθορίζονται απαραίτητα στα έγγραφα της σύμβασης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
2. Η πληρωμή της αξίας των υλικών ή της υπηρεσίας στον ανάδοχο μπορεί να γίνει με έναν από τους παρακάτω τρόπους:
  - α. Με την εξόφληση του εκατό τοις εκατό (100%) της συμβατικής αξίας μετά την οριστική παραλαβή των υλικών ή της υπηρεσίας.
  - β. Με την χορήγηση έντοκης προκαταβολής μέχρι ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) της συμβατικής αξίας χωρίς ΦΠΑ έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής του υπολοίπου μετά την οριστική παραλαβή των υλικών ή της υπηρεσίας.
3. Οι παραπάνω τρόποι πληρωμής εφαρμόζονται και στις τμηματικές παραδόσεις εφόσον αυτές προβλέπονται από τα έγγραφα της σύμβασης.
4. Προθεσμιακός διακανονισμός του τιμήματος των συμβατικών αντικειμένων επιτρέπεται και πραγματοποιείται με βάση όσα ορίζονται από τη σχετική σύμβαση. Στις συμβάσεις δεν επιτρέπονται τμηματικές πληρωμές χωρίς παραλαβή υλικών ή υπηρεσιών ανάλογης αξίας, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά στη σύμβαση, εξαιρουμένων των περιπτώσεων σχεδίασης - ανάπτυξης - κατασκευής των προς προμήθεια υλικών με κάλυψη χρηματικής εγγύησης.
5. Τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πληρωμή της αξίας των συμβατικών αντικειμένων στον ανάδοχο είναι:
  - α. Για προμήθειες από το εσωτερικό της χώρας:
    - αα. Πρωτόκολλο οριστικής ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής.

ββ. Αποδεικτικό εισαγωγής του υλικού στην αποθήκη του φορέα.

γγ. Τιμολόγιο του αναδόχου.

δδ. Πιστοποιητικά Φορολογικής και Ασφαλιστικής Ενημερότητας.

εε. Ζυγολόγιο ή μετρολογία, όταν απαιτείται.

στστ. Πιστοποιητικό ποιοτικού ελέγχου του εργοστασίου κατασκευής του υλικού και πιστοποιητικό κρατικής διασφάλισης ποιότητας, όταν απαιτείται.

ζζ. Βεβαίωση κωδικοποίησης των υλικών από την Αρμόδια Αρχή Κωδικοποίησης Υλικού, όπου απαιτείται.

ηη. Κάθε άλλο δικαιολογητικό που μπορεί να ζητηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τον έλεγχο και την πληρωμή, εφόσον προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία ή στη σύμβαση.

β. Για προμήθειες από το εξωτερικό:

αα. Πλήρης σειρά φορτωτικών πραγματικής φόρτωσης στο όνομα του αρμόδιου φορέα ή σε διαταγή αυτού, που να αναφέρουν ότι ο ναύλος πληρώνεται στον τόπο προορισμού ή έχει πληρωθεί ανάλογα με τον τρόπο παράδοσης.

ββ. Βεβαίωση ή Πιστοποιητικό προέλευσης των υλικών.

γγ. Τιμολόγιο του αναδόχου.

δδ. Ζυγολόγιο ή μετρολογία, όταν απαιτείται.

εε. Πιστοποιητικό ποιοτικού ελέγχου του εργοστασίου κατασκευής του υλικού και εφόσον απαιτείται, πιστοποιητικό κρατικής διασφάλισης ποιότητας.

στστ. Πρωτόκολλο οριστικής ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής.

ζζ. Αποδεικτικό εισαγωγής του υλικού στην αποθήκη του φορέα, εφόσον από τη σύμβαση προβλέπεται η πληρωμή να γίνεται μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του υλικού στις αποθήκες των Ενόπλων Δυνάμεων.

ηη. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο ή πιστοποιητικό ασφάλισης ασφαλιστικής εταιρίας, που να καλύπτει τους κινδύνους που προβλέπονται στο άρθρο 117 του νόμου αυτού, όταν απαιτείται.

θθ. Απόδειξη πληρωμής των ασφαλίστρων, όταν απαιτείται.

ii. Βεβαίωση Κωδικοποίησης των υλικών από την Αρμόδια Αρχή Κωδικοποίησης Υλικού, όπου απαιτείται.

ιαια. Κάθε άλλο δικαιολογητικό που τυχόν ήθελε ζητηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τον έλεγχο και την πληρωμή, εφόσον προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία ή από τη σύμβαση.

γ. Για συμβάσεις υπηρεσιών:

(1) Πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής του τμήματος που αφορά η πληρωμή ή του συνόλου του συμβατικού αντικείμενου.

(2) Τιμολόγιο του αναδόχου.

(3) Πιστοποιητικά Φορολογικής Ενημερότητας και Ασφαλιστικής Ενημερότητας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

(4) Κάθε άλλο δικαιολογητικό που μπορεί να ζητηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τον έλεγχο και την πληρωμή, εφόσον προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία ή στη σύμβαση.

6. Τα δικαιολογητικά πληρωμών είναι πρωτότυπα και εκδίδονται σε αριθμό επικυρωμένων αντιγράφων που καθορίζεται με τη σύμβαση.

7. Από την ημερομηνία λύσης της σύμβασης ή κήρυξης του αναδόχου ως εκπτώτου και μέχρι την επιστροφή της προκαταβολής οφείλεται τόκος υπερημερίας. Τόκος υπερημερίας οφείλεται και επί εκπρόθεσμων παραδόσεων των συμβατικών αντικειμένων, σύμφωνα με σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου.

8. Το ποσό της προκαταβολής και ο τόκος που αντιστοιχεί σε αυτή μέχρι την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή των συμβατικών αντικειμένων:

α. Συμψηφίζονται, αναλογικά με την αξία των συμβατικών αντικειμένων που παραδίδονται κάθε φορά, με αντίστοιχη αναπροσαρμογή της εγγύησης προκαταβολής.

β. Εισπράττονται, με κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής προκαταβολής ή σύμφωνα με τις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων διατάξεις, σε περίπτωση κήρυξης του αναδόχου ως εκπτώτου ή λύσης της σύμβασης και εφόσον αυτός δεν επιστρέψει την προκαταβολή και τους τόκους μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται για αυτό.

Άρθρο 110

Πληρωμές οικονομικών φορέων αλλοδαπής

1. Οι πληρωμές στους εκτός της χώρας αναδόχους διενεργούνται με έμβασμα μέσω του Τραπεζικού Συστήματος είτε απευθείας σε αυτούς είτε μέσω των υπηρεσιών των ΕΔ στο εξωτερικό, ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία και καθορίζεται στη σύμβαση.

2. Ο τρόπος πληρωμής του δικαιούχου με έμβασμα μέσω ειδικού τμήματος της Τράπεζας της Ελλάδος αποτελεί απλή αποστολή χρημάτων με δικαιολογητικό μόνο την απόδειξη αυτού που εισέπραξε, εκτός αν από τη σύμβαση προβλέπεται διαφορετικά.

3. Κατ' εξαίρεση, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, κατόπιν πλήρως αιτιολογημένης εισήγησης του αρμόδιου για τις πληρωμές οργάνου, η πληρωμή του τιμήματος στον ανάδοχο του εξωτερικού μπορεί να πραγματοποιείται με άνοιγμα υπέρ αυτού, μέσω τράπεζας, ενέγγυου ανέκκλητης πίστωσης, η οποία πρέπει να εκτελεσθεί βάσει των δικαιολογητικών που καθορίζονται με την εν λόγω απόφαση. Στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται η χορήγηση προκαταβολής στον ανάδοχο.

4. Με την απόφαση της παρ. 3 ρυθμίζονται θέματα που αναφέρονται ιδιαίτερα στα εξής:

α. Έκδοση οδηγιών προς την τράπεζα.

β. Έκδοση του χρηματικού εντάλματος.

γ. Άνοιγμα πίστωσης από την τράπεζα.

δ. Διακίνηση των φορτωτικών εγγράφων.

ε. Οποιαδήποτε άλλα απαιτούμενα στοιχεία της ενέγγυας ανέκκλητης πίστωσης σύμφωνα με τους διεθνείς κανονισμούς και όρους περί ενέγγυων ανέκκλητων πιστώσεων του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (International Chamber of Commerce).

5. Τα χρονικά όρια της ισχύος της πίστωσης που ανοίχθηκε περιορίζονται από την επιτρεπόμενη προθεσμία απόδοσης λογαριασμού κάθε Χρηματικού Εντάλματος Προπληρωμών (ΧΕΠ).

6. Η πίστωση που ανοίχθηκε τροποποιείται επί:

α. Αλλαγής τίτλου του δικαιούχου Οίκου.

β. Μερικής ή ολικής ματαίωσης του αντικειμένου της σύμβασης.

γ. Πτώχευσης ή θανάτου του δικαιούχου.

δ. Συμπλήρωσης του απαιτούμενου χρηματικού ποσού με την έκδοση νέου ΧΕΠ, συμπληρωματικού του πρώτου.

7. Στις συμβάσεις που συνάπτονται μέσω υπηρεσιών εξωτερικού των ΕΔ και εάν το αντικείμενο των πληρωμών υπάγεται ανελαστικά σε διαφορετική νομοθετική ρύθμιση ή συναλλακτικά ήθη της ξένης χώρας, παρέχεται η δυνατότητα απόκλισης από τους αναφερόμενους στο άρθρο 109 τρόπους εξόφλησης, κατόπιν έγκρισης των αρμόδιων υπηρεσιών οικονομικής μέριμνας των κλάδων των ΕΔ. Επιπρόσθετα, στις συμβάσεις αυτές μπορεί η πληρωμή του αναδόχου να καθορίζεται συμβατικά σε καθαρές τιμές αλλοδαπού νομίσματος, που χορηγείται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Στην περίπτωση αυτή οι κρατήσεις στις δαπάνες που προβλέπονται υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εφόσον δεν γίνονται δεκτές από τον ανάδοχο, προσαυξάνουν το κόστος του συμβατικού αντικειμένου, κατά ποσοστά που αναλογούν και ισχύουν κάθε φορά, σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού των κλάδων των ΕΔ.

Άρθρο 111

Είσπραξη δικαιωμάτων του Δημοσίου

Τα κάθε φύσης δικαιώματα του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που ελέγχονται από το Γενικό Επιτελείο κάθε κλάδου των ΕΔ, των Οργανισμών και των εν γένει Εκμεταλλεύσεων των Ενόπλων Δυνάμεων, τα οποία απορρέουν από μη εφαρμογή των όρων συμφωνιών και συμβάσεων, παρακρατούνται από το Δημόσιο από το ποσό της αμοιβής του αναδόχου και για οποιαδήποτε αιτία, ενώ σε περίπτωση που αυτά δεν υπάρχουν ή δεν επαρκούν εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί είσπραξης δημοσίων εσόδων, με φροντίδα της αρμόδιας για τη σύμβαση οικονομικής υπηρεσίας του ΥΠΕΘΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Θέματα ποιότητας

Άρθρο 112

Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας

1. Οι διαδικασίες της ΚΔΠ για την προμήθεια και παροχή υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού, με εξαίρεση απλά υλικά εμπορίου χαμηλής τεχνολογίας, διέπονται από τα εκάστοτε ισχύοντα πρότυπα της σειράς AQAP (Allied Quality Assurance Procedures) και ISO (International Standardisation Organization) σε συνδυασμό με τις διατάξεις του παρόντος. Σε κάθε περίπτωση που απαιτείται η πιστοποίηση του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του αναδόχου αυτή είναι σύμφωνη με το εκάστοτε ισχύον πρότυπο ποιότητας, που προσδιορίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Η ΚΔΠ εφαρμόζεται κατόπιν ανάλυσης και προσδιορισμού των διακινδυνεύσεων στις συμβάσεις προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού, με εξαίρεση τα απλά υλικά εμπορίου χαμηλής τεχνολογίας, για τα οποία δεν υπάρχουν υψηλές διακινδυνεύσεις.

3. Οι αρμόδιοι φορείς των κλάδων των ΕΔ συνεργάζονται και συντονίζονται με τη ΓΔΑΕΕ για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την εκτέλεση των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων, σε όλα τα στάδια που προηγούνται της διαδικασίας σύναψης μίας σύμβασης. Η

αναθέτουσα αρχή καθορίζει στα έγγραφα της σύμβασης τις βασικές και ειδικές απαιτήσεις για τον καθορισμό και την εκτέλεση της διαδικασίας ΚΔΠ.

4. Η ΚΔΠ υλοποιείται σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής του στρατιωτικού εξοπλισμού και λειτουργίας των συστημάτων και μέσων, όπως παρακάτω:

α. Για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς του εσωτερικού, στο πλαίσιο του Κανονισμού ΚΔΠ και σε εναρμόνιση με τη STANAG 4107 και τις διεθνείς πρακτικές,

β. Για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς χωρών μελών ΝΑΤΟ, σύμφωνα με τη διαδικασία STANAG 4107, συνεπικουρούμενης από τις προβλέψεις του AQAP-2070 και επιπρόσθετων διμερών συμφωνιών, εφόσον υπάρχουν.

γ. Για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς χωρών μη μελών ΝΑΤΟ, σύμφωνα με τα σχετικά Μνημόνια Συνεργασίας.

Άρθρο 113

Ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος στο εξωτερικό

1. Ο ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος των υλικών από το εξωτερικό καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Όταν τα υλικά εισάγονται από το εξωτερικό πριν από τη φόρτωσή τους ή κατά το στάδιο κατασκευής τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αναθέσει, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων, τον ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο σε αρμόδιο κρατικό φορέα ή σε διεθνές γραφείο ελέγχου πιστοποιημένο από αρμόδιο κρατικό φορέα. Στην περίπτωση αυτή, η οριστική παραλαβή του υλικού γίνεται στην Ελλάδα από την αρμόδια επιτροπή παραλαβής, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τη σύμβαση και τις κείμενες διατάξεις.

3. Έναντι του διεθνούς γραφείου ελέγχου ο ανάδοχος έχει τις εξής υποχρεώσεις:

α. Να διαθέτει τα απαιτούμενα τεχνικά μέσα και εργατοτεχνικό προσωπικό, ιδίως για μετακίνηση, μετατόπιση, στοιβασία του προς έλεγχο υλικού και για κάθε άλλη ενέργεια που είναι αναγκαία για τον έλεγχο.

β. Να διαθέτει για την εξακρίβωση της ποιότητας του προς έλεγχο υλικού όσα τεχνικά μέσα έχει στην διάθεση του.

γ. Να έχει συγκεντρωμένα τα υλικά στην ίδια πόλη ή τοποθεσία, άλλως, βαρύνεται με τα πρόσθετα έξοδα του ελέγχου.

δ. Να ενημερώνει τα αρμόδια όργανα του διεθνούς γραφείου ελέγχου, σχετικά με την πορεία εκτέλεσης της παραγγελίας.

ε. Σε περίπτωση απόρριψης των υλικών από το διεθνές γραφείο ελέγχου, ο ανάδοχος βαρύνεται με τα έξοδα που θα προκύψουν από τον απαιτούμενο δεύτερο έλεγχο ή ελέγχους.

4. Αν δεν προσέλθει έγκαιρα το διεθνές γραφείο ελέγχου για τον έλεγχο του υλικού, ο ανάδοχος υποχρεούται να απευθυνθεί στην αρμόδια υπηρεσία που παρακολουθεί τη σύμβαση, για να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες.

5. Η αξία των δειγμάτων και αντιδειγμάτων του υλικού καθώς και των εργαστηριακών – εργοστασιακών ελέγχων, όπου τούτο απαιτείται, κατά τον έλεγχο στο εξωτερικό και εσωτερικό, βαρύνει τον ανάδοχο.

6. Το διεθνές γραφείο ελέγχου υποχρεούται, αν διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο ότι το υλικό δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της σύμβασης, να μην εκδώσει το πιστοποιητικό

ελέγχου, αλλά να ενημερώσει αμέσως την αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να λάβει οδηγίες για τις περαιτέρω ενέργειές του.

7. Η αναθέτουσα αρχή, αντί να αναθέσει τον έλεγχο σε διεθνές γραφείο ελέγχου, μπορεί να αποστείλει επιτροπή από εξειδικευμένους αξιωματικούς ή υπαλλήλους του δημοσίου τομέα, για τη διενέργεια του ελέγχου στο εξωτερικό. Στην περίπτωση αυτή, η επιτροπή συντάσσει και υποβάλει στην αναθέτουσα αρχή πρακτικό του διενεργηθέντος ελέγχου. Οι υποχρεώσεις του αναδόχου έναντι της επιτροπής είναι ίδιες με εκείνες προς το διεθνές γραφείο ελέγχου.

Άρθρο 114

Δείγματα – Δειγματοληψία – Εργαστηριακές εξετάσεις

1. Τα δείγματα που χρησιμοποιούνται κατά την διενέργεια των προμηθειών υπάγονται στις παρακάτω κατηγορίες:

α. Δείγματα φορέων της αναθέτουσας αρχής. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται τα δείγματα που διατίθενται από τους φορείς για τους οποίους προορίζονται τα προς προμήθεια υλικά, όταν απαιτείται από τα έγγραφα της σύμβασης, κυρίως για τον προσδιορισμό χαρακτηριστικών που δεν δύναται να εξειδικευτούν και να καθορισθούν άλλως στην τεχνική προδιαγραφή ή εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης.

β. Δείγματα οικονομικών φορέων. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται τα δείγματα που καταθέτουν οι οικονομικοί φορείς όταν απαιτείται από τα έγγραφα της σύμβασης.

γ. Δείγματα ανάδοχου από τα προς παραλαβή συμβατικά υλικά. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται τα δείγματα που λαμβάνονται από τις επιτροπές παραλαβής προς δειγματοπισμό των υλικών που παραδίδουν οι ανάδοχοι σε εκτέλεση της σύμβασης.

2. Κάθε δείγμα, ανάλογα με τη φύση του προς προμήθεια υλικού, πρέπει να είναι σε ποσότητα ή μέγεθος απόλυτα επαρκές για τη σχετική μηχανική, χημική ή μακροσκοπική εξέταση ή πρακτική δοκιμασία. Η ποσότητα ή το μέγεθος των δειγμάτων μπορεί να ορίζονται:

α. Στα έγγραφα της σύμβασης, προκειμένου για δείγματα φορέων της αναθέτουσας αρχής (κατηγορία α) ή των οικονομικών φορέων (κατηγορία β).

β. Από τη σύμβαση, προκειμένου για δείγματα των προς παραλαβή συμβατικών υλικών (κατηγορία γ).

Εφόσον στη σχετική σύμβαση δεν αναφέρεται η ποσότητα και το μέγεθος των δειγμάτων, ισχύουν οι διατάξεις για τις δειγματοληψίες του Γενικού Χημείου του Κράτους (Γ.Χ.Κ.) ή τα προβλεπόμενα από εθνικά ή ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα για τη διενέργεια δειγματοληψίας.

3. Τα δείγματα όλων των κατηγοριών κατατίθενται στην αρμόδια υπηρεσία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, εις διπλούν (δείγμα - αντίδειγμα) με εξαίρεση:

α. Τα δείγματα των φορέων της αναθέτουσας αρχής εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης.

β. Τα δείγματα τα οποία, λόγω της φύσης τους ή της αξίας τους, δεν μπορούν να αποσταλούν ή να υποβληθούν εις διπλούν.

γ. Τα δείγματα που λαμβάνουν οι επιτροπές παραλαβής κατά την διαδικασία ελέγχου των προς παραλαβή συμβατικών υλικών, τα οποία λαμβάνονται μεν εις διπλούν, πλην όμως, το ένα απ' αυτά αποστέλλεται απευθείας από την επιτροπή για εργαστηριακή ή μηχανική εξέταση ή χρησιμοποιείται για πρακτική δοκιμασία.

4. Εφόσον από τα έγγραφα της σύμβασης δεν προβλέπεται κατάθεση δειγμάτων, προσκομιζόμενα από τους οικονομικούς φορείς δείγματα δεν γίνονται δεκτά.

5. Τα δείγματα της κατηγορίας α ισχύουν για την εκάστοτε διακήρυξη και καθορίζεται σαφώς ο σκοπός για τον οποίο προορίζονται. Τα δείγματα της κατηγορίας β πρέπει να είναι σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης. Τα δείγματα της κατηγορίας β αξιολογούνται κατά το στάδιο αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς με τρόπο που καθορίζεται σαφώς στα έγγραφα της σύμβασης (μακροσκοπικός έλεγχος, εργαστηριακός έλεγχος, πρακτική δοκιμασία ή συνδυασμός αυτών). Η μη κατάθεση δειγμάτων κατηγορίας β, όποτε απαιτείται από τα έγγραφα της σύμβασης, συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς. Δείγματα που δεν είναι κατά τρόπο εμφανή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τα έγγραφα της σύμβασης δεν γίνονται δεκτά.

6. Εφόσον τα δείγματα κατηγορίας β ανήκουν σε ευπαθή ή επικίνδυνα υλικά ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αναφέρει τούτο εγγράφως επί του δείγματος στην ελληνική γλώσσα, καθορίζοντας, συγχρόνως, τον τρόπο φύλαξης και συντήρησής τους. Για δείγματα της κατηγορίας α, καθώς και δείγματα από τα προς παραλαβή συμβατικά υλικά, την παραπάνω υποχρέωση έχει ο φορέας και ο πρόεδρος της επιτροπής παραλαβής, αντίστοιχα.

7. Εφόσον για την προμήθεια του υλικού απαιτούνται δείγματα της κατηγορίας α, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση των δειγμάτων αυτών κατά το διάστημα της προθεσμίας που ορίζεται από τη διακήρυξη ή την πρόσκληση είτε με απλή μακροσκοπική εξέταση αυτού από τους ενδιαφερομένους είτε με λήψη αντιγράφου σχεδίου ή απεικόνισης αυτού, με δική τους μέριμνα και ευθύνη.

8. Κατά την αξιολόγηση των προσφορών από το αρμόδιο όργανο, τίθενται υπόψη του και τα σχετικά δείγματα. Εφόσον για τη διενέργεια του ελέγχου από το αρμόδιο όργανο είναι απαραίτητη η αποσφράγιση του δείγματος, αυτή γίνεται ενώπιον υπαλλήλου της υπηρεσίας τήρησης των δειγμάτων, μετά δε τον έλεγχο, γίνεται επανασφράγιση του δείγματος. Επίσης, ενώπιον του υπαλλήλου της υπηρεσίας δειγμάτων γίνεται, όταν απαιτείται, λήψη μέρους του δείγματος.

9. Η έγκριση των δειγμάτων και αντιδειγμάτων γίνεται από το εκάστοτε αρμόδιο όργανο της αναθέτουσας αρχής ως εξής: α) των δειγμάτων κατηγορίας α που διατίθενται από τους φορείς για τους οποίους προορίζονται τα υλικά, κατά το στάδιο έγκρισης των τεχνικών προδιαγραφών και β) των δειγμάτων κατηγορίας β που καταθέτουν οι οικονομικοί φορείς κατά τη διενέργεια της διαδικασίας ανάθεσης, μετά την κατακύρωση της προμήθειας.

10. Εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση, στον ανάδοχο παραδίδεται, ύστερα από αίτημά του, το δείγμα του φορέα της αναθέτουσας αρχής (κατηγορία α) ή μέρος αυτού ανάλογα με τη φύση του υλικού, για να του χρησιμεύσει κατά την κατασκευή του υλικού. Ο ανάδοχος υποχρεούται να το επιστρέψει το αργότερο με την παράδοση του υλικού.

11. Η επιστροφή των δειγμάτων γίνεται ως εξής:

α. Όταν τα δείγματα κατηγορίας α' παραλαμβάνονται από την επιτροπή παραλαβής για να χρησιμοποιηθούν κατά το στάδιο των ελέγχων, αυτά επιστρέφονται στους φορείς που τα διέθεσαν, με μέριμνα και ευθύνη του προέδρου της επιτροπής μέσα σε τριάντα (30) ημέρες μετά το πέρας της παραλαβής των υλικών, εφόσον, λόγω της φύσης τους, δεν καταστρέφονται κατά την διαδικασία των ελέγχων.

β. Στους οικονομικούς φορείς στους οποίους δεν κατακυρώθηκε ή δεν ανατέθηκε η προμήθεια, αν δεν καταστράφηκαν, μερικώς ή ολικώς, κατά τη διαδικασία των ελέγχων, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία της ανακοίνωσης της σχετικής

κατακύρωσης ή ανάθεσης, με μέριμνα και ευθύνη τούτων και μετά από σχετικό αίτημά τους.

γ. Στους αναδόχους στους οποίους έγινε η κατακύρωση ή ανάθεση, αν δεν καταστράφηκαν, μερικώς ή ολικώς, κατά την διαδικασία των ελέγχων, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την επιστροφή τους από την επιτροπή παραλαβής και εφόσον έχει συντελεσθεί η οριστική παραλαβή, με μέριμνα και ευθύνη τούτων και μετά από σχετικό αίτημά τους.

δ. Τα δείγματα που δεν χρησιμοποιήθηκαν για κατ' έφεση εξέταση επιστρέφονται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την οριστική παραλαβή των συμβατικών υλικών, με μέριμνα και ευθύνη του προμηθευτή και μετά από σχετικό αίτημά του.

ε. Τα δείγματα που δεν παραλαμβάνονται σύμφωνα με τα παραπάνω εκποιούνται από την υπηρεσία παραλαβής και φύλαξης τους, εφόσον έχουν εμπορική αξία, υπέρ του Μετοχικού Ταμείου του κλάδου των ΕΔ, για τον οποίο διενεργείται η προμήθεια, άλλως καταστρέφονται από οριζόμενη προς τούτο επιτροπή.

12. Η αξία των δειγμάτων και αντιδειγμάτων που λαμβάνονται από τις επιτροπές παραλαβής βαρύνει τους προμηθευτές και δεν καταβάλλεται.

13. Εφόσον από τη σύμβαση προβλέπονται και εργαστηριακοί έλεγχοι, αυτοί διενεργούνται από διαπιστευμένα εργαστήρια της αναθέτουσας αρχής και εάν δεν υπάρχουν, του Γ.Χ.Κ. ή οποιουδήποτε άλλου εργαστηρίου του δημόσιου τομέα, ανάλογα με τη φύση του προς προμήθεια υλικού και τη μορφή του ελέγχου. Αν δεν μπορούν να εφαρμοστούν τα ανωτέρω, οι εργαστηριακοί έλεγχοι διενεργούνται από διαπιστευμένα εργαστήρια του ιδιωτικού τομέα. Η ανωτέρω διαδικασία ακολουθείται και κατά τη διαδικασία των εργαστηριακών ελέγχων της κατ' έφεση εξέτασης.

14. Αν ο προμηθευτής διαφωνεί με το αποτέλεσμα των εργαστηριακών εξετάσεων, μπορεί να ζητήσει εγγράφως την κατ' έφεση εξέταση των οικείων αντιδειγμάτων. Η κατ' έφεση εξέταση γίνεται ύστερα από έγγραφο της υπηρεσίας από το Γ.Χ.Κ. ή εάν λόγω της φύσης του υλικού ή της μορφής του ελέγχου το Γ.Χ.Κ. δεν μπορεί να ανταποκριθεί στον έλεγχο, η κατ' έφεση εξέταση γίνεται από τα εργαστήρια της αναθέτουσας αρχής ή αν δεν υπάρχουν, από οποιοδήποτε άλλο εργαστήριο του δημόσιου τομέα, εκτός από το εργαστήριο που διενήργησε την αρχική εξέταση. Εάν δεν υπάρχει άλλο κατάλληλο εργαστήριο στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα από αυτό που διενήργησε τον αρχικό έλεγχο, η κατ' έφεση εξέταση γίνεται σε αυτό, αλλά με εξεταστή του Γ.Χ.Κ. ή άλλου φορέα. Ο προμηθευτής υποχρεούται να καταθέσει το προβλεπόμενο για την περίπτωση παράβολο. Το αίτημα του προμηθευτή για την κατ' έφεση εξέταση πρέπει να υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη γνωστοποίηση σε αυτόν των αποτελεσμάτων της αρχικής εξέτασης. Κατ' έφεση εξέταση μπορεί να γίνει και αυτεπαγγέλτως με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη λήψη του πρωτοκόλλου της επιτροπής παραλαβής. Κατά την κατ' έφεση εξέταση παρίσταται εκπρόσωπος του υπηρεσιακού φορέα, και καλείται να παραστεί, εφόσον το επιθυμεί, και ο προμηθευτής. Εάν κατά τη διενέργεια της κατ' έφεση εξέτασης υπάρξει διαφωνία από τον εκπρόσωπο του υπηρεσιακού φορέα ή τον προμηθευτή σε τεχνικό θέμα (όπως εφαρμοζόμενη μέθοδος εξέτασης, χρήση οργάνων), αυτή διατυπώνεται με σαφήνεια σε σχετικό πρωτόκολλο, και η υπόθεση παραπέμπεται στο Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο για γνωμάτευση. Το αποτέλεσμα της κατ' έφεση εξέτασης είναι υποχρεωτικό και τελεσίδικο και για τα δύο μέρη.

15. Το κόστος για όλες τις εργαστηριακές εξετάσεις που διενεργούνται κατά την εκτέλεση της σύμβασης βαρύνει τον ανάδοχο.

Άρθρο 115

Εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της σύμβασης

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί όταν κρίνει σκόπιμο ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα, την οικονομική αξία ή τη σπουδαιότητα, την κρισιμότητα και τη χρήση των προμηθειών ή υπηρεσιών να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης και εγγυημένη λειτουργία συγκεκριμένου αντικειμένου της σύμβασης. Ο χρόνος και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας περιγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Κατά την περίοδο της εγγυημένης λειτουργίας, ο ανάδοχος ευθύνεται για την καλή λειτουργία του συμβατικού αντικειμένου. Επίσης, οφείλει κατά το χρόνο της εγγυημένης λειτουργίας να προβαίνει στην προβλεπόμενη συντήρηση και να αποκαθιστά οποιαδήποτε βλάβη με τρόπο και σε χρόνο που περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές και στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης.

3. Η παρακολούθηση της εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου διενεργείται με τη φροντίδα της εκάστοτε αρμόδιας υπηρεσίας κάθε κλάδου των ΕΔ η οποία προβαίνει στον απαιτούμενο έλεγχο της συμμόρφωσης του αναδόχου στα προβλεπόμενα στη σύμβαση για την εγγυημένη λειτουργία καθ' όλο τον χρόνο ισχύος της. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις, η παραπάνω υπηρεσία εισηγείται στην οριζόμενη κατά το άρθρο 102 αρμόδια υπηρεσία παρακολούθησης της σύμβασης την έκπτωση του αναδόχου. Η απόφαση για την έκπτωση του αναδόχου λαμβάνεται από το αποφαινόμενο όργανο.

4. Μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήξη του προβλεπόμενου χρόνου της εγγυημένης λειτουργίας η εκάστοτε αρμόδια υπηρεσία κάθε κλάδου των ΕΔ συντάσσει απολογιστική έκθεση σχετική με την εγγυημένη λειτουργία, στην οποία αποφαινεται για την συμμόρφωση του αναδόχου στις απαιτήσεις της σύμβασης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, ολικής ή μερικής, του αναδόχου, η παραπάνω υπηρεσία μπορεί να προτείνει στην οριζόμενη κατά το άρθρο 102 αρμόδια υπηρεσία παρακολούθησης της σύμβασης την ολική ή μερική κατάπτωση της εγγυήσεως καλής λειτουργίας που προβλέπεται στο άρθρο 108. Η απόφαση για την ολική ή μερική κατάπτωση της εγγυήσεως καλής λειτουργίας λαμβάνεται από το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο μετά από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Μεταφορά

Άρθρο 116

Ανακοίνωση φόρτωσης

1. Ο ανάδοχος αμέσως μετά την φόρτωση των υλικών, υποχρεούται να γνωστοποιήσει στην αναθέτουσα αρχή, εγγράφως, τα στοιχεία φόρτωσης στα οποία να περιλαμβάνονται τουλάχιστον:

α. Ο αριθμός της σύμβασης και της σχετικής πίστωσης της Τράπεζας της Ελλάδος, αν υπάρχει.

β. Αν η μεταφορά γίνεται με πλοίο, το όνομα του πλοίου, η εθνικότητα του και η σημαία του (όνομα πλοίου και αριθμός IMO).

γ. Ο αριθμός των κιβωτίων, τα επ' αυτών σημεία και αριθμοί, καθώς και η φορτωθείσα ποσότητα και το βάρος (μικτό - καθαρό) ανά κιβώτιο.

δ. Η πιθανή ημερομηνία άφιξης του μεταφορικού μέσου στον τόπο προορισμού.

2. Αν ο ανάδοχος παραλείψει ή καθυστερήσει να αποστείλει το ανωτέρω έγγραφο, βαρύνεται με έξοδα υπερημεριών και παραμονής σε τελωνειακούς χώρους ή χώρους διαμετακόμισης INTRANSIT των συμβατικών υλικών, από την επομένη της άφιξης του μεταφορικού μέσου μέχρι την παραλαβή τους.

3. Σε περιπτώσεις προμήθειας κρίσιμων υλικών είναι δυνατόν να επιτραπεί η αεροπορική μεταφορά τους, με την ανάλογη τήρηση των καθοριζομένων στο παρόν άρθρο.

Άρθρο 117

Ναύλωση – Ασφάλιση

Αν η προμήθεια πραγματοποιείται με τον όρο παράδοσης FOB – FOT των Διεθνών Εμπορικών Όρων INCOTERMS του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου, η επιλογή του μεταφορικού μέσου γίνεται με μέριμνα και δαπάνη της αναθέτουσας αρχής. Ο οικονομικός φορέας μετά την υπογραφή της σύμβασης υποχρεούται να ζητήσει από την αναθέτουσα αρχή έγγραφες οδηγίες σχετικά με τη μεταφορά του υλικού. Στις άλλες περιπτώσεις η επιλογή του μεταφορικού μέσου γίνεται με μέριμνα και δαπάνη του αναδόχου με τους εξής περιορισμούς:

α. Δεν επιτρέπεται η μεταφόρτωση σε ενδιάμεσους σταθμούς ή λιμάνια χωρίς συγκατάθεση της αναθέτουσας αρχής.

β. Εφόσον το μεταφορικό μέσο είναι πλοίο, τούτο υπόκειται στους όρους και συμφωνίες των κωδικοποιημένων Ρητρών Μεταφοράς CLASSIFICATION CLAUSES.

Άρθρο 118

Εκτελωνισμός ειδών προέλευσης εξωτερικού

1. Ο εκτελωνισμός διενεργείται με τη φροντίδα της αρμόδιας υπηρεσίας κάθε κλάδου των ΕΔ, μετά από έγκαιρη προσκόμιση από τον ανάδοχο ή τον εκπρόσωπο του ή με αποστολή, μέσω της αρμόδιας Τράπεζας ή των υπηρεσιών των ΕΔ που βρίσκονται στο εξωτερικό, των σχετικών για κάθε περίπτωση δικαιολογητικών.

2. Τα παραπάνω δικαιολογητικά αποστέλλονται στο αρμόδιο Τελωνείο με τη φροντίδα της υπηρεσίας των ΕΔ που πραγματοποιεί την παραλαβή, και η οποία ζητά συγχρόνως τη χορήγηση αναστολής δασμών, σύμφωνα με τον Κανονισμό Συμβουλίου Ε.Ε. αριθ. 150/2003 (Εφημ. Ε.Κ./L 25/30.1.2003) και τον εκτελωνισμό των ειδών. Μετά τον εκτελωνισμό τα είδη αποστέλλονται στην αρμόδια επιτροπή παραλαβών των ΕΔ για έλεγχο και σύνταξη των πρωτοκόλλων ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής.

3. Σε περίπτωση μη έγκαιρης λήψης των παραπάνω φορτωτικών εγγράφων, ο εκτελωνισμός πραγματοποιείται με βάση αυτά που ισχύουν στην Ελληνική Νομοθεσία για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

4. Οι ποσότητες πρώτων υλών και ημικατεργασμένων προϊόντων που πρόκειται να εισαχθούν με αναστολή δασμών και φόρων, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για κατασκευή στρατιωτικού εξοπλισμού στην Ελλάδα, καθορίζονται από την αρμόδια υπηρεσία της ΓΔΑΕΕ με τη θεώρηση καταστάσεων πρώτων υλών, βάσει των οποίων η μεν Διεύθυνση Τελωνείων Αττικής εκδίδει τις άδειες υπαγωγής στα ανασταλτικά καθεστώτα (Μεταποίησης υπό Τελωνειακό Έλεγχο ή Ενεργητική Τελειοποίηση), τα δε

Τελωνεία Εισαγωγής υπάγουν τις εισαγόμενες πρώτες ύλες στα εν λόγω καθεστώτα με βάση τις παραπάνω άδειες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Παραδόσεις – Παραλαβές

Άρθρο 119

Χρόνος παραλαβής υλικών

1. Η παραλαβή των υλικών και η έκδοση των σχετικών πρωτοκόλλων παραλαβής πραγματοποιείται μέσα στον καθοριζόμενο από τη σύμβαση χρόνο.
2. Αν η σύμβαση προβλέπει μόνο μακροσκοπική εξέταση ή και άλλους ελέγχους που διενεργούνται από την ίδια την επιτροπή ή και ελέγχους που διενεργούνται από άλλα όργανα (όπως εργαστήρια, δοκιμαστήρια) που ανήκουν στο φορέα, ο συμβατικός χρόνος παραλαβής αρχίζει από την ημερομηνία πραγματικής προσκόμισης του υλικού. Αν η σύμβαση προβλέπει, εκτός από μακροσκοπική εξέταση και άλλους ελέγχους που διενεργούνται από άλλα όργανα που δεν ανήκουν στο φορέα, ο συμβατικός χρόνος παραλαβής αρχίζει από την ημερομηνία πραγματικής προσκόμισης του υλικού, χωρίς να υπολογίζεται σε αυτόν το χρονικό διάστημα από την αποστολή των δειγμάτων για έλεγχο, μέχρι την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου στην Επιτροπή.

Άρθρο 120

Παραλαβή υλικών

1. Η παραλαβή των υλικών γίνεται από τις αρμόδιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβών του άρθρου 14 με βάση τους όρους της σύμβασης.
2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής των υλικών διενεργείται ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος που καθορίζεται στη σύμβαση με βάση την κατακυρωτική απόφαση της προμήθειας, με την παρουσία του αρμόδιου διαχειριστή υλικού, όπου απαιτείται, και του αναδόχου, εφόσον το επιθυμεί. Η ποσοτική παραλαβή γίνεται με καταμέτρηση ενώ η σύμβαση μπορεί να προβλέπει ότι ο ποιοτικός έλεγχος γίνεται με έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω τρόπους:
  - α. Με μακροσκοπική εξέταση.
  - β. Με χημική ή μηχανική εξέταση (εργαστηριακή εξέταση).
  - γ. Με πρακτική δοκιμασία.
  - δ. Με όλους ή με όσους από τους παραπάνω τρόπους χρειάζεται, ανάλογα με το προς προμήθεια υλικό ή και με οποιονδήποτε άλλο ενδεικνυόμενο τρόπο, εφόσον ο τρόπος αυτός προβλέπεται από τη σύμβαση.Όταν απαιτείται δειγματοληψία εκτελείται με την παρουσία του αναδόχου ή του νόμιμου εκπροσώπου του, ενώ η αξία των δειγμάτων και αντιδειγμάτων, τα οποία καταστρέφονται κατά τις δοκιμές, καθώς και των προβλεπόμενων εργαστηριακών - εργοστασιακών ελέγχων, βαρύνει τον ανάδοχο, εκτός αν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά στη σύμβαση. Ο αριθμός, η ποσότητα και ο τρόπος λήψης των δειγμάτων καθορίζονται στους όρους της σύμβασης. Ο ανάδοχος ενημερώνεται με έγγραφη ειδοποίηση για τον τόπο και το χρόνο της δειγματοληψίας, ενώ η απουσία του δεν εμποδίζει την πρόοδο της διαδικασίας.
3. Εφόσον προβλέπεται από τους όρους της σύμβασης, η κατασκευή των υπό προμήθεια ειδών παρακολουθείται σε όλα τα στάδιά της από όργανα της αρμόδιας επιτροπής ελέγχου και παραλαβής και, όπου απαιτείται ΚΔΠ, από αρμόδια όργανα κατά το άρθρο 112. Στις περιπτώσεις προμήθειας για τα οποία προβλέπεται η διενέργεια ΚΔΠ τα

προσυπογεγραμμένα από τον εξουσιοδοτημένο Κρατικό εκπρόσωπο Πιστοποιητικά Συμμόρφωσης συμπεριλαμβάνονται στα προαπαιτούμενα έγγραφα για την διεξαγωγή της παραλαβής. Επιπλέον, η επιτροπή πριν τη σύνταξη των πρωτοκόλλων οριστικής παραλαβής, ελέγχει, εκτός από τα πιστοποιητικά ποιοτικού ελέγχου, δελτία ποιοτικού ελέγχου εργοστασίων, δελτία χημικών εξετάσεων κ.λπ. και τη βεβαίωση ΑΥΚΥ περί παροχής από τον ανάδοχο των απαιτούμενων στοιχείων κωδικοποίησης, όταν προβλέπεται κωδικοποίηση του υλικού.

4. Αν η σύμβαση προβλέπει μόνο μακροσκοπική εξέταση, συντάσσεται από την επιτροπή παραλαβής πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής ή απόρριψης μετά τη διενέργεια του μακροσκοπικού ελέγχου. Όταν η σύμβαση προβλέπει, εκτός από τη μακροσκοπική εξέταση και άλλους ελέγχους, ιδίως χημική εξέταση, μηχανική εξέταση, πρακτική δοκιμασία, συντάσσεται από την επιτροπή παραλαβής, εκτός από το πρωτόκολλο μακροσκοπικού ελέγχου και δειγματοληψίας και πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής ή απόρριψης μετά τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών. Εάν, λόγω της φύσης του είδους, όλοι οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι γίνονται από την επιτροπή παραλαβής και δεν μεσολαβούν εργαστηριακοί και λοιποί έλεγχοι για τη σύνταξη του πρωτοκόλλου οριστικής παραλαβής ή απόρριψης, τούτο συντάσσεται από την επιτροπή χωρίς να προηγηθεί σύνταξη πρωτοκόλλου μακροσκοπικού ελέγχου και δειγματοληψίας.

Μετά την ολοκλήρωση της ως άνω διαδικασίας η Επιτροπή Παραλαβής μπορεί:

- α. να παραλάβει το υλικό,
- β. να παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις λόγω αποκλίσεων από τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης,
- γ. να απορρίψει το υλικό.

Το κόστος διενέργειας των ανωτέρω ελέγχων επιβαρύνει τον ανάδοχο.

5. Αν η επιτροπή παραλαβής παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις, αναφέρει στο σχετικό πρωτόκολλο τις αποκλίσεις που παρουσιάζει αυτό από τους όρους της σύμβασης και διατυπώνει αιτιολογημένα τη γνώμη της για το ζήτημα αν το υλικό είναι κατάλληλο ή όχι για τη χρήση που προορίζεται. Εφόσον κριθεί από τον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα του κλάδου των ΕΔ, ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού δεν επηρεάζουν την καταλληλότητά του και μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή του υλικού, με ή χωρίς έκπτωση επί της συμβατικής τιμής. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον κριθεί από τον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα του κλάδου των ΕΔ, ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού επηρεάζουν την καταλληλότητά του και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, το υλικό μπορεί να απορριφθεί.

Εάν το υλικό απορρίπτεται από την επιτροπή παραλαβής λόγω παρεκκλίσεων που διαπιστώθηκαν κατά τον μακροσκοπικό έλεγχο, η επιτροπή δεν προβαίνει στη λήψη και αποστολή δειγμάτων και αντιδειγμάτων για άλλους περαιτέρω ελέγχους.

6. Στη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής του άρθρου 14 μπορούν να παραπέμπονται για επανεξέταση περιπτώσεις υλικών που απορρίφθηκαν ή κρίθηκαν παραληπτέα με έκπτωση επί της συμβατικής τιμής με βάση τους ελέγχους που διενέργησε η πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Η παραπομπή κατά τα ανωτέρω γίνεται ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου ή αυτεπάγγελτα από την υπηρεσία. Η δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής προβαίνει εκ νέου, σε όλους τους προβλεπόμενους από τη σύμβαση ελέγχους και συντάσσει σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής ή απόρριψης και ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στις παρ. 4 και 5.

Το αίτημα για επανεξέταση υλικού σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής, υποβάλλεται από τον ανάδοχο, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής απόφασης. Τα έξοδα της δευτεροβάθμιας επιτροπής παραλαβής, βαρύνουν τον ανάδοχο, εφόσον τα είδη απορριφθούν οριστικά ή παραληφθούν με έκπτωση, ανεξάρτητα εάν η ανάθεση για επανεξέταση γίνεται μετά από αίτημα του αναδόχου ή αυτεπάγγελτα. Τα έξοδα αυτά καταλογίζονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου και εκπίπτουν από το ποσό πληρωμής του αναδόχου ή εισπράττονται από την εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης ή με βεβαίωση μέσω του δημοσίου ταμείου.

7. Τα πρωτόκολλα που συντάσσονται από τις επιτροπές παραλαβής, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, κοινοποιούνται υποχρεωτικά και στους αναδόχους. Αντίγραφο του πρωτοκόλλου παραδίδεται στη διαχείριση υλικού που είναι αρμόδια για την παραλαβή και στους λοιπούς αρμόδιους φορείς της αναθέτουσας αρχής, όπου απαιτείται. Τα πρωτόκολλα υπογράφονται από την αρμόδια επιτροπή, τον ανάδοχο και τον αρμόδιο διαχειριστή υλικού, όπου απαιτείται. Η άρνηση του αναδόχου ή του εκπροσώπου του να υπογράψει το σχετικό πρωτόκολλο αναγράφεται σε αυτό.

8. Με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, μπορεί να παραπέμπεται για επανεξέταση υλικό σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται προς τούτο, ακόμη και στην περίπτωση που παραλήφθηκε οριστικά από την πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν για την αναθέτουσα αρχή και για τον ανάδοχο τα αναφερόμενα στην παρ. 6.

9. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με το αποτέλεσμα των εργαστηριακών εξετάσεων που διενεργήθηκαν κατά την παραλαβή από την πρωτοβάθμια ή τη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής, μπορεί να ζητήσει εγγράφως εξέταση κατ' έφεση των οικείων αντιδειγμάτων σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 114. Ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει κατ' έφεση εξέταση είτε η παραλαβή διενεργείται από πρωτοβάθμια είτε από δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής.

Μετά το αποτέλεσμα της κατ' έφεση εξέτασης ο ανάδοχος δεν μπορεί να ζητήσει παραπομπή σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής.

10. Ο ανάδοχος, εφόσον η διαφορά παραπέμφθηκε στη δευτεροβάθμια επιτροπή, δεν δικαιούται να ζητήσει από το Δημόσιο αποζημίωση για ζημία που υπέστη κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μέχρι την έκδοση της τελικής απόφασης.

11. Τα υπό προμήθεια υλικά μπορούν να τεθούν σε επιχειρησιακή εκμετάλλευση μόνο μετά την οριστική παραλαβή τους από τον φορέα.

Άρθρο 121

Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής υπηρεσιών

1. Η παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων της σύμβασης γίνεται από τις αρμόδιες επιτροπές παραλαβών του άρθρου 17.

2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής διενεργείται ο απαιτούμενος έλεγχος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σύμβαση, μπορεί δε να καλείται να παραστεί και ο ανάδοχος.

3. Αν η επιτροπή παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή/και τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης, συντάσσεται πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, που αναφέρει τις παρεκκλίσεις που διαπιστώθηκαν από τους όρους της σύμβασης και γνωμοδοτεί αν οι αναφερόμενες παρεκκλίσεις επηρεάζουν την

καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων και συνεπώς αν μπορούν οι τελευταίες να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες.

4. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί από τον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα του κλάδου των ΕΔ ότι δεν επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου και ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή των εν λόγω παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, η οποία θα πρέπει να είναι ανάλογη προς τις διαπιστωθείσες παρεκκλίσεις. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η οποία κοινοποιείται υποχρεωτικά και στον ανάδοχο, η επιτροπή παραλαβής υποχρεούται να προβεί στην οριστική παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων της σύμβασης και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην απόφαση.

5. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον κριθεί από τον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα του κλάδου των ΕΔ, ότι οι παρεκκλίσεις των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων επηρεάζουν την καταλληλότητά τους και συνεπώς δεν μπορούν οι τελευταίες να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου, οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή/και παραδοτέα μπορεί να απορριφθούν.

6. Οι εγγυητικές επιστολές προκαταβολής και καλής εκτέλεσης δεν επιστρέφονται πριν την ολοκλήρωση όλων των προβλεπόμενων από τη σύμβαση ελέγχων και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων οριστικής παραλαβής.

Άρθρο 122

Απόρριψη συμβατικών υλικών – αντικατάσταση

1. Σε περίπτωση οριστικής απόρριψης ολόκληρης ή μέρους της συμβατικής ποσότητας των υλικών, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, μπορεί να εγκρίνεται αντικατάστασή της με άλλη, που να είναι σύμφωνη με τους όρους της σύμβασης, μέσα σε τακτή προθεσμία που ορίζεται από την απόφαση αυτή. Αν η αντικατάσταση γίνεται μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου, η προθεσμία που ορίζεται για την αντικατάσταση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του 1/2 του συνολικού συμβατικού χρόνου, ο δε ανάδοχος θεωρείται ως εκπρόθεσμος και υπόκειται σε κυρώσεις λόγω εκπρόθεσμης παράδοσης. Αν ο ανάδοχος δεν αντικαταστήσει τα υλικά που απορρίφθηκαν μέσα στην προθεσμία που του τάχθηκε και εφόσον έχει λήξει ο συμβατικός χρόνος, κηρύσσεται έκπτωτος με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 125.

2. Η επιστροφή των υλικών που απορρίφθηκαν γίνεται μετά την προσκόμιση ίσης ποσότητας με την απορριφθείσα και αφού αυτή παραληφθεί οριστικά. Στην περίπτωση αυτή ο ανάδοχος υποχρεούται να παραλάβει την ποσότητα που απορρίφθηκε και αντικαταστάθηκε μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την ημερομηνία της οριστικής παραλαβής της νέας ποσότητας. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί ύστερα από αίτημα του αναδόχου, που υποβάλλεται απαραίτητα πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από την εκπνοή της, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου με την οποία και επιβάλλεται πρόστιμο σε ποσοστό δύομισι τοις εκατό (2,5%) επί της συμβατικής αξίας της συγκεκριμένης ποσότητας, υπέρ του Μετοχικού Ταμείου του οικείου κλάδου των ΕΔ. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή και η παράταση που χορηγήθηκε και ο ανάδοχος δεν παρέλαβε την απορριφθείσα ποσότητα, ο αρμόδιος φορέας του κλάδου των ΕΔ μπορεί να προβεί στην καταστροφή ή εκποίηση της ποσότητας αυτής, κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

3. Με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η επιστροφή στον ανάδοχο των υλικών που απορρίφθηκαν πριν από την αντικατάστασή τους, με την

προϋπόθεση ο ανάδοχος να καταθέσει χρηματική εγγύηση που να καλύπτει την καταβληθείσα αξία της ποσότητας που απορρίφθηκε.

Άρθρο 123

Απόρριψη– Αντικατάσταση υπηρεσιών

1. Σε περίπτωση οριστικής απόρριψης ολόκληρου ή μέρους των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, μπορεί να εγκρίνεται αντικατάσταση των υπηρεσιών ή/και παραδοτέων αυτών με άλλα, που να είναι, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, μέσα σε τακτή προθεσμία που ορίζεται από την απόφαση αυτή. Αν η αντικατάσταση γίνεται μετά τη λήξη της συνολικής διάρκειας της σύμβασης, η προθεσμία που ορίζεται για την αντικατάσταση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της συνολικής διάρκειας της σύμβασης, ο δε πάροχος των υπηρεσιών θεωρείται ως εκπρόθεσμος και υπόκειται σε ποινικές ρήτρες, σύμφωνα με το άρθρο 124, λόγω εκπρόθεσμης παράδοσης.

2. Αν ο ανάδοχος δεν αντικαταστήσει τις υπηρεσίες ή/και τα παραδοτέα που απορρίφθηκαν μέσα στην προθεσμία που του τάχθηκε και εφόσον έχει λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης, κηρύσσεται έκπτωτος και υπόκειται στις προβλεπόμενες κυρώσεις με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 125.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

Κυρώσεις

Άρθρο 124

Κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση υλικών ή παροχή υπηρεσιών

1. Αν το υλικό φορτωθεί - παραδοθεί ή αντικατασταθεί μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου και μέχρι λήξης του χρόνου της παράτασης που χορηγήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 106, εκτός από τις προβλεπόμενες συνέπειες επιβάλλεται χρηματικό πρόστιμο που υπολογίζεται ως εξής:

α. Για καθυστέρηση από μία (1) έως είκοσι (20) ημέρες, μηδέν κόμμα μηδέν τρία τοις εκατό (0,03%) για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από μηδέν κόμμα μηδέν τρία τοις εκατό (0,03%) μέχρι μηδέν κόμμα μηδέν έξι τοις εκατό (0,06%).

β. Για καθυστέρηση από είκοσι μία (21) έως σαράντα (40) ημέρες, πρόστιμο μηδέν κόμμα μηδέν τέσσερα τοις εκατό (0,04%) για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από μηδέν κόμμα εξήντα τέσσερα τοις εκατό (0,64%) μέχρι ένα κόμμα τέσσερα τοις εκατό (1,4%).

γ. Για καθυστέρηση από σαράντα μία (41) έως εξήντα (60) ημέρες, μηδέν κόμμα μηδέν πέντε τοις εκατό (0,05%) για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από μηδέν κόμμα σαράντα πέντε τοις εκατό (1,45%) μέχρι δύο κόμμα τέσσερα τοις εκατό (2,4%).

δ. Μετά την παρέλευση εξήντα (60) ημερών, το πρόστιμο που επιβάλλεται ανέρχεται σε μηδέν κόμμα μηδέν έξι τοις εκατό (0,06%) για κάθε επιπλέον ημέρα.

Εκπρόθεσμες θεωρούνται οι ημερολογιακές ημέρες.

2. Το παραπάνω πρόστιμο υπολογίζεται επί της συμβατικής αξίας των εκπρόθεσμα παραδοθέντων υλικών, χωρίς ΦΠΑ. Εάν τα υλικά που παραδόθηκαν εκπρόθεσμα επηρεάζουν τη χρησιμοποίηση των υλικών που παραδόθηκαν εμπρόθεσμα, το πρόστιμο υπολογίζεται επί της συμβατικής αξίας της συνολικής ποσότητας αυτών. Στα έγγραφα της

σύμβασης δύναται να καθορίζεται ανώτατο όριο προστίμου ως ποσοστού επί της συμβατικής αξίας των μη εμπρόθεσμα παραδοθέντων συμβατικών αντικειμένων.

3. Κατά τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος της καθυστέρησης για φόρτωση - παράδοση ή αντικατάσταση των υλικών, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που παρήλθε πέραν του εύλογου, κατά τα διάφορα στάδια των διαδικασιών, για το οποίο δεν ευθύνεται ο ανάδοχος και παρατείνεται, αντίστοιχα, ο χρόνος φόρτωσης - παράδοσης.

4. Για τις συμβάσεις υπηρεσιών, αν οι υπηρεσίες παρασχεθούν από υπαιτιότητα του αναδόχου μετά τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης και μέχρι λήξης του χρόνου της παράτασης που χορηγήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 106, είναι δυνατόν να επιβάλλεται εις βάρος του χρηματικό πρόστιμο, με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής.

5. Στην παραπάνω περίπτωση το πρόστιμο υπολογίζεται ως εξής:

α. για καθυστέρηση που περιορίζεται σε χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της προβλεπόμενης συνολικής διάρκειας της σύμβασης ή σε περίπτωση τμηματικών/ενδιαμέσων προθεσμιών της αντίστοιχης προθεσμίας, επιβάλλεται πρόστιμο δύομισι τοις εκατό (2,5%) επί της συμβατικής αξίας χωρίς ΦΠΑ των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν εκπρόθεσμα,

β. για καθυστέρηση που υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) επιβάλλεται πρόστιμο πέντε τοις εκατό (5%) χωρίς ΦΠΑ επί της συμβατικής αξίας των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν εκπρόθεσμα,

6. Εφόσον ο ανάδοχος έχει λάβει προκαταβολή, εκτός από το προβλεπόμενο κατά τα ανωτέρω πρόστιμο, καταλογίζεται σε βάρος του και τόκος επί του ποσού της προκαταβολής, που υπολογίζεται από την επομένη της λήξης του συμβατικού χρόνου, μέχρι την προσκόμιση του υλικού ή την παροχή της υπηρεσίας, με το ισχύον κάθε φορά ανώτατο όριο του ποσοστού του τόκου υπερημερίας.

7. Η είσπραξη του προστίμου και των τόκων επί της προκαταβολής γίνεται με παρακράτηση από το ποσό πληρωμής του αναδόχου ή, σε περίπτωση ανεπάρκειας ή έλλειψης αυτού, με ισόποση κατάπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αντίστοιχα ή σύμφωνα με τις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων ισχύουσες διατάξεις, εφόσον ο ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό. Το πρόστιμο και ο τόκος υπερημερίας αποδίδονται στο Μετοχικό Ταμείο του κλάδου επ' ωφελεία του οποίου συνάφθηκε η σύμβαση.

8. Σε περίπτωση ένωσης προσώπων οικονομικών φορέων, το πρόστιμο και οι τόκοι επιβάλλονται αναλόγως σε όλα τα μέλη της ένωσης.

9. Η επιβολή προστίμου δεν στερεί από την αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο.

10. Κατά παρέκκλιση της παρ. 7 παρέχεται η δυνατότητα αντικατάστασης μέρους ή του συνόλου του επιβαλλόμενου χρηματικού προστίμου και των τόκων επί της προκαταβολής λόγω υπερημερίας, για ποσό το ύψος του οποίου δεν υπερβαίνει τις οριζόμενες τιμές της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 103, με ισόποσης αξίας προμήθεια ειδών ή/και παροχή υπηρεσιών συνδεδεμένων άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης, τα οποία αποδεδειγμένα είναι αναγκαία στην αναθέτουσα αρχή κατά το χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης. Για την περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνεται υποχρεωτικά σχετικός ρητός όρος που μπορεί να εφαρμοσθεί κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής στη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, με ανάλογη τροποποίηση των όρων αυτής κατά την παρ. 4 του άρθρου 103.

11. Η προηγούμενη παρ. 10 δύναται να έχει εφαρμογή και στις ήδη συναφθείσες και εκτελούμενες συμβάσεις στις οποίες δεν υφίσταται σχετικός όρος, καθώς και στις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του ν.3978/2011 και για τις οποίες εκκρεμεί επιβολή ή είσπραξη επιβληθέντος χρηματικού προστίμου και τόκων επί της προκαταβολής λόγω υπερημερίας.

Άρθρο 125

Κήρυξη οικονομικού φορέα έκπτωτου – Κυρώσεις

1. Ο οικονομικός φορέας κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομά του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής κατόπιν γνωμοδότησης της αρμόδιας ΚΓΕΠ/ΠΓΕΠ:

α. στην περίπτωση της παρ. 6 του άρθρου 89,

β. σε περίπτωση σύμβασης προμηθειών, εφόσον δε φόρτωσε, παρέδωσε ή αντικατέστησε τα συμβατικά υλικά ή δεν επισκεύασε ή συντήρησε αυτά μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στο χρόνο παράτασης που του δόθηκε,

γ. στην περίπτωση σύμβασης υπηρεσιών:

αα. αν δεν εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφωθεί με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις και

ββ. αν υπερέβη υπαίτια τη συνολική προθεσμία εκτέλεσης της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των παρατάσεων.

2. Στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από σύμβαση υπηρεσιών κατά την περίπτ. γ της παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στον ανάδοχο ειδική όχληση, η οποία μνημονεύει τις διατάξεις του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί ο ανάδοχος θέτοντας προθεσμία για τη συμμόρφωσή του. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη και ανάλογη της διάρκειας της σύμβασης και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών. Αν η προθεσμία, που τέθηκε με την ειδική όχληση, παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί, κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας συμμόρφωσης, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στην απόφαση αιτιολογείται η έκπτωση με αναφορά στους λόγους που οδήγησαν σε αυτήν.

3. Ο οικονομικός φορέας δεν κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση ή ανάθεση ή την σύμβαση όταν:

α. Η σύμβαση δεν υπογράφηκε ή το υλικό δεν φορτώθηκε ή παραδόθηκε ή αντικαταστάθηκε με ευθύνη της αναθέτουσας αρχής.

β. Συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.

γ. Επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν τη συνέχιση της σύμβασης, εφόσον υφίσταται σοβαρός κίνδυνος για την ίδια την ύπαρξη ενός ευρύτερου προγράμματος άμυνας ή ασφάλειας το οποίο είναι θεμελιώδες για τα συμφέροντα ασφαλείας του κράτους.

4. Στον οικονομικό φορέα που κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση, ανάθεση ή σύμβαση, επιβάλλονται, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, το οποίο υποχρεωτικά καλεί τον ενδιαφερόμενο προς παροχή εξηγήσεων, αθροιστικά ή διαζευκτικά, οι παρακάτω κυρώσεις:

α. Κατάπτωση ολική ή μερική της εγγύησης συμμετοχής ή καλής εκτέλεσης της σύμβασης.

β. Προμήθεια του αντικειμένου της σύμβασης είτε από τους επόμενους οικονομικούς φορείς που είχαν λάβει μέρος στο διαγωνισμό είτε με διενέργεια νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης, ανάλογα με τις ανάγκες της υπηρεσίας και με καταλογισμό σε βάρος του της μεγαλύτερης διαφοράς τιμής του αντικειμένου της σύμβασης και κάθε άμεσης ή έμμεσης προκαλούμενης ζημίας του Δημοσίου που εισπράττεται, είτε από όσα του οφείλει το Δημόσιο είτε σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη δημοσίων εσόδων. Ο καταλογισμός αυτός γίνεται ακόμη και στην περίπτωση που δεν πραγματοποιείται νέα προμήθεια του αντικειμένου της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, ο υπολογισμός του καταλογιζόμενου ποσού γίνεται με βάση κάθε στοιχείο, κατά την κρίση του αρμόδιου φορέα και με βάση τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών.

γ. Η είσπραξη εντόκως της ενδεχόμενης προκαταβολής που χορηγήθηκε στον έκπτωτο από τη σύμβαση οικονομικό φορέα, είτε από ποσό που δικαιούται να λάβει είτε με κατάθεση του ποσού από τον ίδιο είτε με κατάπτωση της εγγύησης προκαταβολής. Ο υπολογισμός των τόκων γίνεται από την ημερομηνία λήψης της προκαταβολής από τον οικονομικό φορέα μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης κήρυξης του ως εκπτώτου, με το ισχύον δικαιοπρακτικό επιτόκιο, από την ημερομηνία δε αυτή και μέχρι της επιστροφής της, με το ισχύον κάθε φορά επιτόκιο για τόκο υπερημερίας.

δ. Αποκλεισμός έως τρία (3) έτη του οικονομικού φορέα από το σύνολο των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

5. Η μη παράσταση του οικονομικού φορέα κατά τη συνεδρίαση του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου δεν αποτελεί λόγο αναστολής της εξέτασης του θέματος και της επ' αυτού γνωμοδότησης.

6. Εάν η προμήθεια του αντικειμένου της σύμβασης σε βάρος του έκπτώτου οικονομικού φορέα γίνεται με τροποποίηση όρων ή τεχνικών προδιαγραφών της κατακύρωσης, της ανάθεσης ή της σύμβασης, από τις οποίες κηρύχθηκε έκπτωτος, κατά περίπτωση, κατά τον υπολογισμό του διαφέροντος σε βάρος του, λαμβάνεται υπόψη η διαφορά που προκύπτει από την τροποποίηση των σχετικών όρων ή τεχνικών προδιαγραφών, η οποία συμψηφίζεται με το προς καταλογισμό ποσό.

7. Οι παραπάνω κυρώσεις είναι ανεξάρτητες από την αξίωση της ενδιαφερόμενης για τη σύμβαση υπηρεσίας των Ενόπλων Δυνάμεων για θετική ζημία που προήλθε από την άρνηση ή αδυναμία του οικονομικού φορέα να πραγματοποιήσει έγκαιρα τη σύμβαση που του κατακυρώθηκε, με την επιφύλαξη του άρθρου 126.

Άρθρο 126

Εξαιρέσεις επιβολής κυρώσεων - Ανωτέρα βία

1. Δεν επιβάλλονται κυρώσεις στον ανάδοχο, αλλά μετατίθενται οι συμβατικές προθεσμίες παράδοσης ή φόρτωσης ή αντικατάστασης των ειδών ή μέρους τους ή της παροχής υπηρεσιών, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, εφόσον διαπιστωθεί -υπαιτιότητα της αναθέτουσας αρχής ή ανωτέρα βία.

2. Τα γεγονότα που συνιστούν ανωτέρα βία πρέπει να δηλωθούν από τον ανάδοχο μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την εκδήλωσή τους και να βεβαιώνονται από σχετικά έγγραφα αρμόδιας αρχής. Εφόσον τα γεγονότα είναι διαρκή, ο ανάδοχος θα πρέπει να αναφέρει μέσα στην ίδια προθεσμία την έναρξη και τη λήξη τους.

3. Ανωτέρα βία συνιστά κάθε τυχαίο γεγονός που δεν μπορεί να προβλεφθεί και να αποτραπεί ούτε με μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης. Ενδεικτικά, γεγονότα που συνιστούν περιπτώσεις ανωτέρας βίας είναι τα ακόλουθα: α) Γενική ή μερική απεργία, που συνεπάγεται τη διακοπή των εργασιών του καταστήματος ή του εργοστασίου του προμηθευτή, β) Γενική ή μερική πυρκαγιά στο κατάστημα ή στο εργοστάσιο του προμηθευτή, γ) Πλημμύρα, δ) Σεισμός, ε) Πόλεμος, στ) Διακοπή παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος ή βλάβη των μηχανημάτων, που πιστοποιείται από το αρμόδιο όργανο, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτή επιδρά στην εκτέλεση της σύμβασης από τον ίδιο ή τον κατασκευαστή/προμηθευτή δευτερευόντων εξαρτημάτων ή πρώτων υλών, ζ) Εμπορικός αποκλεισμός μεταφορών (Διεθνούς Δικτύου), η) Εμπορικός αποκλεισμός εισαγωγής (EMBARGO).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

Επίλυση διαφορών

Άρθρο 127

Διοικητικές προσφυγές κατά τη διαδικασία εκτέλεσης των συμβάσεων

Ο ανάδοχος μπορεί κατά των αποφάσεων που επιβάλλουν σε βάρος του κυρώσεις, να υποβάλει προσφυγή για λόγους νομιμότητας και ουσίας ενώπιον του φορέα παρακολούθησης της σύμβασης, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία που έλαβε γνώση της σχετικής απόφασης. Επί της προσφυγής, αποφασίζει το αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής, ύστερα από εξέτασή της από την Επιτροπή Αξιολόγησης Προσφυγών. Η εν λόγω απόφαση δεν επιδέχεται προσβολή με άλλη οποιασδήποτε φύσεως διοικητική προσφυγή.

Άρθρο 128

Διαιτητική επίλυση συμβατικών διαφορών

1. Στα έγγραφα της σύμβασης ιδίως για ιδιαίτερα περίπλοκες συμβάσεις ή συμβάσεις μείζονος οικονομικής αξίας που συνάπτονται με τις διαδικασίες του κεφαλαίου Α΄ του πέμπτου Μέρους μπορεί να περιληφθεί ρήτρα διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που απορρέει από ή σχετίζεται με τη συγκεκριμένη σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων και διαφορών που σχετίζονται με το κύρος, την ερμηνεία ή την εκτέλεση αυτής.

2. Η υπαγωγή κάθε διαφοράς σε διαιτησία καθώς και ο ορισμός του διαιτητή ή των διαιτητών από πλευράς του ελληνικού δημοσίου (ΥΠΕΘΑ) προϋποθέτουν γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κοινή απόφαση των αρμοδίων Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομίας, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 49 του Εισαγωγικού Νόμου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α΄182) και τα ειδικότερα οριζόμενα στην περίπτ. ε της παρ. 1 του άρθρου 2, στην περίπτ. α της παρ. 3 και στην παρ. 3Α του άρθρου 6 του ν. 3086/2002 (Α΄324) περί Οργανισμού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Η συμφωνία διαιτησίας συνομολογείται εγγράφως και περιλαμβάνει τους ειδικότερους όρους για τη διαιτητική επίλυση της διαφοράς, όπως αυτοί συμφωνούνται από την αναθέτουσα αρχή και τον αντισυμβαλλόμενο της προμηθευτή ή πάροχο υπηρεσίας, με την επιφύλαξη των αναφερομένων κατωτέρω στις παρ. 4 και 5.

4. Το διαιτητικό δικαστήριο συγκροτείται κατά περίπτωση και δικάζει σε μονομελή ή τριμελή σύνθεση, κατόπιν συμφωνίας των συμβαλλομένων μερών, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους τη φύση και την αξία του αντικειμένου της διαφοράς. Έδρα του διαιτητικού

δικαστηρίου και των συνεδριάσεών του είναι η Αθήνα. Εφαρμοστέο δίκαιο είναι το ελληνικό δίκαιο και γλώσσα της διαιτητικής διαδικασίας η ελληνική. Η διαιτητική απόφαση και το κείμενο της συμφωνίας στο οποίο αυτή βασίζεται συντάσσονται πρωτότυπα στην ελληνική γλώσσα. Για επιμέρους θέματα που αφορούν τα έξοδα διαιτησίας, τις αμοιβές των διαιτητών, τη διεξαγωγή και την ολοκλήρωση της διαιτητικής διαδικασίας, ισχύουν αναλογικά τα αναφερόμενα στα άρθρα 882 έως 894 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3.

5. Η διαιτητική απόφαση φέρει πλήρη, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, πλην της αγωγής ακύρωσης διαιτητικής απόφασης, σύμφωνα με τα άρθρα 895 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αποτελεί δε τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Η διαιτητική απόφαση δεσμεύει τα μέρη, τα οποία ρητώς αναλαμβάνουν την υποχρέωση να την εκπληρώσουν εκουσίως και αμελλητί.

Άρθρο 129

Δικαστική επίλυση συμβατικών διαφορών

Αρμόδια δικαστήρια για την επίλυση των διαφορών που προκύπτουν από τις συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών είναι τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια των Αθηνών. Εφαρμοστέο δίκαιο είναι το ελληνικό δίκαιο.

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟ

Ειδικές περιπτώσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού

Άρθρο 130

Αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού

1. Στρατιωτικός εξοπλισμός ο οποίος χαρακτηρίζεται ως εύχρηστος και μη επιχειρησιακά αναγκαίος, με απόφαση του ΣΑΓΕ, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, μπορεί να διατίθεται προς πώληση, ανταλλαγή ή χρηματοδοτική μίσθωση, με σκοπό την περαιτέρω αξιοποίησή του.

2. Για τον χαρακτηρισμό στρατιωτικού εξοπλισμού ως εύχρηστου και μη επιχειρησιακά αναγκαίου λαμβάνονται υπόψη κυρίως:

α. Η ισχύουσα Δομή Δυνάμεων.

β. Η πορεία υλοποίησης του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ και η διαμορφούμενη δημοσιονομική συγκυρία.

γ. Οι επιχειρησιακές δυνατότητες και οι στόχοι που εξυπηρετεί ο εξοπλισμός αυτός, καθώς και οι ικανότητες εναλλακτικών ήδη κατεχόμενων εξοπλισμών να υλοποιήσουν τους ίδιους στόχους.

δ. Η εκτίμηση της δυνατότητας συνέχισης διατήρησης και απρόσκοπτης τεχνικό-εφοδιαστικής υποστήριξης των κατεχόμενων εξοπλισμών.

ε. Τα επιχειρησιακά πλεονεκτήματα που εξασφαλίζουν στρατιωτικοί εξοπλισμοί νέας τεχνολογίας, τα οποία υπαγορεύουν την αντικατάσταση των υπαρχόντων στρατιωτικών εξοπλισμών.

3. Για την έγκριση της διάθεσης του ως άνω εξοπλισμού, την ακολουθητέα διαδικασία για την αξιοποίησή του κατά τα οριζόμενα στην παρ. 5 και τον καθορισμό του ελάχιστου

αποδεκτού ανταλλάγματος, εκδίδεται απόφαση του ΥΕΘΑ, κατόπιν πρότασης του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου και γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται υποχρεωτικά στο ΚΥΣΕΑ για έγκριση, εφόσον αφορά σε αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού μέσω διακρατικής συμφωνίας ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση. Τα έσοδα που προκύπτουν από την αξιοποίηση του ως άνω εξοπλισμού εγγράφονται στον προϋπολογισμό του ΥΠΕΘΑ πλέον του ανωτάτου ορίου των πιστώσεων του και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την κάλυψη των εξοπλιστικών αναγκών του Γενικού Επιτελείου στο οποίο ανήκει ο αξιοποιούμενος εξοπλισμός.

4. Αρμόδιος φορέας για την υποβολή των εισηγήσεων προς τον ΥΕΘΑ για την αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού, ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως εύχρηστος μη επιχειρησιακά αναγκαίος, καθορίζεται το Γενικό Επιτελείο του Κλάδου στον οποίο ανήκει ο αξιοποιούμενος εξοπλισμός. Στο πλαίσιο αυτό, για τη διαμόρφωση της πρότασης του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου ως προς την ακολουθητέα διαδικασία σύναψης της σύμβασης κατά την παρ. 5, το αρμόδιο Γενικό Επιτελείο ζητά προηγουμένως τη διατύπωση γνώμης από τη ΓΔΑΕΕ και τη ΓΔΠΕΑΔΣ.

5. Η σύναψη των συμβάσεων για την αξιοποίηση του εξοπλισμού της παρ. 2 μπορεί να γίνεται με τις εξής διαδικασίες:

- α. με διακρατικές συμφωνίες,
- β. βάσει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών,
- γ. με ανοικτό πλειοδοτικό διαγωνισμό,
- δ. με κλειστό πλειοδοτικό διαγωνισμό,
- ε. με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης ή
- στ. με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.

6. Στο πλαίσιο διακρατικών συμβάσεων ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, στρατιωτικός εξοπλισμός, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως εύχρηστος και μη επιχειρησιακά αναγκαίος, μπορεί να δωρίζεται ή να παραχωρείται κατά χρήση για την εξυπηρέτηση της αμυντικής πολιτικής της χώρας, κατόπιν σχετικής πρότασης της ΓΔΠΕΑΔΣ την οποία διατυπώνει κατά τις προβλέψεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 4.

7. Για την εφαρμογή των διαδικασιών της παρ. 5 εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του παρόντος νόμου, προσαρμοσμένες στη φύση και το σκοπό των συμβάσεων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό και με εισήγηση του αρμόδιου Γενικού Επιτελείου, με την έκδοση της απόφασης της παρ. 3 καθορίζονται παράλληλα:

α. Το αντάλλαγμα για την έναρξη της διαδικασίας αξιοποίησης και οι ειδικοί όροι που θα διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση των απαιτούμενων συμβάσεων.

β. Ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των απαιτούμενων διαδικασιών σύναψης της σύμβασης.

8. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται για την αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού που χαρακτηρίζεται άχρηστος.

9. Πολεμικό υλικό, ειδικά σχεδιασμένο ή προσαρμοσμένο για στρατιωτικούς σκοπούς, που δεν χρησιμοποιείται ή δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως όπλο ή πυρομαχικό και χαρακτηρίζεται ως μη επιχειρησιακά αναγκαίο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1,

μπορεί ύστερα από έγκριση του ΥΕΘΑ να αξιοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν.δ. 721/1970 (Α' 251).

10. Κάθε είδους υλικό των ΕΔ που καθίσταται άχρηστο ή χαρακτηρίζεται ως τέτοιο ή είναι ακατάλληλο ή πλεονάζει, με βάση τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Ανεφοδιασμού και Διαχείρισης Υλικού των ΕΔ (ΓΚΑΔΥΕΔ), μπορεί να διατίθεται προς τρίτους κατόπιν ανταλλάγματος σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 53 του ιδίου ως άνω διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης

Άρθρο 131

Προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης

1. Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μπορεί να υλοποιεί ερευνητικά - αναπτυξιακά προγράμματα αμυντικού χαρακτήρα, είτε μέσω της ανάθεσης συμβάσεων με αντικείμενο εν μέρει ή εν συνόλω δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (ΕΑ), σύμφωνα με τις παρ. 4 και 5 είτε μέσω της συμμετοχής σε Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΔΟΠΕΑΣ), σύμφωνα με την περίπτ. στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 4.

2. Οι συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης διακρίνονται:

α. στις απλές συμβάσεις ΕΑ, με αντικείμενο δραστηριότητες της παρ. 3, και

β. στις μικτές συμβάσεις ΕΑ με επιχειρησιακές εφαρμογές, με αντικείμενο αφενός δραστηριότητες ΕΑ της παρ. 3, αφετέρου αποτελέσματα τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν από το ΥΠΕΘΑ και να ενσωματωθούν στις δυνατότητες του (προ-παραγωγή ή παραγωγή υλικών και προϊόντων για λογαριασμό του ΥΠΕΘΑ, βάσει των αποτελεσμάτων του σταδίου της έρευνας).

3. Ως έρευνα και ανάπτυξη νοούνται όλες οι δραστηριότητες που περιλαμβάνουν:

α. είτε βασική έρευνα, η οποία συνίσταται σε πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την παραγωγή νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται πρακτική εφαρμογή ή χρήση,

β. είτε εφαρμοσμένη έρευνα, η οποία συνίσταται σε πρωτότυπα έργα με σκοπό την παραγωγή νέας γνώσης, η οποία κατευθύνεται πρωτίστως και προς ένα συγκεκριμένο πρακτικό στόχο ή σκοπό,

γ. είτε πειραματική ανάπτυξη, η οποία συνίσταται σε έργο που βασίζεται σε υφιστάμενη γνώση που έχει ληφθεί από έρευνα ή εμπειρία στην πράξη, με σκοπό την παρασκευή νέων υλικών, προϊόντων ή συσκευών, την εισαγωγή νέων διεργασιών, συστημάτων και υπηρεσιών ή τη σημαντική βελτίωση εκείνων που ήδη υπάρχουν. Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την υλοποίηση έργων τεχνολογικής επίδειξης, δηλαδή συσκευών που θα καταδεικνύουν τις επιδόσεις νέας μεθόδου ή τεχνολογίας σε σχετικό ή αντιπροσωπευτικό περιβάλλον. Η έρευνα και ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει την κατασκευή και το χαρακτηρισμό πρωτοτύπων προ-παραγωγής, εργαλεία, βιομηχανική μηχανοτεχνία, βιομηχανικό σχεδιασμό ή κατασκευή.

4. Οι απλές συμβάσεις ΕΑ ανατίθενται:

α. είτε, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου, σύμφωνα με την περίπτ. ιγ΄ της παρ. 1 του άρθρου 4, με τον ανάδοχο που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις ανάγκες του εκάστοτε προγράμματος ΕΑ, όταν η σύμβαση ΕΑ έχει ως αποκλειστικό

αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, τα οφέλη των οποίων, όπως ιδίως τα πνευματικά δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων της έρευνας, δεν ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ίδια χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της και υπό τον όρο ότι η χρηματοδότηση της σύμβασης δεν προέρχεται αποκλειστικά από πόρους της αναθέτουσας αρχής ή του Δημοσίου εν γένει,

β. είτε, με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού του άρθρου 50, όταν η σύμβαση ΕΑ έχει ως αντικείμενο:

αα. την παροχή υπηρεσιών ΕΑ, τα οφέλη των οποίων ανήκουν για ίδια χρήση αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή, η οποία καταβάλλει το σύνολο της αμοιβής για την παροχή των ως άνω υπηρεσιών ΕΑ ή

ββ. την προμήθεια προϊόντων που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης ή αποτελούν έργα τεχνολογικής επίδειξης, με εξαίρεση την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης,

γ. στην περίπτωση των απλών συμβάσεων είναι δυνατή και η χρήση του ανταγωνιστικού διαλόγου, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

5. Οι μικτές συμβάσεις ΕΑ ανατίθενται κατ' εφαρμογή των γενικών διατάξεων του παρόντος, λαμβάνοντας κατεξοχήν υπόψη τις διατάξεις περί ασφάλειας πληροφοριών και ασφάλειας εφοδιασμού λόγω των επιχειρησιακών εφαρμογών των αποτελεσμάτων τους.

Άρθρο 132

Υλοποίηση – Χρηματοδότηση

1. Η υλοποίηση των προγραμμάτων ΕΑ διέρχεται τα ακόλουθα βασικά στάδια:

α. Πλήρης καθορισμός των γενικών απαιτήσεων.

β. Καθορισμός και έγκριση των στόχων και τεχνικών προδιαγραφών αποτελέσματος των επί μέρους ερευνητικών δραστηριοτήτων, της κοστολόγησης και πληρωμών αυτών.

γ. Σύναψη συμβάσεων ΕΑ / συμφωνιών ΔΟΠΕΑΣ.

δ. Διενέργεια ελέγχων παρακολούθησης και αποδοχής αποτελεσμάτων ΕΑ – απολογισμός.

2. Για την εκτέλεση των συμβάσεων του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται αναλογικά οι προβλέψεις του έβδομου μέρους, στο βαθμό που συνάδουν με τις ιδιαιτερότητες μιας σύμβασης έρευνας και ανάπτυξης.

3. Ειδικά εάν διαπιστωθεί κατά την παραλαβή του συμβατικού αντικειμένου απόκλιση από τους στόχους ή από τις τεχνικές προδιαγραφές ή μη πλήρης ανταπόκριση στους όρους της σύμβασης, είναι δυνατή η ολική ή μερική παραλαβή του αντικειμένου με μείωση τιμής ανάλογη με το βαθμό ικανοποίησης των στόχων και των τεχνικών προδιαγραφών αποτελέσματος, που αναφέρονται στην περίπτ. β της παρ. 1. Στην περίπτωση αυτή, η ολική ή μερική παραλαβή με μειωμένη τιμή θα εγκρίνεται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου και το σχετικό ποσοστό μείωσης θα περιλαμβάνεται στο οριστικό πρωτόκολλο παραλαβής του συμβατικού αντικειμένου.

4. Δεν απαιτείται εγγύηση καλής εκτέλεσης για τα Προγράμματα ΕΑ, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 133

Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας

1. Το ΥΠΕΘΑ μπορεί να συμμετέχει σε ΔΟΠΕΑΣ σε συνεργασία με τουλάχιστον ένα κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να αναπτύξουν νέο στρατιωτικό εξοπλισμό από κοινού με στόχο την εξέλιξη νέων τεχνολογιών και την αντιμετώπιση του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης πολυσύνθετων οπλικών συστημάτων. Στα προγράμματα αυτά μπορούν να συμμετέχουν και τρίτα κράτη. Τα ΔΟΠΕΑΣ μπορούν να έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη νέου προϊόντος και, κατά περίπτωση, τις μεταγενέστερες φάσεις για όλα ή μέρη του κύκλου ζωής του προϊόντος αυτού, συμπεριλαμβανομένων των φάσεων της προ-παραγωγής και της παραγωγής. Τα ΔΟΠΕΑΣ υλοποιούνται αποκλειστικά σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, κατά παρέκκλιση των λοιπών διατάξεων του παρόντος νόμου.
2. Τα προγράμματα ΔΟΠΕΑΣ τελούν υπό τη διαχείριση των κρατών που μετέχουν στη διακρατική συνεργασία. Οι επιμέρους συμβάσεις δύναται να ανατίθενται από αναθέτουσα αρχή ενός κράτους – μέλους στο όνομα ενός ή περισσότερων άλλων κρατών – μελών.
3. Ορισμένα από αυτά τελούν υπό τη διαχείριση διεθνών οργανισμών ή υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EDA). Στην περίπτωση αυτή οι συμβάσεις μπορούν να ανατίθενται είτε από τους διεθνείς οργανισμούς είτε από τις υπηρεσίες που έχουν αναλάβει τη διαχείριση του συγκεκριμένου προγράμματος και αναθέτουν συμβάσεις στο όνομα των κρατών – μελών.
4. Μόλις ολοκληρωθεί ένα πρόγραμμα ΔΟΠΕΑΣ αποκλειστικά μεταξύ κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη – μέλη αναφέρουν στην Επιτροπή το ποσοστό των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης σε σχέση με το συνολικό κόστος του προγράμματος, τη συμφωνία επιμερισμού του κόστους, καθώς και το προβλεπόμενο ποσοστό αγορών ανά κράτος – μέλος, εάν υπάρχουν.

Άρθρο 134

Επιστροφή του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους

1. Εάν κατά την προμήθεια ενός υλικού, την εκτέλεση ενός έργου ή την παροχή μίας υπηρεσίας που αποτελούν αντικείμενο σύμβασης που συνάπτεται βάσει των διατάξεων του παρόντος νόμου, προκύψει κόστος έρευνας, σχεδίασης, ανάπτυξης, πιστοποίησης, ενσωμάτωσης και ολοκλήρωσης συστημάτων ή υποσυστημάτων που βαρύνει την αναθέτουσα αρχή, τότε, αν αυτό το κόστος συμπεριλαμβάνεται ή θα συμπεριληφθεί από τον ανάδοχο στο κόστος του ίδιου έργου, υλικού ή υπηρεσίας που προσφέρεται ή θα προσφερθεί, ολικώς ή μερικώς, σε άλλον πελάτη του, ο ανάδοχος υποχρεούται να καταβάλει στο ΥΠΕΘΑ, κατ' αναλογία, το μη επαναλαμβανόμενο κόστος για το υπόψη υλικό (Non Recurring Cost), συμπεριλαμβανομένης της διαχρονικής προσαρμογής του τιμήματος, σύμφωνα με μαθηματικό τύπο, οι παράγοντες του οποίου είναι:
  - α. το μη επαναλαμβανόμενο κόστος (σταθερό) που πλήρωσε η υπηρεσία στον προμηθευτή ανάδοχο για το υλικό,
  - β. η συνολική ποσότητα του υλικού για όλους τους επόμενους πελάτες του αναδόχου,
  - γ. η ποσότητα του υλικού, έργου ή υπηρεσίας της σύμβασης,
  - δ. η ποσότητα του υλικού, έργου ή υπηρεσίας στη σύμβαση του πελάτη του.
2. Οι τιμές των παραγόντων που προβλέπονται στην παρ. 1 καθορίζονται με βάση τη χρέωση της αναθέτουσας αρχής με το μη επαναλαμβανόμενο κόστος και τις σχετικές

συμβάσεις προμήθειας επόμενων πελατών του αναδόχου, για τις οποίες πρέπει να ενημερώνεται η αναθέτουσα αρχή, επιφυλασσομένων των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

3. Οι ειδικές λεπτομέρειες που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού και τη διαδικασία επιστροφής του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους για το υπό προμήθεια υλικό καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Ρύθμιση ειδικών περιπτώσεων – εξαιρέσεων

Άρθρο 135

Προϋποθέσεις και διαδικασία προσφυγής στο άρθρο 346 ΣΛΕΕ

1. Παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή που υλοποιεί συμβάσεις στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας η δυνατότητα να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας, με την επίκληση της διάταξης του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της διάταξης αυτής, όπως εξειδικεύονται στις παρ. 3 έως 5 και τηρείται η διαδικασία της παρ. 2.

2. Η απόφαση εξαίρεσης από τους κανόνες της ενωσιακής αγοράς με την επίκληση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ λαμβάνεται κάθε φορά από το ΚΥΣΕΑ, μετά από σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και η διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Για την εισαγωγή της πρότασης στο ΚΥΣΕΑ απαιτείται πρόταση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, προς όφελος του οποίου συνάπτεται η σύμβαση, την οποία ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, ο οποίος εφόσον κρίνει αναγκαίο μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της ΓΔΑΕΕ και της ΓΔΠΕΑΔΣ.

3. Η απόφαση για υπαγωγή μιας δημόσιας σύμβασης στρατιωτικού εξοπλισμού στην εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 346 ΣΛΕΕ, κατά παρέκκλιση από τους κανόνες της ενωσιακής αγοράς, πρέπει να συνοδεύεται από ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, η οποία θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα στοιχεία:

α. Το ζωτικό/ουσιώδες συμφέρον εθνικής ασφαλείας που διακυβεύεται.

β. Την άμεση σύνδεση του εν λόγω ζωτικού/ουσιώδους συμφέροντος ασφαλείας με τη σύναψη της συγκεκριμένης σύμβασης που αφορά προμήθεια, έργο ή υπηρεσία ύψιστης σημασίας για τις στρατιωτικές ικανότητες της χώρας.

γ. Το λόγο για τον οποίο κρίνεται απαραίτητη η παρέκκλιση από τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς για τις δημόσιες συμβάσεις στη συγκεκριμένη περίπτωση για την προστασία του συγκεκριμένου ζωτικού/ουσιώδους συμφέροντος ασφαλείας.

4. Συμφέροντα, ιδίως βιομηχανικά και οικονομικά, έστω και αν συνδέονται με προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, έργο ή παροχή υπηρεσίας στον τομέα της άμυνας ή της ασφάλειας, δεν μπορούν από μόνα τους να δικαιολογήσουν εξαίρεση. Τα συμφέροντα που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης και έχουν στρατιωτικό χαρακτήρα μπορούν να δικαιολογήσουν εξαίρεση βάσει του άρθρου 346 ΣΛΕΕ εφόσον πληρούνται οι ειδικές προϋποθέσεις εφαρμογής του, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποδείξει.

5. Απαιτήσεις σχετικές με την ασφάλεια εφοδιασμού δύνανται να δικαιολογήσουν εξαίρεση με βάση το άρθρο 346 ΣΛΕΕ, υπό τις κάτωθι προϋποθέσεις, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποδείξει:

α. Η ασφάλεια εφοδιασμού δεν μπορεί να διασφαλισθεί επαρκώς με μέτρα που λαμβάνονται εντός του πλαισίου του δικαίου της ΕΕ ή με κοινή δράση των κρατών-μελών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

β. Τα μέτρα λαμβάνονται με αποκλειστικό σκοπό την επίτευξη της δημόσιας ασφάλειας και όχι για οικονομικούς σκοπούς.

γ. Τα μέτρα που λαμβάνονται είναι αντικειμενικά αναγκαία και κατάλληλα, με βάση τις αρχές αναγκαιότητας, προσφορότητας και αναλογικότητας, να επιτύχουν την ασφάλεια του εφοδιασμού ή τουλάχιστον συμβάλλουν στην αντικειμενική βελτίωση της κατάστασης της εφοδιαστικής ασφάλειας η οποία διακυβεύεται.

Άρθρο 136 **Μικτές συμβάσεις** **(άρθρο 3 της Οδηγίας)**

1. Όταν τα διαφορετικά μέρη μιας συγκεκριμένης σύμβασης μπορεί να χωριστούν αντικειμενικά, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιλέγει να αναθέσει είτε χωριστές συμβάσεις για τα χωριστά μέρη είτε μία ενιαία σύμβαση. Όταν η αναθέτουσα αρχή επιλέγει να αναθέσει χωριστές συμβάσεις για χωριστά μέρη, η απόφαση για το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς καθεμιάς από τις χωριστές αυτές συμβάσεις λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών εκάστου μέρους.

2. Σύμβαση με αντικείμενο έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής του ν.4412/2016, ανατίθεται σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, υπό τον όρο ότι η ανάθεση μίας ενιαίας σύμβασης δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

3. Η ανάθεση σύμβασης με αντικείμενο έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες, μέρος της οποίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το δε άλλο μέρος της δεν εμπίπτει στον παρόντα νόμο ούτε στο ν.4412/2016, δεν υπόκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, υπό τον όρο ότι η ανάθεση μίας ενιαίας σύμβασης δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η απόφαση ανάθεσης ενιαίας σύμβασης δεν μπορεί πάντως να λαμβάνεται με σκοπό την εξαίρεση των συμβάσεων από την εφαρμογή του παρόντος νόμου ή του ν.4412/2016.

Άρθρο 137 **Κρίση ή πόλεμος**

Όταν η χώρα κηρύσσεται σε κατάσταση κρίσης κατά την έννοια της περίπτ. (20) της παρ. 1 του άρθρου 2 ή πολέμου, παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η δυνατότητα ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων του παρόντος νόμου με διαφοροποιημένους όρους και με κύριο κριτήριο την άμεση ικανοποίηση των επιχειρησιακών αναγκών.

Άρθρο 138 **Συμφωνίες-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης οπλικών συστημάτων**

1. Η εν συνεχεία υποστήριξη (FOS) των οπλικών συστημάτων (Ο/Σ) υλοποιείται είτε με τη σύναψη συμβάσεων, εφόσον όλοι οι ουσιώδεις όροι της υποστήριξης (αντικείμενο, τιμές και ποσότητες) είναι καθορισμένοι, είτε με συμφωνίες-πλαίσιο και εκτελεστικές αυτών συμβάσεις με τη μορφή εντολών/παραγγελιών, εφόσον δεν δύναται να συμφωνηθούν εκ των προτέρων όλοι οι ουσιώδεις όροι αυτής (αντικείμενο, τιμές και ποσότητες) και υπό την προϋπόθεση τήρησης της παρ. 2.

2. Στις συμφωνίες-πλαίσιο που συνάπτονται για την κάλυψη απαιτήσεων ΕΣΥ πρέπει να περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:

α. Η μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία προμηθειών και υπηρεσιών που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν στη χρονική διάρκεια ισχύος της συμφωνίας.

β. Ο καθορισμός των ελάχιστων απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής.

γ. Η κατηγοριοποίηση των υλικών και υπηρεσιών που ενδέχεται να απαιτηθούν στη χρονική διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, καθώς και η κοστολόγηση αυτών, κατά το μέτρο που είναι εφικτό.

δ. Η ρητή πρόβλεψη δυνατότητας τροποποίησης των απαιτήσεων με τη μορφή ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης, καθώς και της δυνατότητας μεταβολών των ποσοτικά (αριθμητικά ή ποσοστιαία) προσδιορίσιμων στοιχείων, υπό τον όρο ότι δεν συντελείται υπέρβαση της μέγιστης εκτιμώμενης συνολικής αξίας και δεν μεταβάλλονται οι ελάχιστες απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής.

ε. Η πρόβλεψη τύπου αναπροσαρμογής τιμών, στις περιπτώσεις που είναι εφικτό.

3. Όταν το πραγματικό κόστος της υποστήριξης (προμήθειας, εκτέλεσης υπηρεσίας ή/και εργασίας) υπερβαίνει αυτό που εκτιμήθηκε αρχικά από τον αντισυμβαλλόμενο και αναγράφηκε στην προσφορά του, η υποστήριξη θα πραγματοποιείται μόνον εφόσον την εγκρίνει τελικά η αναθέτουσα αρχή και σε κάθε περίπτωση εφόσον δεν υπερβαίνει τη μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο. Αντίστοιχα, σε περίπτωση που το πραγματικό κόστος υπολείπεται του αρχικώς εκτιμηθέντος και αναγραφέντος στην προσφορά του αντισυμβαλλομένου, η αναθέτουσα αρχή θα επιβαρύνεται μόνο με το πραγματικό κόστος.

Άρθρο 139

Συμβάσεις ανατιθέμενες σε προστατευόμενα εργαστήρια (άρθρο 14 της Οδηγίας)

1. Μπορεί να παραχωρείται κατ' αποκλειστικότητα σε προστατευόμενα εργαστήρια το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων ή να εκτελούνται οι συμβάσεις αυτές στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης, όταν η πλειοψηφία των ενδιαφερόμενων εργαζόμενων είναι άτομα με ειδικές ανάγκες, τα οποία, λόγω της φύσης ή της βαρύτητας των ειδικών αναγκών τους, δεν μπορούν να ασκήσουν επαγγελματική δραστηριότητα υπό κανονικές συνθήκες.

2. Η προκήρυξη διαγωνισμού κάνει μνεία της παρούσας διάταξης.

Άρθρο 140

Διαδικασία σύναψης ειδικών κατηγοριών συμβάσεων

1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 4 συνάπτονται α) είτε με διαπραγματεύσεις της αναθέτουσας αρχής με άλλες κυβερνήσεις ή διεθνείς οργανισμούς ή οικονομικούς φορείς, β) είτε σύμφωνα με τους όρους των διεθνών συμφωνιών, των ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών ή των προγραμμάτων συνεργασίας και έρευνας, γ) είτε συνδυαστικά των παραπάνω περιπτ. α' και β'.

2. Οι συμβάσεις οι οποίες καταρτίζονται με άλλες κυβερνήσεις διέπονται από τον όρο της αμοιβαιότητας.

3. Η απόφαση για την υπογραφή σύμβασης των περιπτ. α', β', γ', στ' και θ' της παρ. 1 του άρθρου 4 λαμβάνεται, για ποσό άνω των δέκα εκατομμυρίων ευρώ (10.000.000€),

από το ΚΥΣΕΑ, μετά από εισήγηση του ΥΕΘΑ και γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας, η απόφαση λαμβάνεται από τον ΕΟΕ, μετά από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟ

Λοιπά θέματα

Άρθρο 141

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, καθορίζονται οι διαδικασίες, οι υπηρεσίες και τα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος, του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής και της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών που ασκούν τις αρμοδιότητες επί θεμάτων που αφορούν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων του παρόντος στον ειδικό τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας για την εξυπηρέτηση αναγκών της δημόσιας και κρατικής ασφάλειας, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3.
2. Με απόφαση του ΥΕΘΑ είναι δυνατό να καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 20.
3. Με απόφαση του ΥΕΘΑ καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες υλοποίησης, η πολιτική χρήσης του ΗΜΔΗΣΑΤ και ειδικότερα θέματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείρισή του, το δικτυακό τόπο τήρησής του, τη δομή των βάσεων δεδομένων του, το περιεχόμενο και την πρόσβαση σε αυτό, τα επίπεδα διαβάθμισης, τη διαδικασία έκδοσης κωδικών ηλεκτρονικής καταχώρισης, τα κατά περίπτωση καταχωριζόμενα στοιχεία, το χρόνο καταχώρισης αυτών, τα κατά περίπτωση υπόχρεα πρόσωπα για την καταχώριση και τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα, σύμφωνα με το άρθρο 31.
4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη και Οικονομικών, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη διασύνδεση και τη διαλειτουργικότητα του ΗΜΔΗΣΑΤ με κάθε πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση από τις υπηρεσίες του Δημοσίου των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 31.
5. Με απόφαση του ΥΕΘΑ είναι δυνατό να ορίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες της διαδικασίας διενέργειας ηλεκτρονικών δημοπρασιών σε εφαρμογή του άρθρου 32.
6. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη, Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ρυθμίζονται όλα τα θέματα για την κατάρτιση και λειτουργία του ΕΜΕΑΤ ως επαγγελματικού μητρώου και επίσημου καταλόγου εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, όπως ιδίως οι ειδικότερες προϋποθέσεις, τα κριτήρια και οι διατυπώσεις εγγραφής και κατάταξης των οικονομικών φορέων στο Μητρώο, η διαδικασία τήρησης και ενημέρωσης του Μητρώου και οι περιπτώσεις διαγραφής από αυτό, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα, σύμφωνα με το άρθρο 36.
7. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη, Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής είναι δυνατό να καθιερώνονται είτε εναλλακτικοί επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων είτε σύστημα πιστοποίησης από οργανισμούς

δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου και να ρυθμίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες λειτουργίας τους. Οι οργανισμοί πιστοποίησης που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο είναι οργανισμοί που ανταποκρίνονται στα ευρωπαϊκά πρότυπα για την πιστοποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 36.

8. Με απόφαση του ΥΕΘΑ είναι δυνατό να δημοσιεύονται υποδείγματα των εγγράφων της σύμβασης, όπως καθορίζονται στο άρθρο 38, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα.

9. Με απόφαση του ΥΕΘΑ είναι δυνατό να ρυθμίζονται ζητήματα λεπτομερειακού και τεχνικού χαρακτήρα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 43.

10. Με απόφαση του ΥΕΘΑ είναι δυνατό να ρυθμίζονται ζητήματα τεχνικού και λεπτομερειακού χαρακτήρα σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής του ανταγωνιστικού διαλόγου σε εφαρμογή του άρθρου 49.

11. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του ΥΕΘΑ και των κατά περίπτωση συναρμόδιων υπουργών επιτρέπεται η καθιέρωση συστήματος εθελοντικής πιστοποίησης με σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου των υπηρεσιών πιστοποίησης των μηχανισμών ηλεκτρονικής διαβίβασης και παραλαβής των προσφορών και των μηχανισμών ηλεκτρονικής παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής σε εφαρμογή του άρθρου 63.

13. Με απόφαση του ΥΕΘΑ, κατόπιν πρότασης του Γενικού Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ εκδίδεται Κανονισμός ΚΔΠ, με τον οποίο καθορίζονται τα όργανα, οι αρμοδιότητές και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την εκτέλεση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία, των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων, εναρμονισμένου με την STANAG 4107 και τις διεθνείς πρακτικές, σύμφωνα με το άρθρο 112.

14. Με απόφαση του ΥΕΘΑ είναι δυνατό να ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες κατάρτισης και υλοποίησης προγραμμάτων ΕΑ των άρθρων 131 και 132.

Άρθρο 142 **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του και η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του. Ως έναρξη διαδικασίας σύναψης νοείται:

α. η αποστολή προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις συμβάσεις χρηματικής αξίας ίσης ή άνω των ορίων του άρθρου 45,

β. η δημοσίευση προκήρυξης, για τις συμβάσεις χρηματικής αξίας κάτω των ορίων του άρθρου 45,

γ. η αποστολή πρόσκλησης για υποβολή προσφοράς ή συμμετοχής σε διαπραγμάτευση, για τις υπόλοιπες περιπτώσεις.

2. Αποφάσεις ενεργοποίησης προγραμμάτων που έχουν ληφθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, χωρίς να έχει ξεκινήσει η διαδικασία σύναψης σύμβασης, επικαιροποιούνται στην έκταση που απαιτείται προκειμένου να εναρμονίζονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών, οι οποίες έχουν ξεκινήσει πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έναρξης τους.

3. Συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών που έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διέπει κατά το χρόνο σύναψής τους.

4. Οι διατάξεις περί έννομης προστασίας διέπουν τις διαφορές που αναφύονται από πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, οι οποίες εκδίδονται ή συντελούνται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Άρθρο 143 **Καταργούμενες διατάξεις**

Από έναρξης ισχύος του παρόντος, καταργούνται:

α. Τα άρθρα 1 έως 11 και 13 έως 70 του ν. 3433/2006 (Α΄20)

β. Τα άρθρα 72 έως 76 του ν. 3883/2010 (Α΄167)

γ. Τα άρθρα 1 έως 107 και 109 του ν. 3978/2011 (Α΄137)

Άρθρο 144 **Παραρτήματα**

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος νόμου τα ακόλουθα Παραρτήματα:

Παράρτημα I: Υπηρεσίες που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 28 παράγραφος 1

Παράρτημα II: Υπηρεσίες που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 28 παράγραφος 2

Παράρτημα III: Ορισμός τεχνικών προδιαγραφών που αναφέρονται στο άρθρο 39

Παράρτημα IV: Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προκηρύξεις που αναφέρονται στα άρθρα 57 και 58

Παράρτημα V: Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προκηρύξεις υπεργολαβίας που αναφέρονται στο άρθρο 41

Παράρτημα VI: Χαρακτηριστικά σχετικά με τη δημοσίευση

Παράρτημα VII: Μητρώα

Παράρτημα VIII: Απαιτήσεις σχετικά με τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών

Παράρτημα IX: Στοιχεία εγγράφων σύμβασης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Υπηρεσίες που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 28 παράγραφος 1

Αριθμός Κατηγορίας	Θέμα	Αριθμός αναφοράς CPV του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις
1	Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευών	50000000-5, από 50100000-6 έως 50884000-5 με εξαίρεση από 50310000-1 έως 50324200-4 και 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) και από 51000000-9 έως 51900000-1
2	Υπηρεσίες που σχετίζονται με θέματα εξωτερικής στρατιωτικής βοήθειας	75211300-1
3	Υπηρεσίες άμυνας, υπηρεσίες στρατιωτικής άμυνας και υπηρεσίες πολιτικής άμυνας	75220000-4, 75221000-1, 75222000-8
4	Υπηρεσίες (αστυνομικών) ερευνών και ασφαλείας	Από 79700000-1 έως 79720000-7
5	Υπηρεσίες χερσαίων μεταφορών	60000000-8, από 60100000-9 έως 60183000-4 εκτός 60160000-7, 60161000-4), και από 64120000-3 έως 64121200-2
6	Υπηρεσίες εναέριων μεταφορών: μεταφορά επιβατών και εμπορευμάτων, εξαιρούμενης της μεταφοράς ταχυδρομείου	60400000-2, από 60410000-5 έως 60424120-3 εκτός 60411000-2, 60421000-5), από 60440000-4 έως 60445000-9 και 60500000-3
7	Χερσαία και εναέρια μεταφορά ταχυδρομικής αλληλογραφίας	60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5
8	Υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών	Από 60200000-0 έως 60220000-6
9	Υπηρεσίες υδάτινων μεταφορών	Από 60600000-4 έως 60653000-0, και από 63727000-1 έως 63727200-3
10	Υποστηρικτικές και επικουρικές υπηρεσίες μεταφορών	Από 63100000-0 έως 63111000-0, από 63120000-6 έως 63121100-4, 63122000-0, 63512000-1 και από 63520000-0 έως 63700000-6
11	Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών	Από 64200000-8 έως 64228200-2, 72318000-7, και από 72700000-7 έως 72720000-3

12	Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες: υπηρεσίες ασφαλίσεων	Από 66500000-5 έως 66720000-3
13	Υπηρεσίες πληροφορικής και συναφείς υπηρεσίες	Από 50310000-1 έως 50324200-4, από 72000000-5 έως 72920000-5 εκτός 72318000-7 και από 72700000-7 έως 72720000-3), 79342410-4, 9342410-4
14	Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης (1) και δοκιμές αξιολόγησης	Από 73000000-2 έως 73436000-7
15	Υπηρεσίες λογιστικής, λογιστικού ελέγχου και τήρησης λογιστικών βιβλίων	Από 79210000-9 έως 79212500-8
16	Υπηρεσίες παροχής συμβουλών διαχείρισης (2) και συναφείς υπηρεσίες	Από 73200000-4 έως 73220000-0, από 79400000-8 έως 79421200-3 και 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7 98362000-8
17	Υπηρεσίες αρχιτέκτονα· υπηρεσίες μηχανικού και ολοκληρωμένες υπηρεσίες μηχανικού· υπηρεσίες πολεοδομικού σχεδιασμού και αρχιτεκτονικής τοπίου· συναφείς υπηρεσίες παροχής επιστημονικών και τεχνικών συμβουλών· υπηρεσίες τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων·	Από 71000000-8 έως 71900000-7 εκτός 71550000-8 και 79994000-8
18	Υπηρεσίες καθαρισμού κτιρίων και διαχείρισης ακινήτων	Από 70300000-4 έως 70340000-6 και από 90900000-6 έως 90924000-0
19	Υπηρεσίες οδικών δικτύων και αποκομιδής απορριμμάτων: εγκαταστάσεις υγιεινής και συναφείς υπηρεσίες	Από 90400000-1 έως 90743200-9 εκτός 90712200-3), από 90910000-9 έως 90920000-2 και 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0
20	Υπηρεσίες εκπαίδευσης και προσομοίωσης στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας	80330000-6, 80600000-0, 80610000-3, 80620000-6, 80630000-9, 80640000-2, 80650000-5, 80660000-8

(1) Εκτός των υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στο άρθρο 4 στοιχείο 1ιγ.

(2) Εκτός των υπηρεσιών διαιτησίας και συμβιβασμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
Υπηρεσίες που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 28 παράγραφος 2

Αριθμός Κατηγορίας	Θέμα	Αριθμός αναφοράς CPV του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις
21	Υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστιατορίων	Από 55100000-1 έως 55524000-9 και από 98340000-8 έως 98341100-6
22	Υποστηρικτικές και επικουρικές υπηρεσίες μεταφορών	Από 63000000-9 έως 63734000-3 εκτός 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3), από 63727000-1 έως 63727200-3 και 98361000-1
23	Νομικές υπηρεσίες	Από 79100000-5 έως 79140000-7
24	Υπηρεσίες τοποθέτησης και προμήθειας προσωπικού (1)	Από 79600000-0 έως 79635000-4 εκτός 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), και από 98500000-8 έως 98514000-9
25	Υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες	79611000-0 και από 85000000-9 έως 85323000-9 εκτός 85321000-5 και 85322000-2)
26	Λοιπές υπηρεσίες	

(1) Εκτός των συμβάσεων εργασίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ορισμός τεχνικών προδιαγραφών που αναφέρονται στο άρθρο 39

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, νοούνται ως:

1. α) «Τεχνικές προδιαγραφές», εφόσον πρόκειται για συμβάσεις έργων: όλες οι τεχνικές απαιτήσεις τις οποίες περιέχουν ιδίως οι συγγραφές υποχρεώσεων και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά υλικού, προϊόντος ή προμήθειας και οι οποίες επιτρέπουν τον προσδιορισμό τους, ώστε να ανταποκρίνονται στη χρήση για την οποία προορίζονται από την αναθέτουσα αρχή/τον αναθέτοντα φορέα. τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τα επίπεδα της περιβαλλοντικής επίδοσης, το σχεδιασμό για όλες τις χρήσεις περιλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες), την εκτίμηση της συμμόρφωσης, την καταλληλότητα, την ασφάλεια ή τις διαστάσεις, περιλαμβανομένων των διαδικασιών σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, καθώς και διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής. Περιλαμβάνουν επίσης τους κανόνες σχεδιασμού και υπολογισμού των έργων, τους όρους δοκιμής, ελέγχου και παραλαβής των έργων, καθώς και τις τεχνικές ή μεθόδους και κάθε άλλο όρο τεχνικού χαρακτήρα που η αναθέτουσα αρχή/ο αναθέτων φορέας είναι σε θέση να καθορίσει, μέσω γενικών ή ειδικών κανονιστικών διατάξεων, σχετικά με τα ολοκληρωμένα έργα, καθώς και με τα χρησιμοποιηθέντα υλικά ή στοιχεία για τα έργα αυτά·

β) «τεχνική προδιαγραφή», εφόσον πρόκειται για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών: προδιαγραφή που περιλαμβάνεται σε έγγραφο το οποίο καθορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, όπως τα επίπεδα ποιότητας, τα επίπεδα της περιβαλλοντικής επίδοσης, το σχεδιασμό για όλες τις χρήσεις συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες), και την εκτίμηση της συμμόρφωσης, της καταλληλότητας, της χρήσης του προϊόντος, της ασφάλειας ή των διαστάσεών του, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες για τους χρήστες, τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής, καθώς και τις διαδικασίες εκτίμησης της συμμόρφωσης·

2. «πρότυπο»: τεχνική προδιαγραφή που έχει εγκριθεί από αναγνωρισμένο οργανισμό με τυποποιητική αρμοδιότητα, με σκοπό την επαναλαμβανόμενη ή συνεχή εφαρμογή, της οποίας όμως η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική και η οποία εμπίπτει σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

- «διεθνές πρότυπο»: πρότυπο που έχει εγκριθεί από διεθνή οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού,
- «ευρωπαϊκό πρότυπο»: πρότυπο που έχει εγκριθεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού,
- «εθνικό πρότυπο»: πρότυπο που έχει εγκριθεί από εθνικό οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

3. «πρότυπο αμυντικού εξοπλισμού»: τεχνική προδιαγραφή της οποίας η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική και η οποία έχει εγκριθεί από αναγνωρισμένο και ειδικευμένο στην κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών οργανισμό με τυποποιητική αρμοδιότητα σε διεθνή, περιφερειακή

ή εθνική κλίμακα, με σκοπό την επαναλαμβανόμενη ή συνεχή εφαρμογή στον τομέα της άμυνας·

4. «ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση»: η ευνοϊκή τεχνική εκτίμηση της καταλληλότητας χρήσης ενός προϊόντος για ένα συγκεκριμένο σκοπό, με γνώμονα την ικανοποίηση των βασικών κατασκευαστικών απαιτήσεων και με βάση τα εγγενή χαρακτηριστικά του εν λόγω προϊόντος και τους όρους εφαρμογής και χρήσης που έχουν τεθεί· η ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση χορηγείται από τον οργανισμό που είναι αναγνωρισμένος για τον σκοπό αυτόν από το εκάστοτε κράτος μέλος·

5. «κοινή τεχνική προδιαγραφή»: τεχνική προδιαγραφή που έχει εκπονηθεί βάσει αναγνωρισμένης από τα κράτη μέλη διαδικασίας η οποία έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

6. «τεχνικό πλαίσιο αναφοράς»: κάθε προϊόν που σχεδιάζεται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, πλην των επίσημων προτύπων, σύμφωνα με διαδικασίες προσαρμοσμένες στην εξέλιξη των αναγκών της αγοράς.

7. Για τις συμβάσεις του Β΄ Κεφαλαίου του πέμπτου μέρους, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

Σε ειδικές περιπτώσεις, όπως για την προμήθεια ανταλλακτικών και αναλωσίμων των οπλικών συστημάτων και μέσων, είναι δυνατός ο προσδιορισμός των υπό προμήθεια υλικών με βάση:

α. την τεχνική περιγραφή της υπηρεσίας και δείγμα της υπηρεσίας. Το δείγμα της Υπηρεσίας αποτελεί συμπληρωματική πληροφορία για την πληρέστερη κατανόηση των απαιτήσεων των κατασκευαστικών σχεδίων ενός προϊόντος, που περιλαμβάνονται στο κύριο μέρος της Τεχνικής Προδιαγραφής. Τα δείγματα θα πρέπει να συνοδεύονται, όπου είναι εφικτό, με αναφορά στη χημική σύσταση, στις φυσικές και μηχανικές ιδιότητες του υλικού που ενδιαφέρουν την υπηρεσία, προς εξασφάλιση της απαιτούμενης λειτουργικότητάς του. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η απόκρυψη του αρχικού κατασκευαστή του δείγματος, τότε στην ετικέτα επισήμανσης να αναφέρεται ο αριθμός διαγωνισμού και η σχετική σύμβαση προμήθειας του συγκεκριμένου υλικού, ή

β. την τεχνική προδιαγραφή και δείγμα του προμηθευτή. Το δείγμα πρέπει να συνοδεύεται και με αναφορά στα στοιχεία που καθορίζονται και για το δείγμα της υπηρεσίας, όπως παραπάνω, επιπλέον δε και με ποσοτικούς προσδιορισμούς των διαφόρων ιδιοτήτων κατά περίπτωση, ή

γ. τα κατασκευαστικά σχέδια ή

δ. τα στοιχεία αναγνώρισης του υλικού.

Η τεχνική περιγραφή περιλαμβάνει γενικά στοιχεία (τεχνικά – επιχειρησιακά), με τα οποία είναι δυνατή η επιλογή εκείνου του υλικού που εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες του χρήστη, όταν, από το υλικό αυτό, διατίθενται στην αγορά άλλα ομοειδή, καθώς και κριτήρια αξιολόγησης των υλικών. Στις ειδικές απαιτήσεις της τεχνικής περιγραφής, ενδεικτικά περιλαμβάνονται, η μέθοδος και οι διαδικασίες αποδοχής του πρωτοτύπου, αντοχές, μέθοδοι και φορέας ελέγχου σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα (MIL STDS – MIL SPECS κ.ά.), αξιοπιστία και συντηρησιμότητα υλικού με αναφορά σε δείκτες μέτρησης MTBF (Mean Time Between Failures), MTTR (Mean Time to Repair), MART (Mean Active Repair Time) και πιστοποιητικά ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας κρατικών φορέων, αναγνωρισμένων εργαστηρίων του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Τα κατασκευαστικά σχέδια περιλαμβάνουν επί μέρους πληροφορίες αναγκαίες για την κατασκευή ενός συγκροτήματος ή υλικού (όπως πρώτη ύλη, μέθοδοι κατασκευής, κατεργασίες, μορφή, διαστάσεις, ανοχές).

Στοιχεία αναγνώρισης κάθε υλικού είναι ο αριθμός ονομαστικού που απονέμεται σύμφωνα με το σύστημα κωδικοποίησης υλικών του NATO (NATO STOCK NUMBER – NSN) ή κατ' άλλον τρόπο ή ο ειδικός αριθμός υλικού που αποδίδεται από τον κατασκευαστή του (PART NUMBER – P/N, ή REFERENCE NUMBER – R/N) που πρέπει να συνοδεύεται υποχρεωτικά με τον κωδικό αριθμό του κατασκευαστή (NCAGE). Τα στοιχεία αναγνώρισης υλικών, εκτός ανταλλακτικών, συμπληρώνονται απαραίτητα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που αντιστοιχούν στο NSN, P/N ή R/N των υλικών, όπως αυτά παρέχονται από τους καταλόγους υλικών του NATO ή από τα οικεία τεχνικά εγχειρίδια.

Για τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών συντήρησης και επισκευής, είναι δυνατός ο τεχνικός προσδιορισμός των παρεχομένων υπηρεσιών με ανάλογη παραπομπή στα τεχνικά εγχειρίδια του υλικού – μέσου που έχουν εκδοθεί από τον αρχικό κατασκευαστικό οίκο και αποτελούν είτε αναπόσπαστο μέρος της αρχικής σύμβασης προμήθειας ή εν συνεχεία υποστήριξης, είτε επικαιροποιημένο επίσημο εγχειρίδιο του κατασκευαστή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προκηρύξεις που αναφέρονται στα άρθρα 57 και 58

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΣΤΟ «ΠΡΟΦΙΛ ΑΓΟΡΑΣΤΗ»

1. Χώρα της αναθέτουσας αρχής/του αναθέτοντος φορέα
2. Επωνυμία της αναθέτουσας αρχής/του αναθέτοντος φορέα
3. Διεύθυνση του «προφίλ αγοραστή» στο Διαδίκτυο (URL)
4. Αριθμός (-οί) αναφοράς της ονοματολογίας CPV.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

1. Επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση της αναθέτουσας αρχής/του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν ενδεχομένως να λαμβάνονται συμπληρωματικές πληροφορίες και, εφόσον πρόκειται για συμβάσεις υπηρεσιών και έργων, των υπηρεσιών, π.χ. ο σχετικός δημόσιος ιστοχώρος, από τις οποίες μπορούν να λαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με το γενικό ρυθμιστικό πλαίσιο που ισχύει στους τομείς της φορολογίας, της προστασίας του περιβάλλοντος, της προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας, στον τόπο στον οποίο πρόκειται να εκτελεσθεί η σύμβαση.

2. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένης εργασίας.

3. Για τις συμβάσεις έργων: φύση και έκταση των εργασιών, τόπος εκτέλεσης· σε περίπτωση που το έργο υποδιαιρείται σε πολλά τμήματα, βασικά χαρακτηριστικά των τμημάτων αυτών σε σχέση με το έργο· εφόσον είναι διαθέσιμη, εκτίμηση του κόστους στο οποίο θα κυμαίνονται οι προβλεπόμενες εργασίες, αριθμός αναφοράς της ονοματολογίας CPV.

Για τις συμβάσεις προμηθειών: φύση και ποσότητα ή αξία των προς παράδοση προϊόντων· αριθμός (-οί) αναφοράς της ονοματολογίας CPV.

Για τις συμβάσεις υπηρεσιών: προβλεπόμενο συνολικό ποσό των αγορών σε καθεμία από τις κατηγορίες υπηρεσιών, αριθμός (-οί) της ονοματολογίας CPV.

4. Προσωρινές ημερομηνίες που προβλέπονται για την έναρξη των διαδικασιών σύναψης της ή των συμβάσεων, σε περίπτωση συμβάσεων υπηρεσιών ανά κατηγορία.

5. Αναφέρεται, ενδεχομένως, εάν πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο.

6. Ενδεχομένως, άλλες πληροφορίες.

7. Ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης ή αποστολής της γνωστοποίησης της δημοσίευσης της παρούσας προκήρυξης στο «προφίλ αγοραστή».

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Κλειστές διαδικασίες, διαδικασίες διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης και ανταγωνιστικός διάλογος:

1. Επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση της αναθέτουσας αρχής/του αναθέτοντος φορέα.

2. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένης εργασίας.

3. α) επιλεγείσα διαδικασία συνάψεως της σύμβασης,

β) ενδεχομένως, αιτιολόγηση της προσφυγής στην ταχεία διαδικασία (σε περίπτωση κλειστών διαδικασιών και διαδικασιών με διαπραγμάτευση),

γ) αναφέρεται, ενδεχομένως, εάν πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο,

δ) ενδεχομένως, διεξαγωγή ηλεκτρονικής δημοπρασίας.

4. Τύπος της σύμβασης.

5. Τόπος εκτέλεσης/υλοποίησης των έργων, τόπος παράδοσης των προϊόντων ή τόπος παροχής των υπηρεσιών.

6. α) Συμβάσεις έργων:

- φύση και έκταση των εργασιών· γενικά χαρακτηριστικά του έργου. Να αναφέρονται ιδίως τα οποιαδήποτε δικαιώματα προαιρέσεως για την ανάθεση συμπληρωματικών εργασιών και, εάν είναι γνωστό, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων, καθώς και ο αριθμός και η διάρκεια τυχόν παρατάσεων· εάν το έργο ή η σύμβαση υποδιαιρείται σε πλείονα τμήματα, αναφορά της τάξης μεγέθους των διάφορων τμημάτων· αριθμός (-οί) αναφοράς της ονοματολογίας CPV,

- πληροφορίες για το στόχο του έργου ή της σύμβασης, στην περίπτωση που αφορά και την εκπόνηση μελετών,

- στην περίπτωση συμφωνιών-πλαίσιο, να αναφέρεται επίσης η προβλεπόμενη διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου, η συνολική εκτιμώμενη αξία των εργασιών για όλη τη διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου καθώς και, στο μέτρο του δυνατού, η αξία και η συχνότητα των συμβάσεων που πρόκειται να συναφθούν,

β) Συμβάσεις προμηθειών:

- φύση των προς παράδοση προϊόντων, με επισήμανση ιδίως εάν η υποβολή προσφορών ζητείται για την αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση ή για συνδυασμό αυτών, αριθμός αναφοράς της ονοματολογίας CPV· ποσότητα των προς παράδοση προϊόντων, με αναφορά ιδίως των δικαιωμάτων προαιρέσεως (option) για συμπληρωματικές αγορές και, εάν είναι γνωστό, προσωρινό χρονοδιάγραμμα για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων· δικαιώματα προαιρέσεων καθώς και ο αριθμός και η διάρκεια τυχόν παρατάσεων· αριθμός (-οί) αναφοράς της ονοματολογίας CPV,

- σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων ή ανανεώσιμων συμβάσεων εντός δεδομένης περιόδου, να αναφέρεται επίσης, εάν είναι γνωστό, το χρονοδιάγραμμα των επόμενων συμβάσεων για τις προβλεπόμενες προμήθειες,

- στην περίπτωση συμφωνιών-πλαίσιο, να αναφέρεται επίσης η προβλεπόμενη διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο, η συνολική εκτιμώμενη αξία των προμηθειών για όλη τη διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο καθώς και, στο μέτρο του δυνατού, η αξία και η συχνότητα των συμβάσεων που πρόκειται να συναφθούν,

γ) Συμβάσεις υπηρεσιών:

- κατηγορία και περιγραφή της υπηρεσίας· αριθμός (-οί) αναφοράς της ονοματολογίας CPV. ποσότητα των υπηρεσιών που θα παρασχεθούν αναφέρονται ιδίως τα δικαιώματα προαιρέσεως για συμπληρωματικές αγορές και, εάν είναι γνωστό, το προσωρινό

χρονοδιάγραμμα για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων καθώς και ο αριθμός και η διάρκεια τυχόν παρατάσεων σε περίπτωση ανανεώσιμων συμβάσεων εντός συγκεκριμένης περιόδου, αναφέρεται, εάν είναι γνωστό, το χρονοδιάγραμμα των επόμενων συμβάσεων για τις προβλεπόμενες αγορές υπηρεσιών.

- Στην περίπτωση συμφωνιών-πλαίσιο, να αναφέρεται επίσης η προβλεπόμενη διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο, η συνολική εκτιμώμενη αξία των εργασιών για όλη τη διάρκεια της συμφωνίας-πλαisiού καθώς και, στο μέτρο του δυνατού, η αξία και η συχνότητα των συμβάσεων που πρόκειται να συναφθούν,

- διευκρινίζεται κατά πόσον η παροχή της υπηρεσίας αφορά αποκλειστικά, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία. Μνεία της εν λόγω εν λόγω νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής διάταξης,

- διευκρινίζεται αν τα νομικά πρόσωπα είναι υποχρεωμένα να δηλώσουν τα ονόματα και τα επαγγελματικά προσόντα του προσωπικού που θα είναι επιφορτισμένο με την εκτέλεση της υπηρεσίας.

7. Εφόσον οι συμβάσεις υποδιαιρούνται σε τμήματα, αναφορά της δυνατότητας των οικονομικών φορέων να υποβάλουν προσφορά για ένα, περισσότερα ή/και για όλα τα εν λόγω τμήματα.

8. Αποδοχή ή απαγόρευση υποβολής εναλλακτικών προσφορών.

9. Ενδεχομένως, διευκρίνιση του ποσοστού της συνολικής αξίας της σύμβασης του οποίου απαιτείται υπερβολαβική ανάθεση σε τρίτους μέσω διαδικασίας υποβολής προσφορών (άρθρο 41).

10. Ενδεχομένως, κριτήρια επιλογής σχετικά με την προσωπική κατάσταση των οικονομικών φορέων τα οποία ενδέχεται να επιφέρουν τον αποκλεισμό τους και απαιτούμενα στοιχεία βάσει των οποίων αποδεικνύεται ότι δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις που δικαιολογούν αποκλεισμό. Πληροφορίες και οιοσδήποτε διατυπώσεις που είναι απαραίτητες για την αξιολόγηση των ελάχιστων οικονομικών και τεχνικών ικανοτήτων που θα πρέπει να διαθέτουν οι υπερβολάβοι. Ελάχιστο επίπεδο ή ελάχιστα επίπεδα ικανοτήτων που ενδεχομένως απαιτούνται.

11. Προθεσμία ολοκλήρωσης των έργων/προμηθειών/υπηρεσιών ή διάρκεια της σύμβασης έργων/ προμηθειών / υπηρεσιών. Εάν είναι δυνατόν, προθεσμία έναρξης των έργων ή προθεσμία έναρξης ή παράδοσης των προμηθειών, ή παροχής των υπηρεσιών.

12. Κατά περίπτωση, οι ειδικόι όροι στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση της σύμβασης.

13. α) ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής,

β) διεύθυνση στην οποία πρέπει να διαβιβάζονται οι εν λόγω αιτήσεις,

γ) γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες πρέπει να συνταχθούν οι αιτήσεις.

14. Ενδεχομένως, απαιτούμενες εγγυήσεις.

15. Βασικοί όροι χρηματοδότησης και πληρωμής και/ή παραπομπές στις σχετικές κανονιστικές διατάξεις.

16. Ενδεχομένως, νομική μορφή την οποία θα πρέπει να περιβληθεί η κοινοπραξία οικονομικών φορέων στην οποία κατακυρώνεται η σύμβαση.

17. Κριτήρια επιλογής σχετικά με την προσωπική κατάσταση των οικονομικών φορέων τα οποία ενδέχεται να επιφέρουν τον αποκλεισμό τους και απαιτούμενα στοιχεία βάσει των οποίων αποδεικνύεται ότι δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις που δικαιολογούν αποκλεισμό.

κριτήρια επιλογής, πληροφορίες και διατυπώσεις που είναι απαραίτητες για την αξιολόγηση των ελάχιστων όρων οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα που θα πρέπει να πληροί ο οικονομικός φορέας ελάχιστο επίπεδο ή ελάχιστα επίπεδα ικανοτήτων που ενδεχομένως απαιτούνται.

18. Για τις συμφωνίες-πλαίσιο: αριθμός και ενδεχομένως ελάχιστος αριθμός των προβλεπόμενων οικονομικών φορέων που θα συμμετάσχουν, προβλεπόμενη διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο.

19. Για τον ανταγωνιστικό διάλογο και τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, να αναφέρεται, ενδεχομένως, η χρησιμοποίηση διαδικασίας με διαδοχικές φάσεις, προκειμένου να μειώνεται προοδευτικά ο αριθμός των προς συζήτηση λύσεων ή των προς διαπραγμάτευση προσφορών.

20. Εφόσον πρόκειται για κλειστή διαδικασία, διαδικασία με διαπραγμάτευση ή ανταγωνιστικό διάλογο, στην περίπτωση που γίνεται χρήση της δυνατότητας περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων που θα κληθούν να υποβάλουν προσφορά, να συμμετάσχουν στον διάλογο ή να διαπραγματευτούν: ελάχιστος αριθμός και, ενδεχομένως, μέγιστος προβλεπόμενος αριθμός υποψηφίων και αντικειμενικά κριτήρια που θα εφαρμοστούν για την επιλογή του εν λόγω αριθμού υποψηφίων.

21. Κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 83 και τα οποία θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης: «η χαμηλότερη τιμή» ή «πλέον συμφέρουσα προσφορά από οικονομική άποψη». Τα κριτήρια που συνιστούν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά ή τα κριτήρια κατά φθίνουσα τάξη σπουδαιότητας αναφέρονται εφόσον δεν περιλαμβάνονται στη συγγραφή υποχρεώσεων ή, στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου, στο περιγραφικό έγγραφο.

22. Ενδεχομένως, ημερομηνία ή ημερομηνίες δημοσίευσης της προκαταρκτικής προκήρυξης σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές δημοσίευσης που αναφέρονται στο παράρτημα VI, ή δήλωση ότι δεν έγινε τέτοια δημοσίευση.

23. Ημερομηνία αποστολής της παρούσας γνωστοποίησης.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΝΑΦΘΕΙΣΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

1. Επωνυμία και διεύθυνση της αναθέτουσας αρχής/του αναθέτοντος φορέα.

2. Επιλεγείσα διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 50), αιτιολόγηση της επιλογής αυτής.

3. Συμβάσεις έργων: φύση και έκταση των εργασιών.

Συμβάσεις προμηθειών: είδος και ποσότητα των προϊόντων που παραδόθηκαν, κατά περίπτωση, ανά προμηθευτή· αριθμός αναφοράς της ονοματολογίας CPV.

Συμβάσεις υπηρεσιών: κατηγορία και περιγραφή των υπηρεσιών· αριθμός αναφοράς της ονοματολογίας CPV· ποσότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

4. Ημερομηνία σύναψης της σύμβασης.

5. Κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης.

6. Αριθμός των παραληφθεισών προσφορών.

7. Όνομα και διεύθυνση του ή των αναδόχων.

8. Τιμή ή κλίμακα των τιμών (ελάχιστη/μέγιστη) που καταβλήθηκαν.

9. Αξία της (των) επιλεγείσας(-ών) προσφοράς(-ών) ή υψηλότερη και χαμηλότερη προσφορά που ελήφθησαν υπόψη για την ανάθεση της σύμβασης.
10. Κατά περίπτωση, τμήμα της σύμβασης που θα ανατεθεί με υπεργολαβία σε τρίτους και την αξία του.
11. Ενδεχομένως, τους λόγους που δικαιολογούν διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο ανώτερη των επτά ετών.
12. Ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης διαγωνισμού σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές δημοσίευσης που αναφέρονται στο παράρτημα VI.
13. Ημερομηνία αποστολής της παρούσας γνωστοποίησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προκηρύξεις υπεργολαβίας που αναφέρονται στο άρθρο 41

1. Επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση του αναδόχου ή, αν δεν συμπίπτουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να ζητηθούν συμπληρωματικές πληροφορίες.
2. Ως ακολούθως:
  - α) Τόπος εκτέλεσης/υλοποίησης των έργων, τόπος παράδοσης των προϊόντων ή τόπος παροχής των υπηρεσιών.
  - β) Φύση, ποσότητα και έκταση των εργασιών· γενικά χαρακτηριστικά του έργου, αριθμός (-οί) αναφοράς της ονοματολογίας CPV.
  - γ) Φύση των προς παράδοση προϊόντων, με επισήμανση ιδίως εάν η υποβολή προσφορών ζητείται για την αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση ή για συνδυασμό αυτών, αριθμός(-οί) αναφοράς της ονοματολογίας CPV.
  - δ) Κατηγορία και περιγραφή των υπηρεσιών. Αριθμός(-οί) αναφοράς της ονοματολογίας CPV.
3. Οιαδήποτε καθορισμένη προθεσμία περάτωσης.
4. Όνομα και διεύθυνση του οργάνου από το οποίο μπορούν να ζητηθούν οι τεχνικές προδιαγραφές και τα συμπληρωματικά έγγραφα.
5. Ως ακολούθως:
  - α) προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής και/ή παραλαβής προσφορών·
  - β) διεύθυνση στην οποία πρέπει να διαβιβάζονται οι εν λόγω αιτήσεις·
  - γ) γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες πρέπει να έχουν συνταχθεί.
6. Κάθε απαιτούμενη κατάθεση ή εγγύηση.
7. Αντικειμενικά κριτήρια που θα εφαρμοστούν για την επιλογή των υπεργολάβων όσον αφορά την προσωπική τους κατάσταση ή την αξιολόγηση της προσφοράς τους.
8. Οποιοσδήποτε άλλες πληροφορίες.
9. Ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Χαρακτηριστικά σχετικά με τη δημοσίευση

1. Δημοσίευση των προκηρύξεων

α) Οι προκηρύξεις που αναφέρονται στα άρθρα 41, 57 και 58 αποστέλλονται από τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς ή τους αναδόχους στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό τη μορφή που προβλέπεται στο άρθρο 59. Τη μορφή αυτή τηρούν επίσης οι αναφερόμενες στο άρθρο 57 προκαταρκτικές προκηρύξεις που δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή», όπως προβλέπεται στο σημείο 2, καθώς και η γνωστοποίηση της εν λόγω δημοσίευσης.

Οι προκηρύξεις που αναφέρονται στα άρθρα 41, 57 και 58 δημοσιεύονται από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς στην περίπτωση προκαταρκτικών προκηρύξεων που δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» σύμφωνα με το άρθρο 59.

Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς δύνανται, επιπλέον, να δημοσιεύουν τις πληροφορίες αυτές μέσω του Διαδικτύου στο «προφίλ αγοραστή», όπως προβλέπεται στο σημείο 2.

β) η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγεί στην αναθέτουσα αρχή/τον αναθέτοντα φορέα τη βεβαίωση της δημοσίευσης που αναφέρεται στο άρθρο 59 παράγραφος 8.

2. Δημοσίευση πρόσθετων πληροφοριών

Το «προφίλ αγοραστή» μπορεί να περιλαμβάνει τις προκαταρκτικές προκηρύξεις που αναφέρονται στο άρθρο 57, πληροφορίες για τις τρέχουσες προσκλήσεις υποβολής προσφορών, τις προγραμματιζόμενες αγορές, τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί, τις διαδικασίες που έχουν ακυρωθεί καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη γενική πληροφορία, όπως τον αρμόδιο επικοινωνίας, αριθμό τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, ταχυδρομική διεύθυνση και ηλεκτρονική διεύθυνση.

3. Μορφή και λεπτομέρειες σχετικά με την ηλεκτρονική διαβίβαση των προκηρύξεων

Η μορφή και οι λεπτομέρειες διαβίβασης των προκηρύξεων με ηλεκτρονικά μέσα είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση Διαδικτύου «<http://simap.europa.eu>».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

Μητρώα

Για τους σκοπούς του άρθρου 66 ως «μητρώα» νοούνται τα περιλαμβανόμενα στο παρόν παράρτημα και, σε περίπτωση που έχουν επέλθει τροποποιήσεις σε εθνικό επίπεδο, τα μητρώα που τα αντικατέστησαν. Το παρόν παράρτημα είναι απλώς ενδεικτικό και δεν προδικάζει τη συμβατότητα των μητρώων αυτών με το κοινοτικό δίκαιο για την ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

ΜΕΡΟΣ Α: Συμβάσεις έργων

Τα επαγγελματικά μητρώα καθώς και οι αντίστοιχες δηλώσεις και πιστοποιητικά σε κάθε κράτος μέλος είναι:

- στο Βέλγιο, το «Registre du commerce»/«Handelsregister»,
- στη Βουλγαρία, το «Търговски регистър»
- στην Τσεχική Δημοκρατία, το «obchodní rejstřík»,
- στη Δανία, το «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen»,
- στη Γερμανία, το «Handelsregister» και το «Handwerksrolle»,
- στην Εσθονία, το «Registrite ja Infosüsteemide Keskus»,
- στην Ιρλανδία: ο εργολήπτης μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of Companies» ή το «Registrar of Friendly Societies» ή, σε διαφορετική περίπτωση, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι ο εργολήπτης δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένος, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,
- στην Ελλάδα: το «Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων — ΜΕΕΠ» του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε),
- στην Ισπανία, το «Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado»,
- στη Γαλλία, το «Registre du commerce et des sociétés» και το «Répertoire des métiers»,
- στην Ιταλία, το «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato»,
- στην Κύπρο, ο εργολήπτης μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό του «Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors (Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων)» σύμφωνα με τον περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων Νόμο,
- στη Λεττονία, το «Uzņēmumu reģistrs» («μητρώο επιχειρήσεων»),
- στη Λιθουανία, το «Juridinių asmenų registras»,
- στο Λουξεμβούργο, το «Registre aux firmes», και το «Rôle de la chambre des métiers»,
- στην Ουγγαρία, το «Cégnylvántartás», το «egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása»,
- στη Μάλτα, ο εργολήπτης παρέχει το σχετικό «numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerc», ή, εφόσον πρόκειται για εταιρική σχέση ή εταιρεία, το σχετικό αριθμό καταχώρισης που έχει εκδοθεί από τη μαλτέζικη αρχή για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες,
- στις Κάτω Χώρες, το «Handelsregister»,
- στην Αυστρία, το «Firmenbuch», το «Gewerberegister» και τα «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»,
- στην Πολωνία, το «Krajowy Rejestr Sądowy» εθνική γραμματεία),
- στην Πορτογαλία, το «Instituto da Construção e do Imobiliário» (INCI)),

- στη Ρουμανία, το «Registru Comertului»,
- στη Σλοβενία, το «Sodni register» και το «obratni register»,
- στη Σλοβακία, το «Obchodný register»,
- στη Φινλανδία, το «Kaupparekisteri»/«Handelsregistret»,
- στη Σουηδία, το «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren»,
- στο Ηνωμένο Βασίλειο: ο εργολήπτης μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of Companies» ή, σε διαφορετική περίπτωση, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι ο εργολήπτης δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένος, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία.

ΜΕΡΟΣ Β: Συμβάσεις προμήθειων

Τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα και οι αντίστοιχες δηλώσεις και πιστοποιητικά είναι:

- στο Βέλγιο, το «Registre du commerce»/«Handelsregister»,
- στη Βουλγαρία, το «Търговски регистър»,
- στην Τσεχική Δημοκρατία, το «obchodní rejstřík»,
- στη Δανία, το «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen»,
- στη Γερμανία, το «Handelsregister» και το «Handwerksrolle»,
- στην Εσθονία, το «Registrite ja Infosüsteemide Keskus»,
- στην Ελλάδα, το «Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο» και το «Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού»,
- στην Ισπανία, το «Registro Mercantil» ή, στην περίπτωση μη καταχωρημένων σε μητρώο προσώπων, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το εν λόγω πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το επάγγελμα αυτό,
- στη Γαλλία, το «Registre du commerce et des sociétés» και το «Répertoire des métiers»,
- στην Ιρλανδία, ο προμηθευτής μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of Companies» ή το «Registrar of Friendly Societies», το οποίο πιστοποιεί ότι έχει συστήσει εταιρεία ή είναι καταχωρημένος σε εμπορικό μητρώο ή, εάν τούτο δεν είναι δυνατό, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένο, σε συγκεκριμένο τόπο, υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,
- στην Ιταλία, το «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato» και το «Registro delle Commissioni provinciali per l'artigianato»,
- στην Κύπρο, ο προμηθευτής μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of Companies and Official Receiver» (Εφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη) ή, διαφορετικά, βεβαίωση στην οποία να διευκρινίζεται ότι ο ενδιαφερόμενος δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένος, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,
- στη Λεττονία, το «Uzņēmumu reģistrs» («μητρώο επιχειρήσεων»),
- στη Λιθουανία, το «Juridinių asmenų registras»,
- στο Λουξεμβούργο, το «Registre aux firmes», και το «Rôle de la chambre des métiers»,
- στην Ουγγαρία, το «Cégnylvántartás», το «egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása»,
- στη Μάλτα: ο προμηθευτής προσκομίζει το σχετικό «numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerc», ή, εφόσον πρόκειται για εταιρική σχέση ή εταιρεία, το σχετικό αριθμό καταχώρισης που έχει εκδοθεί από τη μαλτέζικη αρχή για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες,

- στις Κάτω Χώρες, το «Handelsregister»,
- στην Αυστρία, το «Firmenbuch», το «Gewerberegister» και τα «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»,
- στην Πολωνία, το «Krajowy Rejestr Sądowy» (εθνική γραμματεία),
- στην Πορτογαλία, το «Registro nacional das Pessoas Colectivas»,
- στη Ρουμανία, το «Registrul Comerțului»,
- στη Σλοβενία, το «Sodni register» και το «obrtni register»,
- στη Σλοβακία, το «Obchodný register»,
- στη Φινλανδία, το «Kaupparekisteri»/«Handelsregistret»,
- στη Σουηδία, το «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren»,
- στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο προμηθευτής μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of Companies», το οποίο βεβαιώνει ότι έχει συστήσει εταιρεία ή ότι είναι εγγεγραμμένος σε μητρώο ή, εάν τούτο δεν είναι δυνατό, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία.

ΜΕΡΟΣ Γ: Συμβάσεις υπηρεσιών

Τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα και οι αντίστοιχες δηλώσεις και πιστοποιητικά είναι:

- στο Βέλγιο, το «Registre du commerce/Handelsregister» και τα «Ordres professionnels - /Beroepsorden»,
- στη Βουλγαρία, το «Търговски регистър»,
- στην Τσεχική Δημοκρατία, το «obchodní rejstřík»,
- στη Δανία, το «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen»,
- στη Γερμανία, το «Handelsregister», το «Handwerksrolle», το «Vereinsregister», το «Partnerschaftsregister» και τα «Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder»,
- στην Εσθονία, το «Registrite ja Infosüsteemide Keskus»,
- στην Ιρλανδία, ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό εκδοθέν από το «Registrar of companies», ή το «Registrar of Friendly Societies» ή, εάν ελλείψει αυτού, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένο, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,
- στην Ελλάδα, μέχρι τη σύσταση του Ενιαίου Μητρώου Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα, σύμφωνα με την παράγραφο 11 και 13 του άρθρου 36, ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προβεί σε ένορκη δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου σχετικά με την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος· στις περιπτώσεις που προβλέπει η ισχύουσα εθνική νομοθεσία, για την παροχή υπηρεσιών μελετών όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι, τα επαγγελματικά μητρώα είναι το «Μητρώο Μελετητών» και το «Μητρώο Γραφείων Μελετών»,
- στην Ισπανία, το «Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado»,
- στη Γαλλία, το «Registre du commerce et des sociétés» και το «Répertoire des métiers»,
- στην Ιταλία, το «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato», το «Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato», ή το «Consiglio nazionale degli ordini professionali»,
- στην Κύπρο, ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of Companies and Official Receiver» (Εφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη) ή, διαφορετικά, βεβαίωση στην οποία να διευκρινίζεται ότι ο ενδιαφερόμενος

δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένος, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,

- στη Λεττονία, το «Uzņēmumu reģistrs» («μητρώο επιχειρήσεων»),
- στη Λιθουανία, το «Juridinių asmenų registras»,
- στο Λουξεμβούργο, το «Registre aux firmes», και το «Rôle de la chambre des métiers»,
- στην Ουγγαρία, το «Cégnyilvántartás», το «egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása», ορισμένα «szakmai kamarák nyilvántartása» ή, στις περιπτώσεις ορισμένων δραστηριοτήτων, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι επιτρέπεται στο εν λόγω πρόσωπο να ασκεί τη συγκεκριμένη εμπορική ή επαγγελματική δραστηριότητα,
- στη Μάλτα, ο πάροχος υπηρεσιών προσκομίζει το σχετικό «numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud VAT) u n-numru tallicenzja ta' kummerc» ή, εφόσον πρόκειται για εταιρική σχέση ή εταιρεία, το σχετικό αριθμό καταχώρισης που έχει εκδοθεί από τη μαλτέζικη αρχή για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες,
- στις Κάτω Χώρες, το «Handelsregister»,
- στην Αυστρία, το «Firmenbuch», το «Gewerberegister» και τα «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»,
- στην Πολωνία, το «Krajowy Rejestr Sądowy» (εθνική γραμματεία),
- στην Πορτογαλία, το «Registo nacional das Pessoas Colectivas»,
- στη Ρουμανία, το «Registrul Comerțului»,
- στη Σλοβενία, το «Sodni register» και το «obrtni register»,
- στη Σλοβακία, το «Obchodný register»,
- στη Φινλανδία, το «Kaupparekisteri»/«Handelsregistret»,
- στη Σουηδία, το «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren»,
- στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of companies» ή, εάν τούτο δεν είναι δυνατό, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το εν λόγω πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το συγκεκριμένο επάγγελμα, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

Απαιτήσεις σχετικά με τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών

Τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών πρέπει τουλάχιστον να διασφαλίζουν, με τα κατάλληλα τεχνικά μέσα και διαδικασίες, ότι:

- α. οι ηλεκτρονικές υπογραφές σχετικά με τις αιτήσεις συμμετοχής και τις προσφορές είναι σύμφωνες προς τις εθνικές διατάξεις που έχουν θεσπισθεί κατ' εφαρμογή του ΠΔ 150/2001 (οδηγία 1999/93/ΕΚ).
- β. μπορεί να καθορισθεί με ακρίβεια η ώρα και η ημερομηνία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών.
- γ. μπορεί να διασφαλίζεται ευλόγως ότι κανείς δεν μπορεί να έχει πρόσβαση στις διαβιβαζόμενες δυνάμει των ως άνω απαιτήσεων πληροφορίες πριν από τις προκαθορισμένες καταληκτικές ημερομηνίες.
- δ. σε περίπτωση παραβίασης της εν λόγω απαγόρευσης πρόσβασης, μπορεί να διασφαλισθεί ευλόγως ότι η παραβίαση είναι σαφώς ανιχνεύσιμη.
- ε. μόνον τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα μπορούν να καθορίζουν ή να τροποποιούν τις ημερομηνίες αποσφράγισης των παραληφθεισών πληροφοριών.
- στ. η πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των υποβληθέντων στοιχείων, κατά τα διάφορα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης, είναι δυνατή μόνον με ταυτόχρονες ενέργειες των εξουσιοδοτημένων προσώπων.
- ζ. η πρόσβαση στις διαβιβαζόμενες πληροφορίες με ταυτόχρονες ενέργειες των εξουσιοδοτημένων προσώπων είναι δυνατή μόνον μετά την προκαθορισμένη ημερομηνία.
- η. στις πληροφορίες που παρελήφθησαν και αποσφραγίσθηκαν κατ' εφαρμογή των εν λόγω απαιτήσεων έχουν πρόσβαση μόνον τα πρόσωπα τα εξουσιοδοτημένα να λάβουν γνώση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ
Στοιχεία εγγράφων σύμβασης

1. Η διακήρυξη του διαγωνισμού περιλαμβάνει ιδίως τα παρακάτω στοιχεία:

- α) την επωνυμία της αναθέτουσας αρχής,
- β) την προθεσμία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία, τη διεύθυνση και τον τρόπο υποβολής τους,
- γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπικού μηχανήματος (FAX), τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής,
- δ) τα αρμόδια όργανα για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με τις διαδικασίες (π.χ. τόπος διεξαγωγής), καθώς και τα πρόσωπα που δικαιούνται να συμμετέχουν στην εκάστοτε διαδικασία,
- ε) την ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης. Επίσης, οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης για συμπληρωματικές ή νέες συμβάσεις και, εφόσον είναι γνωστό, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, καθώς και τον αριθμό και τη διάρκεια τυχόν παρατάσεων,
- στ) το είδος της διαδικασίας και τα στοιχεία της σχετικής έγκρισης για τη διενέργεια αυτής,
- ζ) την προϋπολογισθείσα δαπάνη, την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής. Επίσης την προϋπολογισθείσα δαπάνη για το τμήμα ή τα τμήματα της σύμβασης στην περίπτωση που προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής σχετικής προσφοράς,
- η) το νόμισμα της προσφερόμενης τιμής,
- θ) τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του τιμήματος μετά την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος,
- ι) τις απαιτούμενες εγγυήσεις τον τύπο, τα ποσοστά, το νόμισμα, το χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, όλους τους σχετικούς όρους αυτών, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται,
- ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης,
- ιβ) τον τύπο και το περιεχόμενο των αιτήσεων συμμετοχής, τους όρους και τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων,
- ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης,
- ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών,
- ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών,
- ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών,
- ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της αίτησης συμμετοχής και της προσφοράς,

- ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε τις υποχρεώσεις για την ασφάλεια εφοδιασμού, την ασφάλεια πληροφοριών, την υπεργολαβία, τη διαχείριση ποιότητας, την περιβαλλοντική διαχείριση και τους όρους παράδοσης, παραλαβής και πληρωμής,
- ιθ) οποιεσδήποτε τροποποιήσεις με τη μορφή σαφών, ακριβών και κατηγορηματικών ρητρών αναθεώρησης, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως ρητρών αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεων,
- κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.),
- κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης,
- κβ) όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της σύμβασης,
- κγ) τη διαδικασία πρόσβασης των υποψηφίων και προσφερόντων στα δικαιολογητικά, στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές, υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στην κείμενη νομοθεσία,
- κδ) τις τυχόν κρατήσεις, εισφορές, δασμούς, φόρους και οποιαδήποτε άλλα έξοδα που βαρύνουν τον ανάδοχο,
- κε) τις ρήτρες διαφάνειας και ελέγχου που διέπουν τις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων
- κστ) την έννομη προστασία,
- κζ) την περίπτωση επανάληψης, ματαίωσης ή ακύρωσης μέρους ή όλης της διαδικασίας και
- κη) το σχέδιο της σύμβασης που προβλέπεται να υπογραφεί με τον ανάδοχο.

2. Ειδικά για τις συμβάσεις προμήθειας υλικών θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνονται και τα ακόλουθα:

- α) Ο επιθυμητός χρόνος φόρτωσης και ο τρόπος παράδοσης υλικών (ελεύθερο στις αποθήκες των ΕΔ ή σύμφωνα με τους επίσημους κανόνες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου για την ερμηνεία των εμπορικών όρων που κάθε φορά ισχύουν),
- β) Ο τρόπος ελέγχου για την ποσοτική και ποιοτική παραλαβή.
- γ) Ο χρόνος έκδοσης και παράδοσης των αδειών εξαγωγής, ο εκτελωνισμός των υλικών καθώς και οι λεπτομέρειες για τον τρόπο μεταφοράς και την ασφάλιση των ειδών.
- δ) Η υποχρέωση, εφόσον απαιτείται, της κωδικοποίησης των υλικών και άλλους ειδικούς, ανάλογα με την περίπτωση προμήθειας, όρους συμφωνιών,
- ε) Η υποχρέωση επιστροφής του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους,
- στ) Εφόσον απαιτείται, το σύστημα διασφάλισης ποιότητας στο οποίο να περιλαμβάνεται και σχέδιο ποιότητας. Επίσης οι απαιτήσεις κρατικής διασφάλισης ποιότητας σύμφωνα με τον ισχύοντα κάθε φορά Κανονισμό Κρατικής Διασφάλισης Ποιότητας,
- ζ) Η ανάλυση, εφόσον απαιτείται, του κινδύνου πραγματοποίησης της προμήθειας, αναγραφή – δικαιολόγηση του κόστους του κύκλου ζωής του υλικού και του κόστους ενδιάμεσης λύσης,
- η) Οι απαιτήσεις αρχικής υποστήριξης δύο ετών τουλάχιστον, εν συνεχεία υποστήριξης, διαθεσιμότητας και χρησιμοποίησης των υλικών,
- θ) Οι απαιτήσεις και τα στοιχεία προσφορών σχετικά με το χρονοδιάγραμμα πληρωμών,

- ι) Οι απαιτήσεις και πληροφορίες σχετικά με τα δείγματα της υπηρεσίας, των υποψηφίων και από τα προς παραλαβή συμβατικά υλικά,
- ια) το δικαίωμα και τα ποσοστά αυξομείωσης των προς προμήθεια ποσοτήτων με την κατακύρωση της σύμβασης.

3. Επιπλέον των στοιχείων της παραγράφου 1, για τις συμβάσεις έργων η διακήρυξη του διαγωνισμού περιλαμβάνει:

- α) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,
- β) τον τρόπο σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών.

4. Επιπλέον των στοιχείων της παραγράφου 1, για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών η διακήρυξη του διαγωνισμού περιλαμβάνει:

- α) το τεύχος τεχνικών δεδομένων, τη συγγραφή υποχρεώσεων, το τεύχος προεκτιμώμενων αμοιβών ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,
- β) την κατηγορία μελέτης, κατά την περίπτωση (15) της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν.4412/16 που απαιτείται για κάθε επί μέρους μελετητικό αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας ανά κατηγορία μελέτης, που αντιστοιχεί στην προς ανάθεση σύμβαση,
- γ) τις προδιαγραφές εκπόνησης της μελέτης ,

5. Για τις συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα:

- α) Κατά την έγκριση της διακήρυξης το υπάρχον στην εγκεκριμένη μελέτη σχέδιο διακήρυξης προσαρμόζεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα τεύχη διακήρυξης εφόσον αυτό απαιτείται. Επίσης, γίνεται και αναγκαία προσαρμογή των άλλων στοιχείων της μελέτης που συνεπάγεται η αλλαγή της διακήρυξης.
- β) Με τα έγγραφα της σύμβασης επιτρέπεται να αναλάβει ο ανάδοχος την αναγκαία συμπλήρωση ή προσαρμογή των στοιχείων της μελέτης προς τα δεδομένα του εδάφους.
- γ) Η διακήρυξη μνημονεύει τα τεχνικά τεύχη και σχέδια που μαζί με αυτήν αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδικασίας διαπραγμάτευσης τα τεύχη αυτά προσδιορίζονται στη σύμβαση.
- δ) Τα τεχνικά τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λπ.).
- ε) Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς, όταν τα έγγραφα της σύμβασης δεν ορίζουν ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ' αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματά του.
- στ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων εγκρίνεται Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής του.

- ζ) Ο Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών, μετά την έγκρισή του, ισχύει υποχρεωτικά για όλες τις αναθέτουσες αρχές που δημοπρατούν δημόσιες συμβάσεις έργων.
- η) Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου, τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς, περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προστίθεται στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους, που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η με αρ. πρωτ. 8371/ 27.7.2016 συμφωνία μεταξύ Εργοληπτικών Ενώσεων και Π.Ο.ΕΜΔΥΔΑΣ, όπως ισχύει ή τυχόν μελλοντικές συμφωνίες.
- θ) Ο προϋπολογισμός της αναθέτουσας αρχής, όταν είναι αναλυτικός, ομαδοποιεί τις ομοειδείς εργασίες με ένδειξη του αθροίσματος της δαπάνης κάθε ομάδας. Αν δεν υπάρχει τέτοια ομαδοποίηση, νοείται ότι το σύνολο των εργασιών είναι μία ομάδα. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η αποκλειστικά χαμηλότερη τιμή και η προσφορά βασίζεται σε επιμέρους ποσοστά έκπτωσης, ο προϋπολογισμός πρέπει υποχρεωτικά να αναλύεται σε «Ομάδες εργασιών» ανά κατηγορία έργων. Οι «Ομάδες Εργασιών» ανά κατηγορία έργων καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Στην περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης είναι η αποκλειστικά χαμηλότερη τιμή και η προσφορά βασίζεται σε ελεύθερη συμπλήρωση ανοικτού τιμολογίου (περίπτωση σύμβασης Κ.Ο.), οι τιμές του τιμολογίου μπορεί να είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή να είναι κατ' αποκοπή τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο.
- ι) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στα έγγραφα της σύμβασης κατά περίπτωση.

6. Για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο έκτο μέρος του παρόντος «Κατώτατα Όρια», πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης εφαρμόζονται και τα παρακάτω:

- α) Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης περιλαμβάνει τις προβλέψιμες προεκτιμώμενες αμοιβές των επί μέρους μελετών και τεχνικών υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση. Στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης συμπεριλαμβάνεται ποσοστό δέκα πέντε τοις εκατό (15%) ως απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 186 του ν. 4412/16.
- β) Η προεκτιμώμενη αμοιβή αποτελεί γινόμενο των μονάδων φυσικού αντικείμενου και λοιπών προσδιοριστικών στοιχείων του προς μελέτη έργου, όπως προκύπτουν από το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του έργου, με τις τιμές αμοιβών, ανά κατηγορία έργου και μονάδα φυσικού αντικείμενου, του Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περίπτωσης δ'. Όταν στην προς ανάθεση σύμβαση περιλαμβάνονται μελέτες κατηγοριών οι οποίες δεν τιμολογούνται στον Κανονισμό της περίπτωσης δ', η προεκτιμώμενη αμοιβή υπολογίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με βάση ποσοτικά στοιχεία που προκύπτουν από το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων και τις ειδικές διατάξεις περί αμοιβής των κατηγοριών αυτών, εφόσον ισχύουν, άλλως από συγκριτικά στοιχεία για αμοιβές συναφών μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών.
- γ) Για ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες (όπως ιδίως γεωτεχνικές έρευνες και τοπογραφικές μελέτες), για τις οποίες δεν είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός μονάδων φυσικού αντικείμενου, τίθεται συνολική προεκτιμώμενη αμοιβή ανά κατηγορία,

ως ανώτατο όριο δαπάνης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά για όλες τις κατηγορίες το ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Μελετών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγκρίνεται, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές, Κανονισμός Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει:

(αα) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικείμενου και κατηγορία έργου, με βάση, κυρίως, τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικείμενων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή και

(ββ) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών τεχνικών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικείμενου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικείμενων ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας, με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους.

Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η εφαρμογή των τιμών του κανονισμού για τον καθορισμό της προεκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων είναι υποχρεωτική για τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες λαμβάνουν επιπρόσθετα υπόψη όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν, κατά την κρίση τους, τη συνολική δαπάνη της σύμβασης, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της και τον επικαιροποιημένο φάκελο της δημόσιας σύμβασης. Οι τιμές του κανονισμού αναπροσαρμόζονται κάθε έτος, με βάση τον επίσημο δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Μέχρι τις 20 Μαρτίου κάθε έτους αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σχετικό έγγραφο ενημέρωσης προς τις αναθέτουσες αρχές. Οι διακηρύξεις που εγκρίνονται μετά την ημερομηνία αυτή λαμβάνουν υποχρεωτικά υπόψη την αναπροσαρμογή των τιμών, για τον προσδιορισμό της προεκτιμώμενης αμοιβής.

ε) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στη διακήρυξη κατά περίπτωση.

7. Η κατακυρωτική απόφαση περιλαμβάνει ιδίως τα παρακάτω στοιχεία:

α) Τις σχετικές διατάξεις νόμων, διαταγμάτων και αποφάσεων, τις προσφορές υποψηφίων και τα πρακτικά επιτροπών στις οποίες στηρίζεται η έγκριση της κατακύρωσης.

β) Τα στοιχεία του διαγωνισμού που διενεργήθηκε, τη γενική περιγραφή του αντικείμενου της υπό σύναψη σύμβασης και τα στοιχεία του μειοδότη.

γ) Τη μερική και συνολική συμβατική τιμή και τον επακριβή ποσοτικό, ποιοτικό και τεχνικό προσδιορισμό του αντικείμενου της σύμβασης.

δ) Τους γενικούς και ειδικούς όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού που διέπουν την εκτέλεση της υπό σύναψη σύμβασης.

ε) Τους ειδικούς κατά περίπτωση όρους των συμφωνιών ή όρους της προσφοράς του μειοδότη, οι οποίοι έγιναν δεκτοί από την υπηρεσία.

στ) Την εγγυοδοσία καλής εκτέλεσης και καλής λειτουργίας.

- ζ) Τον τόπο, χρόνο και τρόπο παράδοσης και παραλαβής του αντικειμένου της σύμβασης.
- η) Τον τρόπο και τους όρους πληρωμής.
- θ) Την έγκριση και καταλογισμό της δαπάνης σε βάρος πιστώσεων συγκεκριμένου ή συγκεκριμένων Αριθμών Κωδικού Εξόδων του προϋπολογισμού του αντίστοιχου γενικού επιτελείου, την ανάληψη υποχρέωσης πληρωμής και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για το άνοιγμα πίστωσης από την Τράπεζα της Ελλάδος όταν απαιτείται.
- ι) Τα δικαιολογητικά τακτοποίησης της δαπάνης.
- ια) Το δικαίωμα προαίρεσης (OPTION), όταν προβλέπεται από τη διακήρυξη.
- ιβ) Τη ρήτρα διαφάνειας και τη ρήτρα λύσης σύμβασης.
- ιγ) Τη σύναψη και το χρόνο υπογραφής της σύμβασης καθώς και τον εξουσιοδοτούμενο για την υπογραφή αυτής.
- ιδ) Τους αποδέκτες και τις κοινοποιήσεις της απόφασης.

8. Στη σύμβαση προμηθειών περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:

- α) ο τόπος και ο χρόνος υπογραφής της σύμβασης.
- β) τα συμβαλλόμενα μέρη με πλήρη στοιχεία ταυτότητας και διεύθυνσης.
- γ) τα στοιχεία της κατακυρωτικής απόφασης
- δ) τα προς προμήθεια είδη, η ποσότητα και η τιμή μονάδας, το συνολικό κόστος της προμήθειας, καθώς και η ρητή απαγόρευση μεταβολής και αναπροσαρμογής των τιμών, εκτός εάν έχει προβλεφθεί διαφορετικά.
- ε) οι τεχνικές προδιαγραφές και όπου απαιτείται οι επιχειρησιακές απαιτήσεις.
- στ) οι προβλεπόμενες οικονομικές εγγυήσεις, η διαδικασία κατάπτωσης τους και ο χρόνος και οι συνθήκες απομείωσής τους.
- ζ) ο χρόνος, ο τόπος και ο τρόπος παράδοσης, η συσκευασία, οι επισημάνσεις, οι διαδικασίες ελέγχου της ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής των αντικειμένων της προμήθειας, η διαδικασία επίλυσης διαφορών και η υποχρέωση αντικατάστασης των ειδών που απορρίπτονται.
- η) οι εγγυήσεις που συνοδεύουν τα προς προμήθεια υλικά.
- θ) οι ποινικές ρήτρες από τη μη τήρηση των όρων της σύμβασης.
- ι) η έκπτωση των προμηθευτών και οι συνέπειες από αυτή.
- ια) ο τρόπος και ο χρόνος πληρωμής του προμηθευτή και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται γι' αυτό.
- ιβ) οι νόμιμες κρατήσεις που επιβαρύνουν τον προμηθευτή.
- ιγ) ο καταλογισμός και η είσπραξη δικαιωμάτων του Δημοσίου.
- ιδ) η ευθύνη του αντιπροσώπου του προμηθευτή.
- ιε) η απαγόρευση εκχώρησης των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του προμηθευτή με τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις του νόμου.
- ιστ) οι περιπτώσεις τροποποίησης ή λύσης της σύμβασης.
- ιζ) οι όροι συμμετοχής στα μη επαναλαμβανόμενα έξοδα που κατέβαλε η υπηρεσία, σε περίπτωση παραγωγής και πώλησης του υλικού σε τρίτους.

ιη) άλλοι ειδικοί όροι που απαιτούνται κατά περίπτωση και ειδικότερα όροι ασφάλειας πληροφοριών και εφοδιασμού, καθώς και όροι υπεργολαβίας.

ιβ) το εφαρμοστέο δίκαιο.

9. Στις συμβάσεις έργων, πέραν των αναφερομένων στις περιπτώσεις α', β', γ', θ', ια' και ιβ' της παρ. 8, περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο και οι ακόλουθοι όροι:

α) ο τίτλος του προς εκτέλεση έργου και το συνολικό κόστος του.

β) τα τεύχη δημοπράτησης του έργου που περιλαμβάνουν όλους τους όρους και περιορισμούς εκτέλεσής του έργου καθώς και οι διαταγές έγκρισής τους (Έγκριση μελέτης, Έγκριση Διακήρυξης, Πράξη Ελεγκτικού Συνεδρίου εφόσον αυτό απαιτείται από τον Π/Υ του έργου, Πρόσκληση για υπογραφή σύμβασης).

γ) το νομικό πλαίσιο που διέπει την εκτέλεση του έργου.

δ) η συνολική προθεσμία περάτωσης του έργου καθώς και πιθανές αποκλειστικές ή ενδεικτικές προθεσμίες.

ε) ο χρόνος εγγύησης του έργου μετά την βεβαιωμένη περάτωσή του.

στ) ο βαθμός ασφάλειας του έργου και τις υποχρεώσεις του αναδόχου που απορρέουν από αυτόν.

ζ) η πηγή χρηματοδότησης του έργου.

η) οι κοινωνικο-ασφαλιστικές υποχρεώσεις του αναδόχου.

θ) ο τρόπος υλοποίησης των πληρωμών.

ι) τα στοιχεία της εγγύησης καλής εκτέλεσης που προσκόμισε ο ανάδοχος.

ια) η αποδοχή από τον ανάδοχο της κατασκευής του έργου σύμφωνα με τα ανωτέρω.

ιβ) τα έγγραφα που επιδόθηκαν στον ανάδοχο.

Άρθρο 145
Εναρξη ισχύος

Ο παρών νόμος τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Παραγγέλλουμε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.